

Inde toto patet sic Jesus ab alto
Infandum Regina subes zona axe dolorem

De Joseph Domingo de
La Villa de Alcanices Sacerdote
Indigno

GRAMMA

TICA ANTONII NEBRIS
sensis, tampridem sollicitè reuisa: pro ad
vnguem vt aiunt diligena
terq; correcta.

¶ Introductionum lactinarum vltima recognitio cum
glosulis in secundo & vltimo libro & in Donati barba-
rismo, alijs quoq; nonnullis adiectis: communicata re
cum amicis eiusdem artis professoribus: ex impressione
Complutrensi: cui autor ipse interfuit, omnesq; typos
emendauit emendatosq; excusoribus tradidit. Potissi-
mum reperies in ea parte in qua agitur de accentu, vo-
culas omnes cum suis apicibus, quod quidem in qui-
busdam additionibus deest.

Ca. sarauogũ in a. dibus Ioanne
Milian. Videt. Didaci Hernandez.

Et labiryntho thescus remearet ab antro
 Consilium cepit de dala fila sequi.
 Tu quoque si vatium cupias intrare recessus.
 Antraque parnasii pleridumque nemus.
 Hec teneas memosiv eres hec dogmata mentes
 Hec mihi si discas (crede) disertus eris.
 Sergius et Phocas Diomedes Serutus asper.
 Rhemnius atque caperique secuntur eos.
 Optima me Christo scripseunt dignaque cedro.
 dignus at cunctis glia muta canit.
 Quae quoniam fato superas migravit ad horas.
 Dixeris. Antonij moliter ossa cubant.

Antonio Hebrassensi Viri Lusitanus.

Dirceos quantum thebe memorantur alumno.
 Verius palladia cuius in gde micant.
 Aut quantum Lesbos pie cetero spectabilis auro.
 Exultat numeris docta puella tute.
 Cuius tuo tantum felix Hebrassa poeta.
 Bellozophontis arua rigavit aquis.
 Misenit hic factis tomin permessidos undis.
 Barbaricum nostro repulit orbe genus.
 Pannus et in patriam phoebunt doctasque sorores.
 Non ulli tacta detulit ante via.
 Pegasidumque ausus puro de fonte sacerdos.
 Nostra per ausonios orgia ferre choros.
 Ore potens vario estis es condiramabile carmen.
 Dulcior andino defuit ore liquor.
 Seu velit orator lingua dixisse soluta.
 Eloquiundices hic ciceronis habet.
 Ipse triumphali redimitus tempora lauros
 Alius sydereas incipit ire vias.
 Vinct in eternum / vinct tua musa decusque.
 Antonij thesaurus dum vebat astrae potius.
 Hec is fama leuat nullo interitura sub gno.
 Hec facit ut volites docta per ora viram.

Idem Viri ad lectorem.

Tempora rhemntacos cetera que nostra libellos
 Dictasq; Aristarchi iudiciumque graue.
 Psephorum que quid dictarunt corda virom.
 Hec brevis Antoni docta pagela docet.
 Si via longinqua est hęc caris compendia monstrat.
 Si timor hęc tuta per freta lina te vebit.
 Carmine demulcet melius quo seruet odorem.
 Testa recens paruo pondere gaudet hylas.
 Lior edere conat y arros rubigine dentes.
 Tuque tum natum comprime Rhinoceros.
 Inutilia rampimec quicquid lior obesse.
 Nec poteris quicquid tu quoque Rhinocero.

y dala h i b i a r i a d e l . l e t r a p h i a n

tici in latinarum intro-
ductionum vltima
cognitionem prefatio incipitur.
Et d. lectorem.

Unquam putaram posse fieri/ incūdiſſime lector/ vt ad
secundam meam introductionum latinarum editionē
aliquid addi: detrabi: aut immutari poſſe videretur: &
ecce nunc aliquid addendum/ non nihil tollendum/ que-
dam etiam immutanda occurrunt. Quod ſi verum eſt
illud/ ſiceronis/ non eſſe ſapientis dicere nunq̄ putarē
fateor/ inſipientiam meā/ qui non omnia proſpexerim/ antea q̄ in vulg^o
ederentur. Tametsi poſſum ego hanc leuitatē meā excuſare: quod non
idē tam mea culpa ſit factum / q̄ rei de qua agitur/ incertitudine/ q̄ adeo
lubrica/ inſtabilis & varia eſt: vt nō natura/ ſed authorum vſu. qui prope
innumerabiles ſunt: conſtare poſſe videatur. Quod ſi mea culpa vlla eſt
non eſt alia proſecto. quam legiſſe multa/ atq; ex lōga lectione deprehē-
diſſe aliquid: quod in artem reponi deberet/ q̄ manet adhuc: eternumq;
manebit obnoxia & aperta/ vt ad ſuum incrementū aliquid ſemper acci-
piat. Quid? quod multa erāt deprauata tum ab excuſſoribus/ tum etiā
abſiſ. qui alieno labore volūt videri ingenioli/ cū alioqui nihil ipſi poſ-
ſint ex ſe gignere/ ſed quēadmodū/ ait poeta Elſay. corūpunt ſine ta-
lione celibes. Et ne (quod ante hac fecimus) in Prologis ſcribendis o-
pera abutamur/ illud tantū hoc in loco dicā me non ſine pudore quodā
acceſſiſſe ad tertiā hanc editionem faciendam. Polliceorq; atq; tenēs
aras per ſancte iuro nunq̄ poſthac ex illa quicq; immutaturū atq; hui⁹
ſmet iuris iurandi nō petiturum relaxati onem/ etiam ſi (vt iſti dicunt) ſit
contra bonos mores. Ihuſiſq; vltimę voluntatis mee relicturū in man-
branis archetypa exemplaria ex autographo meo diſpūcta/ in exemplaria/
inducta/ & emendata in omnibus bibliotecis eccleſiarū cathedraliū totius
Hiſpanię/ atq; in primis Salūtaticenſis gymnaſii/ vbi cōſtat mi-
hi puero erudiri. atq; poſtea grandęno eruditionē acceptā referre/ vt nō
quando ſuborta fuerit diſturbatio: quid ego ex ſententiā mea ſcriptū reli-
querim/ ad prototypa illa exemplaria recurratur/ ſimul etiā/ vt mihi nul-
lus ad veniā regressus poſſit relinquī. Sed quia opus eſt de rebus mi-
nutiſſimis/ hoc eſt de literis/ de ſyllabis/ de punctis/ de accentib; in que-
bus tranſcribendis facilis eſt lapſus in errore/ libuit in fronte premitte-
re ad ſurationem illam Brenel apoſtolorum diſcipuli: quam libris ſuis
prepoſuit/ quam poſtea Aliguitanicus ille proſper vſurpauit in emenda-
tione chronicarum Eusebii. Ea eſt huiusmodi.

¶ Ad ſurationem Brenel.

Nominis.**Vocatio o sensus.****Ablatio a sensu.****Plurali nominatio sensus.****Genitio sensuum.****Datio sensibus.****Accusatio sensus.****Vocatio o sensus.****Ablatio a sensibus.****Nominatio hoc veru.****Genitio veru.****Datio veru.****Accusatio veru.****Vocatio o veru.****Ablatio a veru.****Plurali nominatio verua.****Genitio veruum.****Datio verubus.****Accusatio verua.****Vocatio o verua.****Ablatio a verubus.****Quinta declinatio.****Nominatio hic dies.****Genitio diei.****Datio diei.****Accusatio diem.****Vocatio o dies.****Ablatio a die.****Plurali nominatio dies.****Genitio dierum.****Datio diebus.****Accusatio dies.****Vocatio o dies.****Ablatio a diebus.****Adiectiva prime et secunde declina.****Nominatio bonis bona bonum.****Genitio boni bone boni.****Datio bono bone bono.****Accusatio bonum bona bonum.****Vocatio o bone bona bonum.****Ablatio a bono bona bono.****Plurali nominatio boni bone bona.**
Genitio bonorum bonarum bonorum.
Datio bonis.**Accusatio bonos bonas bona.****Vocatio o boni bone bona.****Ablatio a bonis.****Adiectiva tertie declinationis.****Nominatio hic et hec et hoc prudens.****Genitio prudentis.****Datio prudenti.****Accusatio prudentem et prudens.****Vocatio o prudens.****Ablatio a prudente vel prudenti.****Plurali nominatio prudentes et prudentia.****Genitio prudentium.****Datio prudentibus.****Accusatio prudentes et prudentia.****Vocatio o prudentes et prudentia.****Ablatio a prudentibus.****Nominatio hic et hec brevis et hoc breve.****Genitio brevis.****Datio breui.****Accusatio breuem et breve.****Vocatio o brevis et breve.****Ablatio a breui.****Plurali nominatio breues et breuia.****Genitio breuium.****Datio breuibus.****Accusatio breues et breuia.****Vocatio o breues et breuia.****Ablatio a breuibus.****Nominatio hic et hec breuior et hoc breuius.****Genitio breuioris.****Datio breuiori.****Accusatio breuiorem et breuius.****Vocatio o breuior et breuius.****Ablatio a breuiore vel breuiori.****Plurali nominatio breuiores et breuiora.****Genitio breuiorum.****Datio breuioribus.**

Liber primus.

accusatiuo breuiores & breuioza.
vocatino o breuiores & breuioza.
ablatino a breuiozibus.
No hic acer hec acris hoc acre.
gentino acris.
datino acri.
accusatiuo acrem & acre.
vocatino o acer acris & acre.
ablatino ab acri.

Plurali no acres & acris.
gentino acrum.
datino acribus.
accusatiuo acres & acris.
vocatino o acres & acris.
ablatino ab acris.

Irregularia.

Nominatiuo hec domus.
gentino domi vel domus.
datino domui.
accusatiuo domum.
vocatino o domus.
ablatino a domo.

Plurali nominatiuo domus.
gentino domorum vel domuum.
datino domibus.
accusatiuo domos vel domus.
vocatino o domus.
ablatino a domibus.

Plurali nominatiuo duo due duo.
gentino duoru duaru duorum.
datino duobus duabus duobus.
vocatino o duo due duo.
ablatino a duobus duabus duobus.

Plurali no ambo ambe ambo.
gentino amborum arum. amborum.
vocatino o ambo ambe ambo.
ablatino ab ambobus babus ambobus.

Nominatiuo hoc plus.
gentino pluris.
datino pluri.
accusatiuo plus.
vocatino o plus.
ablatino a pluri.

Plurali no plures & plura.
gentino plurimum.
datino pluribus.
accusatiuo plures & plura.
vocatino o plures & plura.
ablatino a pluribus.

Prima pronominis declina.
Nominatiuo ego.
gentino mei.
datino mihi vel mi.
accusatiuo me.
ablatino a me.

Plurali nominatiuo nos.
gentino nostrum vel nostri.
datino nobis.
accusatiuo nos.
ablatino a nobis.

Nominatiuo tu.
gentino tui.
datino tibi.
accusatiuo te.
vocatino o tu.
ablatino a te.

Plurali nominatiuo vos.
gentino vestrum vel vestri.
datino vobis.
accusatiuo vos.
vocatino o vos.
ablatino a vobis.

Gentino sui.
datino sibi.
accusatiuo se.
ablatino a se.
Plurali gentino sui.

De declinatione pronominis.

Datiuo sibi.

accusatiuo se.

Ablatiuo a se.

Secunda pronominis declinatio.

Nominatiuo hic hec hoc.

Genitiuo huius.

Datiuo huic.

Accusatiuo hunc hanc hoc.

Ablatiuo ab hoc hac hoc.

Plurali nominatiuo hi hec hec.

Genitiuo horum harum horum.

Datiuo his.

Accusatiuo hos has hec.

Ablatiuo ab his.

Nominatiuo isti iste ista.

Genitiuo istius.

Datiuo isti.

Accusatiuo istum istam istud.

Ablatiuo ab isto ista isto.

Plurali nominatiuo isti iste ista.

Genitiuo istorum istarum istorum.

Datiuo istis.

Accusatiuo istos istas ista.

Ablatiuo ab istis.

Nominatiuo ille illa illud.

genitiuo illius.

datiuo illi.

accusatiuo illum illam illud.

ablatiuo ab illo illa illo.

Plurali nominatiuo illi ille illa.

genitiuo illorum illarum illorum.

datiuo illis.

accusatiuo illos illas illa.

Ablatiuo ab illis.

Nominatiuo ipse ipsa ipsum.

genitiuo ipsius.

datiuo ipsi.

accusatiuo ipsum ipsam ipsum.

ablatiuo ab ipso ipsa ipso.

Plurali nominatiuo ipsi ipse ipsa.

genitiuo ipsorum. arum. ipsorum.

datiuo ipsis.

accusatiuo ipsos ipsas ipsa.

ablatiuo ab ipsis.

Prima pronominis declinatio.

genitiuo eius.

datiuo ei.

accusatiuo eum eam id.

ablatiuo ab eo ea eo.

Plurali nominatiuo ei vel ff. ce. ea.

genitiuo eorum earum eorum.

datiuo eis vel ipsis.

accusatiuo eos eas ea.

ablatiuo ab eis vel ipsis.

Tertia pronominis declinatio.

Nominatiuo meus mea meum.

genitiuo mei mee mei.

datiuo meo mee meo.

accusatiuo meum meam meum.

vocatiuo o mi mea meum.

ablatiuo a meo mea meo.

Plurali nominatiuo mei mee mea.

genitiuo meorum mearum meorum.

datiuo meis.

accusatiuo meos meas mea.

vocatiuo o mei mee mea.

ablatiuo a meis.

Pro tuus tua tuum. vco caret.

Pro suus sua suum. vco caret.

Pro noster nostra nostrum.

vco o noster nostra nostrum.

Pro vester vestra vestrum.

vocatiuo caret.

Quarta pronominis declinatio.

Pro hic hec hoc nostras.

genitiuo nostratis.

datiuo nostrati.

accusatiuo nostratem nostras.

vocatiuo o nostras.

ablatiuo a nostrati.

Plurali pro nostrates nostrata

De declinatione grecorum.

- genitiuo nostratum.
datiuo nostratibus.
accusatiuo nostrates ⁊ nostratia.
uocatiuo o nrares ⁊ nostratia.
ablatiuo a nostratibus.
Noiatiuo hic ⁊ hec ⁊ hoc uestras.
uocatiuo caret.
- ¶** Nomina per scdam declinationem pronominis declinata.
No vnus vna vnum vnus vni.
uocatiuum habet.
- No null⁹ nulla nullū nullius nulli.
No solus sola solum solus soli.
uocatiuum habet.
- No totus tota totum totius toti.
Quisiam quenam quodnam: vel quidnam cuiusiam.
Quispiam quepiam quodpiam: veliquidpiam cuiuspiam.
Quisputas queputas quodputas: vel quidputas cuiusputas.
Quisquam quequam quodquam: vel quidquam cuiusquam.
Quisq; queq; quodq;: vel quidq; cuiusq;.
Quisquis quicquid in nominatiuo ⁊ accusatiuo tantum.
Quicunq; quecunq; quodecunq;: vel quidcunq; cuiuscunq;.
Quidam quedam quoddam: vel quiddam cuiusdam.
Quilibet quelibet quodlibet: vel quilibet cuiuslibet.
Quisuis queuis quoduis: vel quiduis cuiusuis.
Aliquis aliqua aliquod: vel aliquid alicuius.
Nequis nequa nequod: vel nequid necuis.
Nunquis nunqua nunquod: vel nunquid nuncuis.
Siquis siqua siquod: vel siquid siuis.

vocatiuum habet.

No alius alia aliud alius alii.

No alter altera. terū. alteri⁹ alteri.

No vter vtra vtrum vtri⁹ vtri.

No neuter neutra. trū. neutri⁹. tri.

No vterq; vtraq;. ūq;. usq;. vtriq;.

No quis vel qui que qd vel quid.

genitiuo cuius. Datiuo cui.

accusatiuo quē quā qd vel quid.

ablatiuo a quo qua quo vel qui.

Durali nominatiuo qui que que.

genitiuo quorum enarū quorum.

datiuo quis vel quibus.

accusatiuo quos quas que.

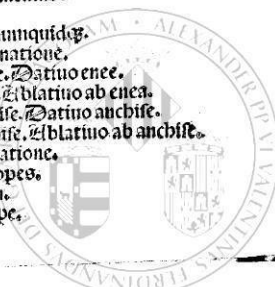
ablatiuo a quis vel quibus.

De prima grecorum declinatione.

- N**ominatiuo hic enee. Genitiuo enee. Datiuo enee.
Accusatiuo enean. Uocatiuo o enea. Ablatiuo ab enea.
Nominatiuo hic anchises. Genitiuo anchise. Datiuo anchise.
Accusatiuo anchisen. Uocatiuo o anchise. Ablatiuo ab anchise.

De secunda grecorum declinatione.

- Nominatiuo hec calliope. Genitiuo calliopes.
Datiuo calliope. Accusatiuo calliopen.
Uocatiuo o calliope. Ablatiuo a calliope.

De declinatione grecorum.

¶ De tertia grecorum declinatione.

Nominatiuo hic androgeos. Genitiuo androgeos.
Datiuo androgeo. Accusatiuo androgeo.
Vocatiuo o androgeos. Ablatiuo ab androgeo.

¶ De quarta grecorum declinatione.

Nominatiuo hic logos. Genitiuo logi.
Datiuo logo. Accusatiuo logon.
Vocatiuo o loge vel logos. Ablatiuo a logo.
Nominatiuo hoc ilion. Genitiuo ilij.
Datiuo ilio. Accusatiuo ilion.
Vocatiuo o ilion. Ablatiuo ab ilio.

¶ De quinta grecorum declinatione.

Nominatiuo hic tereus. Genitiuo terei vel tereos.
Datiuo terei. accusatiuo terea. Vocatiuo o tereu. ablatiuo a tereo.
Nominatiuo hec sapho. genitiuo saphus.
Datiuo sapho. accusatiuo sapho.
Vocatiuo o sapho. ablatiuo a sapho.
Nominatiuo hic pan. Genitiuo panos.
Datiuo pani. accusatiuo pana.
Vocatiuo o pan. ablatiuo a pane.
Nominatiuo hec lampas. Genitiuo lampados.
Datiuo lampadi. accusatiuo lampada.
Vocatiuo o lampas. ablatiuo a lampade.
Nominatiuo hoc epigramma. genitiuo epigrammatis.
Datiuo epigrammati. accusatiuo epigramma.
Vocatiuo o epigramma. ablatiuo ab epigrammate.
Nominatiuo hic paris. Genitiuo paridis.
Datiuo paridi. accusatiuo parida vel parim.
Vocatiuo o paris vel pari. ablatiuo a paride.
Nominatiuo hec genes. Genitiuo genescos.
Datiuo geni. accusatiuo genesin.
Vocatiuo o genes. ablatiuo a geni.
¶ De barbara declinatione.
Nominatiuo hic abraham. Genitiuo abrahe.
Datiuo abrahe. accusatiuo abraham.
Vocatiuo o abraham. ablatiuo ab abraham.
Nominatiuo hoc pascha. Genitiuo pasche.
Datiuo pasche. accusatiuo pascha.
Vocatiuo o pascha. ablatiuo a pascha.
Nominatiuo hic iesus. Genitiuo iesu. Datiuo iesu.

De coniugatione verborum.

Accusatio iestim. vocatio o iesti. ablatiuo a iesti.

Nominatio hic abel. Genitiuo abelis. datiuo abeli.

Accusatio abelem. vocatio o abel. ablatiuo, ab abele.

Nominatio hic moyses. Genitiuo moyssi. datiuo moysi.

Accusatio moysem. vocatio o moyses. ablatiuo a moyse.

De coniugatione verborum.

In coniugatione verborum explicanda visum est quedam tempora adiscere: ductus sumus ad id faciendum tum antiquorum auctoritate: tum ratione: tum etiam necessitate. Adieci in imperatio alterum futurum in voce simile futuro subiunctiu. Imperatio in retro: tempore adieci voces alteras similes futuro optatiui: alteras similes preterito aut futuro subiunctiu. Optatiui preterea adieci duo tempora. Infinitiuo futurum proprium vltra duo illa circumloquia que vulgo habentur. Quod si quis dixerit frustra hec tempora fuisse adiecta: cum ad aliorum modorum tempora reducti possint: si vltra igitur futurum optatiui ponimus: quia similis est in voce presenti subiunctiu. Frustra quaedam imperatiui personas cum similes sint eiusdem subiunctiu partis personis. Non igitur per voces distinguuntur tempora atque modi verborum: sed ratione significationis: quemadmodum in dictionibus per casus declinatis casus et numeri non vocibus sed significationibus distinguunt alioqui utriusque et utriusque idem essent casus quia plerumque similiter desinunt: ablatiuus et septimus casus utriusque numeri datiuus quoque et ablatiuus plurales quia semper eodem modo terminantur. Quod si multo commodius est verborum qualitas cum suis temporibus distincte ponit: etiam si aliquod interim addiscitibus dispendium fuerit: quod omnia miscere atque inculcare: id quod Iohannes pastrana fecit confundendo modos cum temporibus: consilium boni atque patiamur hanc tantulam moram: quam sit nobis postea magnam allatura utilitate. Adieci inquam in indicatio tempus futurum quod perfectum dicimus: quoniam alterum quod est in usu frequentiori imperfectum dici oportet. Nam qui dicit: ego amabo uxorem: nihil aliud designat quam futurum esse tempus in quo uxorem amare inchoabit: quemadmodum qui dicit ante amaba. Qui vero dicit amauero: non minus impositurum esse finem uxoris amande significat: et is qui dicit ego amavi et ego amaueram: et ne pro libidine nostra hoc dixisse videamur: attulimus H. varronis verba ex. ii. de analogia libro: quaedam inquit sunt tempora imperfecta. vt disco. disceram. discerem. quaedam vero perfecta: vt didici. didiceram. didicero. Vides inter tempora vocesque indicatiui modi a varrone positum didicero in futuro perfecto quod est simile futuro subiunctiu modi. Quare si quis dixerit cum didicero bucolica verg. cessabo a labore subiunctiuus est. Quod si dixerit in

De coniugatione verborum

tra decē dies didicero bucolica vergilii: indicatiuus est. Et quemadmo-
 dum alibi dicimus plusq̄ perfectū indicatiui modi poni pro preterito
 perfecto. si nō ad aliud preteritū referat̄: id nūc dicimus de futuro per-
 fecto: vt eius manifesta significatio appareat: indigere altero futuro ad
 quod referatur: vt Cicero in epistolis ad Atpi. si cum tu in prouiciam
 veneris ego annū nūm̄ cōfecero. i. a me cōfectū erit. Impatiui quoq̄
 modi scūdis personis presentis tēporis vtriusq̄ numeri voces futuri
 optatiui earundē personarū similes adieciuius: vt ama vel ames ama-
 te vel ametis. Terentius in beauto. sollicitudinē istam que te ex cruciat
 omittas: quod tantum significat quantum omitte. Horatius. iii. carmī.
 Per meos fines, et oprica rura leuis incedas: ab easq̄ paruis equis aliis
 nis: qd̄ valet incede et abi. Jā cū negatiōe prohibēdo frequēs est hic dis-
 cēdi modus: vt ne neges: ne facias: ne dicas: pro ne nega. ne fac: ne dic.
 Nā prohibitio modus ad impatiuū refertur. qd̄ phibere quodāmodo
 est imperare. Sed et alias significaciones hic modus hz. Est em̄ et preca-
 tiuus. Vergi. Parce pio generi: et propius res aspice nostras. Est et ex-
 hortatiuus. vt o iuvenes tectis succedite nostris. Est et concessiuus. vt
 Sequere italem venis: pete regna per vndas. Est et execratiuus. vt
 Iuuenalis. Ite quib̄ grata est picta lupa barbara mitra. In futuro
 vero impatiui cur oēs voces p̄teriti perfecti siue futuri subiunctiui pres-
 terq̄ prime persone singularis addiderimus: res ipsa nos admonuit:
 nā voces ille per modū imperandi frequēter reperiunt̄. Cicero in. ii. de
 oratore: tu quemadmodū his satis facias videris. Iuuenalis. greculus
 esuriēs in celū iusseris ibit. Persius. dixeris hec inter varicosos centu-
 riones. Et illud eiusdē. verterit hunc dñs: momēto turbinis exit. mar-
 cus dama. nec est necesse suppleri coniunctionē: vt admodū subiunctiui
 huiusmodi cōstructiones referātur. Jam vero illa ex euāgelio. tu vides
 ris et vos videritis: satis liquet ad huiusmodi tempus prinere: quanq̄
 apud grecos loca illa futuri sunt indicatiui. Lū particula negatiua fre-
 quētius hec cōstructio reperitur. Verg. in. iii. enei. Hic tibi nequa more
 fuerit dispendia tanti. Horatius in epistolis. Hancipis locuples eger-
 eris capadocum rex. ne fueris hic tu. Plantus in epidico. Ubi voles
 pater esse: tibi esto. vbi nolis ne fueris pater. Que voces non magis sub-
 iunctiui sunt q̄ ille quas futuro perfecto indicatiui tribuimus: cum nō
 vocū sed significatiōnū diuersitas faciat distinctos modos. Optatiui
 modi preteritū imperfectum extricauimus a presenti. p̄terea quod in
 sermone hispano vtrūq̄ tēpus sub eadem voce diuersos habet sensus.
 Tempus preteritū perfectū subiunctiui preterito adieciuius: simile du-
 cti tum iomedis actoritate: tum etiā ratione significatiōis que in vtu
 frequenter reperitur. Vergilius. vj. aeneid. Pac trolana tenuis fuerit for-

tum a secuta. et Lucanus in. ii. Sed conditor artis fuerit ista fages. Et
 Cero in libello de fato. Possi donius pace magistri dixerim quedam comi-
 nisci videt: quanquam hic dicendi modus magis videatur futuri temporis huius
 in sinodi quam preteriti. Et si quoque figura loquendi: cum officium preteritum
 fuisse a nobis aut ab alijs conquerimur: que locutio adhuc modum
 referri potest qualis est ista apud Terentium in andria. hem prediceres.
 Idem in heauton. Fortasse iniquior erat. pateretur. Idem in phormio-
 ne. sumeret vel fenore. Vergilius. iiii. eneid. faces in castra tulissent: im-
 plessemque foros flammis natumque patremque cum genere extinxem. nevet su-
 per ipsa dedissem. Idem in eodem. eadem me ad fata vocasses idem dor-
 tor. ambas fero atque eadem hora tulisset. Subiunctivus cum ab eo dicat:
 quod aliud verbum sibi adiungi desideret: idem nisi per coniunctionem fie-
 ri non possit: non omnes coniunctiones omnibus temporibus conveniunt
 sed quedam quibusdam. Sed ideo hec coniunctio cum in verbo subiu-
 ctivo preponitur: quia a plebis huiusmodi temporibus aptari potest.
 Illud tamen advertendum. subiunctivum tempora non esse satis explica-
 ta: nam et presens magis significat futurum aut instans quam tempus
 presens. ut si dixeris venio ut legam. lego ut intelligam. Preteritum quoque
 imperfectum nonnunquam in tempore presentis rem fieri significat. ut Vergilius
 vi. eneid. Si nunc foret illa inuenta. Idem in buccolicis. Nec tunc hic
 Acheris nec viueret ipse Adalceas. futurum quoque tempus aliquando
 significat. ut Vergilius. Tyrias olim que everteret arces. Idem qui
 mare qui terras omni dictioe tenerent. preteritum quoque perfectum
 plerumque sensum habet futuri. ut Terentius in andria. Si inde te ex-
 merim ego pro te molam. Idem in eodem. certe si rescinerim. atque in usu
 frequenti est. ut sic dixerim cum aliquid improprie aut barbare loqui-
 mur. Quare non sine causa Gellius in ambiguo reliquid an eiusmodi
 voces preteriti an futuri subiunctivi essent. Est et alia subiunctivi signi-
 ficatio per modum concidendi: que quidem verbi qualitas ab alijs mo-
 dis distinguenda fuit: ut essent modi sex. Licero in academicis. Sed fue-
 rint illa vetera: si vultis illa cognita. Idem in. ii. de finibus. Sed esto fe-
 cerit si ita vis. Vergilius. iiii. eneid. Verum anceps pugne fuerat fortis-
 na fuisset. In futuro quoque reperitur hic modus. ut Licero in academi-
 cis. Elige restituro per ipateticis sustinero epicureos. Et per alterum
 futurum simile preterito. Vergilius. ii. georg. haud alios prima nascenti-
 ris origine mundi illucisse dies: aliumve habuisse tenorem crediderim.
 Idem in eodem. Non ego te mensis et dies accepta secundis transie-
 rim rhodia.

Coniugatio.

Sam. es. fui. esse. ens. futurus.
Indicatio modo.

Tempore presenti. Sumus es est. sumus estis sunt.	yo soy.
Pre. imperf. eram eras erat. eramus eratis erant.	yo era.
Pre. pfe. fui fuisti fuit. fuimus fuistis fuerunt vl ere.	yo fui he y houe sido.
Pre. plus q pfe. fueras ras. rat. fueram ⁹ , ratis. rant	yo haura sido.
Futuro. imp. ero eris erit. Erimus eritis. erunt.	yo sere.
Futuro perfecto. fuerim. ris. rit. fuerim ⁹ ritis. rint.	yo haure sido.

Imperatiuo modo.

Tempore presenti. es vel sis sit.	te tu luego y sea aqueta
Simus este. vel sitis sint.	
Futuro esto vel fueris. esto vel fuerit.	te tu despues y sea aqued
Fuerimus. estote vel fueritis. fuinto vel fuerint.	

Optatiuo modo.

Tempore presenti. vtinam essem esses esset.	o si yo fuesse.
Essemus essetis essent.	
Preterito imperfecto. vtinam essem esses esset.	o si yo fuera.
Essemus essetis essent.	
Preterito perfecto. vtinam fuerim fueris fuerit.	o si yo haya sido.
Fuerimus fueritis fuerint.	
Preterito plus q pfe. vtinam fuisset fuisset fuisset.	o si yo houiera y houiesse sido.
Fuissimus fuissetis fuissent.	
Futuro vtinam sim sis sit.	ojala yo sea.
Simus sitis sint.	

Subiunctiuo modo.

Tempore presenti. cum sim sis sit.	como yo sea.
Simus sitis sint.	
Preterito imperfecto. cum essem esses esset.	como yo fuera y fiera y fuerit y fuerit.
Essemus essetis essent.	
Preterito perfecto. cum fuerim fueris fuerit.	Como yo haya sido.
Fuerimus fueritis fuerint.	
Preterito. plus q pfe. cum fuisset fuisset fuisset.	como yo houiera y houiesse sido.
Fuissimus fuissetis fuissent.	
Futuro cum fuero fueris fuerit.	como yo fuere y houiere y houiere.
Fuerimus fueritis fuerint.	te y haya sido.

Infinitiuo modo.

Tempore presenti. esse.	ser.
Preterito. fuisse.	hauer sido.
Futuro fore. vel futurum.	hauer de ser.

¶ Prima coniugatio.

Amas amant amare. di. 3o. amari. amari
cum amatu amans amaturus. Amor amas
ris vel amare amatus amandus.

Activa voce. Indicativus modo.

Tempore presenti. Amo amas amat,
Amamus amatis amant.

Pre. imperf. amabam bas amabat,
amabamus amabatis amabant.

Preterito. perfe. amavi amavisti amavit,
amavimus amavistis uerunt. vel amauere.

Die. plus q̄ p̄fecto. amaueram ueras. amauerat,
amaueramus, amaueratis. amauerant.

Futuro imperfecto. amabo. amabis. amabit,
amabimus amabitis. amabunt.

Futuro. perfecto. amauero eris. amauerit,
amauerimus amaueritis. amauerint.

Imperatiuo modo.

Tempore presenti. ama vel ames amet,
amemus amate. vel ametis ament.

Futuro amato vel amaueris. amato vel amauerit.
amemus. vel amauerimus amato te vel. ueritis.
amanto vel amauerint.

Optatiuo modo.

Tempore presenti. utinam amarem res. amaret.
amarem amaretis amarent.

Preterito imperfecto. utinam amarem. res. ret.
amarem amaretis amarent.

Preterito perfecto. utinam amauerim ris. rit.
amauerimus amaueritis amauerint.

Preterito plus q̄ p̄se. utinam amauissem. res. uisset.
amauissemus amauissetis amauissent.

Futuro utinam amem ames amet.
amemus ametis ament.

Subiunctiuo modo.

Tempore pres. cum amem ames amet,
amemus ametis ament.

Preterito imperfecto cum amarem. res. uerret.
amarem amaretis amarent.

Preterito perfecto cum amauerim ris. amauerit.
Amauerim amaueritis amauerint.

yo amo.

yo amas

yo ame he y houe ama
do.

yo haui amado.

yo amare.

yo haure amado.

ama tu luego y ame aql

ama tu despues y ame
aquel.

o si yo amasse.

o si yo amaras

o si yo haya amado.

o si yo houiera y hontel
se amado.

orala yo ame.

como yo amo.

como yo amara amaria
y amasse.

como yo haya amado.

Prima coniugatio.

Pre. pres. & pfe. cum amauisseni. uisus. uisus.

Amauisseni. amauissetis. amauissent.

Futuro. cum amauero. amaueris. amauerit.

Amauerimus. amaueritis. amauerint.

Infinitiuo modo.

Tempore presenti. amare.

Preterito amauisse.

Futuro amaturū vel amaturum esse. vel amaturū ire

Secundia substantiua.

Supina uerba.

Participia uocis actiue presentis.

Futuri.

Uerbo impersonali indicatiuo modo.

Tempore presenti. amatur.

Preterito imperfecto. amabatur.

Preterito perfecto. amatum est. vel fuit.

Preterito plus & pfecto. amatum erat. vel fuerat.

Futuro imperfecto. amabitur.

Futuro perfecto. amatum erit.

Imperatiuo modo.

Tempore presenti. ametur.

Futuro. amato: vel amatum sit.

Optatiuo modo.

Tempore presenti. utinam amaretur.

Preterito imperfecto. utinam amaretur.

Preterito perfecto. utinam amatum sit. vel fuerit.

Prete. plus & pfe. utinam amatum esset. vel fuisset.

Futuro. utinam amaretur.

Subiunctiuo modo.

Tempore presenti. cum ametur.

Preterito imperfecto. cum amaretur.

Preterito perfecto. cum amatum sit. vel fuerit.

Preterito plus & pfe. cum amatum esset. vel fuisset.

Futuro. cum amatum erit. vel fuerit.

Infinitiuo modo.

Tempore presenti. amari.

Preterito. amatum esse. vel fuisse.

como yo honiera y ha
uicse amado.

como yo amare honiere
y haya amado.

amar.

hauer amado.

hauer de amar.

de amar.

en amando y siendo a
mado.

a amar y ser amado.

a amar.

de ser amado.

el que ama.

el que ha de amar.

todos aman.

todos amaron.

todos amaron han y ho
uieron amado.

todos han amado.

todos amaran.

todos hauran amado.

todos amen inego.

todos amen de que.

o si todo e amassen.

o si todos amaran.

o si todo e haya amado.

o si todos houieran y

houiesen amado.

o ya. te des amen.

como todos amen.

como todos amaran.

como todos hayan a

mado.

como todos houieran

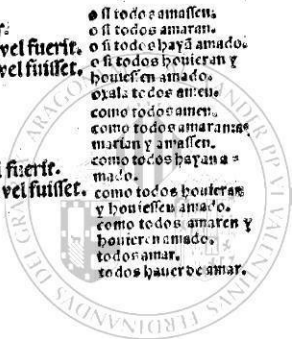
y houiesen amado.

como todos amen y

houier. n amado.

todos amar.

todos hauer de amar.

Prima coniugatio

todos y aver de

Futuro, amandū vel amādū esse, vel amātū iri.

Passiva voce indicativo modo.

yo soy amado.

Tempore presenti, amoz aris, vel amare amatur.

Amamur amamini amantur.

yo era amado.

Prete. impfecto amabar baris, vel bare, batur.

Amabamur amabamini amabantur.

yo fue he y houe sido amado.

Pre. pfecto, amatus amata, um, sumi vel fui.

yo havia sido amado.

Pre. plus q̄ pfe. amatus, a, um, eram vel fueram.

yo fere amado.

Futuro imp. amabor: beris, vel bere, amabitur.

Amabimur amabimini amabuntur.

yo haure sido amado.

Futuro perfecto, amatus, amata amatum ero.

Imperativo modo.

se tu amado luego y sea aquel.

Tempore presenti, amare vel ameris ametur.

Amemur amemini, vel amemini amentur.

se tu amado despues y sea aquel.

Futri. amato, vel amat? sis, amator vel amatus sit.

Amemur vel amati simus.

Amamini or, vel amati sitis.

Amantoz, vel amati sint.

Optativo modo.

e si yo. fuese amado.

Time pñti, vtinā amarer, reris, vel rere amaretur.

Amarenur amarenini amarentur.

o si yo fuera amado.

Pre. impfe. vtinā amarer reris, vel rere, retur.

Amarenur amarenini amar entur.

e si yo aya sido amado.

Pre. pfecto, vtinā amatus, a, um, sum vel fuerim.

o si yo houiera o houie se sido amado.

Pre. plus q̄ pf. vtinā amat? a, um, essem vel fuissens.

oxala yo sea amado.

Futuro vtinam amer aheris, vel amere ametur.

Amemur amemini amentur.

Subiunctivo modo.

como yo sea amado.

Time pres. cum amer ameris vel amere ametur.

Amemur amemini amentur.

como yo fuera seria y fuese amado.

Pre. impfe. cum amarer reris vel rere, amaretur.

Amarenur amarenini amarentur.

como yo houiera y houiese sido amado.

Prete. pfecto, cum amatus, a, um, sum vel fuerim.

como yo fere houiere y houiera sido amado.

Pre. plus q̄ pfe. cū amat? a, um, essem vel fuissens.

como yo haure sido amado.

Futuro, cum amatus, a, um, ero vel fuero.

Infinitivo modo.

ser amado.

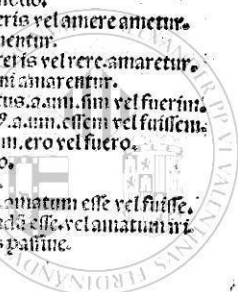
Tempore presenti, amari.

Prete. amatum, amatum, amatum esse vel fuisse.

haber sido amado.

Futuro, amandū vel amandū esse, vel amatum iri.

Participia vocis passive.

Secunda coniugatio.

Futuro cum de 2. am erit vel fuerit.

Infinitiuo modo.

Tempore presenti doceri.

Preterito. doctum esse vel fuisse.

Futuro. doctum iri. vel docendum esse.

Passiua voce. Indicatiuo modo.

Tempore presenti. doceor. eris. vel docere docetur. yo soy enseñado
doceamur doceamini doceantur.

Pre. impfe. docebar. baris. vel bare. docebatur. yo era enseñado

docebamur docebamini docebantur.

Prete. pfecto. doctus. eta. ctum. sum vel fut. yo fuche e houe sido enseñado.

Prete. plusq. pfe. doctus. a. um. eram vel fueram. yo hauia sido enseñado

Futuro imperfecto. docebor. beris. vel bere. docebit. yo sere enseñado.

docebinur docebinini docebuntur.

Futuro perfecto. doctus docta doctum ero. yo haure sido enseñado

Imperatiuo modo.

Tempore presenti. docere. vel docearis doceatur. se tu enseñado luego e sea aquel.

doceamur doceamini vel doceamini doceantur.

Futuro docetor vel doct⁹ sis. docetor vel doct⁹ sit. se tu enseñado despues e sea aquel.

doceamur vel docti simus. doceamini vel docti sitis. doceantur vel docti sint.

Optatiuo modo.

Pre. pres. vtinam docerer. reris. vel rere. doceretur o si yo fuesse enseñado

doceremur doceremini docerentur.

Pre. impfe. vtinam docerer. eris. vel ere. doceret. o si yo fuera enseñado

doceremur doceremini docerentur.

Pre. pfe. vtinam doctus. a. um. sum vel fuerim. o si yo haya sido enseñado.

Pre. plusq. pfe. vtinam doct⁹ a. um. essem vel fuissim. o si yo houiera e houe fuesse sido enseñado.

Futuro vtinam docear. docearis vel are. doceatur. ojala yo sea enseñado

doceamur doceamini doceantur.

Subiunctiuo modo.

Pre. pres. cum docear. aris. vel ceare. doceatur. como yo sea enseñado

doceamur doceamini doceantur.

Pre. impfe. cum docerer. cereris. vel rere. ceretur. como yo fuera e seria e fuesse enseñado.

doceremur doceremini docerentur.

Prete. pfe. cum doctus. a. um. sum vel fuerim. como yo haya sido enseñado.

Pre. plusq. pfe. cu doctus. a. um. essem vel fuissim. como yo houiera e houe fuesse sido enseñado.

Futuro. cum doctus docta doctum. ero vel fuero. como yo fuere e houiere e haya sido enseñado.

Infinitiuo modo.

Tempore presenti doceri. ser enseñado.

Tercia coniugatio.

hauer sido enseñado.
hauer de ser enseñado.

Preterito doctū.doctam.doctum esse vel fuisse.
Futuro.doctū iri. vel docendū:vel docendum esse.

lo que es enseñado.
lo q̄ ha de ser enseñado.

Participia vocis passive.
Preteriti doctus.a.um. Futuri docendus.a.um.

Tercia coniugatio.

LEgo legis legi.ere.di.do.dum.lectū lectu.les
gens.lecturus.legor.eris.vel ere.lect⁹.gēd⁹.

Electiua voce indicatiuo modo.

yo leo.

Tempore presenti.lego.legis.legit.

yo leys.

Legimus.legitis.legunt.

yo ley he z houe ley do.

Preterito imperfecto.legebam.legebas.legebat.

Legebamus.legebatis.legebant.

yo haura ley do.

Preterito perfecto legi.legisti.legit.

Legimus.legistis.legerunt vel legere.

yo leere.

Preterito plusq̄ pfecto legeram.legeras legerat.

Legeramus legeratis.legerant.

yo haure ley do.

Futuro imperfecto.legam.leges.leget.

Legemus.legeritis.legent.

lectu luego z lea aquel.

Futuro perfecto.legero.legeris.legerit.

Legerimus.legeritis.legerint.

lectu despues z lea sq̄l.

Imperatiuo modo.

Tempore presenti.lege vel legas legat.

Legamus legite vel legatis legant.

Futuro.legito vel legeris legito vel legerit.

Legamus vel legerimus.legitore vel legeritis.
legunto vel legerint.

Optatiuo modo.

o si yo leyesses

Tempore presenti.vtinam legerem.es.legeret.

Legeremus.legeretis.legerent.

o si yo leyeras

Preterito imperfecto.vtinam legerem.es.legeret.

Legeremus.legeretis.legerent.

o si yo haya ley do.

Preterito perfecto.vtinam legerim.is.legerit.

Legerimus.legeritis.legerint.

o si yo houiera z houier
se ley do.

Preterito plusq̄ psec.vtinam legissem.ses.sset.

Legissem legissetis legisserent.

oxala yo lea.

Futuro.vtinam legam legas legat.

Legamus legatis legant.

Subiunctiuo modo.

somo yo lea.

Tempore presenti.cum legam legas.legat.

Legamus.legatis.legant.

Prete. imp. rfecto. cum legerem. res. legeret.

como yo leyer a leer a
leyesse.

Legeremus & legeretis legerent.

Como yo haya leydo.

Prete. perfecto. cum legerim legeris legerit.

como yo houiera & hou
uiesse leydo.

Legerimus legeritis legerint.

Preterito. plus q̄ p̄se. cum legissem legissetis legisset.

como yo leyer & houiera
& haya leydo.

Legissemus legissetis legisset.

Futuro cum legero legeris legerit.

Legerimus legeritis legerint.

Infinitiuo modo.

Tempore presenti. legere.

leer.

Preterito. legisse.

hauer leydo.

Futuro. lecturum vel lectum ire. vel lecturum esse.

hauer de leer.

Secundia substantiu. ————

Legendi.

de leer.

Legendo.

ley en do & siendo leydo.

Legendum.

a leer y ser leydo.

Supina verba ————

Lectum.

a leer.

Lectum.

de ser leydo.

Participia vocis actiue p̄sentis. — Legens.

el que lee.

Futuri. ———— Lecturus.

el que ha de leer.

Verbo impersonali. Indicatiuo modo.

Tempore presenti. legitur.

todos leen.

Preterito imperfecto. legebatur.

todos leyen.

Preterito perfecto. lectum est vel fuit.

todos leyeron: han r̄ha
uieron leydo.

Preterito plus q̄ p̄se. lectum erat vel fuerat.

todos hauran leydo.

Futuro imperfecto. legetur.

todos leeran.

Futuro perfecto. lectum erit.

todos hauran leydo.

Imperatiuo modo.

Tempore presenti. legatur.

todos lean luego.

Futuro. lector. vel lectum sit.

todos lean despues.

Oratiuo modo.

Tempore presenti. vtinam legeretur.

Preterito imperfecto. vtinam legeretur.

Preterito perfecto. vtinam lectum sit vel fuerit.

Preterito plus q̄ p̄se. vtinam lectum esset vel fuisset.

Futuro vtinam legatur.

Subiunctiuo modo.

Tempore presenti. cum legatur.

Preterito imperfecto. cum legeretur.

Preterito perfecto. cum lectum sit vel fuerit.

Preterito plus q̄ p̄se. cu lectum esset vel fuisset.

o si todos leyessen.
o si todos leyeran.
o si todos hayan leydo.
o si todos houieran &
houiessem leydo.
oxala todos lean.

como todos lean.
como todos leyeran &
leerian y leyessen.
como todos hayan leydos
como todos houieran &
houiessem leydo.

como todos leyeren
houiera y hayan leydo.

Futuro cum lectum erit vel fuerit.
Infinitiuo modo.

todos lean.
todos hauer leydo.
todos hauer de leer.

Tempore presenti legi.
Preterito. lectum esse vel fuisse.
Futuro. lectum iri. vel legendū. vel legendum esse.
Passiua voce. Indicatiuo modo.

yo soy leydo

Tempore presenti. lego. eris. vel legere legitur.
Regimur legimini leguntur.

yo era leydo

Pre. impf. legebar. baris. vel bare. legebatur.
Regebamur legebamini legebantur.

yo fuehe z houe sido leydo.
yo haura sido leydo.
yo fere leydo.

Prete. pfecto. lectus. cta. ctum. sum vel fui.
Prete. plus q. pfe. lectus. a. um. eram vel fueram.
Futuro imperfecto. legar. eris. vel ere. legetur.
Regemur legemini legentur.

yo haure sido leydo.

Futuro perfecto. lectus lecta lectum ero.
Imperatiuo modo.

se tu leydo luego y sea
a. quel.
se tu leydo despues z sea
a. quel.

Tempore presenti. legere. vel legaris legatur.
Legamur legimini vel legamini legantur.
Futuro legitur vel lectus sis. legitur vel lectus sit.
Legamur vel lecti simus. legimur vel lecti sitis
leguntur vel lecti sint.

o si fuesse leydo

Oportatiuo modo.
Tempore pres. vtinam legerer. reris. vel rere. legeretur.
Legeremur legeremini legerentur.

o si yo fuera leydo.

Prete. impfe. vtinam legerer. reris. vel ere. legeres.
Legeremur legeremini legerentur.

a si yo haya sido leydo.
o si yo houiera z ho
uiese sido leydo.
o si yo sea leydo.

Prete. pfe. vtinam lectus. a. um. sum vel fuerim.
Pre. plus q. pfe. vtinam lectus. a. um. essem vel fuisset.
Futuro vtinam legar. legaris vel are. legatur.
Legamur legamini legantur.

somo yo sea leydo.

Subiunctiuo modo.
Tempore pres. cum legar. aris. vel are. legatur.
Legamur legamini legantur.

como yo fuera seria y
fuesse leydo.

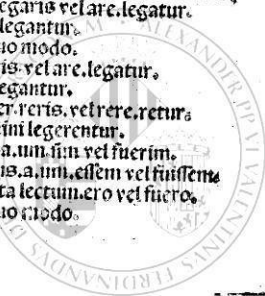
Pre. impfe. cum legerer. reris. vel rere. retur.
Legeremur legeremini legerentur.

somo yo aya sido leydo

Prete. pfe. cum lectus. a. um. sum vel fuerim.
Pre. plus q. pfe. cu lectus. a. um. essem vel fuisset.
Futuro. cum lectus lecta lectum. ero vel fuero.

como yo houiera z ho
uiese sido leydo.
como yo fuer z houie
re z haya sido leydo.
ser leydo.

Infinitiuo modo.
Tempore presenti legi.

como yo oyera oyra y
oyesse.

como yo oya oydo.

como yo houiera y ho-
uiesse oydo.

como yo oyere houiere
y haya oydo.

oyr
hauer oydo.
hauer de oyr.

de oyr.
oyendo y siendo oydo.
a oyr y ser oydo.

a oyr.
de ser oydo.
el que oyr.
el que ha de oyr.

todos oyen.
todos oyen.
todos oyero han y ho-
uieren oydo.
todos hauran oydo.
todos oyran.
todos hauran oydo.

todos oyen luego.
todos oyen despues.

o si todos oyessen.
o si todos oyeran.
o si todos hauran oydo.
o si todos houieran y
houiesse oydo.
orala todos oyen.

como todos oyen.
como todos oyera oy-
ran y oyessen.
como todos haya oydo.

Audiamus audiat. audiant.
Preterito imperfecto. cum audirem. res. audiret.

Audiremus audiretis audirent.
Preterito pfe. cum audiuerim. ueris. audiuerit.

Audiuerimus audiueritis audiuerint.
Pre. plus q pfe. cum audiuissem. uisces. uisset.

Audiuissemus audiuissetis audiuisent.
Futuro cum audiuero audiueris audiuerit.

Audiuerimus audiueritis audiuerint.
Infinitiuo modo.
Tempore presenti. audire.
Preterito audiuisse.
Futuro auditurū vel auditum vel auditurum esse.

Gerundia substantina. — { Audiendo.
Audiendo.
Audendum.

Supina verba. — { Auditum.
Auditu.

Participij uocis actiue p̄sentis. — Audiens.
Futuri. — Auditurus.

Verbo impersonali indicatiuo modo.
Tempore presenti auditur.
Preterito imperfecto audiebatur.
Preterito perfecto. auditum est vel fuit.
Preterito plus q pfecto auditum erat vel fuerat.

Futuro imperfecto. audietur.
Futuro perfecto. auditum erit.
Imperatiuo modo.
Tempore presenti. audiatur.
Futuro auditor vel auditum sit.

Pratiuo modo.
Tempore presenti. vtinam audiretur.
Preterito imperfecto. vtinam audiretur.
Preterito perfecto. vtinam auditum sit vel fuerit.
Preterito plus q pfe. vtinam auditum esset vel fuisset.

Futuro vtinam audiatur.
Subfunctiuo modo.
Tempore presenti. cum au ffatur.
Preterito imperfecto. cum audiretur.
Preterito perfecto. cum auditum sit vel fuerit.

Quarta coniugatio.

Preterito plu. pfe. cum auditū esset vel fuisset.

Futuro cum auditum erit vel fuerit.

Infinitiuo modo.

Tempore presenti audiri.

Preterito. auditum esse vel fuisse.

Futuro. auditum iri. vel audiendū. vel audisēdū esse.

Passiua voce. Indicatio modo.

Tempore presenti. audior. iris. vel audire audistur. yo soy oydo.

Audimur audimini audiuntur.

Pre. impf. audiebar. baris. vel bare. audiebatur. yo era oydo.

Audiebamur audiebamini audiebantur.

Prete. pfecto. auditus. ta. tum. sum vel fui.

Prete. plus q. pfe. auditus. a. um. eram vel fueram.

Futuro imperfecto. audiar. eris. vel ere. audietur.

audiemur audiemini audientur.

Futuro perfecto. auditus audita auditum ero.

Imperatiuo modo.

Tempore presenti. audire. vel audiaris audiatur.

Audiamur audimini vel audiamini audiantur.

Futuro auditor vel auditus. auditōr vel auditōr sit. se tu oydo luego y sea a. quel.

Audiamur vel auditus sumus. audiminoz vel auditus

fitis. audiantur vel auditus sint. se tu oydo despues y sea a. quel.

Optatiuo modo.

Tempore pres. vtinam audirer. reris. vel rere. audiretur. o si yo fuesse oydo.

Audiremur audiremini audirentur.

Prete. impfe. vtinam audirer. reris. vel ere. audiret. o si yo fuera oydo.

Audiremur audiremini audirentur.

Prete. pfe. vtinam auditus. a. um. sum vel fuersim.

Prete. plus q. pfe. vtinā audirē. a. um. essem vel fuissim.

Futuro vtinam audiar. audiaris vel are. audiatur.

Audiamur audiamini audiantur.

o si yo haya sido oydo.
o si yo houiera y houiere sido oydo.
o si yo sea oydo.

Subiunctiuo modo.

Tempore pres. cum audiar. aris. vel are. audifatur.

Audiamur audiamini audiantur.

Pre. impfe. cum audirer. reris. vel rere. retur.

Audiremur audiremini audirentur.

Prete. pfe. cum auditus. a. um. sum vel fuerim.

Prete. plus q. pfecto. cū auditus. audita. auditum.

essem vel fuissim.

Futuro. cum auditus audita auditū. ero vel fuero.

como yo sea oydo.

como yo fuera seria y fuesse oydo.

como yo aya sido oydo.
como yo houiera y houiere sido oydo.
como yo fuere y houiere y haya sido oydo.

Tempore presenti audiri.

Preterito. auditum. am. um. esse vel fuisse.

ser oydo.
hauer sido oydo.
hauer deser oydo.

Futuro auditū tri vel audiendū . vel audiendū esse.

Participia vocis passive.

Preteriti auditus audita auditum.

cosa oyda.

Futuri audiendus audienda audiendum.

cosa que ha de ser y o da.

De formatione verborum regularium.

Cap. v.

A d. o. doceo. lego. audio. non formantur aliunde. quin potius alia tempora formantur ab eis.

A m abam. docebam. formantur a secunda persona singulari presentis indicatiui modi ablata. s. z addita bam.

L egebam. audiebam. formantur a prima persona singulari presentis indicatiui modi. o. mutata in. e. z addita bam. preter eo. is. quod mitti ibam. z queo quis quibam.

E maus. docui. legi. audiui. non formantur aliunde. quin potius reliqua sex tempora que circumloquimur in voce passiva formantur ab eis.

E ma ueram. docueram. legeram. audieram. formantur a prima persona singulari preteriti perfecti indicatiui modi. i. mutata in. e. z addita ram.

E mabo. docebo. formantur a prima persona singulari presentis indicatiui modi. ablata. s. z addita bo.

L egam. audiam. formantur a prima persona singulari presentis indicatiui modi. o. mutata in am. preter eo. is. ibo. z queo quis quibo.

E ma uero. docuero. legero. audiero. vt in futuro subiunctiu.

De formatione imperatiui.

A d. a. doce. audi. formantur a secunda persona singulari presentis indicatiui modi ablata. s. **L** ege formatur a secunda persona presentis indicatiui modi. is. mutata in. e. di. minus tamen. dic. duc. fac. pro

dic. duc. face. z eodem modo de compositis ab illis.

E tnet. doceat. legat. audiat. similia sunt tertie persone singulari futuri optatiui modi.

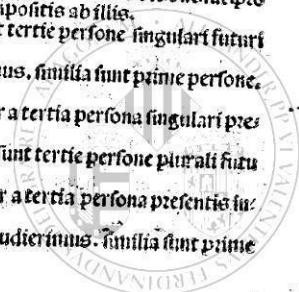
E tincimus. doceamus. legamus. audiamus. similia sunt prime persone plurali futuri optatiui modi.

E tate. docete. legite. audite. formantur a tertia persona singulari presentis indicatiui modi addita. e.

E timent. doceant. legant. audiant. similia sunt tertie persone plurali futuri optatiui modi.

E tiamato. doceto. legito. audito. formantur a tertia persona presentis indicatiui modi addita. o.

E tiamauerimus. docuerimus. legerimus. audierimus. similia sunt prime

erborum

personae pl^{ur}is futuri subiunctivi modi.

Amatore docetote legitote audite. formantur a tertia persona singulari futuri imperativi modi addita te.

Amanto docento leginto audiunto. formantur a tertia persona plurali presentis indicativi modi addita o.

¶ De formatione optativi modi.

Utinam amarem docerem legerem audirem. formantur a secunda persona singulari presentis imperativi modi addita rem.

Amavissem docuissem legissem audissem. formantur a prima persona singulari preteriti perfecti indicativi modi addita s. et sem.

Amem formatur a prima persona presentis indicativi modi. o. mutata in em. Doceam legam audiam. formantur a prima persona presentis indicativi. o. mutata in am.

¶ De formatione subiunctivi.

Amem doceam legam audiam. eodem modo formantur quo futurum optativi modi.

Amarem doceam legerem audirem. eodem modo formantur quo praesens optativi modi.

Amaverim docuerim legerim audierim. formantur a prima persona singulari preteriti perfecti indicativi modi. i. finali mutata in e. et addita rim.

Amavissem docuissem legissem audissem. eodem modo formantur quo praeteritum plusquamperfectum optativi modi.

Amavero docuero legero audiero. formantur a preterito perfecto indicativi modi. i. finali mutata in e. et addita ro.

¶ De formatione infinitivi.

Amare docere legere audire. formantur a secunda persona singulari presentis imperativi modi addita re.

Amavisse docuisse legisse audissem. formantur a preteriti perfecti prima persona singulari addita s. et se.

¶ De formatione gerundiorum et supinorum et participiorum.

Amandi amando amandū. Docendi docendo docendū. Legendi legendo legendū. Audiendi audiendo audiendū. Formantur a gentivo singulari participii presentis. tis. mutata in di. do. dum.

Amatum amatum. doctum doctum. lectum lectum. auditum auditum. non habent unde formari possint.

Amans docens legens audiens. formantur a prima persona preteriti imperfecti indicativi modi. boni. finali mutata in ns.

Amaturus docturus lecturus auditurus. formantur ab ultimo supini addita rus.

amatus, docet, dicitur, lectus, auditus, formatur ab ultima, quibus addita, &
Amatus, docendus, legendus, audiendus, formantur a genitivo singulari participii presentis, tunc finali, mutata in dus, da, dium.

De formatione indicativi vocis passive.

Amor, doceor, legor, auditor, formatur ab eadem prima persona singulari presentis indicativi modi, active vocis addita, r.

Amabar, docebar, legebar, audiebar, formatur a prima persona singulari eiusdem preteriti imperativi modi, active vocis, m, mutata in, r.

Amabor, docebor, formantur a prima persona singulari eiusdem futuri indicativi modi, active vocis addita, r.

Legar, audiar, formantur a prima persona singulari eiusdem futuri, m, mutata in, r.

De formatione imperativi.

Amare, docere, legere, audire, formantur a secunda persona singulari presentis imperativi modi, active vocis addita, r, e.

Emetur, doceatur, legatur, a udiatur, similia sunt tertie persone singulari futuri optativi.

Ememur, doceamur, legamur, audiamur, similia sunt prime persone plurali futuri optativi.

Amamini, docemini, legimini, audimini, formantur a secunda persona plurali presentis imperativi modi, active vocis, te, mutata in, mini.

Amentur, doceantur, legantur, audiantur, similia sunt tertie persone plurali futuri optativi modi.

Amator, docetor, legitor, auditor, formantur a tertia persona singulari futuri eiusdem imperativi modi addita, r.

Amaminoz, doceminoz, legiminoz, audiminoz, formantur a tertia persona plurali futuri eiusdem imperativi modi, active vocis, tote, mutata in, minoz.

Amantoz, docentoz, leguntoz, audiuntoz, formantur a tertia persona futuri eiusdem imperativi modi, active vocis addita, r.

De formatione optativi modi.

Amarer, docerer, legerer, audirer, formantur a prima persona singulari presentis eiusdem optativi modi, active vocis, m, mutata in, r.

Amer, docear, legar, audiar, formantur a prima persona singulari futuri eiusdem optativi modi, active vocis, m, mutata in, r.

De formatione subiunctivi.

Amer, docear, legar, audiar, eodem modo formantur quo futurum optativi modi, passive vocis.

Amarer, docerer, legerer, audirer, eodem modo formantur quo presens optativi modi, passive vocis.

De formatione infinitivi modi.

Irregularia.

A Part. de ... audiri. formatur a presenti infinitiui modi actiue vo-
cis. re mutata in ri. Legi formatur ab eodẽ infinitiui actiue vo-
cis ere. mutata in i.

Suturum infinitiui modi circumloquimur. per primum supinum: hoc
verbum ire in voce actiua: et iri in passiuã.

En circumloquia vocis passiuę non formantur: sed circumloquimur eaper
participium preteriti: et hoc verbum sum es sui.

Uerbũ impersonale si se est tertius personis singularis numeri passiuę vocis:
De verbis irregularibus et defectiuis. Cap. vii.

Ero. fers. tuli. ferre. ferendi. ferendo. ferendũ. latum. latu. ferens,
laturus. Feroz. ferris. vel ferre. latus. ferendus.

Indicatio modo.

Tempore presenti. fero. fers. fert. ferimus. fertis. ferunt.

Imperatio modo.

Tempore presenti fer. vel feras. ferat. feramus. ferte vel feratis. ferant:
Suturo. ferto vel tuleris. ferto vel tulerit. Feram? vel tulerim?. fertote
vel tuleritis. ferunto vel tulerint. Optatio modo.

Tempore presenti. utinã ferrẽ. ferres. ferret. Ferremus. ferretis. ferrent.
Preterito imperfecto. utinã ferrẽ. ferres. ferret. Ferrem?. ferretis ferrẽt

Subiunctiuo modo.

Preterito imperfecto cũ ferrẽ. ferres. ferret. Ferremus. retis. ferrent:

Infinitiuo modo.

Tempore presenti ferre.

Passiuã voce.

Tempore presenti. feroz. ferris vel ferre. fertur. ferimur. minĩ. feruntur:

Imperatio modo.

Tempore presenti ferre. vel feraris feratur. Feramur. ferimini. vel fera
mini. ferantur.

Suturo fertoz. vel latus sis. ferto: vel latus sit. Feramur vel lati simus:
feriminioz. vel lati sitis. feruntoz vel lati sint.

Optatio modo.

Tempore presenti. utinã ferrer. reris. vel rere. retur. ferremur. renisi. ferrent:
Preterito imperfecto utinã ferrer. reris. vel rere. retur. ferremur. renisi:

Subiunctiuo modo.

Preterito imperfecto cũ ferrer. reris. vel rere. retur. ferremur. nisi:
rentur.

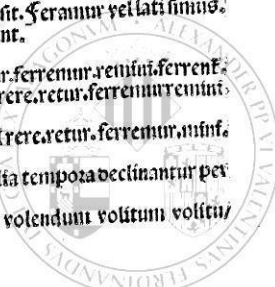
Infinitiuo modo.

Tempore presenti ferri.

Alia tempora declinantur per

proportionem tertię conjugationis.

Uolo vis volui velle volendi volendo volendum volitum volitum
volens voliturus.

Irregularia verba.

Indicativus modo.

Tempore presenti. volo vis vult. volumus vultis volumus.

Imperativus modo caret. Sed ab eo compositum nolo habet
in presenti noli nolite. in futuro nolito nolitote.

Optativus modo.

Tempore presenti. utinam vellem. es. vellet. Vellemus etis. vellet.

Præterito imperfecto. utinam vellem. es. vellet. Vellemus. etis. vellet.

Futuro utinam velim velis velit. Velimus velitis velint.

Subiunctivus modo.

Tempore presenti. cum velim velis velit. Velimus velitis velint.

Præterito imperfecto. cum vellem. es. vellet. Vellemus. etis. vellet.

Infinitivus modo.

Tempore presenti velle.

Alia tempora formantur per proportionem tertie conjugationis.

De verbis defectivis.

Es est pro eo quod edis edit. in secunda et tertia persona singularis indicativus modi. **Essem** **esses** **esset.** **essem?** **esses?** **essent.** in presenti et præterito imperfecto optativus. et in præterito imperfecto subiunctivus. **Esse** in presenti infinitivus. **estur.** in presenti indicativus modi vocis passive: que deficiunt suppleantur ab hoc verbo **edo** **edis.** **forem** **fores** **foret** **forent.** pro **essem** **esses** **esset** **essent.** in presenti et præterito imperfecto optativus modi: et in præterito imperfecto subiunctivus: et **fore** pro futuro esse in futuro infinitivus: in aliis deficit.

Alio. ait. aiunt. in presenti indicativus modi.

Aiebam **aiebas** **aiebat.** **aiebam?** **aiebatis** **aiebant.** in præterito imperfecto eiusdem modi. **Aiam** **aias** **aiat.** in futuro eiusdem. **Ei** in secunda persona singulari presentis imperativus modi. **Aiens** in participio presentis.

Inquiro vel **inquā** **inquis** **inquit** **inquirit.** in presenti indicativus. **Inquisti** in secunda persona præteriti perfecti eiusdem indicativus. **Inquirit.** in tertia singulari futuri eiusdem indicativus. **Inque.** in secunda persona singulari presentis imperativus modi. **Elis** in locis deficit.

Quæro **quæsumus.** in primis personis et transitivi numeri presentis indicativus modi: **ocurrunt** in rhi.

Init pro **inquit** et **onat.** in tertiis personis singularibus presentis indicativus modi reperuntur.

Faro **faris** **facit.** **farimus** **facitis** **faciunt.** in futuro tamen indicativus modi.

Fusim in prima persona singulari futuri indicativus modi tantum.

Edo pro **dic.** et **cedite** pro **dicite.** in secundis personis tantum uti fuisse numeri indicativus modi.

Salve **salvete** **salvete.** **Salve** **salvete** **salvete.** in eiusdem secundis personis

De genere nominum.

casus itaq; excipiuntur a regula. Et qd ab es greco. q nomina venientia a r o s b u s greco terminantur in es. q ad primam nos declinatione latinam referunt. qd sunt masculina in qm admodum r apud grecos eva. qm pro e h e s. minino est p p r a terminatio in tria. v e l i e. v t a p o b e t e s. u. s i t p p h e t a. e. h e c p p h e t i s i t a. a p s i l t e s. u. s i t p s a l t a. e. e. p s a l t a i. e. Quid est. illud nome latinu qd est ab e u s s e ab es greco. cuius femineu e s t i n t r i a v e l i n t r i o. s u b a u d i g i t e s t m a s c u l i n i. Q d b d e l n i n t r i o n o s t r a t e r d e d e c l i n a t i o n e i n a. h u i t a q d o s i s u n t g r e c a. g e n e r i s s u n t n e u t r i. v t e m b l e m a t i s. d o g m a t i s. p n e u m a t i s. E t o s t i a a v e r b i s. q n o s i c o m p o s i t a a v e r b i s. a d d e. t u r d e r i v a t a q u o r s i g n i f i c a t i o p o t e s t e r e v t r i o s e x u i. c o s a s u n t d u o r g e n e r. v t h i c t h e c a g r i c o l a. p e d i s s e q u a. a f f e c t a. c o l l e g a. t h e y t r i s n o m e i n. e. q n o s i l a t i n a i n. e. d e s i n e t i a. g n i s s u n t n e u t r i. v t h o c m o n i l e. s e. h i l e. e a v i l l e. c u b i l e. N o s i a x o g r e c a g n i s u n t f e m i n i n i. v t l y b i e. p a r a s c e n e. p e t e c o s t e. a p o c o p e. g r a m a t i c e. a p o s t r o p h e. E n i n o m e i n. i. q n o i a i n. i. d e s i n e t i a g n i s s u n t n e u t r i. v t h o c g n i n i. s n a p i. p i p e r i. m e l i s e d o s i s u n t g r e c a a n t p e g r i n a. E t p a s c i a n o v e r o s u b h a c t e r m i n a t i o n e v n s p o n i t t a n t u g n i q d i p s u m g r e c u q u o q e s t. c o m i

Vernacq; cum rabula, caculiq; a grippaq; iunges.
Et quod ab es, graeco constat venisse latinum.
Cuius formineum plerunq; fit, in tria, vel tie.

Quod declinatum dat tertia, dicitur neutrum.
Compositum a verbis esto commune duorum.
Neutrum nomen in. e. Muliebria sint tibi graeca.
Vnum nomen in. i. sed neutrum dicitur gummi.
O. finita dabis maribus. velut vno gemma.

Femineis iunges per. io. nec habentia corpus.
Additur atq; caro. cenatio. portio. quodq;
Definit in do. go. Tamen haec sunt masculula pcedo.
Ordo. pedo. comedo. spado. vdo. cardoq; cerdo.
Et cudo. burdoq; harpago. mango. ligoq;
Ad duo comranis. homo. nemo. iunge latronera.
Est commune trium praesto, quod sum comitatur.

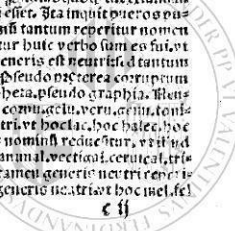
Neutrum nomen in. u. cornu est pro teije. gelinq;
C. d. neutra dabis, reperies tamen hac quoq; raro.
Al. neutrum pones. tamen hic sal debet habere.
Et duo sunt neutris cum melle fel a numeranda.

ill dicit. illa vero frugihulufino dicit similla obliqui sunt casus ab eo quod est frux r mo-
dus. d finita dabis. q nomina in. o. d sententia generis sunt masculini. vt hic sermo. aga-
so. mulio. hiftrio. vno. pro margarita grandioi. Sed nomina in. io. finita que non habet
corpus generis sunt feminina. vt religio. rebellio. talfo. r nomina participalia. hoc est
que a participiis formantur. vt a lectus lectio. ab auditus auditio. Femininiq; generis
sunt tria. caro. cenatio. portio. In do. p g r e t e a. r i n g o. d e s i n e t i a f e m i n i n a s u n t v t a i b e d o
n i g r e d o. t e r e d o. v i r g o. v e c t i g o. s i g o. p u r i g o. E x c i p i u n t r t a m e n e r d e s t i n e n t i b u s i n d o.
r i n g o. t r e d e c i m n o m i n a g e n e r i s m a s c u l i n i q p o n u n t i n l e c t i o n e. E t d u o c o m m u n i s. v
d u o r u m g e n e r i c o m m u n i a s u n t h i c r h e c h o m o. n e m o. l a t r o. s e d l a t r o a p d n e o t e r i c o s t a r u
n a a p u d i d o n e o s a u t h o r e s s u b m a s c u l i n o g e n e r e r e l i c t u e s t. q d i n i s q u o q l i. x r r i i. m a n
g o n e m f e m i n a d i c i t. q u a s i m a g o c o m m u n i s d u o r u m g e n e r i e s s e t. I t a i n q u i t p u e r o s p u e
b e c e r e n e t a n t m a n g o s a l t e o b s t e r i t. E s t c o m m u n e t r i s. q u e n s t a n t u m r e p e r i t u r n o m e n
a d m u n e t r i s g e n e r i h i c r h e c r h o c p r e s t o. q s e m p e i u n g i t u r h u c v e r b o s u m e s s u i. v t
p u e r e s t m i b i p r e s t o. a n c i l l a e s t m i b i p r e s t o. p o n d o v e r o g e n e r i s e s t n e u t r i s i d t a n t u m
p l u r a l e. c u i u s s i n g u l a r e. v t a i t. q h o c a s i n l i b r a a f f e r t u r. p s e u d o p r e t e r e a c o r r u p t u m
e s t. n e q v n s i n c o m p o s t i o n e r e p e r i t u r. v t p s e u d o p r o p h e t a. p s e u d o g r a p h i a. H u n s
r i n n o m e n i n. u. q u o d i n. u. f i n i t a. g e n e r i s s u n t n e u t r i. v t h o c c o r n u. g e l u. v e r u. g e m m a. t o n i s
t r u. C. d. q n o m i n a i n. a. v e l i n. d. d e s i n e t i a g e n e r i s s u n t n e u t r i. v t h o c l a c. h o c h a l e c. h o c
a l i u d. q u o d. q u a s i p r o n o m i n a. q u o q e n e a d r e g u l a s g e n e r i s n o m i n i r e d u c i t u r. v t i n d
f i n a. i. d. E t n e u t r i q u o d a n o m i n a i n a. l. o. s i n t s u n t n e u t r a. v t a n n a l. v e c t i a l. c e r u t a l. t r i s
h u n a. R e p e r i t u r s a l. q d e s t g e n e r i s m a s c u l i n i. a p u d p a s c o s t a m e n g e n e r i s n e u t r i g e n e r i s
t u r. E t d u o s u n t. q d d u o n o s i a r e p e r i t u r i n e l f i n i a. q s u n t g e n e r i s n e u t r i. v t h o c m e l. f e l

E.
I.
O.

V.
C.
A.
E.

L. 10

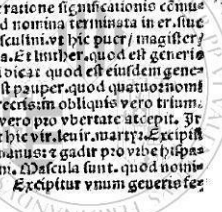
Liber secundus.

Nihil nihil, q̄ in fl. vñs est neutru. hoc nihil, nil, quod ab eo est abscissum. & duo sunt duorum generum cõmunia vigil & pugil. Sed pugil id eo cõmune duorum posuimus, quod An. gallinus ita posuit aut hõuante Terenti in Eunuchõ secutus. Si qua paulo est a bilior pugilem esse alunt. Solus in ole est sol, q̄ in ol. finitum vnã tantum est nomen. hic sol. hoc est generis masculini. hic consul, q̄ in ul. vnum tantu est masculinu hic consul duõ cõmunia duõũ generum / hic et

hic p̄sul & exul. Sit cõmune, q̄ in an. vnum tantu reperitur nequã quod est cõmune trium generum & non declinatur. Am generis, quod in um, omnia sunt neutra, vt hoc templu, scannum bonum, aurũ. Illa vero foriden / tanum d̄ / idem / & similia que a dem particula cõponuntur sim- plicium genus icruant. Gr̄cum nomen, quod nomina in an. & in in. declinãtia omnia sunt gr̄ca generis masculini, vt hic acarnan / pan / pelesan / titan / delphin. neutra sunt pauca apud gr̄cos, vt melan quod est nigru & pan totum. En dabitur quod nomina in en. declinãtia generis sunt neutri, vt hoc nomen fulmen / flumen / nomen. Excipiuntur tamen ex latinis generis masculini, hic ren / pecten / flamen. & composita a cano canis, vt tubicen / tibicen / comicen / lycien / sticer / fidicen. ex gr̄cis vero lychen / splen / lien / atagen / hymen. & ex his que n̄ sunt frequenter in vsu apud latinos / hic allen / solen / aden / anchen. sc̄mina vero sunt siren / sphen / vitis nomen trozen. Pomen in on. quod nomina in on. omnia sunt gr̄ca generis masculini, vt hic canon / demon / daphnon / platan / sacon. cuius sc̄minum est lacina. pauca tamen dicũt esse generis sc̄minini, vt sindon. ecomon. vbiũ in vero complura sunt, vt babilon / pleuren / calydon. sed ista ad regulam generalem referuntur. Sed cum nomina in on. aut finit tercij aut secundũ declinationis, regula superior tradita est de nominibus tercij / nam secundũ declinationis neutra sunt, vt hoc xylor / barbitor / diaspason / d̄ / atefar. Mowẽ in ar. quod nomina in ar. finita generis sunt neutri, vt hoc pulinar. totular. cochlear. Sed par cum suis compositis ex ratione significationis cõmune est trium generis, vt compar. dispar. separ. Et finita quod nomina terminata in er. siue illa sint secundũ siue tercij declinationis: generis sunt masculini, vt hic puer / magister / anser / passer. Excipiuntur generis neutri, spinther. & cetera. Et linther, quod est generis sc̄minini, quod significat cum dicit linther cum matre, ac si dicat quod est eiusdem generis cuius est mater ex ratione significationis. Cõmune est pauper, quod quatuor nomina que hic explicãtur sunt communia duorum generis in reccis in obliquis vero trium, vber vero pro fertilis accipiendum est hoc in loco, supra vero pro vbertate at cepit. Ir maribus iunges, q̄ nomina in ir. generis sunt masculini, vt hic vir. leuir. marty. Excipitur vero duo generis neutri, hir indeclinabile / pro vola manus: & gadir pro vberibus panis / que ratione significationis debuit esse generis sc̄minini. Mascula sunt, quod nomina in or. generis sunt masculini, vt hic amor / color / lector. Excipitur vnum generis sc̄-

Nil nihil est neutrum. Vigil & pugil esto duorum. Solus in ol. est sol. Hic consul dicitur esse. Sed tamen: ad duo sunt communia p̄sul & exul. Sit cõmune trium tibi nẽquã nec variatur. Vm neutris iunges: exemplo sit tibi implum. Gr̄cum nomen in an. & in. in. sit temper & est mas. En dabitur neutris, sed syntro mascula licet h̄. ^{Re. solen. at. gen. cum pectine flamen.} Addis hymen. & quod cano componit tibi nomen. Nomen in on. gr̄cum tibi sit, maribusq; repones. Ex his pauca tamen sunt femineis adhibenda. Est neutrum quod non declinat tertia nomen. Nomen in ar. neutrum, sed par tria debet habere. Et finita tibi sunt mascula. Neutra tamen sunt. Spinther. iter. ruder. lassier. piper. atq; papauer. Et cum vere siser. vber. sicer. adde cadauer. Zinziber & tuber. cum matre reposito linther. Cõmune est pauper. cum pubere de gener. vber. Ir. maribus iunges. Hic. gadir. sint tibi neutra. Mascula sunt & in or. muliebris ponitur arbor.

Min. r. r. t. s.

De genere nominum.

minini. hec arbor. Nam color & vitor ad genus significationis referenda sunt. Neutra vero sunt quatuor. cor. ador. & quor. marmor. Nomina vero comparatiua duorum generum sunt communia sub hac terminatione. Nam sub altera terminatione neutra sunt. vt hic & hec breuior & hoc breuius. Quibus duo iunguntur memor & auctor. Collatiua possunt per comparatiua. Nam conferre est comparare. Et quod componit. quod nomina composita a corpore. vt hic & hec bicolor. tricolor. por. & acolor. vt hic & hec bicolor. tricolor. & a decore ab eo quod decus decoris. vt indecor. dedecor. Communia sunt duorum generum. vt neutrale. quod nominum in ur. definita generis sunt neutri. vt hoc fulgur. secur. figur. Masculina vero sunt quinque. turtur pro aue. Nam quod a greco dicitur trygon pro aue. siue pro pisce. apud latinos pro aue turtur. pro pisce palinaca interpretatur. bet vltur. & vt si secunde declinationis. sicut futuri. auctur. aneur. Communia preterea duorum generum sunt tria. hic & hec fur. haur augur. quam augur. cum nomen est dignitatis apud Romanos generis est tantum masculini. Feminicum ponens. quod nomina sunt. aue. definita que sunt tertie declinationis generis sunt feminini. vt hec estas. pietas honestas. veritas. Nam que per primam declinantur propria sunt virosi. atque proinde masculina.

Neutra dabis rantum cor. ador cum a quore marmor. Collatiua duplex retinent genus. & memor auctor.

Et quod componit corpusque. colorque. decusque.

Vt neutrale dabis. sed mascula sint tibi quinq.

Turtur. auis. piscis. vultur. sator. auctor. & aneur.

Communis generis tria sunt. fur. figur. augur.

Femineum ponens. quod in as. finitur vt aias.

Sed iunges maribus. as asis. vas vadis. & mas.

Neutra tamen dices. vas vasis. fasque nefasque.

Sic communetrium nomen gentile. Dabuntur.

Partim femineae tibi partim mascula graeca.

Esto nomen in es. mulibre. virilia sunt.

Limes. pes. fomes. termes. cum palmitre trames.

Et gurges. merges. verres. cum poplite magnes.

Et partes. aries. stipes. cespesque. satellesque.

Atque dies mediusque dies pro tempore certo.

Et graecum prima. vel quod dat tertia nomen.

Sed communia sunt miles. comes atque superites.

Antines. cocles. diues. cumque hospite solpes.

Et pedes interpretes. eques. indiges. heres. hebesque.

Et teres. & prapes. locuples. & perpes & ales.

Inquies & vates. Quod format pes. sed eoque.

vt cneas. & hieremias. & Esayas. & Excipiuntur a regula generis masculini. as asis. vas vadis. mas maris. Et tria quoque neutra vas vasis. fas. & ab eo compositum nefas. Communia vero trium generum sunt nota gentilia. hoc est a nominibus viribus derivata. Et ab ipsis non arpinas. a castino castinas. a ceseno cesenas. Dabuntur. quae nomina graeca partim sunt generis masculini. vt hic archas. gigas. elephas. quaedam feminina. vt mona. & hie. & pax. & dias. Esto nomen in es. quae nomina definita in es. sunt feminini generis. vt hec valpes. proles. seges. & nomina quinte declinationis. vt res. spes. progenes. Excipiuntur vero generis masculini quae hic explicatur. Atque dies. quae hoc nomen dies est accipitur pro tempore certo generis est masculini. hoc est pro die naturali siue artificiali. Nam pro tempore simpliciter generis est feminini. vt longa dies homini docuit parere leones. Mediusque dies. id est meridies quod generis est masculini. sicut & dies est accipitur pro vna solis latione. & greci omnia. quae nota graeca primum declinationis atque etiam tertii generis sunt masculini. vt hic scythae scythae. hic pyramides pyramides. hic canonistae canonistae. hic labes hie. hic tapes tapetis. apud graecos etiam nonnulla reperiuntur tertii declinationis generis feminini. quae quidem raro reperiuntur. sed primum declinationis omnia sunt masculina. etiam apud illos. Sed communia duorum generum sunt hic efer que in lectione explicatur. hic & hec miles. &c. Quod format pes. quae nomina composita a pede & a fiede es. duorum generum sunt communia. vt hic & hec bipes tripes. alipes. hic & hec obsec. refes. defes.

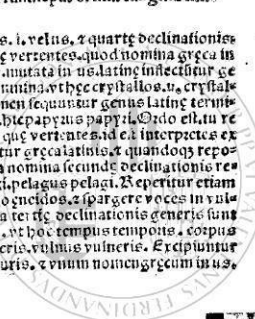

Liber secundus.

Est quoque nomen in is. q. nomina desinentia in is. sunt generis feminini. ut hec clavis. na-
 ut. turris. classis. Masculini vero generis sunt unde triginta que hic explicatur. Et qui-
 bus n. quod in is. terminata que habent. n. anteq. sunt etiam generis masculini. ut hic pa-
 nis. cinis. ianis. funis. Et composita ab asse. ut hic bestis. trestis. decussis. vigessis. trigessis.
 centussis. Adiectiva dabis q. nomina adiectiva desinentia in is. sub hac terminatioe sunt
 duorum generum communia. ut

hic et hec nobilis. brevis. fortis.
 debilis. tricuspis quoque eiusdem
 generis est. hoc est communis
 duorum atque etiam neutrius in q. p. o.
 ut apud Quidius. anerast. post-
 roque tricuspideteio: mulceas
 quas recto pelagi. Communia
 propterea duorum generum sunt. Sa-
 nis et que hic ponunt. Nomen
 in os. q. nomina desinentia in os
 generis sunt masculini. ut hic mos
 ros. flos. colos. rhinoceros. mo-
 noceros. sterpsiceros. Excipi-
 tur duo generis feminini. hec bos.
 eos et ser noia que hic ponuntur
 generis neutri. hoc epos. et. Est
 eod. q. tria reperiunt eodia duorum
 generum. hic et hec bos custos.
 sacerdos. Et duo composita ab
 hoc nomine hic et hec potis et
 hoc pote. Ea sunt hic et hec co-
 pos. et impos. Et declinatum q.
 nomina desinentia in us. que de-
 clinantur per secundam aut quar-
 tam declinationem. generis sunt
 masculini et hic dominus. i. ser-
 uus. i. ag. i. senius. us. audis
 us. vilius us. feminini gene-
 ris sunt tria secundae declinatio-
 nis hec calues. i. humus. i. vanus
 i. tria quoque secundae et quartae hec flens. i. vel us. colus. i. vel us. et quartae declinationis
 hec porticus us. tribus us. acus us. manus us. Et que verentes. quod nomina graeca in
 us. desinentia que apud illos in os terminantur: et os. mutata in us. latine inflectitur ge-
 neris quoque sunt feminini. sicut apud graecos erant feminina. ut hec crystallos. u. crys-
 tallus. i. papyros papyri. papyrus papyri. aliqua do tamen sequuntur genus latine termi-
 nationis. hoc est masculini. ut hic crystallus crystalli. hic papyrus papyri. Quid est. tu re-
 pones in hoc gradu. id est. inter feminina illa nomina que verentes. id est. interpretis ex
 graeco sermone in latinum permittant. id est. interpretantur graeca latinis. et quandoque re-
 nes illa maribus adiecta masculinis. hec tria. quod tria nomina secundae declinationis re-
 periantur generis neutri. hoc virus viri. vulgus vulgi. pelagus pelagi. Reperitur etiam
 vulgus generis masculini. ut apud Ciceronem secundum gneidos. et spargere voces in vul-
 gam ambiguas. Tertia quod nomen. quod nomina ter. t. declinationis generis sunt
 neutri. et sunt que mittunt genitium in otis. vel eris. ut hoc tempus temporis. corpus
 corporis. stercus stercoris. sidus sideris. foedus foederis. vulnus vulneris. Excipiuntur
 duo generis masculini. hic lepus leporis. hic mus muris. et unum nomen graecum in us.

Est quoque nomen in is. muliebre. sed esto virile.
 Corbis. & edilis. fascis quoque piscis. & axis.
 Et collis vermis. & callis. follis & ensis.
 Mensis cum vecti. polius. glis. fustis. & anguis.
 Et tortis. caulis. lapis. vnguis. torquis. & orbis.
 Et sanguis. cucumis. iunges cum vomere pulvis.
 Quae silent alii. lybis atque canalis. aqualis.
 Et quibus n. praetis. Et quod componis ab asse.
 Adiectiva dabis communia. iunge tricuspis.
 Samnis. dis. iuuenis. ciuis. testis. canis. hostis.
 Nomen in os. dabitur maribus. Sed femineis sunt.
 Haec addenda duo. dos. eos. neutri. epos. argos.
 Et chaos atque melos. iunges os. oris. & ossis.
 Est commune duum. bos. custos. atque sacerdos.
 Et quae componit potis & pote. compos & impos.
 Vs. declinarum per quartam siue secundam.
 Dic maribus iunctum. Sed femineis referantur.
 Aluus. humus. vannus. ficus. domus. & colus addis.
 Porticus atque tribus. super addis acutus. manusque.
 Et quae verentes permittant graeca latinis.
 Hoc plerumque gradu maribus quandoque reponis.
 Haec tria neutra facis virus. vulgus. pelagusque.
 Tertia quod nomen declinat. dicitur neutrum.
 Sed duo mascula sunt: lepus & mus iungitur illis.

De genere nominum

desinens quod est pūs podos quod interpretatur pes pedis. cum suis compositio. vt hic tripūs tripodis. decapūs decapodis. tetrapūs tetrapodis. lagopus lagopodis. daspūs daspodis. Feminini quoque generis excipiuntur nomen. virtus virtutis. iuuentus iuuentutis. palus paludis. salus salutis. Et nomen verbale ab eo quod est seruo seruus. & seruicus seruitutis. pecus pecudis pro vna quadrupede. nam hoc pecus peccolis. gregem

Pūs podos hoc est pes: & quæ componis ab illo.
 Fœminei generis sunt. virtus atq; iuuentus.
 Et palus & salus: & quod d'at seruius nomen.
 Atq; pecus pecudis. incus. subicusq; senectus.
 Sint coniuncta tribus. vetus. intercusq;. Duobus.
 Sunt coniuncta tibi tria tantum. sus. ligus. & grus.
 Masculus est hic pras: sed neutrum dicitur hoc æs.
 Et duo fœminea laus laudis. fraus quoq; fraudis.
 S. muliebri datur si consona iungitur illi.
 Attamen esto mas. fons. dens. pons. tabificus seps.
 Et cum monte calyx. & arabs. polysyllaba iunges.
 In quibus anteuenit. p. litera quod probat hydrops.
 Et partes assis. Tamen est commune duorum.
 Celebs & princeps. infansq;. bifronsq;. parensq;.
 Adiectiua tribus iungunt sua significata.
 Neutrum pone. capur git. sinciput. occiput & frit.
 Si monosyllaba sunt: & in. x. finita referro.
 Fœmineo generi. sed thrax. plirix mascularex grex.
 Et calx cum pedis est: nam calx hæc stringit arenã.
 Ad duo dux facies commue huic adiecte coniux.
 Sunt polysyllaba in ax. tibi tantum mascula thorax.
 Nisticorax. limax. dropax. cum storace abaxq;.

potius hoc est totum pecuaris significat. Incus incudis. subicus subscudis. senectus senectutis. Sint coniueta: quod duo nomina reperiuntur communia trisi generum. Cetus ueteris. intercus intercutis. Unde est aqua intercus & morbus intercus. Sellius. xviii. liberatum inquit se esse aqua intercutis morbo. Idem libro. xi. intercutibus ipsi vitis midentes sicut Lato dicit. intercutibus stupris inquit. Duobus. q. tria sunt nomina communia duorum generis. hic & hæc sus. ligus. grus. Masculus. quod in es diphthongon duo reperiuntur vnum generis masculini. hic pras. prasdis. alteri generis neutri hoc es grus. Duo quoq; in aus. diphthongen desinentia. hæc laus laudis. fraus fraudis. S. muliebri. quod nomina in. s. desinentia habentia consonantem ante. s. generis sunt foeminini. vt hæc plebs. serobs. hyems. gens. mens. daps. seps. pro septimento stirps. Masculini vero sunt quæ

Es.
 Aus.
 Bs.
 Ms.
 Ns.
 Ps.

T.
 X.
 Ax.

erplieantur. quod vero dicit tabificus seps. ex. Lucano sumptus est. qui libro. ix. scribit. os saq; dissoluens cum corpore tabificus seps. Est autem serpens ex genere centipedis. Masculini quoque generis sunt nomina polysyllaba habentia. p. ante. s. finale. vt hic hydrops. cylops. monops. merops. Et partes assis. generis præterea masculini sunt partes assis. id est itaq; sine solido quod in duodecim vncias. hoc est partes diuidi potest. quæ aliquoties sumptæ redducitur in totum. vt hic deus depta vncia. quæ est pars duo decima de cuius & sextans dempto sextante. qui est sexta pars. & duodrans dempto quadrante. qui est tertia pars. & eodem modo triens. quadrans. quicunq;. Tamen est eod. quod quinq; nomina quæ hic ponitur sunt communia duorum generum. vt hic hæc celebs. Adiectiua tribus. quod nomina adiectiua in. s. desinentia quæ habent consonantem ante. s. communia sunt trium generum. vt hic & hoc inops. particeps. prudens. sapiens. Neutrum pone caput. quod nomina in. t. desinentia quinq; reperiuntur generis neutri. Si monosyllaba. quod nomina monosyllaba in. e. desinentia. generis sunt foeminini. vt hæc par. lex. nit. no. r. necio. dicitur generis masculini quinq; thrax. te. Calx stringit arenam. nam ex vtraq; sit in vna. Deinde dicit quod communia duorum generum reperiuntur duo hic & hæc dux. cui additur coniux ex polysyllabis. Sunt polysyllaba. quod nomina plurimum syllabarum in. ax. desinentia generis masculini reperiuntur sex. hic thorax. &c.

Liber secundus.

Et duo feminea similis. lactis. fornax acis. Et finita, quae desinentia in er. generis sunt masculina. ut hic pollex. index. iudex. pulvis. Excipiuntur sex generis feminini. halex. zc. Quod nomen. quae nomina in fr. desinentia generis sunt feminini. ut hęc per dix. quod nix. sandix. amirix. Excipiuntur generis masculini vnde cin. hic fornix. zc. Et luox quod in or vnum reperitur masculini. hic voluox oculis. est generis feminini duo. solox et celox.

Et halex. superioribus adiungitur quaedam nomina graeca quae sunt in usu apud Latinos. quatuor generis. sunt feminini. phalix legio macedonica. Juuena. sicceq. ymbone phalanges. Syrix syringia. fistula. g. nimpha in calumum palustris conuertitur. Qui. hancet nix. nimphę syringia vocabitur. Meninx meningis pro pauceculo cerebri quo verbo vtuntur medici. Nam pro insula egypti ex significatione generalis generis quoque est feminini. fene tyngis. antea que latinis dicitur torquilla sine turbo. de qua Aristoteles. Al. de animalibus. Generis quoque masculini ponit quatuor. tomix. tomicos. quam nos appellamus tomice. speimx spelingos. quod interpretatur spelunca. pharinx pharingos. pro fauce gutturis. et larinx pro ipso guttore: quas Galen inter pres pharingam. et laringam appellat.

De genere dubio.

Genus dubium est quoties aliquod nomen est frequenter in usu et regulae artis grammaticae est certalicui generis. potest tamen auctoritate sua proferunt sub alio genere. Et hic vel hęc talpa. cum ex regule de genere nominum generis sit feminini. Vergilius. i. georg. Capiti fodere cubilia talpe dicit. Et eodem modo de reliquis. De nominibus ex regulis superioribus traditis de genere nominum ex ratione significationis potest suboriri dubitatio quaedam in nominibus quibusdam. quae ratione terminationis et significationis possent referre in maribus et feminis sed quia femine habent propriam terminationem: terminatio illa quae videbatur posse competere maribus et feminis relinquitur sub genere tantum masculino. Est exempli causa. draco. onis. ratione terminationis potuit esse commune duorum generum neque repugnabat significationi. cum in illa specie mares et femine reperiantur. sicut igitur dicimus hic et hęc homo pro viro et muliere. ita possumus dicere. hic et hęc draco. pro masculino quoque et femineo. Sed quia femine in illa specie habent propriam terminationem in a. hoc est draconis. relinquitur altera terminatio in o. sub genere tantum masculino. hic draco: et eodem modo leo regna et quae sequuntur. Deinde subdit quaedam nomina quae tametsi sub vna terminatione reperiantur masculina et feminina. nihilominus habent propriam terminationem suam. ut hic et hęc hospes. hęc hospita. zc.

Et duo feminea tibi sunt: cum simillace fornax.
 Ex finita tibi sunt masculula. feminea halex.
 Et forpex. vibex. carex. imbrexq; supplex.
 Quod nomen fit in ix. muliebri est. Excipe fornix.
 Atq; cilix. phcenix. & onix. masix & iapix.
 Atq; calix. & orix. natixq; calixq; varixq;
 Quae dantur maribus: voluox quoque iungitur illis.
 Femineis addes. solox. celoxq; phalanxq;
 Sirinx. & meninx. & iynx. sed masculula sunt.
 Tomix tomicos. spelinxq; pharinxq; larinxq;.

De genere dubio.

Ambigui generis tibi tradunt pauca poeta.
 Cum talpa dama. cardo. panthera. cupido.
 Et margo bubo finis. cum puluere clanis.
 Torquis. sirps. & adeps cum scrobe. specusq; penusq;
 Cortex. atq; flex: cum punice linxq; latexq;
 Et nomen lapidis. quod gignis fardus onixq;.

De nominibus masculinis quae ex diuersis terminationibus mittuntur feminina in a. vel in is.

Draco. draconis.	Lacon. lacana.
Leo. laena vel lea.	Fidicen. fidicina.
Caupo. caupona.	Lyricen. lyricina.
Fullo. fullona.	Siticen. siticina.

De genere nominum

N est opus. proponit quasdam regulas omnibus quinque declinationibus communibus. Neque cur id faciat addit causam dicens me oportere eandem causam iterare. Compositi formam: hec regula plerumque seruitur declinatione nominis et coniugatione verbum. Nam si compositum mihi sit quod celtiber facit in genitio celtiberi: ex proportione possum scire: quod tiber ex quo componitur facit in genitio iberi. Atque contrario si exploratum habuero quod iber facit iberi ex proportione possum scire: quod celtiber facit celtiberi. sed hec regula non vsquequaque vera est. nam sanguis facti in genitio non sanguinis: ab eo tamen compositum ex sanguis non facit exanguinis: sed exanguis. Præterea pes facti in genitio pedis. vulpes tamen et apes que ab eo componuntur non vulpedis. et apedis: sed vulpis et apis faciunt cum apis accipitur pro bectiosa illa mellifica. nam apes apedis pro auicula de pede accipitur.

Tubicen. tubicina.	Magnes. etis. vel nessa.
Tionien. tibicina.	Crescretis. vei cresla.
Cornicen. cornicina.	Moabit. moabitis.
Oscen. oscina.	Amonita. amonitis.
Flamen. flamina.	Nepos. nepotis.
Asur. asurica.	Heros. heroica.
Sambucites. stria.	Libis. libitis.
Cytharistes. stria.	Arabs. arabista.
Cymbalites. stria.	Chalybs. Chalybyssa.
Tympanites. stria.	Aethiops. aethiopista.
Paltes. paltria.	Thrax. thraxista.
Prophetes. prophetis.	Cilix. cilixista.
Poetes. poetis.	Phoenix. phoenixista.
Scythes. scythis.	Phrix. phrigia.
Sarmates. sarmatis.	Rex. regina.

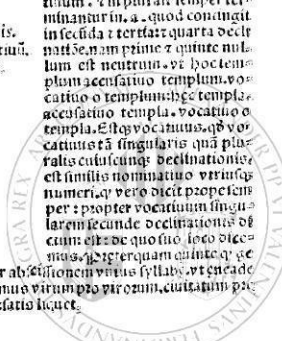
Et pubes quoque componitur in pubis: et pubes facti pubis. ut apud Ter. in pubis fali. Quies etiam in genitio facit quietis. compositum tamen ab eo requies facit quietis. per quintam declinationem. Quartus cum quinto. quod nominum neutra habent tres casus similes tam in singulari quam in plurali. hoc est nominum tantum. accusatiuum. vocatiuum. et in plurali semper terminantur in. a. quod coniungit in secunda et tertia et quarta declinatione. nam prime et quinte nullum est neutrum. ut hoc emblem vocatiuum templum. vocatiuo o templum: hec templa. accusatiuo templa. vocatiuo o templa. Est quoque vocatiuum. quod vocatiuus est singularis quam pluralis cuiuscunque declinationis. est similis nominatio vtriusque numeri. quod vero dicitur prope semper: propter vocatiuum singularis secundæ declinationis ob eam est: de quo loco sicut dicemus. Præterquam quinte quæ genitius pluralis omnium præterquam quinte patitur abscissionem vtriusque syllabe. ut eneadæ genædarum. et per abscissionem genædarum: et sic dicimus virum pro virorum. civitatum pro civitatum. passum pro passuum. Tertius et sextus: satis liquet.

Quædam sunt nomina: quæ tametsi communia duorum generum reperiuntur: habent tamen aliam propriam terminationem generis feminini. ut hospes hospita. iospes iospira. sacerdos sacerdosista. custos custodia. antistes antistitia.

De nominum declinatione.

N est opus toties eadem præcepta resumi. Accipe quæ teneas in nominibus variandis. Compositi formam simplex: & compositiui. Simplicis obseruat. Exanguis dat tibi sanguis. A pede fit vulpes & apes nec regula seruit. Impubis dat eris. sed pubes dat tibi pubis. Est requies quintæ declinatæ tertia simplex. Quartus cum quinto semper recto similitur. In neutris. sed in. a. pluralem ponis vbiq. Est quoque vocatiuus recto similis prope semper. Præterquam quintæ pluralibus in genitiuis. Syllaba nonnunquam colliditur. u. capitales. Tertius et sextus plurales assimulantur.

genitius pluralis omnium præterquam quinte patitur abscissionem vtriusque syllabe. ut eneadæ genædarum. et per abscissionem genædarum: et sic dicimus virum pro virorum. civitatum pro civitatum. passum pro passuum. Tertius et sextus: satis liquet.

Liber secundus.

Atm sint quinq; quod quinq; sunt nominum declinationes. qui numerus colligitur
 ex genitii diuersitate. nam prima mittit genitiuū in. g. diphthongō. secūda in. a. ter
 tia in is. quarta in us. quinta in ei. p̄. prima igitur declinatio terminationes habet nomina
 tria in tres. as. es. a. sed. as. z. es. in nominibus tantū græcis masculinis. vt cneas. byrthias.
 anchises. pyramides. in. a. vero tam græcorū q̄ latinorū generis masculini. vt ei genitii. uel

¶ De prima nominis declinatione.

Cvm sint quinq; puer declinandi tibi formæ.
 Quas vnus variis ex rectis dat genitiuus.

Prima fit in as. es. sed græcis. a. q. latina.

Est genitiuus in. a. diphthongon. Sed tamen ai.
 Dat tibi nonnquam: dat & as. sed & id quos rare
 Oſio trium generū sunt nominū. quæ dant in ius.

Pone datiuus. x. diphthongon. sed genitiuus.
 Cum tibi fiet in. us. us. rapta pone datiuum.

Omnibus ex rectis finitur in am. tibi quartus.

Atq; uocatiuus fit in. a. Cui iungito sextum.

Rectus pluralis fit in. a. Genitiuus in arum.

Atq; datiuus in is. finitur. Pauca tamen sunt.

Quæ faciunt abus uelut est aqua. filia. nataz

Mula. dea. libera. ambabus. iunge duabus.

Accusatiui plurales as. tibi mittunt.

Declinatur per secundā declinationem p̄nominis mittit genitiuū in ius. ea sunt vnus vni
 vllus vllus. nullus nullus. solus solus. totus totus. vter vtrius. Alter alterus. alius
 alius. pone datiuus. q̄ datiuus a quacūq; nominatiui terminatione terminatur in ac.
 quosq; diphthongon. vt cneas cneq; anchises anchise. musa musq;. Sed ab illis octo nem
 nibus in ius. mittentib; genitiuum. formatur datiuus ablatus. vt vnus vni. vllus vll.
 Omnis ex rectis. q̄ accusatiuus a quacūq; terminatione desinit in am. vt cneas cneq;
 anchises anchisam. musa musam. Atq; uocatiuus. q̄ uocatiuus a qualibet terminatione. i
 nominatiui terminat in a. vt cneas cneque. anchises o anchisa. musa o musa. Cui abli. sio sio
 nis est in terminatione. sed non in quantitate. quia vltima in ablatiuo producitur: in uocati
 uo breuiatur. Rectus pluralis. q̄ r̄fus pluralis terminatur in ac. diphthongon. vt musq;
 genitiuus in arum. q̄ genitiuus pluralis in arū terminatur. vt musq; musarū. Atq; datiu
 us in se. q̄ datiuus plur̄ alie in is. terminatur. vt musa musis. excipiuntur pauca mittent
 tis datiuū atq; ex cōsequenti ablatiuū in abus. idq; tantū differentie causa: q̄ illa sint ita
 tam subdit. equa equabus. filia filabus. nata natabus. mula mulabus. dea deabus. libera
 libera. ambq; ambabus. duq; duab; . z aliquid ex iuniorib; dixerit anīme animabus. s̄m
 ic famulabus. q̄ si nulla sit ambiguitas de quo sexu loquitur. nihilomin; regulari decli
 natione tenetur. vt si dixeris ego lego centenos aureos duabus filiis meis maioribus.
 nam dubitatio nulla est de quo sexu loqueris: ex eo q̄ adiectum est duabus. nam si tantū
 dicitur lego centenos aureos filiis meis maioribus. poterat venire in dubitatione de
 masculis an de feminis sis loquutus quare non sufficiat. Nulla probauit auctoritate
 Licet omnis animam non potuisse mittere datiuum plurale in abus. quia scribēs ab vxo
 rem z filiam. dicit duabus animis suis. nam per id quod dicit duabus sublata est omnis
 ambiguitas: in animis sit ab anima. an ab animo. Accusatiui. q̄ accusatiuus pluralis in
 as. terminatur. vt musq; musas.

De tertia declinatione.

Altera sequitur de secunda declinatione: dicitur illam habere nominatiui singularis terminationes scilicet, er, vt puer, ir, vt vir, ur, vt satur, us, vt deus, um, vt templum, eius diphthongum, vt pethene, sed hanc tantum in nominibus grecis: ceteri ad declinationem latinam trahuntur. sub illa namque terminatione tam latina quam greca declinatione inflectuntur: hęc est causa quare nomina greca in os, vel in on, non declinantur per secundam nominis declinationem, quod ille terminationes mere grece sunt. Itaque pro eo quod illi dicitur ab ydo, s, abydu, nos dicimus, abydu, s, abydi. Illi symbolo symbolu, nos symbolum symboli. Fit genitiuus, quod genitiuus a quacumque nomina cui terminatione terminatur in, i. Sed quia aliquando parium est syllabarum: aliquando crescit vna syllaba: dicitur quod generaliter est in syllabis equalis suo nominatiuo, vt templu, pli, dominus, nli, deinde ponit exceptionem in illorum quod crescut vna syllaba: ea sunt gibber, gibberi, lacer, rt, so, cer, ri, asper, ri, quod per syncope facit aspiu, Cerg, il, gencia, s, pontium aspiis veluti qui sentibus anguē precessit, adulter, adulteri, presbyter, teri, liger, cri, miseri, ri, gener, ri, tener, ri, prosper, ri, dexter, dexteri, quod per abiectionem facit dextri, puer, pueri. Et composita a gero, is, et fero

¶ De secunda nominis declinatione.

Altera datur rectis tibi, sex, er, ir, ur, vel us, aur, um. Atque eius diphthongus: sed & hactenus modo grecis fit genitiuus in, i. sed rectum non superabit.

Excipias gibber, lacer, & focer, asper, adulter, Presbyter, atque liger, miser, & gener, & tener addes. Et prosper, dexter, puer, & quod fit tibi nomen. Agero siue fero. Vir treuir iunges saturque. Liber & ingenus bacchus, cui iunges iberum. Sed diphthongus in eius, ei, dat vel, ai, genitiuo. Atque datiuus in, o, dabitur. Cui iungito sextum, Accusatiuo, um, dat declinatio nostra. Vs, recti mutans in, e, casum pone vocandi. Sed dices fili, filius deus atque latinus. Si tamen est proprium per, ius, tunc us, rapiatur. Rectus pluralis fit in, i. Genitiuus in orum. Atque datiuus in, is, sed dat tibi di deus: & diis. Accusatiui plurales, os, tibi mittunt. Nominibus neutris in, a, vertitur, i, genitiui,

fero, vt armiger, armigeri, armifer, armiferi, vir, viri, treuir, treuir, satur, saturi, liber, liberi pro ingenus et baccho, nam pro cortice tibi facit. In eius vero diphthongon desinentia triplicem habent genitiuum in ei, diphthongos, et in ei, solutas, et in eos, vt pethene, petheni, disyllabos pentheci, trisyllabos, et penthecos, sed a latinis per ei, coniunctas siue solutas profertur a grecis per eos. Atque datiuus, quod dicitur in, o, terminatur, cui assimilatur ab latinis formatur a genitiuo, abstrata in, o, vt templi, teple, domini, dno, Accusatiuo, quod accusatiuus in um, terminatur, i, genitiui mutata in um, vt templi, templa, dno, pueri, pueri, is, recti quod vocatiuus secundę declinationis a nominibus in nominatiuo terminatis in us, formatur us, mutata in, e, vt pethene, o domine, hic bonus, o bone, et recipi filius quod in vocatiuo facit o fili et non filie, hic filius, quod quod, o similes debuit facere, Cergillus in gnet, dicit comigeri hesperidi filius regnator aquarum, Deus, o deus, latinus, o latinus, Cergilius focer arma latinus habeto. Quod si nomen sit proprium in ius, terminatum vocatiuus, ablata ue, desinit in, i, vt antonius, o antoni, Cergilius, o vergili, Rectus pluralis, quod nominatiuus pluralis terminatur in, i, vt domini, boni, Genitiuus in orum, quod genitiuus terminatur in orum, vt domini, bonorum, Atque datiuus, quod datiuus terminatur in, is, vt dno, bonis, Sed hoc nomen deus in plurali duplices habet nominatiui et datiuus terminationes, dei vel di deis vel diis, sed dii et dię, per syncretismum in syllabice profertur. Nominibus neutris, quod si genitiuus in nominibus neutris in, i, duplex desinit, nominatiuus, accusatiuus et vocatiuus plurales in, a, parium, i, ve cui precedente desinit, vt augurium auguri, hęc auguria, si vero in vnicis, desinit neutra pluralia in, a, mixtum est conueniente desinit, vt templum templi, templa, et limitatur regula illa, Quartus cum quinto, et,

De tertia declinatione.

In ter. quod desinentia si sine latina mutant ter in tris. vt frater tris. mater tris. pater tris. vt et tris. accipiter tris. venter tris. linther thais. et nomina desinentia in ter. vt per de her tris. siluester tris. iupiter tris. et iouis. Quid facit ex. ut quod quatuor nomina mutant in genitiuo. n. in. o. vt femur ois. ebur ois. robur ois. iecur ois. et iecnois. Iter vero et itiner. regulam sequuntur. nam ab eo quod est iter fit iteris. ab eo quod est itiner fit itineris.

In tris plura dabis. frater. mater. pater. vter.

Accipiter. venter. linther. & quod desinit in iter.

Iupitris atq; iouis dat iupiter. O. facit ex. u.

Femur. ebur. robur. iecur. At cor dat tibi cordis.

Suscipit atis. abas. genitiuus. Demitur inde.

Vas vadis & vasis. as asis. mas maris. arq; u.

Græcum ponit adis genitiuo. ponit & antis.

Cum sit nomen in es. mas. aut commune duorum.

Dat genitiuus itis. Sed verres dat tibi verris.

Et vates vatis. Dat etis. pariesq; ariesq;.

Perpes & interpres. teres. indiges. prapes. hebesq;.

Inquies & locuples. magnes. haresq; dat etis.

Pes pedis. At nomen dat idis. quod de sedeo fit.

Græcum nomen in es. genitiuum mittit in etis.

In propriis ex es. facit is. quandoq; dat etis.

Est tibi formineum conuertit in is. genitiuum.

Sed tegetes atq; seges. abies. quiesq; dat etis.

Merces mercedis facit. in cereris ceres exit.

Is. finita tibi mittant similem genitiuum.

Cuspis format idis. cassis. lapis additur illi.

Semis semisis dat. sanguis sanguinis. & quæ.

Dant etis. vt cucumis. vomis. cinis. addito puluis.

Impubis iunges. glis gliris. atq; dat itis.

Samnis samnitis. dis ditis. adde quiritem.

dis/cum suis compositis vt bipes bipedis. In dis. præterea exeunt composita sedeo es. vt obies sidis. reses idis. pyles idis. Græcum nom. quod a nomina græca desinentia in es. mittunt genitiuum in etis. vt lebes etis. rapes rapens. eres eretis. et quod supra positum s. magnes magnæ etis. Sed nomina propria in es. aliquando mutant es. in is. aliquando exeunt in etis. quandoq; vtroq; modo mittunt genitiuus. vt iohannes iohannis. iordanes iordanis. chremes chremis. vel chremetis. bares dariæ. lach. elachis. vel lachetis. Es tibi femineum. quod nomina feminina desinentia in es. formant genitiuum. es. mutata in is. vt hęc proles prolis. vulpes vulpis. anoles molis. Excipiunt quatuor mittentia genitiuum in etis. vt tegetes tegetis. seges segetis. abies abietis. quies quietis. merces quoq; quod facit mercedis. et ceres quod facit cereris. De finita. quod nomina in is. desinentia habent genitiuum similem nominatio. vt ianus ianuis. eanus clausis. tris vero mittunt genitiuum in idis. cuspis cupidis. lapis lapidis. cassio cassidis. Excipiunt quoq; semis quod facit semisis. et sanguis quod facit sanguinis. In etis quoq; faciunt quatuor nomina biterminantia in nominatio. cucumer. vel cucumis cucumeris. vomer vel vomis vomeris. ciner vel cinis cineris. puluer vel puluis pulueris. impubis quoq; quod in impuberis tum impubis facit. et glis quoq; facit gliris. et his quod facit litis. et samnis quod facit samnitis. bis quod dicitur. quiritis quod quiritis.

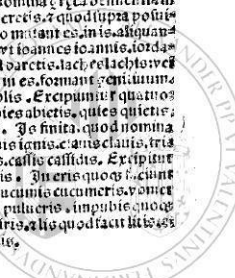
Deinde subdit. quod hoc nomen cor facit cordis. Suscipit atis. quod in as. desinentia mittunt genitiuum in atis. vt pietas pietatis. castitas atis. Excipiuntur quatuor monosyllaba aliter facientia. vas vadis. vas vasis. as asis. mas ris. græca vero quandoq; faciunt in adis. vt archas. adis. pallas adis. quandoq; in antis. vt atlas atlantis. pallas. antis. sed de his in declinatione græca plura. Cui sit nom. quod nomina masculina aut communia duorum generum desinentia in es. mittunt genitiuum in itis. vt hic stipes itis. hic et hęc miles itis. Excipiuntur verres generis masculini / quod facit verris. et vates communis duorum quod facit vatis. et quædam facienna in etis. hoc est non mutanti. e. in. i. ea sunt partes partio. aries arietis. perpes etis. interpret etis. teres etis. indiges etis. perpes etis. hebes etis. inquies etis. locuples etis. magnes etis. In edis vero faciunt hęc res hęc etis. et pes per

As.

Es.

Es.

Is.

Liber secundus:

**Græcum mittit. q̄ nomina græca pleriq̄ mittit genitiuū in idē. vt patlo patridie. aspis
atplais. hyaspis idis. iris idis. ptiamis idis. aliquando mittit genitiuū in ioe. vel in eos.
sed de hoc alius. Deinde dicit q̄ duo nomina sunt finita in ois. q̄ mittit genitiuum in ene
tis. simois. entis. 7 pyrois. entis. de quibuevbi de græcis plura. Quod fit in in. q̄ nomine
græca terminantis inia. vel in in. faciunt genitiuum in inia. vt delphis vel delphin. dele**

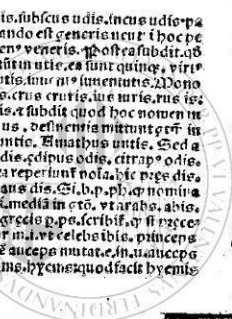
De.

Te.

Græcum mittit idis. simois. pyroisq̄ dat entis.
Quod fit in in. & in is. dabit in is: iungito pollis.
Oris nomen in os. mittit. Tamen exit in oris.
Ros. hos. mosq̄ leposos transit in oris & ofis.
Custos custodis. dat hos bouis. & tamen ois.
Græca dabunt vtros. thos. minos. additur heros.
Vt tibi mittit oris. Per entis. sed plura dabuntur.
Vellus. acus. viscus. foedus. cum pondere sydus.
Vellus: holusq̄. scelus. funus. genus. addito vulnus.
Munus. onusq̄. latus. vetus. atq̄ opus. Et tamen odis.
Dant subscus. incus. palus. & pecus. hac muliebris.
Telluris venerisq̄ dabunt tellusq̄ venusq̄.
Cætera faminei generis mittuntur in utis.
Quæ polysyllaba sunt. monosyllaba dantur in uris.
Grus & sus dar ut. intercus uris. tibi mittit.
Græcum nomen in us. genitiuum mittit in utis.
De pus exit odis. tibi. si pro teselampus.
Dat diphthongus in æs. præ prædis. & æs dabit æris.
Dat diphthongus in aus. laus laudis. fraus quoq̄ fraudis.
Si. b. p. ph. pra. it. s. mediam dabis. i. genitiuo.
E. mutatur in. i. quando præponitur illis.
Si polysyllaba sunt. tamen aucupis ex t. ab aucups.
Ponit hycms hycmis. puls pultis mittere debet.

Acc.
Aus.
Bs.
Ps.
Ms.

eris. opus eris. Quamoz præterea mittunt genitiuū in udis. subscus udis. incus udis. pa
lus udis. 7 pec udis. quando est generis feminini. nā quando est generis neutri hoc pe
sus udis facit. deinde dicit. quod tell. facit telluris. 7 ven. veneris. postea subdit. q̄
nomina plurisi syllabarū que sunt feminina genitiuū mittit in utis. ea sunt quinq̄. viti
virtutis. senecus senectutis. salus salutis. seruitus seruitutis. iun. iun. iumentutis. Mono
syllaba vero facit t̄gm in uris. vt mus muris. thus thuris. cras cruris. ius uris. rus is.
pus puris. Excipit q̄ rus quod facit uris. 7 sus q̄ facit suis. 7 subdit quod hoc nomen in
terca s. facit in tercutis. Græcum nomē. quod nola græca in us. desinentia mittunt q̄r̄ in
utis. vt hys. utis. spūs utis. phiscus utis. hiericus utis. Amathus utis. Sed a
pus q̄ est pes cōposita mittit t̄gm in odis. vt melāpus odis. cidipus odis. citrap. odis.
tripus odis. Dat diphthongus. q̄ in os. diphthongō finita reperitur nola. hic præ die.
7 hoc q̄ eris. duo præterea in aus. diphthongō. fraus dis. laus dis. Si. b. p. ph. q̄ nomina
is. e. desinentia q̄ habent. b. aut. o. aut. ph. ant. s. recipit. i. media in etō. vt arabs. abis.
daps pis. mona pis. grybs phis. cinips phis. quant. a græcis p. ps. scribis. q̄ si præce
dit. e. vocalis in dictionib. plurisi syllabarū s. iud. e. mutatur in. i. vt celebs ibis. pūnceps
ipsis. particeps ipis. a deo ipis. deinde subdit. q̄ hoc nomē aucups mutat. e. in. u. aucups
aucupis. q̄ ponit hycms. q̄ vñ nomen reperitur finita in. ms. hycms. quod facit hycmis

De tertia declinatione.

Si oritur n. quo. nota desinentia in. s. habetia. n. aut. r. ante. s. recipiunt in gto. et. media. s. y. lab. i. vt. p. d. d. s. t. a. d. s. t. i. s. a. e. n. s. t. i. s. m. a. r. s. t. i. s. s. o. i. s. t. i. s. d. e. i. n. d. e. d. i. c. i. t. q. l. o. c. o. r. e. c. i. p. i. u. n. t. d. q. u. i. n. q. n. o. i. a. l. e. n. s. d. i. s. p. v. e. r. m. i. c. a. l. o. q. u. i. e. x. p. e. d. i. c. u. l. o. g. i. g. n. i. t. n. a. p. r. o. l. e. g. u. m. i. n. e. l. e. t. i. s. f. a. c. i. t. g. l. a. s. d. i. e. f. r. o. n. s. d. i. s. p. r. o. f. o. l. l. o. a. r. b. o. r. i. s. n. a. p. r. o. f. a. c. i. e. f. r. o. n. t. i. s. f. a. c. i. t. n. e. f. r. e. n. s. d. i. s. p. p. r. o. c. e. l. l. o. l. i. o. r. i. p. e. s. d. i. s. q. s. a. l. i. b. r. a. t. p. e. d. o. i. s. c. o. p. o. n. t. i. c. o. p. o. s. i. t. a. q. u. o. q. a. c. o. e. d. e. r. e. c. i. p. i. t. i. n. g. t. o. d. v. t. c. o. c. o. r. s. d. i. s. s. o. c. o. r. s. d. i. s. d. i. s. c. o. r. s. d. i. s. i. n. f. e. r. i. c. o. r. s. d. i. s. C. u. i. a. q. d. n. o. m. e. q. d. c. o. p. o. s. i. t. a. a. b. h. o. c. n. o. m. i. n. e. v. n. c. i. a. r. e. c. i. p. i. t. i. n. g. t. o. c. l. i. t. e. r. i. v. t. d. e. s. i. n. e. i. s. c. i. s. d. e. c. u. n. s. d. i. s. q. u. i. n. c. u. n. s. c. i. s. D. a. t. c. a. p. i. t. i. s. q. d. i. n. a. d. e. s. i. n. e. n. t. i. a. r. e. p. e. r. i. u. n. t. u. r. c. a. p. u. t. e. i. s. i. t. u. s. c. o. p. o. s. i. t. i. s. s. e. d. i. c. a. p. u. t. f. a. c. i. t. c. a. p. i. t. i. s. t. d. u. o. c. o. p. o. s. t. a. a. b. i. l. l. o. d. e. c. a. p. i. t. i. s. i. n. s. t. p. u. t. i. t. i. s. c. o. p. o. s. i. t. a. e. t. i. a. a. c. a. p. i. t. e. q. h. a. b. e. t. d. u. p. l. e. x. c. r. e. m. e. n. t. i. s. f. a. c. i. u. n. t. q. u. o. q. g. r. a. m. i. n. c. i. p. i. t. i. s. v. t. a. n. c. e. p. s. p. i. t. i. s. b. i. c. e. p. s. t. i. s. t. r. i. c. e. p. s. p. i. t. i. s. d. u. o. q. u. o. q. h. a. b. e. t. d. u. p. l. e. x. c. r. e. m. e. n. t. i. s. s. u. p. p. e. l. l. e. r. s. u. p. p. e. l. l. e. c. t. i. s. e. t. i. e. r. i. t. i. n. e. r. i. s. s. e. d. i. t. i. n. e. r. i. s. v. t. s. u. p. r. a. d. e. x. i. m. u. s. a. b. e. o. q. d. e. a. i. t. i. n. e. r. p. e. t. i. s. b. e. v. t. a. p. o. M. a. n. i. f. e. s. t. i. b. i. s. a. s. t. r. o. n. o. m. i. c. o. f. e. c. i. t. z. i. g. n. o. t. o. s. i. t. i. n. e. r. c. o. m. m. e. r. c. i. a. t. e. r. r. i. e. X. i. n. s. t. r. a. q. d. n. o. m. i. n. e. i. n. x. d. e. s. i. n. e. n. t. i. a. q. u. i. n. q. v. o. c. a. l. i. u. n. g. c. o. n. s. o. n. a. t. e. p. r. e. c. e. d. e. n. t. i. a. c. i. t. g. r. a. m. a. b. l. a. t. a. x. a. d. d. i. t. a. c. i. s. v. t. p. a. y. p. a. c. i. s. a. n. d. a. y. c. i. s. s. c. l. y. r. i. c. i. s. a. r. o. y. c. i. s. l. a. n. y. c. i. s. l. y. n. x. c. i. s. h. i. s. t. i. a. v. e. r. o. e. a. n. t. e. x. s. i. s. u. n. t. p. o. l. i. s. y. l. l. a. b. a. m. u. t. a. t. i. n. g. t. o. c. i. n. l. v. t. i. n. d. e. x. t. e. r. i. s. p. o. l. l. e. g. i. t. i. s. q. d. s. i. s. i. n. t. m. o. n. o. s. y. l. l. a. b. a. n. i. h. i. l. o. p. l. u. s. m. u. t. a. t. v. t. n. e. x. n. e. c. i. s.

Si p. r. e. i. t. n. a. u. t. r. m. e. d. i. a. m. d. a. t. t. i. g. e. n. i. t. i. u. s. l. e. n. s. l. e. n. d. i. s. m. i. t. t. i. t. g. l. a. s. g. l. a. d. i. s. f. r. o. n. s. q. u. o. q. f. r. o. n. d. i. s. N. e. f. r. e. n. s. n. e. f. r. e. n. d. i. s. q. u. o. d. p. e. n. d. o. l. i. b. r. a. q. u. i. g. i. g. n. i. t. V. t. c. o. r. d. a. t. c. o. r. d. i. s. s. i. c. q. u. a. c. o. m. p. o. n. i. s. a. b. i. l. l. o. V. n. c. i. a. q. u. o. d. n. o. m. e. n. c. o. m. p. o. n. i. t. m. i. t. t. i. t. i. n. v. n. c. i. s. D. a. t. c. a. p. i. t. i. s. c. a. p. u. t. i. n. c. i. p. i. t. i. s. f. a. c. i. a. c. o. m. p. o. s. i. t. i. u. a. Q. u. e. d. a. n. t. c. r. e. m. e. n. t. u. m. t. i. b. i. d. u. p. l. e. x. a. d. d. e. s. u. p. p. e. l. l. e. x. A. s. q. u. i. t. e. r. a. u. t. i. t. i. n. e. r. i. s. d. a. n. t. l. e. c. t. i. s. i. n. e. r. i. s. t. i. s. X. f. i. n. i. t. a. d. a. b. u. n. t. x. r. a. p. t. a. c. i. s. g. e. n. i. t. i. u. o. E. m. u. t. a. t. u. r. i. n. l. q. u. a. n. d. o. p. r. a. e. p. o. n. i. t. u. r. i. l. l. i. D. u. m. p. o. l. i. s. y. l. l. a. b. a. a. n. t. v. e. r. u. e. x. h. a. l. e. x. t. p. d. a. t. e. c. i. s. I. n. g. i. s. m. u. l. t. a. d. a. b. i. s. l. e. x. r. e. x. g. r. e. x. a. d. d. i. t. o. r. e. m. e. x. I. n. q. u. i. p. e. t. i. x. & f. r. u. x. A. c. o. n. i. a. q. u. c. o. n. i. a. g. i. s. e. x. i. t. I. l. l. e. x. a. t. q. u. i. l. e. x. c. o. m. p. l. u. r. a. q. u. i. n. o. m. i. n. a. g. r. a. e. c. a. S. y. r. i. n. x. & m. e. n. y. n. x. & l. y. n. x. i. a. p. y. x. q. u. i. l. e. x. t. p. S. p. h. i. n. x. p. h. y. x. a. r. q. u. i. p. h. a. l. a. x. s. t. y. x. s. t. r. y. x. p. h. a. r. i. n. x. t. p. l. a. r. i. x. t. p. A. l. l. o. b. r. o. x. m. a. s. t. y. x. & o. r. y. x. c. u. m. p. o. m. p. h. o. l. i. g. e. & i. a. z. i. x. E. t. r. e. g. e. s. g. a. l. l. i. q. u. o. r. u. m. f. i. r. e. c. t. u. s. i. n. o. r. i. x. I. n. c. h. i. s. d. a. n. t. m. a. s. t. y. x. & o. n. i. x. t. h. o. m. i. n. x. t. p. d. i. o. r. i. x. E. t. d. u. o. d. a. n. t. a. c. t. i. s. h. i. p. p. o. n. a. x. a. l. i. a. n. a. x. q. u. i. N. i. x. n. i. u. s. a. t. q. u. i. s. e. n. e. x. s. e. n. i. s. i. n. f. e. r. t. n. o. x. q. u. o. q. n. o. c. t. i. s. F. i. t. q. d. a. t. i. u. s. i. n. i. s. i. t. o. l. l. i. a. s. g. e. n. i. t. i. u. i. A. c. c. u. s. a. t. i. u. s. f. i. t. i. n. e. m. S. e. d. i. n. i. m. a. t. i. b. i. m. i. t. t. u. n. t.

p. r. e. t. p. r. e. c. i. s. f. e. c. e. i. s. m. e. r. c. i. s. d. u. o. q. u. o. q. e. x. p. o. l. l. i. s. y. l. l. a. b. i. s. r. e. s. i. n. e. t. e. i. n. g. e. n. i. t. i. u. o. v. e. r. n. e. r. e. c. i. s. & h. a. l. l. e. r. e. c. i. s. I. n. g. i. s. q. u. i. p. e. r. f. o. r. t. i. o. r. i. r. e. g. u. l. a. e. x. c. i. p. i. u. n. t. u. r. c. o. p. l. u. r. a. n. o. m. i. n. a. m. i. t. t. e. n. t. i. a. g. e. n. i. t. i. u. i. i. n. g. i. s. h. y. c. f. e. r. e. l. e. g. i. s. a. r. q. u. i. s. e. r. e. g. r. e. r. g. i. s. g. r. e. r. g. i. s. q. u. i. b. r. e. m. e. x. g. i. s. q. u. i. b. r. e. f. u. s. a. r. e. g. u. l. a. m. h. a. r. u. n. t. i. u. m. e. a. n. t. e. x. i. m. p. e. t. i. x. i. m. p. e. t. i. g. i. s. s. e. d. i. n. t. e. r. p. o. n. i. t. p. a. r. t. i. c. u. l. u. s. q. u. e. p. e. r. t. e. m. e. s. i. m. a. r. q. u. i. s. y. l. l. a. b. a. b. i. e. n. i. s. i. n. t. e. r. d. u. a. s. l. o. n. g. a. s. n. o. n. a. d. m. i. t. t. i. t. u. r. i. n. h. o. c. g. e. n. e. r. e. v. r. i. u. s. f. r. u. x. f. r. u. a. g. i. s. c. o. n. t. u. r. c. o. i. n. g. i. s. I. l. l. e. x. i. l. l. e. g. i. s. s. i. n. e. l. e. g. e. q. u. o. d. s. i. m. p. l. i. c. i. s. s. e. r. u. a. n. t. d. e. c. l. i. n. a. t. i. o. n. e. n. a. m. p. r. o. i. l. l. e. c. t. o. r. i. l. l. e. x. i. n. g. e. n. t. i. u. o. i. l. l. i. c. i. s. f. a. c. i. t. Q. u. i. l. e. r. a. q. u. i. l. e. g. i. s. c. o. m. p. l. u. r. a. q. u. o. q. n. o. m. i. n. a. g. r. e. c. a. s. t. s. y. r. i. n. x. s. y. r. i. n. g. i. s. m. e. n. y. n. x. m. e. n. y. n. g. i. s. l. y. n. x. l. y. n. g. i. s. l. a. p. y. x. l. a. p. y. g. i. s. l. e. l. e. r. l. e. g. i. s. s. p. h. i. n. x. s. p. h. i. n. g. i. s. p. h. y. r. p. h. y. g. i. s. p. h. a. l. a. n. x. p. h. a. l. a. n. g. i. s. s. t. y. x. s. t. y. g. i. s. s. t. r. y. x. s. t. r. y. g. i. s. p. h. a. r. i. n. x. p. h. a. r. i. n. g. i. s. l. a. r. i. n. x. l. a. r. i. n. g. i. s. a. l. l. o. b. r. o. x. g. i. s. m. a. s. t. y. x. m. a. s. t. y. g. i. s. o. r. y. x. o. r. y. g. i. s. p. o. m. p. h. o. l. i. x. p. o. m. p. h. o. l. i. g. i. s. l. a. z. i. x. l. a. z. i. g. i. s. E. r. n. o. m. i. n. a. q. u. e. d. a. m. p. r. o. p. r. i. a. r. e. g. u. m. g. a. l. l. i. c. i. n. o. r. i. d. e. s. i. n. e. n. t. i. a. v. t. a. r. g. e. n. t. o. r. i. x. a. r. g. e. n. t. o. r. i. e. d. u. m. i. t. o. r. i. x. g. i. s. a. m. b. i. o. n. x. o. z. i. g. i. s. v. e. r. c. i. n. g. e. n. t. o. r. i. e. t. o. n. i. g. i. s. I. n. c. h. i. s. q. u. o. q. h. o. c. e. s. t. p. e. r. c. a. s. p. i. r. a. t. i. u. m. e. r. e. a. n. t. n. o. n. n. u. l. l. a. v. t. m. a. s. t. y. x. m. a. s. t. y. c. h. i. s. o. n. y. x. o. n. y. c. h. i. s. t. h. o. m. y. x. t. o. m. n. e. l. i. s. d. i. o. r. i. x. d. i. o. r. i. c. h. i. s. D. u. o. q. u. o. q. c. r. e. u. n. t. i. n. a. c. t. i. s. h. i. p. p. o. n. a. c. t. i. s. a. l. i. a. n. a. c. t. i. e. & l. a. r. i. n. e. p. y. r. e. r. e. n. o. s. e. q. u. i. n. u. n. t. r. e. g. u. l. a. m. s. u. p. e. r. i. u. s. t. r. a. d. i. t. a. m. h. y. c. t. r. i. a. n. i. x. n. i. u. s. s. e. n. e. x. s. e. n. i. s. n. o. x. n. o. c. t. i. s. s. i. q. u. e. d. a. t. i. u. s. q. u. i. d. e. h. i. s. t. e. r. m. i. n. a. t. u. r. i. n. i. s. f. o. r. m. a. t. a. q. u. a. g. e. n. i. t. i. u. o. a. b. l. a. t. o. s. v. t. s. e. r. m. o. n. i. s. s. e. r. m. e. n. t. A. c. c. u. s. a. t. i. u. s. q. u. i. a. c. t. i. s. t. e. r. m. i. n. a. n. t. i. n. e. m. s. i. s. y. a. g. t. o. i. s. m. u. t. a. t. a. i. n. e. m. v. t. s. e. r. m. o. n. i. s. s. e. r. m. o. n. e. u. i. t.

Ls.
Ns.
Rs.
T.
X.

Liber secundus.

Excipiuntur pauca q̄ mittunt accusatiuum in im. vt siles sitim. tussio tunā. v. m. buris burim. peluis peluim. pauca quoq; mittentia in em. & in im. hęc fere restis restē vel restim. turris turrē vel turrim. securis securē vel securim. puppis puppē vel puppim. febris febrē vel febrim. Sed in im. q̄d nomina gręca habentia q̄m similem nō mittunt actm in im. vt leucasps. leucaspsimar. ararim. tigris tigrim. sed hęc actūs latinus est. nā grę

cus in in. per. n. terminatur. vt apud Quid. charybdin achi. Nomen in. e. Traditurus regulā generalem de ablatiuo tertie declinationis: dicitur usq; q̄ facit in e. p̄mittit regulas quas dā per modum exceptionis de nominibus facientibus in. i. atq; illa in primis. q̄ nomina neutra tertie declinationis desinentia in. e. vel in. i. vel in. ar. faciunt ablatim. i. vt hoc cubile biff. hoc alai mali. hoc puluinar uinari. Excipiunt pauca mittentia ablatim in. e. sar. q̄d facit sarre. puelle q̄d facit p̄neite. iubar q̄ facit iubare. forate. q̄d facit foacte. gausape q̄ facit gausape. nectar q̄ facit nectare. Mittis in. i. q̄ nomina mensum vel in. er. vel in. is. desinentia mittit ablatim in. i. vt quintilis a quintili. sextilis a sexti. i. apri. is ab apri. september a septembri. october ab octobri. & nomina gēstia in. as. desinentia. vt arpinas ab arpinat. casinosa casinati.

Et q̄ fecerūt q̄ noia que fecerūt actm in im. per. m. vel in in. p. n. mittit ablatim in. i. vt siles a sili. tussio a tussi. charybdin a charybdin. q̄ vero fecerunt actm in em. & in im. faciunt ablatim in. e. vel in. i. vt restis restē vel restim a reste vel resti. turris turrē vel turrim a turre vel turri securis securē vel securim a secure vel securi. Cuius auis q̄ hęc nomina q̄ hęc explicant plerunq; mittunt ablatium in. a. c̄ regulariter faciunt in. e. vt turris a turre vel turrē. auis ab aue vel auē. & eodē modo de cęteris. Verbaleq; q̄ noia vel balta q̄ aut vt cāt particula alia facit quoq; ablatiuū in. e. vel in. i. sed plerūq; in. e. raro in. i. vt victrix victrice vt victrici. vltrix vltrice vel vltrici. Adiectiua trib. q̄ nomina adiectiua tertie declinationis a quacūq; terminatio nemittit ablatiuū in. e. vel in. i. vt pudens a pudēte vel pudēt. concordia concordē vel cōcordi. inops ab inope vel inopi. audax ab audare vel audaci. & sōdat q̄ ita dēmit regula est vera si nō sequat neutriū gen. per. e. q̄ contingit c̄ terminatio nō latinū in. is. est cōis duozū genozū aut in. er. masculinū aut in. is. femininū: t̄c̄ est ablatim in. i. t̄c̄ finit. vt hęc & hęc bicuis & hoc breue. & hęc acens. hęc acris. hęc acere. ab acri. B̄l̄. si t̄c̄ ap̄d autores in. e. reperitur terminata. vt ap̄d Quidā in epla paridiē. Forēt & a celeste sagitta. Quinq; t̄c̄ noia q̄ hęc ponitur cū sint cōia triū genozū. t̄c̄ in obliquis mittit ablatim per. e. t̄c̄. vt degenera degenera. paup̄ vber ab vberē. hospes ab hospite. sospes a sospite. Plus quoq; plurisupiorib; quoq; nō s̄ ablatim in. i. facti t̄c̄ annumerat hoc nomē plus. q̄d in ablatio facit pluri. B̄l̄ ablatō. q̄ alia noia tertie declinationis ab his q̄ superius dicta sunt mittunt ablatim in. e. vt p̄cum a p̄cumate. sermo a sermone. sola solē. titan a titane. pietas a pietate. caput a capite. pax a pace. falx a falce.

Hęc sitis & tussis. v̄s. buris. peluis. At i. a. Dantur in em. vel in im. restis turrisq; securis. Et puppis febris. Sed in im. tantummodo gręca. In quibus est recto non dissimilis gen. ius. Que dantur & in. in. plerunq; vt Nasc charybdin; Nomen in. e. vel in al. vel in ar. (modo in tibi neutro) Exit in. i. sexto. Sed in. e. per pauca dabuntur. Far. p̄neite. iubar. foacte q; gausape. nectar. Mittis in. i. menses. & in. as. gentilia iunges. Et qua fecerunt vel in im. vel in. in. tibi quantum. Nam que dātur in em. vel in im. dant. i. vel. e. sexto. Cuius. auis. nauis. clauis iungatur. & anguis. Vnguis. & amnis. vectis. poris. neptis. & ignis. Strigilis. & classis. pugil. & vigil atq; suppellex. Additur his imber. verbaleq; quod facit in trix. Adiectiua trium generum vel in. i. vel in. e. pones. Dummodo neutra per. e. non declinet tibi rectus. Quę sic declinans: per. i. tantum misere debes. Degener. & pauper. vber. cumq; hospite sospes. Dant ablatiuos per. e. tantum. Plus quoq; pluri. Alii ablatiuos per. e. solum cetera mittunt.

Flomina anomala.

De nominibus anomalis.

Cap. iiii.

Sunt quedam nomina que viciantur anomala hoc est irregularia: aut quia mutant genus: aut mutant declinationem: aut carent altero numero: aut deficiunt certis casibus in alterutro numero.

Abasculina in neutra.

Cepe indeclinabile. cepe. arum.

Aenalus. i. Aenala. orum.

Uarie declinationis.

Isnarus. i. isnara isnarorum.

Ingerum. i. ingera ingerum.

Gargarus. i. gargara. orum.

Vas vasis. vasa vasorum.

Dyndimus. i. dyndina. orum.

Penus. oris. penus. us.

Pangeus. i. pangea. orum.

Specus. i. specus. us.

Tenarus. i. tenara. orum.

Laurus. i. laurus. us.

Tartarus. i. tartara. orum.

Pinus. i. pinus. us.

Auernus. i. auerna. orum.

Quercus. i. quercus. us.

Pileus. i. pilea pilorum.

Comus. i. comus. us.

Antibus. i. antiba. orum.

Ficus. i. ficus. us. Colus. i. colus. us.

Baltheus. i. balthea. orum.

Domus. i. domus. us.

Sibilus. i. sibila. orum.

Acus. i. acus. us. Arcus. i. arcus. us.

Supparus. i. suppara. orum.

Fasti. orum. fastus fastuum.

Locus. i. loca. orum. vel loci.

Abasculina plurali carentia.

Focus. i. foca. orum. vel foci.

Sanguis sanguinis.

Cetus. i. cete indeclinabile.

Linus lini. Fumus fumi.

Euentus. us. euenta. orum.

Finus fini. Muscus musci.

Iustus. us. iusta. orum.

Mundus mundi. Pontus pontis.

Permissus. us. permissa. orum.

Nemo neminis. Sol solis.

Femina in neutra.

Vesper vespertis. Carcer carceris.

Pascua pascue. pascua. orum.

Femina plurali carentia.

Carbasi. i. carbasi. carbasa. orum.

Amentia amentie.

Suppeller. lis. suppellectilia. tum.

Arena arene. Bilis bilis.

Pergamus. anti. pergama. orum.

Cholera cholere.

Neutra in masculina.

Culpa culpe. Caries cariei.

Porrum. i. porri. porrorum.

Diligentia diligentie.

Rastrum. i. rastrum. rastrorum.

Dementia demencie.

Coelum. li. coeli. coelorum.

Dies dies pro tempore.

Argos. gi. argi. argorum.

Floquentia eloquentie.

Frenum. ni. freni vel frena. orum.

Fames famis. Fides fidei.

Capistrum. i. capistri. capistroorum.

Fuga fuge. Fama fame.

Neutra in feminina.

Saza gaze. Humus humi.

Epulum. i. epule. arum.

Infamia auie. Iuuenta iuente.

Delictum. i. delicta. erum.

Indolea indolis. Lues luis.

Balneum. i. balnea. arum.

Labes labis. Prox. oris. mortis.

Liber secundus.

Negligentia negligentie.

Parsumonia parsimonie.

Pax pacis. Prolex prolis.

Paupertas paupertatis.

Pix picis.

Rabies ciei. Rabies rabiei.

Senecta senectae.

Stultitia stultitiae. Salus salutis.

Strues struis. Tabes tabis.

Tussis tussis.

Neutra plurali carentia.

Eldoz indeclinabile. Vennum euf.

Barathrum barathri.

Lennum cent. Fennum cent.

Fas nefas indeclinabilia.

Halec halecis.

Iusticium iusticis.

Instar instaris. Letum leti.

Lutum luti. Menesium et necesse.

Nihil nihilum. nil.

Pelagus pelagi.

Pus puris. Salus salis.

Sentium sentis.

Solum solis. Vulgus vulgi.

Viscum visci.

Ver veris. Vitru vitri. virus vtri.

Plurali preterea numero carēt propria nomina deorum hominum, motuum silvarum. Animalium insularum. verbum. ceterarumque rerum: nisi quae pluraliter declinantur. Dicitur tamen scipiones. fabios: metellos: et eiusmodi propria virorum nomina in numero plurali. sed tunc appellativa potius quam propria dicenda sunt.

Carēt quoque numero multitudinis nomina elementorum. ut aer. ignis. aqua. terra. ether. Et nomina metallorum. ut aurum. argentum. plumbum. stannum. orichalcum. Et nomina significantia res liquidas et aridas que in pondus et mensuram referunt. ut triticum. titha. ciccor. panicum. acetum. sapa. defrutum passum. Que tamen nonnunquam pluraliter efferuntur: maxime cum illarum rerum genera significare volumus: ut cum dixi vinum: simpliciter omne vinum significat. Cum vero dixi vina in plurali: multas vini diversitates. puta falernum. albanum. fundanum significat.

Basculina singulari carentia.

Antes antium. artus artuum.

Lancelli. orum. Lani canorum.

Larceres erum. Lasses cassium.

Lodicilli codicillorum.

Elites celitum.

Fasti fastorum. vel fastus fastuum.

Fort fororum.

Furfures furfurum.

Inferi inferorum. Loculi orum.

Liberi orum. Lemures lemurum.

Manes manium. Matores. ioy.

Minores minorum.

Natales luum. Oprimates atum.

Penates tui. Posterii posterorum.

Primores orum. Proceres erum.

Pugillares pugillarum.

Quirites quiritem.

Sales salium. Superi superorum.

Vepres veprium.

Femina singulari carentia.

Argutie arum. Antie arum.

Antenne antennarum.

Edes edium. Bige bigarum.

Calende calendarum.

Ceremonie ceremoniarum.

Copie arum. Cune cunarum.

Diustie arum. Dire dirarum.

Nomina anomala.

Excubie. arum. Exuvie. arum.
 Exequie. arum. Ferie feriarum.
 Facie. arum. Fortune. arum.
 Gene. arum. Singine. arum.
 Inferie inferiarum.
 Inimicitie inimicitiarum.
 Illecebre illecebrarum.
 Inducie induciarum.
 Inadie. arum. Idus iduum.
 Lactes lactium.
 Latebre. arum. Litere literarum.
 Mine minarum.
 Manubie manubiarum.
 Nares narum.
 Nenie. arum. None nonarum.
 Nuge nugarum.
 Nundine nundinarum.
 Nuptie nuptiarum.
 Opes opum. Palee palarum.
 Plage plagarum.
 Prestigie prestigiarum.
 Primitie primitiarum.
 Quisquilie quisquiliarum.
 Quadrige quadrigarum.
 Reliquie reliquiarum.
 Scale. aurum. Sentes sentium.
 Sortes sortium. Sordes sordium.
 Scope. arum. Suppetie. arum.
 Tenebre. arum. Therme. arum.
 Trice. arum. Ualue. arum.

Neutra singulari carentia.
 Arina armorum.
 Crepundia crepundiorum.
 Cunabula cunabulorum.
 Libaria. orum. Exta extorum.
 Incunabula incunabulorum.
 Iuga. orum. Iusta iustorum.
 Iulia iulium. Iustra iustorum.
 Magalia magalium.
 Mapalia mapalium.
 Menia mentium.
 Precordia precordiorum.
 Serta. orum. Spolia. orum.
 Sponsalia sponsaliorum.
 Tripudia tripudiorum.
 Tesca indeclinabile.
 Tempe indeclinabile.
 Tot indeclinabile.
 Quot indeclinabile.
 Pondo indeclinabile.
 Festorum quoque nomina. ut
 Saturnalia saturnaliorum.
 Bacchanalia bacchanaliorum.
 Vulcanalia vulcanaliorum.
 Neptunalia neptunaliorum.
 Luperalia lupercaliorum.
 Quinquatria quinquatriorum.
 Agonalia agonaliorum.
 Vinalia. orum. Dionysia. orum.
 Et similia: que oia fere et in iun.

Libri quoque eorum qui grece aut ad imaginem grecorum opera sua inscripserunt. ut analectica. orum. rhetorica. orum. economica. orum. ethica. orum. bucolica. orum. georgica. orum. topica. orum. physica. orum.
 Communia sunt trium generum nomina numeralia. carentes numero singulari. ut duo. e. o. tres. tria. quatuor. quinque. sex. et que sequuntur. preterquam unus. a. unum. quod caret numero multitudine: nisi cum fungitur nominibus pluraliter declinatis. Sunt autem omnia indeclinabilia usque ad centum. Preterquam tria illa: hoc est unus. a. unum. duo. due. duo. tres. et tria.

Liber secundus.

Singulari preterea numero carēt nomina diuisua: siue per certos numeros distributua. vt singuli. e. a. bini. e. a. terni. e. a. quaterni. e. a. quini. queni. e. a. septeni. e. a. octoni. e. a. noueni. e. a. deni. e. a.

¶ Nomina certis, casibus deficientia.

Vocatiuo carent nomina interrogatiua. vt quis? qualis? quantus? cū interrogatiue proferuntur. Et nomina infusa. vt quidam. aliquis. Et nomina relatiua. vt qui. qualis. quantus. cum aliquid referūt. Et nomina negatiua. vt nullus. nemo. Et nomina distributua. vt ambo. vterq. alteruter. Et que supra memorauimus diuisua. vt bini bine bina. terni terne terna. De oris. ius iuris. i⁹. iuris. es eris. mare maris. Et nomina quinte declinationis. preterquā dies dies. et res rei. genitiuo. datiuo. et ablatiuo numeri pluralis deficient.

Satias vel saties. nominatiuum singularem tantum habet.

Presto nominatiuum vtriusq; numeri tantum habet.

Expes o expes nominatiuum et vocatiuum tantum habet.

Fors o fors a. forte nominatiuum vocatiuum et ablatiuum habet.

Vis vim o vis a vi. nominatiuum accusatiuum vocatiuum et ablatiuum tantum habet. in plurali vires virū viribus integrū est. siue sit a vi. siue aliunde.

Tabi a tabo genitiuum et ablatiuum tantum habet.

Dicionē a dicione. Laterē a latere. Vice a vice. accusatiuum et ablatiuum singularem tantum habet. In numero plurali integra sunt duo posteriora.

Tantundem et tantidem nominatiuum genitiuum et accusatiuum tantum habent in singulari.

Omacte o macri: vocatiuum vtriusq; tantum habet.

Sponte. impete. oblice. natu. diu. noctu. ablatiuum singularis numeri tantum habent.

Suppetias et inficias accusatiuum pluralem tantum habent.

Grates nominatiuum et accusatiuum: et vocatiuum numeri pluralis tantum habet.

Opis opem ab ope. nominatiuo datiuo et vocatiuo caret.

Verbere ablatiuum in singulari tantum habet; in plurali vero verbera verberum integrum est.

Quoniam compositi formam. hęc regula seruis conjugationis verborum quemadmodum seruiunt inquit sit quod sono facit in preterito sonat. possum colligere quod ab illo compositi resono facit resonat. atq; eduerso si scio q; respicio sciat respici. possum cōiecturare quod illius simplex scio. quod non est in vtu fecerit spectatur tamen hęc regula exceptionem. vt a do da. quod est primę conjugationis composita declinatur per tertiam. vt trado tradis. addo addis. red do reddis. in latine

¶ De preteritis verborum. Cap. iiii.

Compositi formam simplex & compositiuum. Simplicis obseruat verbum: quod ponis vbiq; Praeter venundo. circundo. do quoq; possum.

De preteritis verborum.

men sequuntur rationem sui simpliciter. venundo venundas. circundo circundas. pessundo
es. Cōposita quoque a leuo as. vt diluo diluis. abstinis. proluo is. coluuo is. Et a cubo es.
recipientia. m. iteram inter. u. t. vt incumbo is. recubo is. discumbo is. nam q̄ non reci
piunt. m. iteram. rationem simpliciter sequitur. vt incubo as. recubo as. accubo as. Et mi
co. q̄ hoc verbum mico. as. facit in p̄terito micui. compositū vero ab illo dimico as. fa
cit dimicui. Dat maneo. q̄ hoc
verbum maneo es. facit in p̄ter
rito mansi. composita vero ab il
lo cum his p̄positionibus in.
e. pro. p̄. facit in p̄terito in
ui. o. utas. vt sumisco es. inmis
ui. o. utas. vt sumisco es. inmis
neo es. promissui. p̄misco. es.
p̄missui. Alia cōposita sunt sim
plex sequitur. vt permaneo es.
permanssi. remaneo es. remanssi.
Emaneo quoque facti emanssi. quia
in cōpositione nō mutauit. a. in.
f. Atq̄ oleo. q̄ hoc verbum oleo
facit oleui. ab illo tamē cōposita
faciunt in cui. vt adoleo cui. re
doleo cui. inoleo. cui. Et cio vel
cieo. quod hoc verbum cio est.
vel cio cieo. facit in p̄terito ci
ui. ab illo t̄m cōposita semper sunt
quartę conjugationis. vt accio.
is. acciui. cōdo is. concinui. lego
is. legi. quod hoc verbum lego is.
facit in p̄terito legi. Alia tamen
ab illo composita faciunt in exi.
intelligo intellexi. diligo dilexi.

A do compositum declinat tertia iunges
Quod lauo. quodq̄ cubo cōponēs mittit in umbo.
Et micō dat micui. sed dimico mittit in aui.
Dat maneo mansi. sed in. e. pro. p̄. minui dant
Atq̄ oleo dat ui. sed in cui. compositiua.
Et cio vel cieo cui. sed compositiua.
Semper sunt quarta. lego legi. sed tamen exi.
Hęc tria dant intelligo. diligo. negligo tantum.
Datq̄ cano cecini. per vi. sed compositiua.
Dat sapio sapere. sed respicio respicere.
Quod trahis a pario infinitum mittit in ire.
Quod si p̄teriti geminetur syllaba prima.
verbaq̄ componas: ex illis tolle priorem.
Quam retinent posco cum disco. stiteriq̄ dediq̄.
Dic pupugi cum re. sed cum p̄. pone cucurri.

De p̄teritis primę conjugationis.

P̄teritum primę facit aui. Demito pauca.
Quę mittunt in ui. diuisas. vt crepo nexo
Et cubo cūq̄ tono. sono iunge domoq̄ vetoḡ.
Et seco. cumq̄ mico. frico. sed duo dant & in aui.

negligo neglexi. Datq̄ cano. q̄ hoc verbi cano is. facit cecini ab illo t̄m composita fa
ciunt in ui. diuisas. vt concino is. concinui. p̄cino is. p̄cinui. accino is. accinui. Dat sapio
quod hoc verbum sapio est. tertie cōiugationis. cōpositi t̄m vñ ab illo est quartę coniu
gationis. respicio is. respicere. Quod trahis. quod hoc verbi pario est tertie conjugatio
nis. ab illo tamen composita sunt quartę. vt operio is. comperio is. reperio is. Quod si
p̄teriti. quod verba remanentia in p̄terito primę syllabas si componantur adiungunt in
p̄terito alteram ex illis. vt tondeo tondes. torondi. detondeo des. detondi. aundo die.
tutu. d. contundo is. contudi. Quam retinent. excipiuntur composita ab his verbis po
sco. dedisco. illo. do. q̄ in cōpositione retinet primas syllabas. vt reposco. repositi. dedisco.
dedidici. illo. didici. dedidi. Duo etiam verba excipiuntur pupugo cōpositū cum re. c
curro. compositum cum p̄. vt repugno repupugi. p̄curro is. p̄cucurri.

P̄teritum primę. quędam dī dīrimus omnia verba regulariter declinata sequi
tur per totam conjugationem illorū quatuor verborū proportione q̄ p̄teritis ediscen
da p̄positiui s. p̄teriti q̄ in p̄teritis r̄ supinis s̄ sunt quasi alterę positiones verborum.
Quare de p̄teritis prius differuimus. postea de supinis. r̄ in vniuersis de p̄teritis primę con
iugationis dicitur. quod verba p̄ me cōiugationis mittunt p̄teriti in aui. sunt q̄ a secun
da persona p̄teriti indicatiui modi. e. murata in ui. vt amo as. amavi. porto as. portavi.
pecco as. aui. Excipiunt pauca factiōria p̄teriti per ui. syllabas. Et ferunt crepo as. cre
pui. nero as. neri. cubo as. cubui. tono as. tonui. sono as. sonui. domo as. domui. rete as
vetui. seco as. secui. em. eo as. emicui. frico as. fricui. Duo t̄m reperitur habentia pug lex

De preteritis verborum.

Dat fodio. q. in d. v. nam tant. in reperit verbum fodio quod facit fodi. Et in genitio vni quoq. fugio qd facit fugi. Et in pio. quinq. reperit. Rapio is. quod facit rapui. Sapio is. quod facit sapui. et sapui. et cupio. quod facit cupiui. et capio is. quod facit coepi. et coepio verbi antiqui quod facit coepi per oe. diphthongon. nam cept. qd est a capio is. no habet oe. diphthongon. quamq. sunt qui p. oe. diphthongon scribi precipiunt. Sed incipio

*fo
ey*

Dat fodio fodi. Sed dat fugio tibi fugi.
Dat rapio rapui. Sapio sapui atq. sapiui.
Et quatio quasi gemino. si. cupioq. cupiui.
Dat pario peperci. Sed dat capio quoq. cepi.
Cepio non exar. sed cepi mansit ab illo.

V. si vocalis preueniat. o. tibi purum.
Preteritum per ui. diuisas ponere debes.
At fluo dat fluxi. struo struxi sed pluo pluui.
Si tamen. u. liquidum preit. o. tunc preterit in xi.
Ut tingo linguo. coquo. Sed dat liquere liqui.
Quatuor in uo. sunt hae uoluo soluoq. caluo.
In. u. preteritum mittentia. V. uolo. vixi.
Bo. finita dabis in bi. Sed nubere nupsi.
Scriboq. dat scripsi per ui. quae de cubo ducis.
In ui. preteritum mittit. quod desinit in sco.
S. tamen ablata. de posco mitte poposci.
Dedisco didici. Sed preteritis caruere.
Glisco cum verbis quae dicunt. inchoatiua:
Aut certe capiunt a verbis vnde trahuntur.
Compesco dat ui. dispesco iungitur illi.
Ico dat iei. vingoq. vici. parco peperci.
Seu parsi. dico dat dixi. ducog. duxi.

is. an. a coepio coponatur. an a capio no liquet. cum i. bene habeat. videretur capio is. compositum. Et si vocalis. u. litera in sermone latino tres habet vsus. quomodo aliquando est vocalis. aliquando liquida. aliquando consonans. id est in primis qd verba habentia. u. vocalem ante. o. mittunt preteriti in ui. diuisas. ut in duobus is. ambula. a. uo. is. acui. in duobus is. in duobus is. ingruis. sed. o. puri appellat qd non mittitur consonanti. Excipiuntur tria verba. duo facientia preteriti in xi. struo is. struxi. fluo is. fluxi. et vni in uo. pluo is. pluui. hoc est. u. consonate precedente. inchoatam. quod si precedat. u. liquida mittit preteriti in bi. ut tinguo. is. tinxit. linguo is. lingui. coquo. is. coxi. quid sit literam liquescere didicimus lib. o. v. est. q. vim suam no retinet. Sed hoc verbi in quo non lingit. sed liqui facit. ne forte coincideret cum preterito huius verbi linguo is. verba tamen habentia. u. consonantem ante. o. finalem. quatuor. tantum

Vo.

Bo.

Co.

reperuntur. tria facientia preteriti in ui. syllaba. uoluo is. volui. soluo is. solui. caluo is. calui. et vnum in xi. vixi. vixi. Bo. finita agit de verbis habentibus consonantem ante. o. et primo de habentibus. b. deinceps de reliquis consonantibus. didicigitur quod verba desinentia in bo. mittunt preteritum in bi. vt bo. bibis bibi. scob. scabitis scabi. glabo glubis glubi. Excipiuntur duo mittentia preteritum in psi. nubo is. nupsi. scribo is. scripsi. Composita vero a cubo is. quae vt dicimus cum recipiunt. an. literam reducantur ad tertiam coniugationem in preterito amissa. an. facit in bni. quae a dno dsi sum simplex. vt incumbo is. incubui. succumbo is. succubui. recumbo is. recubui. In ui. preteritum. quod verba desinentia in sco. ablat. is. mittunt preteritum in ui. syllabam. vt concupisco. is. concupui. ascisco is. ascui. desisco is. deseci. concisco is. concisi. Excipiuntur hoc verbi. ofisco is. quod facit poposci. et hoc verbum disco quod facit didici cum compositis suis. vt in principio huius capituli diximus. vt a disco is. didici. dedico is. dedici. Sed verba inchoatiua vulgo appellata quae valla dicit continuum incrementum significare. carere preteritis atq. ex consequenti supinis. aut mutatur ea a suis primitiuis. vt repesco is. repulsi. frigesco is. frigi. Glisco. quod ipsam inchoatiui formam habet preterito cum carere. Hoc preterea verbum compesco is. facit compesui. et dispesco is. dispesci. Ico. quod facit iei. et vico vici. et parco is. peperci. et dico is. dixi. et ducis. duxi.

Liber secundus.

O.mutatur, quod verba desinentia in do. faciunt prateriti in di. do. mutata in di. ut scando. is. scandi. pando. is. pandi. defendo. is. defendi. offendo. is. offendi. Deinde dicitur quod tria verba facientia prateriti in di. amittunt. n. litera in praterito scindo. scindi. findo. is. findi. fundo. is. fudi. Sex praterita verba geminat primas syllabas. tundo. is. tundi. cado. is. cecidi. pedo. is. pepedi. cado. is. cecidi. pedo. is. pepedi. tendo. tendis. tetendi. Composita quoque a do. das. dedi. geminant

Do.

in praterito di. ut addo. addis. addidi. perdo. is. perdidit. rado. is. tradidi. et addit duo verba que etiam a do. das. composita sunt: sed ideo exprimitur. quis de illorum compositione poterat quis dubitare. Ea sunt credo. is. credidi. dicitis. quasi credidi. vendo. is. vendidi. quasi venundo. In fi. quod vnde cum verba que hic ponuntur mittunt prateriti in fi. clando. is. clausi. diuido. is. diuisi. plaudo. is. plausi. ludo. is. lussi. ledo. is. lesi. rado. is. rasi. redo. is. rosi. trudo. is. trussi. vado. is. vassi. cudo. is. cussi. cedo. is. cessi. que duo vltima geminant. e. In go. quod verba huius conjugationis finita in go. mittunt prateriti in ti. et tigo. is. tigi. pango. is. puxi. cingo. is. cixi. fingo. is. fuxi. cingo. is. cixi. Excipiuntur tria verba facientia prateriti in fi. spargo. is. sparsi. mero. is. merxi. tergo. is. terxi. Et tria quoque facientia in egi. ego. is. egi. lego. is. legi. pango. is. pexi. quod etiam facit pepigi. et panxi per regulam. pango quoque per eandem regulam. facit punxi. et pupugi. et tango. is. tetigi. Et veho. quod in bo. duo tibi reperitur verba veho. is. quod facit vxi. et traho. is. quod facit traxi. No. finita quoque habent conjugationis desinentiam in io. mittunt prateriti in ui. et molo. is. molui. cololo. is. colui. volo. is. volui. Excipiuntur alia verba aliter facientia prateriti ea sunt. sale. is. fecilli. pello. is. pepulli. tollo. is. quod apud antiquiores fecit tetuli. apud iuniores supplet alio compositio sustollo. sustulsi. et celo. is. quod duplex habet prateriti perculi et percussit. sed posuit plusquam perfecti pro praterito na perculera ab eo quod est percussit. Et cello quoque facit creculit per regulam excellit: sallo. is. pro eo quod est sale codis. Et facit salli. et vello. is. facit vellit vel vullit. Et psallo. is. xbbi greci pro eo quod est cato facit psalli. Mo. tibi mittit. que verba huius conjugationis desinentia in mo. mittunt prateriti in ui. di. utse. ut vomo. is. vomui. tremo. is. tremui. fremo. is. fremui. gemo. is. gemui. Excipiuntur quatuor verba mittentia prateriti in psi. como. is. compsi. demo. is. dempsi. sumo. is. sumpsi. pmo. is. pompsi. Et addit que hoc verbum pmo facit ppsi. est duplex. i. s. et hoc verbum emo facit empsi. Pono dat. que ex verbis in no. desinentibus pono. is. facit in praterito posui. et gigno. is. facit genui. et cano. is. facit cecini. sed ab illo composita que admodum in principio huius capituli diximus mittit prateriti in ui. diuisas. ut pcano. is. pexi. cano. is. cecini. cocino. is. cocinui.

Si

Go.

Ho.

Lo.

Mo.

O.mutatur in. i. si verbum desinit in do. N. tamen amittunt tria. scindo. findo. fundo. Sed geminat tundo. tutudi. cado. is. cecidi. Pendo. pependi. dat. cecidi. cado. pedo. pepedi. Atque tetendi. dat. tendo. Sed di. geminatur. A do. compositis: his credo. vendo. iunges. In fi. prateriunt hae. claudio. diuido. plaudo. Et ludo. ledo. cum. rade. rodo. trudo. Et vado. cudo. dat. cussi. cedo. cessi. In go. quod verbum finitur. prateriti in xi. Spargo. sparsi. mero. merxi. tergo. terxi. Egi. mittit. ago. lego. frango. pangos. iunges. Quod dedit & pepigi. vel panxi. pungos. punxi. Sed dabit & pupugi. tetigi. sed dat. tibi. tango. A. veho. dic. vxi. sed de traho. dicitur traxi. Lo. finita. lui. mittunt. dat. fallo. fecilli. Et pello. pepulli. tollo. tetulli. dedit olim. Percello. tibi. dat. percussi. perculera. et. Excullit. excello. de fallo. dicitur falli. Vello. dat. velli. vel vullit. psallo. psalli. Mo. tibi mittit. ui. diuisas. Sed dabis in psi. Quatuor hae. como. cum. demo. fumo. promo. S. duplici. pressi. promo. dat. sed emo. facitemi. Pono. dat. posui. gigno. genui. cecini. Dat. cano. sed per. ui. que componuntur ab illo.

is. quod facit vxi. et traho is. quod facit traxi. No. finita quoque habent conjugationis desinentiam in io. mittunt prateriti in ui. et molo. is. molui. cololo. is. colui. volo. is. volui. Excipiuntur alia verba aliter facientia prateriti ea sunt. sale. is. fecilli. pello. is. pepulli. tollo. is. quod apud antiquiores fecit tetuli. apud iuniores supplet alio compositio sustollo. sustulsi. et celo. is. quod duplex habet prateriti perculi et percussit. sed posuit plusquam perfecti pro praterito na perculera ab eo quod est percussit. Et cello quoque facit creculit per regulam excellit: sallo. is. pro eo quod est sale codis. Et facit salli. et vello. is. facit vellit vel vullit. Et psallo. is. xbbi greci pro eo quod est cato facit psalli. Mo. tibi mittit. que verba huius conjugationis desinentia in mo. mittunt prateriti in ui. di. utse. ut vomo. is. vomui. tremo. is. tremui. fremo. is. fremui. gemo. is. gemui. Excipiuntur quatuor verba mittentia prateriti in psi. como. is. compsi. demo. is. dempsi. sumo. is. sumpsi. pmo. is. pompsi. Et addit que hoc verbum pmo facit ppsi. est duplex. i. s. et hoc verbum emo facit empsi. Pono dat. que ex verbis in no. desinentibus pono. is. facit in praterito posui. et gigno. is. facit genui. et cano. is. facit cecini. sed ab illo composita que admodum in principio huius capituli diximus mittit prateriti in ui. diuisas. ut pcano. is. pexi. cano. is. cecini. cocino. is. cocinui.

Liber secundus.

Sed hoc verbum venio venis facit veni. Composita vero a pario paris in tunc preteritum in in diuisas. vt aperio aperis aperui. operio. ris. operui. cooperio co op. eris coope. in. duo tamen mittunt in eri. conperio comperis comperi. reperio reperis reperi.

Preteritis in bi. q. verba q. fecerit preteritum in bi. facit supini super bi. assumptum.

Et venio veni. sed que pario tibi format. Preteritum per ui. diuisas mittere debent. Comperio dat eri. cui iungitur & reperire. De supinis verborum. Cap. v. Preteritum in bi. tum. iuncta pone supinum. In ci. finis. cum. debes ponere semper. Dat pario parium. per itum. sed mitte pe perci Ex di. preteriti in sum. transmittre supina. (Dum deo. pr. tentis dio. vel do. in sum. varietur.) Scindog. scissum. findog. fissum. pandog. passum. Nam enim amittunt cum fundo tundog. tustum. Dat tamen & tustum. de tendo dicit tustum. Vel tentum. Sed edo. dabit esum. mittit & esum. Ado pone datum. sed que compositis ab illo. (Si non sunt prime) per itum mittere supinum. Actum mittit agog. cum pangog. tangog. frangog. Dat fugitum fugio. lego lectum ptingog. punctum. Dat fallo fallum. fallo fallum atq. salium. Vello vulum. pello pulum. tollog. latum. Percello culum. pabul. excello. quog. cellum. Emptum mittit emo. Venio ventum. cano cantum. Et rumpo ruptum. capio cum cepio. dant prum. Dat linquo lectum. cui iunges compositiua. De curro cursum. de vero ponito versum. Dat pario paritum vel partum. Compositumq. Quod venit a pario semper mutatur in erunt.

Et venio veni. sed que pario tibi format. Preteritum per ui. diuisas mittere debent. Comperio dat eri. cui iungitur & reperire. De supinis verborum. Cap. v. Preteritum in bi. tum. iuncta pone supinum. In ci. finis. cum. debes ponere semper. Dat pario parium. per itum. sed mitte pe perci Ex di. preteriti in sum. transmittre supina. (Dum deo. pr. tentis dio. vel do. in sum. varietur.) Scindog. scissum. findog. fissum. pandog. passum. Nam enim amittunt cum fundo tundog. tustum. Dat tamen & tustum. de tendo dicit tustum. Vel tentum. Sed edo. dabit esum. mittit & esum. Ado pone datum. sed que compositis ab illo. (Si non sunt prime) per itum mittere supinum. Actum mittit agog. cum pangog. tangog. frangog. Dat fugitum fugio. lego lectum ptingog. punctum. Dat fallo fallum. fallo fallum atq. salium. Vello vulum. pello pulum. tollog. latum. Percello culum. pabul. excello. quog. cellum. Emptum mittit emo. Venio ventum. cano cantum. Et rumpo ruptum. capio cum cepio. dant prum. Dat linquo lectum. cui iunges compositiua. De curro cursum. de vero ponito versum. Dat pario paritum vel partum. Compositumq. Quod venit a pario semper mutatur in erunt.

Bi.
Ci.
Dli

Gi.
Li.

Mi.
Ni.
Pi.
Ki.

De supinis verbis.

In si. prateritum, quod verba mittentia prateriti in si. sunt supina in sum, vt iudo is, iussi iustum, claudo claudis, clausi, clausum, ardeo ardes, arsi, arsum. Sed hoc verbum mittentis, quod facit in praterito missum supino facit missum per duplex ss, et cedo is, cessi cessum, iudo is, iussi iustum, iubeo es, iussi iustum, et primo is, pressi pressum, omnia per duplex quoq; ss. Deinde subdit q; hoc verbum indulgeo es, iudulsi facit iudulsi vel iudulsum.

In si. prateritum plerumq; reponitur in sum.
S. geminar missum de mittere cedoq; cessum.
Et cudo cussum, iubeo iustum, praeo pratum.
Indulsi iudultum dat & iudulsum, gero gestum.
Tortum vel torsum, dat torqueo, at vto dat vstum.
Sarcio sartum, sarco sartum, fulcio fultum.
Hautum vel haustum dedit haurio, cambio c&psum.

Quod si prateritum dat, pti. ptum, pone supinum.
Statum siue statum dat sito, cum siso, sed illud.
Quod sito componit dat itum, quandoq; dat atum
Quae tibi dat siso, per itum milere supina.
Verboq; dat verum. De xi. ctum mittere supina.
N. tamen amittunt haec pingo, stringoq; fingo.
Rindooq; cum meo, sunt qui dicant quoq; mingo.
Necto, suo, fingo cum pecto flectooq; dant xum.

Mittit itum, quod vi. diuisas prateritum dat.
Sed necui nectum, fricui frictum, feco sectum.
Censeo censum, misceo mixtum, torreo tostum.
Et doceo doctum, teneo tentum, pateooq;
Dat passum, careo cariturus, dat quoq; cassus.
Si praesens dat no. diuisas exit in utum.
Si ruitum semper rudo dat. Quae ductis ab illo.

pigstatum, inso instati, composita vero a sito is, breuiat penultimam, vt cir cussito cir cussitisti circumstitum, misso astiti astiti, sito is, sititi, cum actiui est, ego no abnuerim ha bere supinum in atsi, sed prima producta, vnde est statos statosis pro eo qui sinit aliquid in loco, vel coram magistratu, sed de syllabari quantitate alterius loci est disputatum. De plectum, q; verba quae fecerunt prateriti in xi. misseti supinis est, vt vino is, vixi vicum, dico is, dixi dicit, diligo is, dilexi dilectum. Sunt tamen verba quae dam q; tamen per regulam non itit supina in est, amittit ta. n. litera, hec se pingo pingis pinipecti, stringo is, strinxit, stricxi, fingo is, finxi fectum, ringo is, ringxi ricti, meo vel mingo is, minxim, etum. Deinde dicit q; quin a verbo a facientia prateriti in xi. mittunt supina in xum, necto is, neri nerum, suo is, suini suum, fingo is, fxi hrum, plecto plectis plexi plecti, flecto flectis flexi flexum. Dicit itum q; verba facientia prateriti in ul. diuisas mittunt supina in itum, vt domo domas domui domisti, vt noceo es, nocui nocisti, vomo is, vomui vomisti. Excipiuntur quae d un verba aliter facientia supinis, hec videlicet, neco es, necui necui, frico es, fricui fricui, feco es, fecui feci, censeo es, censui censum, quod etia ex pro positione feci cir censui censisti, per regulam, misceo es, miscui mixtum, torreo es, torru, tostum, doceo, es, docui docui, teneo es, tenui tenti, pateo es, patui passum, careo es, carui carit vel cassum. Sed a carit: si participii futuri cariturus, a cassi sit participii prateriti cassus. Deinde dicit q; hoc verbum rudo is, per regulam superius tradit facientia, ab illo tamen composita omnia facit in utum, vt obruo is, obrui obrui, diruo is, dirui dirui, cruo is, crui crui

Si
Ti
XL
VL

Liber secundus.

Deinde subdit. quod hoc verbum rapio is. raptus facit raptum. Et in eto is. messus mensum
 & consulo is. consultus consultum. & colo is. colutus cultum. ab excello is. excelsus excelsum. &
 ab alo alio alius. per regulam facit alitum. Sed est facit altum excipitur a regulari & oculo
 occulit occulit. facit occulit. Et pinso is. pinsum facit pium. & texo is. textum facit textum.
 & nero is. nerum facit nerum. & pecto is. pectus facit pectum & pectus. Sed est posita a cano.
 lo. quod dicitur a facere & pectus in
 in ui. dicitur a facere & pectus in
 in ui. dicitur a facere & pectus in

in ui. dicitur a facere & pectus in

VI.

in ui. dicitur a facere & pectus in

Dant ribi semper utum. rapio raptum. mesio mesum.
 Consulo consultum. colo cultum. excello excelsum.
 De quo alo dicitur alitum. dar & altum. aut oculo cultum.
 Pinso pium. texo textum. nexoq; nexum.
 Pecto q; dar pectus & pectus. & tamen entum.
 Quod candi componit. Pario & sero mittit in certum.
 Amiciu dat amicum. dar amici dat amiciui.
 In ui. praeterito ui. semper veritatis in sum.
 Poro dat potum. lauo lotum. virumq; dat atum.
 Et caueo cantum. Faueo factum. sed a dultum.
 Mittitur ex adoler. De patio mittitio patium.
 Nat gignis a gignis cognosco q; dat sero latum.
 Infusus infusus. conuenit conuenit. A tui.
 Dant urum. soluo cum uoluo. uenoe uenum.
 Et saluo saluum. mittit sepelire sepulchrum.

De supinis verborum deponentium & communium. Cap. vi.

Deponentium & communium verborum supina sunt & proportionis vocis aeternae. Ut latatoris. & rotatas la tauilletatum. Verborum eris. uero es. uerui ueritum. Fungor. eris. fungo. is. funxi functum.

Agg x
 Cognosco eris. dicit agnitus. & cognosco eris. cognoui facit cognitus. & sero is. serui facit latum uno tamen ab illo composita infero is. infertus in supino facit infertum. & consero is. conseruifacit conseruatum. Deinde subdit. quod hoc verbum soluo is. solui. facit in supino solutum. & uoluo is. uolui. facit uolutum. & hoc verbum uenoe uentus uenit facit in supino uenum. & hoc uerbi soluo is. solui. facit saluum. & hoc uerbum sepelio is. sepelii facit sepulchrum.

De supinis uerborum deponentium & communium. Deponentia. Superiores regule tradunt sunt de supinis uerborum aeternae uocis quod rui notitia pedet a praeterito praetero in dicitur. ut in modis quo est uerba deponentia careat ostenditur ratione supina illorum inueniri possunt. Ea autem est. ut ex analogia fingamus uocem actiuam: ita peruenimus ex regulis praeteritorum in agnitione in supinozorum.

Pauca tamen que sequuntur aliter exeunt.

- Reor reris ratum.
- Elider eos misereris misertum.
- Eateor fateris fassum.
- Gradioz gradieris gressum.
- Patorz pateris passum.
- Loquor loqueris locutum.
- Sequor sequeris secutum.
- Fruoz eris. frutum vel fructum.
- Comminiscoz eris. commentum.
- Proficiscoz eris. profectum.

De compositione verborum.

Haurio is. hauri vel hauriunt. **Tendo** io. tentum vel tentum.
Supina eadē a diuersis verbis. **Abscōdo** is. abscōditū vel abscōsū.
Verro is. vsum. **verto** is. versum. **Allo** alis alitum vel altum.
Pateo es. passum. **Pādo** is. passū. **Figo** figis fictum vel firmum.
Patio pateris passum. **Fluo** fluis flutum vel flu u. n.
Supina duplicia ab eodē verbo. **Ruo** ruis rutum vel rutum.
Torqueo es. tortum vel torsum. **Nitro** nitet is. nisum vel nisum.

De compositione verborum cum prepositionibus.

Prepositiones cū veniūt in cōpositionē cum verbis; aut corrūpuntur, verbi integritate manēnte. vt pono is. imponō is. aut ipse. manentibus integritē verba corrūpuntur. vt incipio is. aut inuicem prepositiones et verba corrūpunt et corrūpuntur. vt impero as. aut vtrūque manet integrum. vt inuendo is. sed quemadmodū prepositiones corrūpuntur in ea parte. sic est de orthographia differitur: nūc quemadmodū verba corrūpuntur dicemus: monentes in primis prepositiones in compositione aliquando augere verbi significationem. vt amamas. de amō as. aliquando minuire. vt doceo doces. dedoceo es. aliquando in totum mutare. vt amico as. dimico as.

De verbis mutantibus.

Lacto as. delecto as. oblecto as. **Amico** as. caui. inimico as. au.
Abando as. committendo as. **Emaneo** es. imineo es. emineo es.
Patro as. ppetro as. impetro as. **Laceo** es. conticeo es. reticeo es.
Halo as. anheo anhelas. **Placeo** es. displiceo es.
Sacro as. cōcedo as. execro aris. **Complaceo** non mutat a.
Dino as. cōcedo as. indēno as. **Habeo** es. adhibeo. cohibeo.
Elpto as. ineptio is. inelto aris. **Lateo** es. latui. deliteo es. delitui.
Tracto as. obtreco as. ptreco as. **Rateo** eris. cōfiteor. diffiteor eris.
Arceo es. coerceo es. aberceo es. **Facio** is. aditio. proficio. reficio is.
Pario is. comperio is. reperio is. **Facio** is. afficio. pficio. deficio is.
Pisco is. compesco is. dispesco is. **Sapio** is. desipio. respicio. respisco.
Scādo is. descēdo is. cōscendo is. **Rapio** is. diripio. conripio. arripio.
Parco parcis. depercio is. **Capio** is. accipio. percipio. cōcipio.
Fatisco is. defetisco eris. **Fado** is. occido. concido. decido.
Spargo is. disargo is. cōspergo is. **Ecto** is. cecidi. concido is. occido.
Carpo is. decerpo is. concerpo is. **Occidis** incidis incidis.
Pacifco eris. depecifco eris. **Edo** is. allido. illido. collido.
Partio iris. impertio. dispertio. **Quero** is. acquiro. conquiro.
Patio eris. perpetio eris. **Argo** is. adigo. prodigo. redigo.
Frangio eris. congredio eris. **Frango** is. confringo. persfringo.
Farcio is. confercio is. refercio is. **Tango** tangis. confringo. attingo.

Liber secundus.

Dāgo is. impingo is. cōpingo is. Scalpo is. erculpo. infculpo.
 Lano is. accino. concino. precino. Lapio is. cepi. occupo as. auī.
 Salio is. assulto. resilio. desilio. De mutantibus. e. in. i.
 De mutantibus. an. in. e. o. vel. u. Teneo es. contineo. pertineo. reti-
 Audito audis. obedio obedis. neo.
 Blando is. cōplodo is. explodo is. Sedeo es. assideo. confideo.
 Lando is. concludo. discludo. Rego is. arrigo. dirigo. erigo.
 Fraudo as. auī. defraudo as. auī. Lego is. colligo. diligo. intelligo.
 De mutantibus. a. in. u. Lemo is. adimo. perimo. eximo.
 Quatio is. concutio is. discutio. Premo is. apprimo. comprimo.
 Salto as. resulto. assulto. insulto. De mutantibus. u. in. e.
 Calco as. conculco. procinco. Furo as. defero as. pefero as.

De quibusdam alijs verborum considerationibus.

Si in prima verbi positione fuerit. a. etiam si in preterito mutetur semper manet in supinis. vt

Dō das dedi datum. Stō stas steti statum.
 Pario is. pepi. partū. Tāgo is. tetigi. tactū. Fallo fallis. fefelli falsum.
 Frango frangis fregi fractum. Facio facis feci factum.
 Facio facis ieci iactum. Eado cadis cecidi casum.

Si in positione verbi. a. mutatur in. i. aliquando in preterito manet. e. simplicis. r. a. in supinis. vt

Frango frangis fregi fractū. Infringo infrangis infrégi infractum.
 Pango is. pepigi. pactum. Impingo impingis impegi impactum.
 Ego agis egi actum. Adigo adigis adegi adactum.

Aliquando. a. supini verbi simplicis vertitur in. e. vt

Facio facis feci factum. Conificio conficis confeci confectum.
 Facio facis ieci iactum. Conificio is. confeci coniectum.

Lapio capis cepi captum. Concipio concipis concepti conceptum.
 Rapio rapis rapui raptum. Corripio corripis corripui correptum.

Lano canis cecini cantum. Occino occinis occinui occentum.
 Sunt verba que in compositione mutant conjugationem. vt

Dō das dedi. Reddo reddis reddidi. Addo addis addidī.
 Cubo as. cubui. Accumbo is. accubui. Procumbo is. procubui.

Facio facis feci. Amplifico amplificas amplificauī.
 Sapio sapis sapere. Resipio resipis resipire.

Sunt etiam verba que mutant genus in cōpositione. vt eo is. quod est neutrum. pretereo is. adeo is. r. fere omnia cōposita ab illo que sunt actiua. Preterea facio facis. quod non habet factor faceris. perficio perficis: habet perficior perficeris. mutat etiam genus in cōpositione. versificor versificaris. quod est deponens.

De rotomatris orthographie

Sunt etiam verba que reperiuntur tantum in compositione. vt pello. as. Appello appellas. Compello compellas. Cino as. Inclino as. Rectino as. Declino as. Cuso cusas. Accuso as. Recuso as. Ineuso as. Sipo as. Dissipo as. Frigero as. Refrigero refrigeras. Fragoz aris. Refragoz aris. Suffragoz aris. Pleo es. Impleo es. Copleo. es. Depleo es. Leo les. Deleo es. Releo es. Spicio is. Aspicio is. Despicio is. Conspicio is. Respicio is. Licio is. Elicio is. Pellicio. is. Illicio is. Allicio is. Fendo is. Offendo is. Defendo is. Pedio. is. Impedio is. Compedio is. Expedio is. Prepedio is.

¶ Finis secundi libri.

Liber tertius qui est de erotematris: hoc est de interrogationib? quibus pueri de omnibus grammaticis partibus interrogandi sunt.

¶ De erotematris grammaticis. Cap. primum.

Te mihi quam artem profiteris? R. Grammaticam.

Quid est grammatica? Scientia recte loquendi recteque scribendi ex doctissimorum virorum usu atque auctoritate collecta.

Unde dicitur grammatica? A grammatis hoc est literis, quasi scientia literaria.

Quotuplex est grammatica? Quintiliano auctore duplex. Historice: que in enarrandis auctoribus versatur ad imitationem posita. Et metho dice. que artis precepta continet.

Quor sunt partes preceptive grammaticis? quatuor. Orthographia: cui respondet littera. Prosodia: cui respondet syllaba. Etymologia: cui respondet dicitio. Syntaxis: cui respondet partium orationis constructio.

¶ De erotematris orthographie. Cap. ii.

Quid est orthographia? Scientia docens quibus literis queque dicitio scribenda sit.

Unde dicitur orthographia? Ab orthos quod est rectum: et grapho scribo. quasi scientia recte scribendi.

Quid est littera? Vox que scribi potest indistincta.

Unde dicitur littera? A lituris. quod antiqui tabulis ceratis scribere solebant: et postea delere.

Quot sunt littere in usu apud Latinos? Due et viginti. et h. que non est littera: sed aspirationis nota.

Quot sunt genera litterarum? duo. quedam enim sunt vocales: quedam vero consonantes.

Quid est vocalis? littera que per se et pura pronunciaripotest. Unde et vocalis dicitur: quod per se ipsam vocem habeat.

Quot sunt vocales? sex. a. e. i. o. u. y. phiion.

Liber tertius.

- Quid est consonans? litera: que nisi feriat vocalem pronunciari non potest. Unde et consonans dicitur: quod cum vocali sonet.**
- Quot sunt consonantes? sexdecim relique a vocalibus.**
- Quot sunt species consonantium? due: quodam enim sunt mute et quodam semivocales.**
- Quot sunt mute? novem. b. c. d. f. g. l. p. q. t.**
- Quot sunt semivocales? septem. l. m. n. r. s. x. z.**
- Quare dicitur mute? quia in participatione vocalium: et semivocalium nihil proprie sonent.**
- Quare dicuntur semivocales? quia in sonoritate prime ad vocales accedunt.**
- Quod accidunt literae? quibus nomen, figura, potestas, cognatio, ordo.**
- Quid est nomen in litera? vocabulum quo unaqueque appellatur ad aliarum literarum discretionem.**
- Quid est figura in litera? eius descriptio certis lineamentis terminata puta. longa, brevis, rotunda.**
- Quid est potestas in litera? Ipsa literae pronuntiatio propter quam et figure et nomina sunt adiumenta.**
- Quid est cognatio in litera? quodam affinitas quam alia in aliam commutat, aut per interpretationem, ut alida, leda, aut per derivationem, ut a tegeo toga, aut per compositionem, ut ab amice inimice, aut per declinationem, ut a facio feci.**
- Quid est ordo in litera? ratio demonstrans que preponi queve subsequi debeat in pronuntiatione.**
- Quotuplex est ordo in literis? duplex: scilicet in vocalibus et in consonantibus.**
- Quid est ordo in vocalibus? quod cum in diphthongo coeunt: quedam semper preponuntur, ut a. o. y, quedam semper postponuntur, ut i. u. quedam aliquando preponuntur: aliquando postponuntur, ut e.**
- Quid est diphthongus? conglutinatio duarum vocalium in eadem syllaba suam vim retinentium.**
- Unde dicitur diphthongus? a dis quod est bis, et phongus sonus: quasi duplex sonus.**
- Quot sunt diphthongi quibus utuntur latini? sex, ae, ubi supprimitur a, et profertur e, ut muse, au, ubi profertur a, et rapitur u, ut audio, ei, ubi supprimitur e, et profertur i, ut penthesilen, ubi profertur e, et rapitur u, ut pentbens, vi, ubi utraque vocalis in, i, longum profertur, ut harpria, e, ubi supprimitur o, et profertur e, ut poena.**
- Quid est ordo in consonantibus. Quod plures quam tres non possunt precedere vocalem: nec plures quam totidem succedere, ut serobos, stirps. Et quod si sequens syllaba incipiat a vocali: necesse est precedentem in vocali desinere quodque si precedens syllaba in consonante desinit: necesse est sequentem a consonante incipere. Quodque non est necesse si sequens syllaba a consonante inceperit: precedentem quoque in consonantem desinere, ut lego, quod regule sunt vere in dictionibus simplicibus: non tamen in compositis.**

Quis est profodia? Scientia demonstrans quo accentu queq; dictionis syllaba proferatur.

Unde dicitur profodia? A pros, qd est ad, et ode catus; quasi accentus.

Idem latini tum uoculatione, tum tenorem, tum tonum interpretati sunt.

Quid est syllaba? Comprehensio literarum enunciata que uno accentu et uno spiritu indistincte proferatur.

Unde dicitur syllaba? A syllabi quod est comprehendere.

Quot accidunt syllabe? Quatuor. Tenor, spiritus, Tempus, et Literarum numerus.

Quid est tenor in syllaba? Modus quo aut eleuatur, aut deprimitur, aut eleuatur simul et deprimitur.

Quot sunt tenores? tres, acutus, gravis, et circumflexus. Acutus enim est quo syllaba eleuatur, gravis, quo syllaba deprimitur, Circumflexus quo syllaba partim eleuatur partim deprimitur.

Quid est spiritus in syllaba? qualitas quedam, qua aspere et leniter syllaba proferatur.

Quid est tempus in syllaba? Duratio vel tractus in quo syllaba pronuntiat.

Quotuplex est tempus in syllaba? Duplex: quia aut habet unum tempus in quo proferatur, et dicitur breuis; aut habet duo tempora et dicitur longa.

Quid est numerus in syllaba? Comprehensio literarum syllaba constituentium.

Quot possunt esse litere in syllaba? Et multum sex, ut minimum una, sed tunc proprie non dicitur syllaba, cum plures literas non comprehendat.

Quid est etymologia? Scientia ostendens veram dictionum originem cum reliquis accidentibus.

Unde dicitur etymologia? Etymon, quod est verum; et logos sermo, quasi veriloquium; quod Cicero reformidans notationem appellat, hec ab Aristotele symbolum; a quibusdam originatio dicitur.

Quid est dictio? Prima pars orationis constructe, et in ordine compositae.

Dictioni quot accidunt? quatuor, significatio, etymologia, figura, et ordo.

Quid est significatio in dictione? Illud quod breuiter ostenditur quid dictio significet.

Quid est etymologia? Dicit esse scientiam qua ostendit veram dictionis originem.

Quid est figura in dictione? Forma que dictio simplex a composita distinguit.

Quid est ordo in dictione? Qualitas qua in oratione alia semper preponitur, alia semper postponitur, alia modo preponitur modo postponitur.

Partes orationis quot sunt? Octo. Nomen, Pronomen, Verbum, Participium, Prepositio, Aduerbium, Interiectio, Coniunctio.

Quot sunt partes orationis declinabiles? Quatuor. Nomen, Pronomen,

Liber tertius.

men. Verbum. Participium.

Quot sunt partes orationis indeclinabiles? quatuor. Prepositio. Ad
uerbium. Interiectio. Coniunctio.

¶ De erotematis nominum. Cap. v.

Qua pars orationis est? Nomen.

Quid est nomen? Pars orationis declinabilis corpus aut
rem proprie communiterue significans.

Unde dicitur nomen? Ab onoma grece. quod latine inter-
pretatur nomen. vel dicitur nomen quasi notamen.

Quotplex est nomen? Duplex. substantiuum ⁊ adiectiuum.

Quod est nomen substantiuum? quod substantiam vel quasi substantiā
significat. vt homo. albedo.

Quod est nomen adiectiuum? quod adiectum substantiuo significat in
eo aliquid accidens. vt homo bonus.

Quis igitur quale nomen est? Substantiuum. significat enim rem per
se subsistentem obnoxiamq; accidentibus.

Nomini quot accidunt? Sex. Qualitas. species. genus. numerus. figu-
ra. casus cum declinatione.

Quid est qualitas in nomine? Accidens per quod proprium nomen a
communī siue appellatio distinguitur.

Quod est nomē propriū? qd vni tm cōuenit. vt calliope vni ex nouē musis.

Quod est nomē cōe? qd pluribus cōuenit. vt musa calliope. vrania elio.

Quid est species in nomine? Illud quod primitiuum nomen a deriva-
tuo separatur.

Species nominū quot sunt? Due. Primitiua que a se nō trahitur:
vt mons. Deriuatiua que aliunde deriuatur. vt montanus a monte.

Quis igitur cuius speciei est? Deriuatiue speciei. dicitur enim a mōso
quod est inquirō.

Deriuatiuorum nominū quot sunt differentie? Nouē. Patronymicū.
Possessiuum. Denominatiuum. Diminutiuum. Comparatiuum. Su-
perlatiuum. Verbale. Participale. Aduerbiale.

Quod est nomen patronymicum? Quod significat filium vel fillam. ne-
potem vel neprem: vel aliquem ex posteris illius a quo deriuatur. vt
priamides filius vel nepos vel aliquis ex posteris priami.

Quod est nomē possessiuum? qd cum genitiuo sui principalis significat
aliquid ex iis que possidentur. vt euandrius enfis pro euandriensis.

Quod est nomē denominatiuum? qd a noie deriuat neq; denominatur ab
aliqua speciali significatione. vt a iustus iusticia: a sapiens sapientia.

Quod est nomen diminutiuum? quod significat diminutionem sui prin-
cipalis. vt a rege regulus.

De erotesmaris nominum.

Quod est nomen comparatiuum? quod cum intellectu positiuū vel alio quo particeps sensus positiuū significat magis aduerbium, vt iustior magis iustus, inferior magis infra.

Comparatiua vnde formantur? a nominibus adiectiuis que possunt incrementum diminutioneq; suscipere, vt a bonus bona bonum melior a doctus docta doctum, doctior. Et a verbis, vt a detero deterior. Et ab aduerbiis et prepositionibus, vt a pridem prior, ab ultra vltior.

Comparatiua quomodo formantur? In nominibus adiectiuis scēse declinationis formantur a genitiuo terminato in .i. addita or, vt albus albi albius.

In nominibus vero tertie declinationis a datiuo addita or, vt fortis, forti fortior. A nominibus habentibus vocalem ante is, vel us, comparatiua non formantur: sed suplentur ex hoc aduerbio magis et positiuo: vt tenuis magis tenuis, arduus magis arduus.

Quod est superlatiuum nomen? quod ad plures sui generis comparatum omnibus superponitur: vel per se prolatum significat quantum positiuum cum hoc aduerbio valde, vt plato precorū doctissimus et plato doctissimus: id est valde doctus.

Superlatiua vnde formantur? ab eisdem nominibus adiectiuis: vnde formantur comparatiua.

Superlatiua quomodo formantur? In omnibus adiectiuis in er, desinentibus, superlatiua formantur addita rimus, vt tener tenerrimus, pauper pauperrimus. Alias vero aut positiuua sunt secunde declinationis: aut tertie. Si secunde declinationis: superlatiua formantur a genitiuo terminato in .i. addita .s. et simus, vt albus albi albiissimus. Si tertie: formantur addita simus, tantum, vt fortis fortissimus.

Patitur iste regule exceptionē? nimirum patitur, quoniam et a verbis et ab aduerbiis et prepositionibus aliquādo formantur. Sed a nominibus irregularia quedam non legitime formantur: de quibus alias.

Quod est nomen verbale? quod a verbo deriuatur, vt ab amo amas: hic et hec amabilis et hoc amabile.

Quod est nomen participiale? quod a participio deriuatur, vt a lectus lectio et lector.

Quod est nomen aduerbiale? quod ab aduerbio deriuatur, vt a perendie perendinus perendina perendinum.

Quid est genus in nomine? Illud quo masculinum a feminino distinguitur, et neutrum ab utroq;.

Genera nominū quot sunt? Septem, Masculinum, Femininum, Neutrum, Commune duorum, Commune trium, Dubium, Promiscuum.

Quod est nomen masculinum? quod declinatur cum hic, vt hic dominus dominus, hic sermo sermōnis.

Liber tertius.

- Q**uod est nomen femininum? Quod declinatur cum hec. vt hec musa musa. hec terra terre.
- Q**uod est nomen neutrum? quod declinatur cum hoc. vt hoc templum templi. hoc regnum regni.
- Q**uod est nomen commune duorum? quod declinatur cum hic et hec. vt hic et hec sacerdos. hic et hec conuua.
- Q**uod est nomen commune trium? quod declinatur cum hic et hec et hoc vt hic et hec et hoc prudens. hic et hec et hoc felix.
- Q**uod est nomen dubium? quod declinatur cum hic vel hec. vt hic vel hec finis. hic vel hec coeter.
- Q**uod est nomen promiscuum? quod cum articulo hic vel hec significat animalia ut iusque sexus. vt hic miluus. hic mus. hec aquila. hec dorcas.
- U**sa igitur cuius generis est? feminini generis: declinatur enim cum hoc articulo hec. vt hec musa musa.
- D**a regulam generis? Nomen quod sit in. a. finitum dic muliebre: neque enim ab ea excipitur musa.
- Q**uid est numerus in nomine? Incrementum quantitatis ab uno usque ad plura procedens.
- N**umeri nominum quot sunt? Duo Singularis qui unum significat. vt homo. Pluralis qui plura. vt homines.
- U**sa igitur cuius numeri est? Singularis numeri: quia unum significat tantum.
- Q**uid est figura in nomine? Illud quo nomen simplex a composito distinguitur.
- F**igure nominum quot sunt? Due simplex. que non potest diuidi in partes significatiuas eius quod integrum significabat. vt parens. Composita. que potest diuidi in partes significatiuas eius. quod ante compositionem significabant. vt parricida.
- U**sa igitur cuius figure est? Simplicis. nihil enim significat numerus et substantia per se separata.
- Q**uid est casus in nomine? Quidam gradus declinationis: per quos nomen in eccitur variaturque.
- C**asus nominum quot sunt? Septem. Nominatiuus. genitiuus. datiuus. accusatiuus. uocatiuus. ablatiuus. effectiuus. semper ablatiuo similis.
- Q**uare dicitur nominatiuus? Quia per illum nominatur. rectus uero idem dicitur: quia aliunde non cadit.
- Q**uare dicitur genitiuus? Quia per eum ostendimus cuius sumus filii. vt Antonus Iohannis.
- Q**uare dicitur datiuus? quia in illo casu ponimus illum cui aliquid datur. vt do tibi pecunias.
- Q**uare dicitur accusatiuus? quia in eo casu ponimus illum quem accusamus. vt pompeius accusat cesarem.

De erotematis Pronominum.

Quare dicitur vocatiuus? quia in eo casu ponimus illum quem vocamus.
omni causa mihi causas memora.

Quare dicitur ablatiuus? quia in eo casu ponimus illum a quo aliquid auferimus. vt ego aufero a te libros.

Quare dicitur effectiuus? quia in eo casu ponimus instrumentum quo aliquid efficitur. vt ego peto te saxo.

Abusa igitur cuius casus est? Nominatiui: siue vocatiui: siue ablatiuus: quia in his casibus declinando reperitur.

Quid est declinatio in nomine? Vocis variatio que circa finem tantum attenditur, vt musa muse musam.

Declinationes nominum quot sunt? Quinq;. Prima que mittit genitiuum in e. diphthongon. vt musa muse. Secunda: que mittit genitiuum in i. vt dominus domini. Tertia: que mittit genitiuum in is. vt sermo sermonis. Quarta que mittit genitiuum in us. vt sensus sensus. Quinta: que mittit genitiuum in ei. vt dies diei.

Abusa igitur quate declinationis est? Prime: mittit enim genitiuum in e. diphthongon. vt musa muse.

Quotuplex est nominu inflexio? Sexuplex. Anoptota inflexio est: cum per oes casus nomen variat. vt nro ador. qto ador. dfo ador. &c. Diprotota inflexio est: cum per duos casus tantu nomen variatur. vt sapo saphus. Triprotota inflexio est: cum per tres casus nomen variat. vt templu templi templo. Tetraprotota inflexio est: cum per quatuor casus nomen variatur. vt deus dei deo deu. Pentaprotota inflexio est: cum per quinque casus nomen variatur. vt sermo sermonis sermone sermonem a sermone. Hexaprotota inflexio est: cum per sex casus nomen variatur. vt vnus vnus vni vnum. o vne ab vno.

De erotematis pronominum. Cap. vi.

Quo que pars orationis est? Pronomen.

Quid est pronomen? Pars orationis declinabilis que pro nomine proprio cuius accipitur: personasque finitas recipit. vt ego. tu. ille. Unde dicitur pronomen? A pro prepositione et nomen. quia pro eo ponitur in oratione.

Pro nomi quot accidunt? Sex. Species. Genus. Numerus. Figura Persona. Casus cum declinatione.

Species pronominum quot sunt? Due sicut in nomine. Primitiua. vt ego. tu. Deriuatiua. vt meus. tuus.

Quot sunt pronomina primitiua? Octo. ego. tu. sius. hic. ille. iste. ipse. se.

Quot sunt pronomina deriuatiua? Septem. meus. mea. meum. tuus. tua. tuum. suus. sua. suum. noster. nostra. nostrum. vester. vestra. vestrum. nostras. nostratis. vestras. vestratis.

Liber tertius.

Ego igitur cuius speciei est? Primitiue. nō enim aliūde trahitur quam grece dicitur ego. Fac ex eo deriuatiuum. **Ab** eus mea meum.

Genera pronominiū quot sunt? quatuor. **Ab** asculinum. vt meus. **Fem**inimum. vt mea. **Neu**trum. vt meum. **Cō**mune trium. vt ego nostras.

Numeri pronominiū quot sunt? **Duo** sicut in nomine. **Singularis**. vt ego. tu. **Pluralis**. vt nos. vos.

Figure pronominiū quot sunt? **Due** sicut in nomine. **Simplex**. vt hic hec hoc. **Composita**. vt isthic isthec isthoc.

Quot modis componuntur pronomina? **Quattuor**. **Primo** cum nominibus. vt eiusmodi. huiusmodi. **Secundo** cum altero pronomine. vt isthic isthec isthoc. **Tertio**: cum prepositione. vt mecum tecū. **Quarto**: cum aduerbijs aut syllabicis adiectionibus. vt egomet.

Quot sint adiectiones syllabice? **Quattuor**. met. te. ce. te. vt egomet. tu. tehisce. meapre.

Personę pronominiū quot sunt? **Tres**. **Prima** que de se loquitur. **Secunda**: ad quam prima loquitur. **Tertia** de qua prima loquitur.

Quot sint proia prime psonę? **Unū** tm̄. nominatiuo ego. genitiuo mei.

Quot sunt pronomina scđe psonę. **Itē** unū nominatiuo tu. genitiuo tui cum omnibus uocatiuis nominum. pronominiū participiorum.

Quot sunt pronomina tertie psonę? **Reliqua** omnia.

Casus pronominiū quot sunt? **Septē** sicut in noie. **Larent** tamen uocatiuo oia proioia preter q̄tu. meus mea meū. noster nostra nostrum. nostras nostratis. **Laret** etiā uocatiuo cū uocatiuo. **Genitiuo** sui.

Declinationes pronominiū quot sunt? **Quattuor**. **Prima**: que mittit genitiuū in. i. vt ego mei. tu tui. **Genitiuo** sui. **Scđa**: q̄ mittit genitiuum in ius. vt hic huius. iste istius. ille illius. ipse ipsius. is eius. **Tertia** q̄ mittit q̄m in. i. e. i. vt meus mea meū. mei mee mei. tuus tua tuū. tui tue tui. suis sua suum. sui sue sui. noster nostra nostrum. nostri nostre nostri. uester uestra uestrum. uestri uestre uestri. **Quarta**: que mittit genitiuum in is. vt nostras nostratis. uestras uestratis.

De erotematis uerborum. Cap. vii.

Quo que pars orationis est? **Uerbum**.

Quid est uerbum? **Pars** orationis declinabilis cum modis et temporibus sine casu: agendi uel patendi significatiua.

Unde dicitur uerbum? **U** uerbero uerberas: quia uerberato aere oratio profertur que sine uerbo esse non potest.

Uerbo quot accidunt? **Octo**. **Genus**. **Modus**. **Tempus**. **Numerus**. **Persona**. **Species**. **Figura**. **Cōiugatio**.

Genera uerborum quot sunt? **Quinq̄**. **Actiuum**. **Passiuum**. **Neu**trū. **Cōmune**. **Deponens**.

De epiroematis verborum.

Quod est verbum actiuum? quod desinit in o. 7 habet passiuum in oz. vt amo amas. amor amaris.

Quod est verbum passiuum? quod desinit in oz. 7 habet actiuum in o. vt amor amaris: ab amo amas.

Quod est verbum neutrum? quod desinit in o. 7 non habet passiuum in oz. vt seruis. is. non habet seruisoz. iris.

Quod est verbum deponens? quod desinit in oz. 7 tamen habet actiuum si gnificationem. vt loquor loqueris.

Quod est verbum cõmune? quod desinit in oz. 7 habet actiuum 7 passiuum si gnificationem. vt amplector amplecteris.

Umo igitur quod verbum est? Actiuum. quia habet passiuum in oz.

Modi verborum quot sunt? Quinq;. Indicatiuus. Imperatiuus. Optatiuus. Subiunctiuus. Infinitiuus.

Quis est indicatiuus modus? quo indicamus aliquid fieri. vt ego amo: tu amas. ille amat.

Quis est imperatiuus modus? quo imperamus vel prohibemus vel exhortamur vel permitimus aliquid fieri. vt o Antoni lege. ne legas.

Quis est optatiuus modus? quo optamus aliquid fieri. vt vtinam legerẽ.

Quis est subiunctiuus modus? qui indiget altero verbo. vt perfectum sensum significet. vt si legeris. audiam.

Quis est infinitiuus modus? qui caret numeris 7 psonis: 7 indiget verbo alterius modi: vt aliquid determinatũ significet. vt cupio legere.

Umo igitur cuius modi est? Indicatiui modi.

Tempora verborum quot sunt? Sex. Presens. Preteritũ imperfectũ. Preteritum perfectum. Preteritum plusq; perfectum. Futurum imperfectum. Futurum perfectum.

Quod est tempus presens? quo aliquid in presentiarum fieri ostendim; vt ego lego: tu audis.

Quod est preteritum imperfectum? quo ostendimus: quod aliquid fieri bar: sed non fuit perfectum. vt ego legebam. tu audiebas.

Quod est preteritum perfectum? quo ostendimus aliquid iam factum atq; perfectum esse. vt ego legi. tu auduisti.

Quod est preteritum plusq; perfectum? quo ostendimus id q; factũ est in ueterasse citra preteritum perfectum. vt ego legeram anteq; tu venisti.

Quod est futurum imperfectum? quo ostendimus aut promittimus nos aliquid inchoaturos. vt ego legam cras.

Quod est futurum perfectum? quo ostendimus aut promittimus quod ad certum tempus aliquid erit a nobis factum. vt ad horam legero.

Umo igitur cuius temporis est? Presentis temporis.

Numeri verborum quot sunt? Duo. sicut in nomine. Singularis qui de

Liber tertius.

uno tantum loquitur. vt ego amo. Pluralis qui de pluribus loquitur. vt nos amamus.

Amo igitur cuius numeri es? Singularis numeri.

Personae verborum quot sunt? Tres. Prima que de se sola vel de se cum aliis loquitur. vt ego lego. nos amamus. Secunda ad quam solam vel cum aliis prima loquitur. vt tu amas. vos amatis. Tertia de qua sola vel de quibus prima loquitur. vt Licero legit. homines legunt.

Species verborum quot sunt? Due sicut in nomine. Primitiua: vt lego legis. Deriuatiua. vt lectito lectitas.

Deriuatiuorum verborum forme quot sunt? Septem. inchoatiua. meditatiua. desideratiua. frequentatiua. diminutiua. denominatiua. aduerbialis.

Que dicuntur inchoatiua? que Laurentius dicit continuu incrementu passionis in nate significare: suntque tam a verbis neutris absolutis secunde coniugationis: formanturque a secula persona singulari presentis indicatiui modi. addita co. vt tepeo es. tepeesco is. id est. in oras magis tepefio.

Que dicuntur verba meditatiua? que Laurentius appellat desideratiua: suntque ab vltimo supino addita rio. hec fere ab edo is. esu. esurio. is. a cenao as. cenatio. cenaturio. is. a pario. is. ptu. pturio. is. a meio. is. mictu. micturio. a caco. as. cacatio. cacaturio. is. ab emo. is. emptu. empturio. is.

Que dicuntur desideratiua? Que Laurentius non mentis affectum: sed actum corporis significare dicit. Sunt vero quam rarissima. vt viso. visis. laceso lacesis. faceso facesis. capesso capessis.

Que dicuntur frequentatiua? que assiduam in agendo vim habere significant: suntque ab vltimo supino. u. mutata in. o. vt a curro. is. cursu. curso. as. a duco is. ductu. ducto as. Animaduertendum tamen est in verbis prime coniugationis supina a quibus formantur frequentatiua: mutare. a. penultima supini in. i. breuem. vt ab impero imperas imperatu superito imperitas. Dicimus tamen ab ago. is. actito actitas. et agito. as. a dico is. dicto dictas. et dictito dictitas.

Que dicuntur diminutiua? que a suo principali diminutionem significant. vt a garrilo is. garrulo as. a sorbeo es. sorbillo as. a caluo is. camillo is.

Que dicuntur denominatiua? que a nomine deriuantur. vt a patre patrisso patrisas. a greco grecisso as. et grecoraris. a frumento frumetor frumentaris. a pabulo pabuloz aris. a rure rusticoz rusticaris.

Que dicuntur aduerbialis? que ab aduerbio deriuantur. vt a perendie perendino as a supra supero as. ab intra intro intras.

Amo igitur cuius speciei est? Primitiue speciei. non enim habet quod ego sciam unde possit deriuari.

Figure verborum quot sunt? due sicut in nomine. Simplex. vt amo amas. Composita: vt deamo deamas.

Derotematis participiorum.

Anno igitur cuius figure est? Simplicis figure. non enim potest diuisi in partes significatiuas eius: quod integrante compositione significabat. Coniugationes verborum quot sunt? quatuor. Prima: quod secundam personam singularem presentis indicatiui modi mittit in as. productam in voce actiua: et in aris. vel are. in voce passiu. ut amo as. letoz aris. vel are. Secunda: que eadem secundam personam mittit in es. pductam in voce actiua. et in eris. vel ere. penultima in voce passiu. ut doceo es. me deo: eris. vel ere. Tertia: que eandem secundam personam mittit in is. correptam in voce actiua: et in eris. vel ere. penultima a correpta in voce passiu. ut lego legis. loquo: eris. vel ere. Quarta: que eadem secundam personam mittit in is. productam in voce actiua. et in iris. vel ire. penultima pducta in voce passiu. ut audio audis. audio: audiris. vel audire.

De erotematis participiorum.

Cap. viij.

Amans que pars orationis est? Participium.

Quid est participium? Pars orationis declinabilis que pro verbo accipitur: ex quo deriuatur: genus et casus habens ad similitudinem nominis: et accidentia verbi sine discretionem modorum et personarum. Unde dicitur participium: quasi participium: quia partem accipit a nomine. partem a verbo. partem ab utroque.

Participio quot accidit? Sex. Genus. Tempus. Significatio. Figura numerus. Casus cum declinatione.

Genera participiorum quot sunt? quatuor. Masculinum: ut amatus: Femininum: ut amata. Neutrum. ut amatum: Commune trium: ut hic et hec et hoc amans.

Amans igitur cuius generis est? Commune trium.

Tempora participiorum quot sunt? Tria. presens ut amans. Preteritum: ut amatus. Futurum: ut amaturus amandus.

Amans igitur cuius temporis est? Presentis temporis.

Significationes participiorum quot sunt? Due. actiua. ut amans. passiu. ut amatus.

Que participia significat actionem? A verbis actiuis et neutris actionem significantibus: actionem significant participia presentis et futuri in rus. ut amans amaturus. seruens seruiturus. A verbis passiuis vel neutris passionem significantibus: participia omnia significant actionem. ut amatus amandus. rapulans rapulaturus. A verbis deponentibus participia presentis et preteriti et futuri in rus. significant actionem. Futuri vero in dus. passionem. ut loquens locuturus locutus. A verbis communibus participia presentis temporis. et futuri in rus. significant actionem: preteriti actionem et passionem: futuri in rus. significant passionem. ut criminans criminatus criminandus.

Liber tertius.

Est ne hoc semper verum? Propemodum id quidem, nisi quod a verbis actiuis & neutris participia preteriti significant nonnunquam actionem, vt

Argutus, a. um. ab arguo is.

Blufus, a. um. ab audeo es.

Adultus, a. um. ab adolefco is.

Affuetus, a. um. ab affuefco is.

Caustus, a. um. a caueo es.

Caffus, a. um. a careo es.

Circūfpectus, a. ū. a circūfpectio is.

Confuetus, a. um. a confuefco is.

Cōfideratus, a. um. a cōfidero as.

Contentus, a. um. a contineo es.

Cenatus, a. um. a cenā cenās.

Decretus, a. um. a decrefco is.

Defectus, a. um. a deficio is.

Disceffus, a. um. a difcedo is.

Difertus, a. um. a differo is.

Excretus, a. um. ab excrefco is.

Exoletus, a. um. ab exolefco is.

Euafus, a. um. ab euado is.

Falfus, a. um. a fallo is.

Fluxus, a. um. a fluo is.

Furatus, a. um. a furo as.

Ignotus, a. um. ab ignofco is.

Odus, a. um. ab odi odifti.

Paffus, a. um. a pateo es.

Placitus, a. um. a placeo es.

Potus, a. um. a potō potas.

Prantus, a. um. a prandeo es.

Profufus, a. um. a profūdo is.

Scitus, a. um. a fcio is.

Sparfus, a. um. a fpargo is.

Tacitus, a. um. a taceo es.

Titubatus, a. um. a titubo as.

Reperiuntur quoq; participia prefentis tēporis a verbis actiuis fignificantiā paffionem, vt voluens, volutans, quaffans, precipitans, pro eo quod voluitur, volutatur, quaffatur, precipitatur, & quod dicitur euidens negociū; id est quod videtur & perfpicuum est.

Amans igitur cuius fignificationis est? Actiue fignificationis.

Figure participiorum quod funt? Due. Simplex; vt amans. Cōpofita vt adamans; quanq; funt qui dicant; quia participium per fe non cōponitur; non eſſe cōpofite, fed decompoſite figure.

Amans igitur cuius figure est? Simplicis figure.

Numeri participiorum quot funt? Duo ſicut in nomine. Singularis, vt amans. Pluralis, vt amantes.

Amans igitur cuius numeri est? Singularis numeri.

Cafus participiorum quot funt? Septem ſicut in nomine.

Amans igitur cuius caſus est? Nominatiui caſus.

Declinationes participiorum quot funt? Tres, nam participia preteriti & futuri, tam in rus, q̄ in dus, declinātur per primā & ſecundā nominis declinationē. Prefentis vero per tertiam; niſi q̄ iens, participiū ab eo, is, mittit genitiuum in euntis, cum cōpofitis, vt iens euntis, abiens abeuntis, Ambiens tamen facit ambientis.

Amans igitur quate declinationis est? Tercie nominis.

De erotematis prepoſitionum.

Cap. is.

Que pars orationis est? Prepositio.

Quid est prepositio? Pars orationis indeclinabilis: que alijs partibus orationis preponitur: aut per compositionem: aut per appositionem. Unde dicitur prepositio? Ab eo quod alijs partibus orationis preponitur. nam contra naturam prepositionis est quod postponatur. vt cum tenus. versus.

Prepositioni quot accidunt? Tria. Figura. Ordo. Casus.

Figure prepositionum quot sunt? Due. Simplex. vt abs. circum. Composita. vt absq. circumcirca.

Et igitur cuius figure est? Simplicis figure. quia non potest diuidi in partes significatiuas.

Quotuplex est ordo prepositionum? Triplex. Prepositiuus. Postpositiuus. Communis.

Quis est ordo prepositiuus? qui prepositionem in constructione semper debere preponi ostendit. vt ad. ab.

Quis est ordo postpositiuus? qui prepositionem in constructione semper debere postponi ostendit: vt tenus versus.

Quis est ordo communis? qui prepositionem in constructione modo preponi: modo postponi debere ostendit. vt cum. per. propter.

Et igitur cuius ordinis est? Prepositiuus. quia semper in constructione preponitur.

Casus prepositionum quot sunt? Tres. Accusatiuus. & Ablatiuus. & nonnunq̄ genitiuus.

Prepositiones genitio deseruietes quot sunt? Tres. pridie. postridie. tenus

Prepositiones accusatiuo deseruietes quot sunt? xxxviii. Ad. apud. ante. aduersus. aduersum. cis. citra. circiter. circum. circa. contra. erga. extra. inter. intra. infra. iuxta. ob. pone. per. propter. prope. propius. proxime. pridie. postridie. procul. post. preter. penes. supra. secundum. secus. trans. vitra. versus. versum.

Prepositiones ablatiuo casu. deseruietes quot sunt? quindecim. a. abs. absq. cum. coram. clam. de. e. ex. pro. pre. palam. sine. tenus.

Prepositiones accusatiuo vel ablatiuo deseruietes quot sunt? quatuor in. sub. super. subter.

Prepositiones inseparabiles. hoc est que nunq̄ nisi in compositione reperiuntur quot sunt? Sex. an. con. dis. di. re. se.

Et igitur cui casu deseruit? Accusatiuo. quoniam tali casu semper apposita reperitur.

De orationis aduerbiorum.

Cap. i.

Ubi que pars orationis est? Aduerbium.

Quid est aduerbium? Pars orationis indeclinabilis: que addita

Liber tertius.

verbo significationem eius aut completant mutam...t manifest: vt iā
faciam. non faciam. parum faciam.

Unde dicitur aduerbium: quasi ad verbum. quoniam verbo semper se
re adiungit desiderat: sed & aliis partibus aliquando iungitur.

Aduerbio quot accidunt? **Tria.** species. figura significatio.

Species aduerbiorum quot sunt? **Due** sicut in nomine. **Primitiua.** vt
nuper. **Deriuatiua.** vt nuperrime.

Ubi cuius speciei est? **Primitiua.** neq; enim habet aliquid vnde deriue
tur quod sit antiquius.

Figure aduerbiorum quot sunt? **Due** sicut in nomine. **Simplex.** vt ecce
Composita vt eccum.

Ubi igitur. cuius figure est? **Simplicis** figure. neq; enim potest diuidi
in partes significatiuas.

Significationes aduerbiorum quot sunt? **Innumere.**

Numeralis. vt semel bis. ter. quater. quinquies. sexies.

Temporalis. vt hodie. cras. perendie. heri. nuper.

Localis. vt hic. ibi. illic. huc. illuc.

Negatiua. vt non. haud. minime. nullatenus.

Affirmatiua. vt etiam. profecto. nimirum.

Demonstratiua. vt en. ecce.

Operatiua. vt. o. si. vt. vtinam.

Ordinatiua. vt continuo. deinde. deinceps.

Interrogatiua. vt cur? quare? quamobrem? nunquid?

Dubitatiua. vt fors. forte. fortasse. forsan. forsitan.

Vocatiua. vt o. heus. o. ho.

Discrctiua. vt seorsum. diuissim. bifariam.

Congregatiua. vt simul. vna. pariter.

Juratiua. vt edepol. mehercule. mecastor.

Horatiua. vt eia. age. agendum. agite.

Intensiuua. vt valde. penitus. vehementer.

Remissiuua. vt sensim. paulatim. pedetentim.

Diminutiua. vt belle. argutulle. clanculum.

Comparatiua. vt magis. melius. fortius.

Superlatiua. vt maxime. optime. fortissime.

Similitudinis. vt ceu. sicut. tanq;. velut.

Quantitatis. vt multum. parum. minimuma.

Qualitatis. vt bene. docte. sapienter.

Ubi igitur cuius significationis est? **Localis.**

De motu atq; interfectionum et conjunctionum.

Heu. neq; orationis? Interiectio est.
Quid est interiectio? pars orationis indeclinabilis affectum mentis incondita voce significans.

Unde dicitur interiectio? Ab interiectio eo quod aliis partibus orationis interiectur: neq; cum aliis certo ordine disponitur.

Interiectioni quot accidunt? Sola significatio.

Significationes interiectionum quot sunt? Plures:

Lugentis. vt heu. hei. hoi.

Timentis. vt hei. ab.

Admirantis. vt pape. yah.

Ridentis. vt ha. ha. he.

Silentis. vt au. si. st.

Vocantis. vt io. ob.

Vitantis. vt apage. apagefis.

Dolentis. vt hef. ach.

Exultantis. vt enax. yah. ob.

Exclamantis. vt prob. yah.

Deridentis. vt hui.

Laudantis. vt enge.

Deprehendentis. vt at. at.

Iheu cuius significationis est? Lugentis.

De erotematis conjunctionum.

Cap. ff.

Que pars orationis est? Coniunctio.

Quid est coniunctio? Pars orationis indeclinabilis connectens ordinansq; sententiam.

Unde dicitur coniunctio? Ab eo qd coniugat. et oroni p vinculo interponat.

Coniunctioni quot accidunt? Tria. Figura. Ordo. Potestas sine significatio.

Figure coniunctionis quot sunt? Due sicut in nomine. Simplex. vt at. et. Composita. vt atq; etenim.

Et cuius figure est? Simplicis figure.

Ordo coniunctionis quotuplex est? Triplex. quedam enim semper preponuntur. vt et. ac. at. aut. vel. nec. ne. neq;.

Quedam semper postponunt. vt q; ne. ve. quidem. quoq; atq; vero. enim.

Quedam modo preponuntur modo postponuntur. vt atq; igitur. itaq; quoniam. quia etsi.

Et cuius ordinis est? Prepositiu.

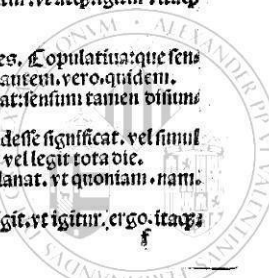
Potestates coniunctionis quot sunt? Coplures. Copulatiua: que sensum et verba coniungit. vt. et. q; atq; quoq; autem. vero. quidem.

Disiunctiua: que quamuis dictiones coniugat: sensum tamen disiunctum habet. vt aut. vel. ve. siue. seu.

Subiunctiua est: que voce disiunctiua vtriusq; adesse significat. vel simul vel diserere. vt Alexander sine parisi dormit vel legit tota die.

Causalis est: que causam continuationis explanat. vt quoniam. nam. namq; enim. vt.

Collectiua sine illatiua est. que superiora colligit. vt igitur. ergo. itaq;.

Liber tertius.

quare. qua propter. quam obrem.

Dubitativa: que dubitationē aliquam cum interrogatione significat. vt. an. ne. necne.

Aduersatiua: que aduersam sententiam sequenti aut precedenti monstrat. vt licet. quanq̄. quis. et si. saltem.

Approbativa: que rem aliquam approbat. vt si. siquidem. quādo. quandoquidem. quidem.

Complexiua: que oratus causa: aut metri necessitate ponitur. vt quisdem. enim. nam. namq̄. vero.

Causalis rursum diuiditur in continuatiuam. subcontinuatiuam. adiuunctiuam. effectiuam.

Continuatiua est: que continuationem ⁊ consequentiam rerum significat. vt si. cum. dum. ubi.

Subcontinuatiua est: que causam continuationis ostendit cum essentia rerum. vt quoniam. quia.

Adiuunctiua est: que verbis subiunctiuis adiungit. vt. si. cū. dum. ubi. quādo.

Effectiua est: que reddit causam effectus. vt enim. nam. namq̄.

Et igitur cuius potestatis est? Copulatiue.

De partibus orationis que alie pro aliis: ac pro se inuicem ponuntur. Cap. xiii.

Que partes orationis alie pro aliis ponuntur? Omnes fere quem

admodum que sequuntur.

Nomen pro participio. vt sibilus pro sibilans.

Nomen pro aduerbio. vt recens pro recenter.

Nomen pro interiectione. vt infandum voce incondita.

Nomen pro coniunctione. vt quare. quamobrem.

Pronomen pro nomine proprio. vt ego pro antonius.

Pronomen pro aduerbio. vt hoc pro hic.

Pronomen pro coniunctione. vt ideo. pro propterea.

Verbum pro nomine. vt amare pro amore. viuere pro vita.

Verbum pro aduerbio. vt amabo. sodes.

Verbum pro interiectione. vt age. agite.

Verbum pro coniunctione. vt licet. licebit.

Participium pro nomine. vt sapiens. diligens.

Participium pro aduerbio. vt horrendum pro horrende.

Prepositio pro aduerbio. vt coram. clam.

Prepositio pro interiectione. vt pro. a.

Prepositio pro coniunctione. vt propterea. quapropter.

Aduerbium pro nomine. vt satis est. abunde est.

Aduerbium pro coniunctione. vt quando pro quoniam.

- Coniunctio pro aduerbio, vt cum pro quando.
 Coniunctio pro interfectione, vt at.
 Que partes ponuntur inuicem pro seipſis? Omnes fere.
 Nomen pro nomine, vt dar danius pro bardanius.
 Verbum pro verbo, vt populo pro populoz.
 Participium pro participio, vt profusus pro profundens.
 Prepositio pro prepositione, vt in pro contra.
 Aduerbium pro aduerbio, vt hic loci, pro tunc temporis.
 Coniunctio pro coniunctione, vt vel pro, et.

De syntaxi 7 orationis constructione. Cap. xiiii.

Quid est syntaxis? Sciētia qua bona cōstructio a mala dignoscit.
 Unde dicit syntaxis? A syn quod est con, 7 taxo ordino a quo est
 taxis, quasi ordinatio.

Quid est constructio? Congrua dictionum ordinatio: congruam per
 sectans sententiam demonstrans.

Quid est oratio? Ut scaurus diffinit, ore missa: 7 per dictiones ordina
 ta pronuntiatio.

Quomplex est oratio? Quod duplex. Perfecta que perfectū sensum in
 animo auditoris generat, vt ego amo deum. Imperfecta que imper
 fectum sensum in animo auditoris generat, vt si deum amaueris. Si
 nita: in qua verbum finitū ponitur, vt ego amo. Infinita: in qua ver
 bum infinitum ponitur, vt me amare.

Quid est figura cōstructionis? Est aliqua ratiōe nonatus dicendi mos
 dus: qui circa grammaticas cōstructiones versatur.

Euocatio est reductio tertie persone ad primā vel secundā, vt ego An
 tonius lego, tu Joānes audis. Et requiruntur quatuor in euocatio
 ne, persona euocans: persona euocata: remotio copule: 7 verbum cō
 ueniens cum persona euocante.

Appositio est immediata, duorū substantiuorū coniunctio: quorū alterū
 exponit alterū. Admiratur molem enecas magalia quondā. Et requi
 runtur duo in appositione, dictio apponens, 7 dictio apposita.

Prolepsis est attributio proprietatis toti in suas partes diuisio, vt in
 terea reges ingenti mole latinus, &c. Et requirunt quinq; in prolep
 sic hoc est totum, partes, distributio partium, proprietates, 7 ordo.

Syllepsis est diuersarum dictionum sub plurali proprietate cōceptio,
 vt ego 7 tu docti legimus et requiruntur quinq; in syllepsis: hoc est,
 dictio concipiens, dictio concepta, copulativa coniunctio vel prepo
 sitio cum, verbum, vel nomen adiectiuum numeri pluralis: proprie
 tas concordans cum dictione concipiente.

Liber quartus.

Zenigma est vnus proprietatis ad diuersas clausulas iuncta reditio. vt ego et tu. et cicero scribit. Et requiruntur tria: hoc est plura substantiua. copula. proprietates que conueniat cum proprio substantiuo.

Antiptosis est casus pro casu positio sub aliqua proprietate. vt vrbē quā statuo vestra est. Et requiruntur tria: hoc est vñ subiectum. vna proprietates: et casus ponatur pro casu.

Synthesis est attributio proprietatis vni vel pluribz copulatis: quod fit non gratia vocis sed significati. vt pars in frustra secant. Et requiruntur tria. hoc est vnum subiectum vel plura copulata. proprietates. et attributio proprietatis concordans cum significato et nō cum voce.

Synecdoche est attributio partis ad totum sub proprietate verbū vel participii vel nominis adiectiuū. vt expleri mētē nequit. et nuda genu nodosq; sinis collecta fluentes. Et requiruntur tria: hoc est totum. proprietates. et pars in accusatiuo posita.

¶ Finis liber tertius.

LIBER QVARTVS DE CONSTRUCTIONE OCTO PARTIVM ORATIONIS.

¶ Capitulum primum de constructione verborum actiuorum.

Verba partim sunt personalia: partim impersonalia. Personalia sunt quae habent numeros & personas. Impersonalia quae carēt numeris & personis de quibus postea dicemus. Personalia rursus in quinque genera diuiduntur. actiuū. passiuū. neutrum. commune. deponens.

Actiuū verbū est illud quod definit in. o. & habet passiuum in. or. & exigit ante se nōm in persona agēti vel facienti. & accusatiuū in persona patienti. Eius complures sunt species.

Prima species verborum actiuorum est: quae post se construuntur cum accusatiuo tantum. Qualia sunt.

Amo am is amauī. por amar con passion. vt ego amo filium.

Redamo as. auī. por amar en retorno. vt ego redamo amantem me.

Deamo as auī. por mucho y con afición amar. vt Terentius. deamo te syre.

Edamo as auī. por amar como enamorado. vt mater filium amat. quasi ademet.

Diligo is. exī. por amar con razon y eleccion. vt ego diligo res honestas.

Colo is. vi. por amar al mayor en dignidad. vt ego colo principes terre.

Colo is. por labrar y exercitatio morar. vt colo agros. colo faciem. colo domum.

Traho is. ri. por llevar o traer por fuerça. vt trahome post te.

Duco is. vi. por llevar a traer guiando. Terentius. duce me ad illam.

Deduco is. por acomañar a otro desde su casa. vt deduc me in forum.

Reduco is. por acompañar a otro hasta su casa. vt reduc me domum.

Deduco is. por echar las naues al agua. Vergilius. Deducunt socē naues.

Subduco is. por sacar las naues del agua. Vergilius. Subducite naues.

Proco is. por llevar delante de si. vt capellas protinus eger ago.

Proco is. por llevar la bestia caualgando. vt aco malas.

Ueloco is. verbi. por llevar o traer encima de si. vt veche me humerie.

Porto as. auī. por llevar o traer en su cuerpo. vt porto pecunias.

Fero fets. Serois. Dauiolo as por aquello mismo. vt fero libros. et.

Cum actiuo
r hater

De
et
3 2a
ntes

De verbis actiuis.

- I**ncipio as. aut. p. començar. Vergilius. nil altum mens inchoat.
Incipio is. por començar como quiera. vt incipio legere. & incipio rem ar. am.
In eo is. in. por començar alguna cosa notable. vt in eo amicitiam tecum.
Disco is. didici. por aprender alguna cosa de nuevo. vt disco prima elementa.
Edisco is. edidici. por aprender algo de coro. vt edidici vergilium.
Dedisco is. dedidici. por olvidar lo deprendido. vt dedidici pacem.
Oppugno as. aut. p. por combatir algun lugar. vt oppugnavit oppidum.
Impugno as. aut. p. por aquello mismo. vt impugnavit hostes.
Propugno as. aut. p. por defender lo combatiendo. vt propugnavit verbum.
Expugno as. aut. p. por tomar por combate. vt expugnavit arcem.
Capio is. por tomar queriendo: o no queriendo. vt cepi voluntatem/cepi molestiam.
Sumo is. sumpsi. por tomar por nuestra v oluntad. vt sumpsi negotium.
Paco as. aut. p. por apazigar a los vencidos. vt Scipio pacavit Libiam.
Pacifico as. aut. p. por aquello mismo. o hazer paz. vt pacificavit verbum.
Laso as. aut. p. por fatigar lo que tiene animo. vt ego lassabo hominem.
Laxo as. aut. p. por aflojar lo apretado. vt ego laxabo vincula.
Abdico as. aut. p. por desheredar al hijo en la vida. vt Abrenitius generum abdicavit.
Exheredo as. aut. p. por desheredarlo en la muerte. vt exheredavit filium.
Secunda verborum actiuorum species est, quæ præter accusatiuum construuntur etiam cū genitiuo vel ablatiue. vt impleo granarium frumenti vel frumēto. Qualia sunt hæc
Impleo es. repleo es. compleo es. por puchar alguna cosa
Accuso as. por acusar en iuzzio/ o fuera. vt accusabo te coram iudice vel coram amico.
Reprehendo as. por reprehendiendo que xarse de alguno. vt hic inculcat matrem.
Postulo as. por demandar en iuzzio. vt postulabo te apud iudicē homicidii vel homicidio
Damno as. por condenarlo obligar. Vergilius. dānabis tu quoq; votis vel votum.
Emo. Redimo. Paro. Comparo. por comprar. vt emi librum tanti vel tanto precio.
Tendo. Tenundo. Distraho. por vender. vt vendidi pluris & maioris precio.
Vestimo. Caro as. Apprecio. por apreciar. vt glitimo centum aureis: vel quāti tu.
Animaduertendū est q; verba præcū significantia cōstruuntur cum ablatiue præcū dem. quantius. quantilibet. & quod Vergilius dixi. non assis faciunt. & catulus vero nensis. Omnes vnus affimemus assis.
Tertia verborum actiuorum species est, quæ præter accusatiuum construuntur etiam cū datiuo. Qualia sunt hæc.
Do das dedi por dar como quiera. vt. do tibi pecunias: do tibi libros.
Dono donas donavi. por dar gracioso y de balde. vt dono tibi vestes.
Dedo is. dedidi. por dar se a si mismo. vt hostes dedunt se victori.
Prepono is. p. p. fero. ero. Antepono: por preferir. vt prepono te homero.
Commodo as. por prestar lo mismo: que se toma. vt commodo tibi equum.
Mutuo as. aut. p. por prestar lo que se toma en espeçie. vt multa mihi nummos.
Loco as. aut. p. por dar algo por alquilar. vt tu locastimisti domum vel miliam.
Conduco is. conduxi. por tomar algo por alquilar. vt tu conduxisti me tabernam.
Suadeo es. si. por induzir y atraher por razones. vt ego suasi tibi honesta.
Persuadeo es. si. por induzir con efecto. vt ego persuasi tibi turpia.
Dico is. xi. por desir o hablar artificiosamente. vt tu dixisti mihi sententiam.
Edico is. xi. por mandar como juez: o principie. vt prætor edixit omnibus legem.
Indico is. xi. por denunciar consensidada. vt roman inirecunt velle bellam.
Credo is. credidi. por prestarlo confiar. vt tu credidisti debitorum nummos.
Commodo as. aut. p. por encomendar. vt rogo commendes regi hominem.

Liber quartus.

- Commo** is. por cometer / o encomendar / o confiar vt comitte . . . . .
Consulo i. consului. por conselar algo a alguno. vt consulo filio vti. ia.
Facio is. recli. por hazer lo que passa en materia defuera. vt feci tibi opus.
Quarta verborum actiuorum species est: que prater accusatiuum principalis confrauitur cum altero accusatiuo minus principali. Qualia sunt que sequuntur.
Docco es. de cui. por enseñar. vt tu docuisti me grammaticam & dialecticam.
Docceo es. por demonstrar ser falso lo enseñado. vt ego docceo te vti. ia.
Mones mones. por amonestar a aconsejando. vt ego admonui te vti. ia.
Admoneo es. por traer algo ala memoria de otro. vt ego admonui te vti. ia.
Ro as. au. por rogar al mayor. vt miserorant principes veniam.
Rogo as. au. por rogar al yqual. vt amicus roga amicum opee.
Interrogo as. au. por preguntar. vt interrogas me questionem arduam.
Flagito as. au. por demandar con importunidad. vt flagito te libros.
Posco is. poposci. por demandar lo honesto. vt posco te rem honestam.
Postulo as. au. por demandar requiriendo en iurjio. vt postulo te pecunias.
Peto is. iui. por demandar rogando. vt peto te rem factu facilem.
Induo is. Vestio is. por vestir. vt vestiam te / induam te diploidem.
Eruo is. eru. Spolio as. au. por despojar. vt eruam te. spoliabo te vestem.
Lingo is. xi. Succingo is. xi. por ceñir. vt cincti me enseim.
Calcio as. por calzar. vt calciabo te soleas. coturnos. calceos.
Excalcio as. por descalzar. vt excalciabo te omnia que alius calciauit.
Quinta species verborum actiuorum est: que prater accusatiuum confrauitur cum ablatiuo sine prepositione vel potius cum effectiuo. Qualia sunt ha c.
Dono as. au. por dar insignias de honra. vt ego donabo te corona laurca.
Spolio as. au. por despojar de alguna cosa. vt tu me spoliasti exuiliis.
Satio as. au. Satio as. au. por hartar. vt ego te satiaui cibo. & saturaui pane.
Onero as. au. por cargar. Exonero as. por descargar. vt ego exonero te fasce.
Peto is. vno percutio is. por herir. vt Tergillus malo me galathea perit.
Afficio is. affeci. pro eo quod est in bonum siue in malum aliquid facere.
Afficio te voluptate. yo te ago plazer. afficio te muneribus. yo te ago beneficos.
Afficio te molestia. yo te hago pesar. afficio te iniuria yo te injuro.
Datio as. au. por trocar vna cosa por otra. vt mutauit glandem arista.
Priuo as. au. por priuarlo quitar algo. vt me priuasti multos bonis.
Subleuo as. au. por aliuar. vt ego te hoc fasce leuabo. vel subleuabo.
Sexta verborum actiuorum species est: que prater accusatiuum confrauitur cum ablatiuo & prepositione a vel ab. Qualia sunt.
Abstineo es. por se refrenar de las iniusticias. vt ego abstineo me ab iniuria.
Contineo es. por se refrenar de los deleytes. vt fac contineas te a voluptate.
Accipio is. accipi. por recebir como quiera. vt accipia te commoda & incommoda.
Suscipio is. por tomar a su cargo. vt omnia tua negocia suscipio a te.
Accipio is. por recebir o cobrar. vt ego recepti a te libros omnes.
Eripio is. por librar o arrebatar. vt tu eripis me a malis: ego a te pecunias.
Amoueo es. por quitar de alguna cosa. vt amoue obscuro sme manum.
Aufero auferis. por a quello mismo. vt aufer a me obprobrium & contemptum.
Euerto is. auerti. por bo luere de alguna cosa. vt auerte oculos a vanitate.

De verbis passiuis.

Cap. ii.

Passiuum verbum est illud quod definit in. or. & habet actiuum in. o. & exigit an. a. te se nominatiuum pro persona patienti: & ablatiuum cum prepositione a vel ab. vel datiuum p persona agenti vel facienti: vt deuatur a me vel mihi. Eius tot

De verbis passiuis.

Sunt species quatuor maximus esse verbo actiuo. Sed animaduertendum est quod cum muta
 mus verbum actiuum in passiuum casus cum quo verbum constituitur per accusatiuū
 principale non mutatur vt impleo granariū frumento. granariū imple-
 tur a me frumento vel frumento. Do tibi pecunias. pecunię dantur tibi a me. doceo te
 grammaticā. tu doceris a me grāmaticam. Dono te coronā. tu donaris a me coronā.
 Audio ex te grammaticam. grammatica auditur a me ex te.

Animaduertendum est quoque verba reciproca & que dicuntur vocatiua: qualia sunt. scri-
 bor. habeor. iudicor. predicor. agnoscor. dicor. vocor. nominor. appellor. nuncupator
 & similia consruui posse cum eodem casu cum quo ante se consruuntur. vt scri-
 bor fortis. vocor Antonius.

De verbis neutris.

Cap. iiii.

Neutrum verbum est illud quod definit in. o. & nō habet passiuum in or. vt seruis
 seruis. Eius complures sunt species.

Prima species verborum neutrorum est: que post se consruuntur cū genitiuo vel
 ablatiio. vt careo pecuniarum vel pecuniis. Cuiusmodi sunt que sequuntur.
 Careo es. por no tener lo que desseamos. vt ego careo tui. tu cares pecunię.
 Egeo es. Indigeo es. ui. por hauer menester. vt egeo salutis & salute.
 Abundo as. Redundo as. por abundar. vt abundo diuitiarum & diuitiis.
 Sto as. Consto as. por costar. vt hic liber stat tanti quanto precio tu emissi.
 Satago is. por estar sollicito & congozoso vt hic isa tagit rerum suarum & rebus suis.
 Sibitineo es. por se resfrenar. vt abitudine irarum & ab iracundia.

Secunda species verborum neutrorum est: que post se consruuntur cum datiuo: qualia
 sunt que sequuntur.

Cedo is. cesso. por dar a otro la ventaja. vt cedo maiori.

Parco es. Obiedo is. Obtemporo as. por obedecer. vt parco amor dicitis.

Consulo is. Prouideo es. Prospicio is. Caneo es. por proueer. vt pater consulit filio.

Placeo es. por aplazer. Displiceo es. por desagradar. vt ego placeo tibi.

Occurro is. Obuio as. por salir al encuentro & a rescebir. vt ego occurram tibi.

Fauco es. Studeo es. aspiro as. por fauoteseer. vt tu faues mihi.

Seruiso is. por seruir como seruo vt seruis frangi seruit domino fideliter.

Inferuiso is. por hazer lo que alguno quierere. vt fac inferuias mihi.

Parco is. Ignoico is. por perdonar: vt ego parco tibi vt ignoscas mihi.

Noceo es. Officio is. por impedir. vt non noceas mihi ne ego officiam tibi.

Doleo es. por voler lo que trae dolor. vt hoc vultus non dolet mihi.

Indulgeo es. indulgi. por dar obia o regalar. vt indulgeo literis & filio.

Inuito as. inuiti. por dar priesa. vt noli inuitare mihi.

Suplico as. por rogar humilmente. vt ego suplico tibi & tu regi suplica.

Herreo es. Adherreo es. por se allegar. vt ego herreo tibi tu ad heres mihi.

Aludo is. Insulto as. por buriar escarnesciendo. vt tu illudis capro.

Inuideo es. por hauer envidia. vt omnibus inuideas suū. id enim tibi.

Impono is. imposui. por enganar vt facile est barbato imponere regi.

Incesso is. incesi. por acometer. vt regibus incesit magno discordia motus.

Inuado is. por aquello mismo. vt tanta inuaste cupiditas plebis.

Incuambo is. por poner las fieras en algo. vt valde incuambere remis.

Uolo vis. cum bene iunctum. por querer bien. vt non bene tibi vis qui te accusat.

Cupio is. cum bene iunctum. por lo mismo. vt quod bene cupio glycerio.

Timeo es. timui. por temer que no venga mal a otro. vt patre timeo filio.

Medeo is. por aquello mismo. vt inoprimens formica fenecce

Liber quartus.

Tertia ve borum neutrorum species est, quæ post se construuntur cu ablatiuo sine præpositioe. vel potius cum essectiuo. Qualia sunt.

Flagro as. por oler dando olor. vt redolentq; thymo fragrantia mella.

Flagro as. por encender se. vt flagratq; cupidine curru.

Ardeo es. arsi. por arder. vt ardet amore parit qui scit se amari.

Ardeo es. exarsi. por mucho arder. vt hic dictis subditæ. exarsit in iras.

Calco es. por scalcantar se. vt ego calco febricitu vero cales amore.

Frigeo es. Elgeo es. por enfriarse. vt tu friges digito. ego algeo pluuia.

Suofer. Dano as. por co:rer / o manar. vt locus fuit lacte. & fons manat aqua.

Quarta verborum neutrorum species est: quæ post se construuntur cum ablatiuo & præpositione. a. vel ab. ad similitudinem verborum passiuorum in persona agentis vel facientis antese vero exigunt nominatiuum personæ patientis. Qualia sunt.

Eculo as. por ser deserrado. vt homicidæ exulanta prætoze.

Apulo as. por ser herido. vt discipuli v apulanta magistro.

Venoe venis. vt cui vel veni. por ser vendido. vt serui venent a mangone.

Sio his factus sum. por ser hecho. vt templum fit ab architecto.

Liceo es. por ser pueito en precio en almoneda. vt liber licet a me.

Quinta verborum neutrorum species est: quæ post se cum nullo casu construuntur nisi media præpositione. vt ego viuo in vrbe. Qualia sunt.

Viuo viuis. por viuir. vt viuat gabûs. vt vixit in vrbe.

Es is. iui. por yz. adeo is. por y: a lugar o a persona. vt eo ad vrbem. adeo antonium.

Obeo is. por mour. Exeo is. por salir de lugar. vt obit & exiit de vita.

Nato natas. por nadar. Enato as. por salir a nado. vt natat in flumine et enatat.

Sio stas. por estar en pie. Sedeo es. por citar assentado. vt ego sto. tu sedes.

Salio is. por saltar. Salto as. por baylar. o dançar. vt ego salio. tu saltas.

Ambulo as. por andar. Deambulo as. por passearse. vt ante cænam deambulo.

Incedo incedis. por andar con pompa. vt ego quæ regina deum incedo.

Sapio. por saber. Desirio is. por enloquecer. vt modo sapit: modo despicit.

Despisco is. por tomarse en su seso el que enloquecio. vt respiscit ex phrenesi.

Contendo is. Certo as. Pugno. as. por delear y contender. vt contendo tecum.

Concurro concurris. por encontrarse con otro. vt noli concurrere mecum.

Constituo is. constitui. por concertar se con otro. vt ego constitui cum illo.

Retineo es. Pertineo es. por pertenecer. vt hoc attinet siue pertinet ad me.

X Animaduertendum est hoc verbum sum es sui. posse construi cu nominatiuo vt ego sum antonius. cum genitiuo. vt virtus est hominis. cu datiuo. vt tu es mihi magister. cum septimo casu. vt est vir singulari eloquentia. Cum hoc nomine opus omnibus fere casibus iungi potest.

Sunt præterea quedam alia verba quæ dicuntur substantiua. desiderantia posse casum similem præcedenti. vt existit inutilis. extat incorruptus. manet immortalis. viuifce lix. & similia.

Sunt & alia quæ cum sint intransitiua. recipiuntur tamen. vt incedo tristis. ambulo lætus. euado doctus.

Præterea verba illa quæ dicuntur neutra transitiua. iudicio meo nihil habere quod illis repugnet. cur nõ dicamus actiua. cum etiam si natura repugnet: sermo idcirco non debere esse mancus: nam si recte dicitur comederunt iacob: & domus tuæ zelus comedit me: recte quoq; dicit iacob ego sum comesus. sicut & Iuuenalis dixit. & cito rapturus de nobilitate comesa: quod iuperit.

De verbis deponentibus.

- Præterea verba quæ dicuntur ad solam naturam pertinere: ego non video. ego non recipiant omnes numeros & personas. vt ego non sereno. ego non grandino.
- Præterea nullum esse verbum actiuum quod non possit esse absolutum: si possit esse cum nullo casu construatur. vt si dixeris ego amo.
- Præterea verba neutra posse constitui cum accusatiuo rem verbi significante. vt ego viuo vitam. eo iter. ambulo viam. seruo seruitutem. furio furorem. certo certamen. pugno pugnam. pecco peccatum.
- Præterea nullum esse verbum quod non cum accusatiuo vel ablatiuo significante tempus indifferenter constitui possit. vt docui te grammaticam tres annos. vel tribus annis.
- Præterea copiosa esse verba neutra absoluta: quæ figurate accusatiuo iungi possunt. vt depereo virginem. & coridon ardebat alexim. Illa quoque exidiomate sermonis latini dicuntur. hoc lætet me. nescio quis me manet exitus. & olet vnguentum: sapit piscem: & similia.
- Omnia etiam verba neutra posse iungi datiuo significati illum cuius voluntate: aut molestia: aut dano: aut commodo: aut denique cuius gratia aliquid fit. Vergi. cui pendere sua pateris in antro poma.

De verbis deponentibus.

Cap. iiii.

Deponens verbum est illud quod in or. Desinit: & non habet actiuum. o. retinetque triactiuum significationem. ut ego loquor verba. Eius complures sunt species. Primas species verborum deponentium est, quæ post se constituuntur cum genitiuo. Qualia sunt quæ sequuntur.

- Miserere: misereris. por hauer misericordia. vt misere animi non digna ferentis.
- Obluiscere: obliuisceris. oblitus sum. por obliuiscer. vt quis malorum obliuiscitur.
- Reminiscere: reminisceris. Recordor: recordaris. por recordare. vt reminiscere bonorum.
- Secunda verborum deponentium species est: quæ post se constituuntur cum datiuo. Qualia sunt hæc.

- Opitulor: opulor. auxilior: auxilior. por ayudar. vt opitulare mihi. auxiliabor tibi.
- Suffragor: suffragor. por ayudar con el voto. vt rogo te suffragare mihi.
- Refragor: refragor. por estomar con el voto. vt peto a te ne refrageris mihi.
- Patrocinator: patrocinator. por defender en iuzio. vt ego patrocinabor tibi.
- Adulor: adulor. Assentor: assentor. Palpor: palpor. por lisonjar. vt ne aduleris malorum.
- Blandior: blandior. por aquello mismo o halagar. vt cur blandiris potentior.
- Fraturor: fraturor. por hauer plazer del bien de otro. vt gratulor tibi fortunis aucto.
- Frascor: frascor. por se enfañar de otro. vt tibi poltratus sum philomena.
- Assentor: assentor. por sentir y consentir con otro: vt senatus mihi assensus est.
- Insidiator: insidiator. por assechar a otro. vt lupus insidiatur ouibus.
- Obsequor: obsequor. por obedecer. vt obsequor tibi. vt obsequaris mihi.
- Tertia verborum deponentium species est: quæ post se constituuntur cum accusatiuo. Qualia sunt.

- Solozolaris. Consolozolaris. por consolar. vt solare egenum. consolare orbum.
- Execrozaris. Exbominor. Detestor. Aduerzor. por maldezir. vt execroz te.
- Sequor: sequor. sequutus sum. por seguir. vt sequere italiam ventis.
- Consequor: consequor. consequutus sum. por alcançar. vt consequor id quod volo.
- Fateor: fateor. por confessar por su voluntad. vt fateor: fatenda.
- Confiteor: confiteor. por confessar sin su voluntad. vt confiteor: confitenda.
- Diffiteor: diffiteor. por no confessar. o. negar. vt diffiteor: neganda.
- Precor: precor. precatus sum. por rogar. vt scpe precor mortem.

Liber quartus.

Depruaris. por rogar. o abominar. vt mozem quod depruor idem.
Demer. z eris. demerui. por obligar por beneficios. vt demereoz amicum.
Causoz aris. por traer ocasion o achaque. vt locum immeritum causatur.
Emuloz aris. imitor aris. por remedar. vt emuloz patrem. imitor matrem.

Quarta verborum deponentium species est: que post se construuntur cum ablatiuo siue septimo casu. Qualia sunt.

Leteriaris. Delector aris. por se alegrar. vt letor meis rebus. z delector tuis.

Utor vt eris. por vsar. vt rogo te vt vere meis omnibus rebus.

Potior potris. por alcanzar lo deseado. vt optata troes potuntur arena.

Vesoz vesceris. por comer. vt capre vescuntur frondibus.

Fungoz eris. por vsar de officio. vt fungoz meo munere.

Fruoz eris. por gozar de algo. vt fruimur honestis. z que sunt propter se.

Quinta verborum deponentium species est: que post se cum nullo casu construuntur nisi media prepositione. Qualia sunt.

Jocoz aris. por burlar de palabras. vt Licio locatus est in antonium.

Strasoz aris. por saltar para robar. vt clodius grassabatur per urbem.

Castrametoz aris. por assentar real. vt cesar castrametatus est in alpiibus.

Laboreris. por caer o resbalar deslizando se. vt caue laboris in lubrico.

Rusticoz aris. por estar en el campo o en heredad. vt rusticophatur in ocio.

Philosophoz aris. por estudiar en filosofia. vt philosophatur in urbe.

Tumultuoz aris. por hazer bullicio. vt tumultuatur in castris.

Cachinnoz aris. por reyz demasado. vt cachinnantur in conuiuio.

Sexta verborum deponentium species est: que post se construuntur cum ablatiuo & prepositione avel ab. Qualia sunt.

Quoz eris. vel iris. por nacer. vt ortus a patribus honestissimis.

Bascoz eris. por a quello mismo. vt natus a clarissimis maioribus.

Patioz eris. por padecer. vt rustici patiuntur a ciuibus.

¶ De verbis communibus.

Cap. v.

Comune verbum est: illud quod definitiuo or. & non habet actiuum in. o. & retinet actiuo & passiuo significationem. vt ego amplector te. tu amplecteris a me. Paucalium generis reperiuntur: hec fere.

Complector eris. Amplector eris. por abraçar y ser abraçado. vt complector te z tu a me.

Osculoz aris. por besar y ser besado. vt ego osculoz te z tu oscularis a me.

Criminoz aris. por acusar y ser acusado. vt ego criminoz te z tu a me.

Experioz iris. por experimentar y ser experimentado. vt experio illum. z ille a me.

Veneroz aris. por honrar y ser honrado. vt ego veneroz deos z diu a me.

Interpretoz aris. por declarar y ser declarado. vt ego interpretoz obscura z illa a me.

Largioz iris. por dar y ser dado. vt largioz pecunias z pecunie largiuntur a me.

¶ De verbis diuersorum generum atq; sub eodem genere diuersarum formarum. Cap. vi.

Abistneo me ab iniuria. no hago iniuria a otro. actiuum sexte speciei.

Abistneo manum a muliere. por no tocar a muger. actiuum eiusdem speciei.

Abistneo irarum. por no ensañar se. neutrum pñne speciei.

Ad eo domum vel ad domum. por yr a casa. neutrum quinte.

Aduloz tibi vel te. por lisongear te. deponens secundę z tertie.

Ad moueo tibi manum. yo lleuo la mano a ti. actiuum tertie speciei.

Amoueo a te manum. yo quito la mano de ti. actiuum sexte.

Aduerfoz tibi. yo te contradigo. yo soy contrario. deponens secundę.

Buerfoz te. yo huyo de ti. et abomino te deponens tertie speciei.

De diuersorum generum.

- A**udio te, audio vocem, por oy: el sonido tuyo, actiuum primę.
Audio te vel de te, vel ex te, por oy: tu doctrina, actiuum sextę speciei.
Audio tibi vel in audio, por obedescer te, neutrum secundę.
Audio male abolutum, por ser infamado, neutrum quinq; speciei.
Assentior tibi, assentior tibi hoc, por conceder, deponens secundę & tertię.
Assentio tibi, vel assentio tibi hoc, por aquello mismo, neutrum & actiuum.
Caueto tibi, yo te proueo, Caueto te, yo fuyo de ti, neutrum & actiuum.
Careo tui vel careo te, por carefcer de ti, neutrum primę & tertię.
Commito tibi libro, por encomendarte los libros, actiuum tertię speciei.
Commito plecti vel milites, por trauar peles, actiuum primę.
Commito vt non colam parentes, por pecar, neutrum quinq; speciei.
Credo tibi, & credo tibi hoc, por creer, neutrum secundę & actiuum tertię.
Credo tibi pecunias, por prestar te los dineros, actiuum tertię speciei.
Consulo tibi, por proueer te o darte consejo, neutrum secundę speciei.
Consulo te, por demandar te consejo, actiuum primę.
Consulo boni, por echar lo o juzgar lo ala buena parte, neutrum secundę.
Commodo te regi, por encomendar teal rey, actiuum tertię.
Commodo te apud regem, por alabar te delante del rey, actiuum primę speciei.
Certo tibi vel certo tecum, por contender contigo, neutrum secundę & quinq;.
Contendo tibi vel tecum, por aquello mismo, neutrum secundę & quinq;.
Congredior tibi vel tecum, por encontrar contigo o deponens secundę & quinq;.
Constituo tibi vel tecum, por concertar contigo, neutrum secundę & quinq;.
Do tibi pecunias, por dar te los dineros, actiuum tertię speciei.
Do tibi literas ad amicum, para que gelas lleues, actiuum eiusdem speciei.
Do ad te literas, para que en ausencia las leas, actiuum primę.
Do tibi pecunias dono, por darte los dineros gracifosos, actiuum tertię.
Do tibi pecunias, por aquello mismo, actiuum eiusdem speciei.
Dono te corona, por darte corona en señal de honra, actiuum quinq;.
Doler michi caput proprie, Doleo caput figurate, neutrum secundę.
Doleo vicem tuam, pesa me de tu fortuna y de dicha, figuratum.
Dego is absolute vel dego vitam, por biuir, neutrum quinq;.
Exigo te pecunias, vel exigo a te pecunias, actiuum quarte & sextę.
Exigo domum, vel exeo domo, por salir de casa, neutrum quinq;.
Facio tibi injuriam, por hazer te injuria, te, actiuum tertię.
Facio temerum, por estimar te en mucho, actiuum secundę.
Facio te certum, por anisarte, actiuum primę speciei.
Facio te certum, por conuenir & concertar contigo, neutrum quinq;.
Induo te vel essem, por vestir te la vestidura, actiuum quarte.
Induo te veste, por aquello mismo, actiuum sextę.
Induo tibi vel essem, por aquello mismo, actiuum tertię.
Ignosco tibi, vel ignosco tibi peccatum, por te perdonar, neutrum & actiuum.
Ignosco tibi, vel inuido tibi, por hazer te envidia, neutrum & actiuum.
Illudo tibi vel illudo te, por hazer de ti burla, neutrum & actiuum.
Indulgeo tibi, por regalar y tratar delicadamente, neutrum secundę.
Indulgeo operam literis, por dar obra a las letras, actiuum tertię.
Impono tibi onus, por poner te carga auestas, actiuum tertię.
Impono tibi, por enganar te neutrum secundę speciei.
Incesso tibi, inuado tibi, por tentar o acometer, neutrum secundę.
Incesso te, inuado te, por aquello mismo, actiuum primę.
Letor malorum vel malis, por alegrar se con males, deponens primę.
Manat aqua ex fonte, vel fons manat aqua, por manar, neutrum quinq;.

Liber quartus.

Mone te rem honestam por amonestar te lo honesto. actiuum quarte.

Admone te honestorum. por traer te ala memoria. actiuum secundę.

Misereor innocens. por hauer misericordia del innocente. deponens prime.

Misereor innocentem. por aquello misero. deponens tertie.

Misereor me innocens. por aquello misero. impersonale quintę.

Metuo tibi. por hauer miedo que te venga mal. neutrum secundę.

Metuo te. por hauer miedo de ti. actiuum prime.

Miseroceor tibi vel no ceo te. por empachar te. neutrum secundę & actiuum prime.

Moro te vel a te rem honestam. por demandar te lo honesto. actiuum quintę & sextę.

Oleo ynguentum. por oler a ynguento. neutrum secundę. figuratum.

Oler mihi ynguentum. por oler me el ynguento. neutrum secundę.

Olfacio ynguentum. por oler yo el ynguento. actiuum prime.

Obliuiscor tui vel te. por olvidar te. deponens prime & tertie.

Palpo tibi. por lisongear o halagar te. deponens secundę.

Palpo te. por aquello mismo. actiuum prime.

Pungo tibi vel pugno tecum por pelear contigo. neutrum secundę et quintę.

Proideo tibi. por proeuer te & mirar por ti. neutrum secundę.

Proideo te. por mirar te de lexos. actiuum prime.

Parco tibi por perdonarte de los errores. neutrum secundę.

Parco tibi pecunias. por guardar te los dineros. actiuum tertie.

Parco tibi vel parco tibi omnia. por obedecer te. neutrum secundę & actiuum tertie.

Postulo te vel a te. debitum. por demandar te la deuda. actiuum quartę et sextę.

Postulo te reputandarum por demandar te los cohechos. actiuum secundę.

Peto te vel ate libros. por demandarte los libros. actiuum quartę & sextę.

Peto te lapide. por herir con piedra. actiuum quintę speciei.

Potior virgine. yo alcago la donzella que dessea. deponens quartę.

Potior rerum. por alcanzar el imperio de las cosas. deponens prime.

Reminiscor tui vel te. por recordar me de ti. deponens prime & tertie.

Salto salis. por saltar. Salto saltas. por dançar. neutrum quintę.

Salit ouem aries. por saltar sobre ella. actiuum prime.

Timeo tibi. por hauer miedo que te venga algun mal. neutrum secundę.

Timeo te. por hauer miedo de ti. actiuum prime.

Tescoz panem vel pane. por comer pan. deponens tertie & quartę.

Toro panem vel pane. por vsar de pan. deponens tertie & quartę.

¶ De verbis impersonalibus.

Cap. vii.

Verbū impersonale duplex est. Actiuę vocis quod est simile tertijs personis verbi actiuę vocis. vt miseret. puder.

Passiuę vocis. qđ est simile tertijs personis passiuę vocis. vt curritur. statur. de quo Paulo post dicemus. Sed verborum impersonalium actiuę vocis cōplures sunt species.

Prima verborū impersonalium actiuę vocis species est. quę ante se exigunt genitiuū & post se infinitiuū. & sunt duo interest. & refert. vt preceptoris interest docere. Senatoris refert administrare rem publicam. Cōstruuntur vero cum ablatiuo generis fami nini numeri singularis hōrum pronominum. mea tua. sua nostra. vestra. Adde etiam ad hoc nomen quis vel qui cuius. vt mea interest legere. tua refert audire. cuius interest profiteri. eius interest salariū percipere.

Secunda verborum impersonalium actiuę vocis species est. quę ante se. construuntur cum datiuo & post secum infinitiuo. vt.

Secūdit mihi febricā. contremecit me febre.

De verbis impersonalibus.

Contingit mihi ista. aconteceme yz.

Evenit mihi docere. acontesceme enseñar.

Contenit mihi audire. couieneme oyr.

Placet mihi legere. plaçeme leer. Licet mihi amare. yo puedo amar.

Expedit mihi proficisci. es me vtil partir.

Facit mihi dormire. vaga me dormir.

Constat mihi te insanire. es me cierto que tu eres loco.

Patet mihi te esse ignarum. re claro que tu eres necio.

Tertia verborum impersonalium species est: qua ante se construuntur cum accusativo & post se cum infinitiuo.

Delectat me audire. piase me oyr.

Iuuat me cantare. piase me cantar.

Docet me docere. comuene me enseñar.

Decet me legere. es me bonoito leer.

Quarta verborum impersonalium species est: qua cum iunguntur infinitiuis verborum impersonalium proprie sic dictorum impersonaliunt: alia vero personalia. vt.

Incipit me egredere vitiorum. comienço hauer enojo delos vicios.

Definit vos pudere. vos dexays de hauer verguença.

Non potest illos penitere. no puedem hauer pesar.

Solet bonos pigere. suelen los buenos auer gonçarse.

Quinta verborum impersonalium species est: qua ante se construuntur cum accusativo & post se cum genitiuo vel infinitiuo. & hæc sunt proprie impersonalia si vlla sunt. vt.

Poenitet me vere. pesa me dela vida. vel penitet me legere. pesa me leer.

Biget me patris. verguença he de mi padre. vel piget me audire. pesa me oyr.

Pudet me peccati. verguença he del pecado. pudet me docere. verguença he de enseñar.

Miseret me pauperis. misericordia he del pobre.

Edet me ciborum. enojo he delos manjar es.

Verba impersonalia passiuæ vocis semper significant actionem cum quadam generalitate. suntque proprie a verbis neutris absolutis. vt curritur. concurritur. itatur. pugnatur. itur. certatur. transfigurantur tamen: vt dicit Diomedes a verbis neutris qua datiuum casum in seriem orationis recipiunt: vt nihil mihi noceri potest. Cum accusatiuo vero nullo modo cõstrui possunt. Sed neque cõablatiuo cum præpositione a. vel ab. nisi generalitatẽ illã explicet: vt ab omnibus reclamatur. hoc est quod omnes reclamant. Quod si vsquam apud auctores reperitur exempli. quod huic præceptioni repugnet: illud erit per trãrarum: & quod non possit vsum consuetudinemque efficere: atque ex consequenti neque in artem redigi.

Habent verba impersonalia sua participia similia participiis vocis passiuæ in neutro genere quasi substantiuæ posita. vt itum est. eundũ est. ab eo quod est. itur. ibatur. ibitur.

¶ De infinitiuo.

Cap. viii.

In infinitiuo dicitur: quia non habet determinatos numeros & personas: & construatur ante se cum accusatiuo personæ agentis in actiua significatione: & in passiuæ personæ patientis. post se vero construatur cum casu verbi a quo descendit. vt me amare deum pium est. me amari a deo felicissimum est. me carere voluptatibus: & in seruire amicis: & misereri inuocẽtes iucundũ est. Dicimus tamen volo esse doctus: & natura beatis omnibus esse dedit: sed non dicimus video: mihi esse docto: sed doctus & volo me esse poetam: & non poeta.

Verba ita uel uolunt determinari a uerbis uoluntariis quae graeci pro aeternis dicuntur qualia. ut, uolo, cupio, desidero, opto, debeo, habeo, & similia, iunguntur tamen alia quando etiam aliis uerbis & nominibus adiectiuis: sed figurate aut ad imitationem graecorum. ut uideo illum sapere: & iam pridem illos a me abducere thestylis orat: illud quoque & cantare pares & respondere parati.

Circumloquimur futurum infinitiui modi uocis actiuae per hoc uerbum ire & primum supinum. Verbi impersonalis uero & passiuae per hoc uerbum iri: & idem supinum. ut spero me amatum ire deum: uel deum amatum iri.

Alio modo circumloquimur idem futurum per participium futuri in rus: & hoc uerbum esse in actiua: & per participium futuri in dus: & idem uerbum esse in passiuua. ut spero me amatum esse deum. uel deum amandum esse a me.

Posuimus praeterea proprium infinitiui futuri simile participio futuri in rus. in uoce actiua: & participio futuri in dus. in uoce passiuua. iungiturque omnibus generibus uerbi uisum meri. eo tamen non utimur. ut spero uirginem nupturum tibi. & uirginis nupturum uisus, & spero feminas amaturum uiros, & uiros amandum a feminis. Vergilius, & pacem troiano ab rege petendum. & Lucretius aeternas quoniam penas in morte timendum.

Duo detriginta anni sunt ex quo primas introductiones grammaticas hispanie reipublicae publicant. unde quantum utilitatis sit consecuti. alii melius incorruptiusque indicabunt. Interim tamen nunquam delecti admonere eos qui hanc artem profitebantur. ut si quid inuenirent. quod operi in se posset conuoluerime prius consulto suis in locis adderent. Atque imprimis alphabetum. aliarum non uulgaris ingenii uirum: quocumque in his studiis quibus ego delector: est mihi iucundissima consuetudo. Is resultat ad me quosdam locos qui sibi uidebantur commodius in arte tractari posse: quae sunt a me praescripti. ut quod de infinitiui modo atque de comparatiuis et superlatiuis in hac parte subiectione quae non fuit mihi tempus indicandi. alioquin iudicio examinanda relinquere. Adhuc certe prima fronte summo per placuerit. atque alios pinde placitura spero. Infinitiua inquit. aut uosa sunt. aut uerba. aut participia. uosa est in casu posita est tempore non significant. ut scire tuum nihil est. participia est et sunt in casu et est determinato tempore significant. ut miserum est nunquam fuisse. iucundum est didicisse. uerba uero est sine casu et cum tempore significant. Ex his quaedam impersonalia sunt. ut pugnare pugnari. quae in constructione nihil profus a suis uerbis dissentit: nisi quod eorum oratio imperfecta est indigetque alterius adminiculo ut perfecti sensum significet. ut reliqua infinitiui orationes. Infinitiua personalia uero uocis oes numeros et personas complectitur. est enim amare tribus uariisq; numeri personae commune: sed ideo infinitiua appellata est. quod per se prolata parum determinatas habeat personas: determinatur tamen per adunctionem si suppositi. ut me amare deum primae personae singularis est. te amare deum secundae personae eiusdem numeri. etc. Determinata quoque uerba infinitiua a uerbis uoluntariis et passiuis reciprociis quibusdam uolentibus aut imperiis significantibus: haec enim trahunt infinitiua ad sui numerum: personam. ut uolo legere. nolo mori. plaro dicitur omnia sapientissimus facile. iubeor in senatum venire. iureiurando cogor uera dicere.

Conueniunt infinitiua personalia antese est accusatiuo in actiua significatione personae haec est in passiuua personae patiens. post se uero existit casus quos et uerba a quibus descendunt. Infinitiua uero a uerbis substantiuis atque reciprociis. post se post se casum simile praecedunt. ut uolo esse poeta. cupio disci sapere. uolo te esse poetam. cupio te disci sapientem. licet omnibus esse beatis. tamen non posset quoque dici licet omnibus esse beatos.

Infinitiua omnia tempora habuerunt. et amare amauisse amaturum in actiua uoce. in passiuua amari amatum amatum. pugnari pugnatum pugnatum. sed uicibus uocibus non est uisum circumloquimur esse praeteritum passiuum uocis per participium praeteritum uerbum esse. uel fuisse. et pugnatum dicitur commissa esse. et dicitur pugnatum committam esse. et audio pugnatum esse.

De verbis supinis

cuni veni: praterquam cum his verbis, loco, conduco, mando, curo, h. eo pro deo.
 beo, v. zo locavi faciendam sepulturam.

Animaduertendum quoq; est gerundium genitiui singularis recte iungi substantiuo plurali, vt Plautus, nominandi tibi istorum magis erit q̄ edundicopia: aut dicere possimus quod regit post se genitiuum casum.

De verbis supinis.

Cap. x.

Quod de gerundis diximus id de supinis dici potest esse alia ab octo partib; orationis: nisi quod gerundia participiis, supina verbis annumerari possunt.

Primum supinum semper iungitur verbo significanti motum ad locum, vt eo deambulatum, vado venatum, significantq; semper actionem nisi sit a verbis neutris passione signifiantibus. Nam illa do filiam nuptum, venudo seruos, spectatum ad nisi risum teneatis amici, motum in se continent sicut & illa superiora.

Vltimū supinū semper iungit̄r nomini adiectiuo: non tanq̄ substantiuū: sed tanq̄ verbum regiturq; ab eo & significat passionē, vt est res horreda dictu, i. vt dicatur, miserabilis visu, i. vt videatur. Ex quo sequitur, quod neq; potest iungi verbo, vt gramatici indocti dicūt, venio lectu, neq; ponit̄r pro nomine, vt Priscian⁹ dicit, venio venatu pro de venatione neq; iūgit̄ sibi adiectiuū, neq; recipit præpositionē, neq; regit nomē. Quod si dixeris bonus ciuis est dignus gubernatu, dubitaueritq; aliquis gubernatu, vtrū sit nomen an verbum supinū: ex adiunctis tolletur hæc ambiguitas. Nam cum est nomē genitiuum regere potest, vt est dignus gubernatu reipub, & iungi sibi nomē adiectiuū vt est dignus magno gubernatu, & recipit præpositionē vt recessit ex gubernatu. Cū vero est verbum supinū quemadmodum diximus, nihil tale habet, sed tantum a nomine adiectiuo regitur, & in verbum passiuum resoluitur.

De constructione participii.

Cap. xi.

Participiū eodem modo iungitur nomini & pronomini & verbo quo nomen adiectiuum, post se vero desiderat casum cum quo cōstruitur verbum a quo descendit, vt amans filium, amaturus deum, amatus a patre, amādu ab vxore, inseruiens amico, inseruiturus propinquis, carens voluptatibus, cariturus turture magno.

Sunt nomina participiis similia, vt amans, doctus, qua sola cōstructione discernūtur. Nam cum dico amans vxorē, participiū est, amans vxoris, nomē est, sed cum sunt nomina recipiūt comparationē, vt amanti⁹ vxoris amātissim⁹ vxoris, & doctior Cicerone doctissim⁹ omniū. Tēpore quoq; possunt discerni, nam cū dico est amandus a me, significat quod a me amabitur, cū vero tñ est amādu quod est dign⁹ amari. Vix tamen sub hac forma recipiūt cōparationem, nā quod quidā dicunt, Reuerendissimus colendissimus, obseruandissimus, ego dicerem potius admodum reuerend⁹ perquā colendus, plurimum obseruandus, & alia simili modo.

De nominis constructione cum alio casuali.

Cap. xii.

Nomina quoq; cum casibus cōstruūtur, qua dam cum genitiuo qualia sunt nomina adiectiuā certā cuiusdam significationis, vt integer vita, celeris purus præceps animi prodigiū vitæ dubi⁹ itineris, tenax proposit⁹, cupidus, honoris.

Nomina præterea formam participiorum habentia, vt patiens laboris, negligens amicorum, fugitranslitium, appetens alieni, profusus sui, doctus grammaticæ, victus animi, expertus belli.

Nomina quoq; masculina terminata in or, quæ formantur ab vltimo supino, u. mutata in or, & formina terminata in trix, quæ formantur a masculinis, or, m.

De comparatiuis.

rara in trix, vt amator vxoris, amat:rix viri, doctor gentium:expultrix viri.

Et nomina superlatiua cōdrauntur cum genitiuo: sed rātam plurali: nisi siua. nomina col-
lectiua vt doctissimus grecorum sapientissimus philosophorum, fortissimus gentis da-
naum. Comparatiuum quoq; inter duo, vt Aiacum fortior fuit Telamonius.

Sunt quaedam quae possunt iungi genitiuo vel datiuo, vt similis patris vel patri, fidus re-
gis vel regi, proximus Tullii vel tulio, propinquus Cæsaris vel cæsari.

Quaedam sunt quae possunt iungi genitiuo vel ablatiuo, vt diues agrorum vel agris, vas
cuius cerebri vel cerebro, plenus rimarum vel rimis, dignus honoris vel honore.

Datiuo etiam complura iunguntur: vt facilis omnibus, difficilis nemini, charus suis, ius-
cundus alienis, aptus bello, idoneus paci.

Verbalia quoq; in bilis, datiuo iungi possunt, vt amabilis cunctis, visibilis nulli.

Accusatiuo etiam iunguntur complura nomina adiectiua: sed vt diximus figurate idq;
apud poetas tantum, vt flauus capillos, niger oculos, horridus barbam.

Ablatiuo quoq; media p̄positione siue septimo casu complura iunguntur, vt alienus a
crimine, oriundus ex aphrica, diuersus a vitis, alius ab humanitate, secundus ab hercu-
le, tertius a Ioue, viz singularis ingenio, excellens virtute, insignis pietate.

Comparatiua quoq; cum ablatiuo siue septimo casu construuntur, vt nemo est eloquē-
tior Cicerone.

Ablatiuus siue septimus casus plerūq; ponitur absolute: aut per duo nomina, vt rege Fer-
dinando munda in ditionem christianorum venit, aut per nomen & pronomen, vt
me p̄ceptore dedisti literas, aut per nomen siue pronomen & participium, vt deo
ducente veniam ad te: me venientes gaudebis.

¶ De constructione quarūdam partium orationis.

Cap. xiii.

Quisq; semper iungitur superlatiuo, vt optim^o quisq;, sapientissim^o quisq;. Omnis
& cunctus positiuo & comparatiuo, vt omnes boni, omnes sapientiores, cūcti
sapientiores. At vero quisq; tunc positiuo iungitur cum non recipit cōparati-
uam positiuam, vt strenuus quisq;, sepius quisq; iungitur etiam quisq; cum: hoc no-
mine quotus, sed semper interrogatiue, vt Cicero, Quotus enim quisq; in uis fecisset?
Tantum & quantum positiuo iungitur, vt tantum doctus quantum facetus, Tanto & qua-
nto comparatiuo, vt tanto doctior quanto facetior. Idem quoq; dicimus de aliquan-
tum & aliquanto, multum & multo, paulum & paulo.

Per semper iungitur positiuo, vt per bonus, per doctus.

Quam superlatiuo, vt quam optimus, quam doctissimus.

Perq; positiuo, vt perq; bonus, perq; doctus.

Hei & vq; semper iunguntur datiuo, vt hei mihi, vq; tibi, Heu & o, accusatiuo, vt heu me
miserum, o te infelicem. En, & ecce, nominatiuo & accusatiuo, vt en priamus, en cas-
pella, ecce homo, & ecce hominem.

¶ De comparatiuis & superlatiuis.

Cum de erotematis nominis agetemus: dictum est cōparatiua & superlatiua a quis-
bus nominibus positiuis, & quomodo formarētur: sed iniquis tunc spaciis exclusi
quoniam alio properabamus: non diximus formationem illam in plerisq; deficere
Idem quoq; fecimus cum de constructione partium orationis non nihil perstringere-
mus vbi pauca interposuimus, quare visum est quae illic debuerant copiosius pertra-
ctari: hoc in loco supplere: atq; imprimis de illorum irregulari formatione.

Bonus melior optimus.

Malus peior pessimus.

Liber quartus.

Magnus *vr* maximus.
 Paruus min. minimus.
 Nequam nequior nequissimus.
 Maturus maturimus.
 Comparatiuum regularem habet.

Magnificus. centior. centissimus.
 Munificus. centior. centissimus.
 Mirificus. centior. centissimus.
 Beneficus. centior. centissimus.
 Maleficus. centior. centissimus.
 Benedicus. centior. centissimus.
 Maledicus. centior. centissimus.
 Beneuolus. lentior. lentissimus.
 Maleuolus. lentior. lentissimus.
 Multiuolus. lentior. lentissimus.
 Pius piissimus & pientissimus. comparati-
 uo caret.

Senex senior. caret superlatiuo.
 Iuuenis iunior. caret superlatiuo.
 Vetus veterrimus.

Comparatiuum regularem habet.
 Dexter dextimus.

Comparatiuum regularem habet.
 Sinister sinistimus.

Comparatiuum regularem habet.
 Facilis facillimus.

Comparatiuum regularem habet.
 Agilis agilissimus.

Comparatiuum regularem habet.

Nomina quorum significatio crescere aut minui non potest: non formant ex se compa-
 ratiuu aut superlatiuu, qualia sunt ingens, omnipotens, summus, vnicus, imus. Et no-
 mina numeralia siue sint distributiua siue ordinalia. Et pronomina, quanq̄ Plautus di-
 xerit ipsissimus est, sicut Vergilius ab ingens ingentior fecit comparatiuum.

Construuntur comparatiua cum ablatiuo vel cum alio casu quem coniunctio quam po-
 terit pro ratione verbi subintellecti coniungere, vt Plauto fuit doctior Aristotele vel
 q̄ aristoteles. Credo platonem eloquentiorem demosthene, vel q̄ demosthenes, vt or-
 tebenigniore patre meo: vel q̄ patre meo. Dicitur tamen sum audior gloria q̄ pecu-
 nia & non pecunia, & similior patri q̄ matri & non matre: quia audis & similis cum
 genitiuo & datiuo construuntur.]

Construuntur praeterea cum ablatiuo significanti excessum quo aliquid excedit aut ex-
 ceditur. vt ego sum duplo maior q̄ tu: & tu dimidio minor.

Superlatiuum est nomen quod ad plures sui generis comparatum omnibus antefertur
 vel absolute prolatum significat quantum positiuum cum aduerbio valde, vt achil-
 les est graecorum fortissimus, & achilles est fortissimus. i. valde fortis.

Superlatiuum construuntur cum genitiuo numeri pluralis: aut singularis nominis tantum

Gracilis gracillimus.
 Comparatiuum regularem habet.
 Humilis humillimus.

Comparatiuum regularem habet.
 Similis simillimus.

Comparatiuum regularem habet.
 Multus plurimus. comparatiuo caret.

Multa plurima. comparatiuo caret.
 Multum plus plurimum.

Multi plures plurimi.
 In plurali integrum est.
 A verbis.

Detero is. deterior deterrimus.
 Potior itis. potior potissimus.
 Ab aduerbiis.

Extra exterior extimus.
 Intra interior intimus.

Vltra vltior vltimus.
 Infra inferior infimus.

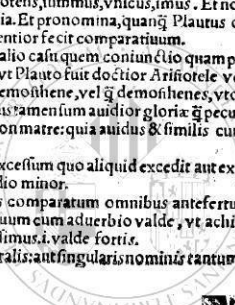
Citra citior citimus.
 Supra superior supremus.

Prope propior proximus.
 Post posterior postremus.

Ante anterior. superlatiuo caret.
 Pridem prior primus.

Penitus penitior penitissimus.
 Ocyor ocysissimus. positiuo caret.

Nisi malis ab ocys formari.

De comparatiuis.

collectiui: qui resoluitur in ablatiuum cū præpositione ex. vt achilles est ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰ ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰ ¹⁰⁶¹ ¹⁰⁶² ¹⁰⁶³ ¹⁰⁶⁴ ¹⁰⁶⁵ ¹⁰⁶⁶ ¹⁰⁶⁷ ¹⁰⁶⁸ ¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁷⁰ ¹⁰⁷¹ ¹⁰⁷² ¹⁰⁷³ ¹⁰⁷⁴ ¹⁰⁷⁵ ¹⁰⁷⁶ ¹⁰⁷⁷ ¹⁰⁷⁸ ¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ ¹⁰⁸¹ ¹⁰⁸² ¹⁰⁸³ ¹⁰⁸⁴ ¹⁰⁸⁵ ¹⁰⁸⁶ ¹⁰⁸⁷ ¹⁰⁸⁸ ¹⁰⁸⁹ ¹⁰⁹⁰ ¹⁰⁹¹ ¹⁰⁹² ¹⁰⁹³ ¹⁰⁹⁴ ¹⁰⁹⁵ ¹⁰⁹⁶ ¹⁰⁹⁷ ¹⁰⁹⁸ ¹⁰⁹⁹ ¹¹⁰⁰ ¹¹⁰¹ ¹¹⁰² ¹¹⁰³ ¹¹⁰⁴ ¹¹⁰⁵ ¹¹⁰⁶ ¹¹⁰⁷ ¹¹⁰⁸ ¹¹⁰⁹ ¹¹¹⁰ ¹¹¹¹ ¹¹¹² ¹¹¹³ ¹¹¹⁴ ¹¹¹⁵ ¹¹¹⁶ ¹¹¹⁷ ¹¹¹⁸ ¹¹¹⁹ ¹¹²⁰ ¹¹²¹ ¹¹²² ¹¹²³ ¹¹²⁴ ¹¹²⁵ ¹¹²⁶ ¹¹²⁷ ¹¹²⁸ ¹¹²⁹ ¹¹³⁰ ¹¹³¹ ¹¹³² ¹¹³³ ¹¹³⁴ ¹¹³⁵ ¹¹³⁶ ¹¹³⁷ ¹¹³⁸ ¹¹³⁹ ¹¹⁴⁰ ¹¹⁴¹ ¹¹⁴² ¹¹⁴³ ¹¹⁴⁴ ¹¹⁴⁵ ¹¹⁴⁶ ¹¹⁴⁷ ¹¹⁴⁸ ¹¹⁴⁹ ¹¹⁵⁰ ¹¹⁵¹ ¹¹⁵² ¹¹⁵³ ¹¹⁵⁴ ¹¹⁵⁵ ¹¹⁵⁶ ¹¹⁵⁷ ¹¹⁵⁸ ¹¹⁵⁹ ¹¹⁶⁰ ¹¹⁶¹ ¹¹⁶² ¹¹⁶³ ¹¹⁶⁴ ¹¹⁶⁵ ¹¹⁶⁶ ¹¹⁶⁷ ¹¹⁶⁸ ¹¹⁶⁹ ¹¹⁷⁰ ¹¹⁷¹ ¹¹⁷² ¹¹⁷³ ¹¹⁷⁴ ¹¹⁷⁵ ¹¹⁷⁶ ¹¹⁷⁷ ¹¹⁷⁸ ¹¹⁷⁹ ¹¹⁸⁰ ¹¹⁸¹ ¹¹⁸² ¹¹⁸³ ¹¹⁸⁴ ¹¹⁸⁵ ¹¹⁸⁶ ¹¹⁸⁷ ¹¹⁸⁸ ¹¹⁸⁹ ¹¹⁹⁰ ¹¹⁹¹ ¹¹⁹² ¹¹⁹³ ¹¹⁹⁴ ¹¹⁹⁵ ¹¹⁹⁶ ¹¹⁹⁷ ¹¹⁹⁸ ¹¹⁹⁹ ¹²⁰⁰ ¹²⁰¹ ¹²⁰² ¹²⁰³ ¹²⁰⁴ ¹²⁰⁵ ¹²⁰⁶ ¹²⁰⁷ ¹²⁰⁸ ¹²⁰⁹ ¹²¹⁰ ¹²¹¹ ¹²¹² ¹²¹³ ¹²¹⁴ ¹²¹⁵ ¹²¹⁶ ¹²¹⁷ ¹²¹⁸ ¹²¹⁹ ¹²²⁰ ¹²²¹ ¹²²² ¹²²³ ¹²²⁴ ¹²²⁵ ¹²²⁶ ¹²²⁷ ¹²²⁸ ¹²²⁹ ¹²³⁰ ¹²³¹ ¹²³² ¹²³³ ¹²³⁴ ¹²³⁵ ¹²³⁶ ¹²³⁷ ¹²³⁸ ¹²³⁹ ¹²⁴⁰ ¹²⁴¹ ¹²⁴² ¹²⁴³ ¹²⁴⁴ ¹²⁴⁵ ¹²⁴⁶ ¹²⁴⁷ ¹²⁴⁸ ¹²⁴⁹ ¹²⁵⁰ ¹²⁵¹ ¹²⁵² ¹²⁵³ ¹²⁵⁴ ¹²⁵⁵ ¹²⁵⁶ ¹²⁵⁷ ¹²⁵⁸ ¹²⁵⁹ ¹²⁶⁰ ¹²⁶¹ ¹²⁶² ¹²⁶³ ¹²⁶⁴ ¹²⁶⁵ ¹²⁶⁶ ¹²⁶⁷ ¹²⁶⁸ ¹²⁶⁹ ¹²⁷⁰ ¹²⁷¹ ¹²⁷² ¹²⁷³ ¹²⁷⁴ ¹²⁷⁵ ¹²⁷⁶ ¹²⁷⁷ ¹²⁷⁸ ¹²⁷⁹ ¹²⁸⁰ ¹²⁸¹ ¹²⁸² ¹²⁸³ ¹²⁸⁴ ¹²⁸⁵ ¹²⁸⁶ ¹²⁸⁷ ¹²⁸⁸ ¹²⁸⁹ ¹²⁹⁰ ¹²⁹¹ ¹²⁹² ¹²⁹³ ¹²⁹⁴ ¹²⁹⁵ ¹²⁹⁶ ¹²⁹⁷ ¹²⁹⁸ ¹²⁹⁹ ¹³⁰⁰ ¹³⁰¹ ¹³⁰² ¹³⁰³ ¹³⁰⁴ ¹³⁰⁵ ¹³⁰⁶ ¹³⁰⁷ ¹³⁰⁸ ¹³⁰⁹ ¹³¹⁰ ¹³¹¹ ¹³¹² ¹³¹³ ¹³¹⁴ ¹³¹⁵ ¹³¹⁶ ¹³¹⁷ ¹³¹⁸ ¹³¹⁹ ¹³²⁰ ¹³²¹ ¹³²² ¹³²³ ¹³²⁴ ¹³²⁵ ¹³²⁶ ¹³²⁷ ¹³²⁸ ¹³²⁹ ¹³³⁰ ¹³³¹ ¹³³² ¹³³³ ¹³³⁴ ¹³³⁵ ¹³³⁶ ¹³³⁷ ¹³³⁸ ¹³³⁹ ^{1340</}

Liber quartus.

Magnus et maximus.
Parvus minus minimus.
Nequam nequior nequissimus.
Maturus maturissimus.
Comparatiuum regularem habet.

Magnificus centior centissimus.
Munificus centior centissimus.
Mirificus centior centissimus.
Beneficus centior centissimus.
Maleficus centior centissimus.
Benedicus centior centissimus.
Maledicus centior centissimus.
Beneuolus lentior lentissimus.
Maleuolus lentior lentissimus.
Multiuolus lentior lentissimus.
Pius piissimus & pientissimus. comparati-
uo caret.

Senex senior caret superlatiuo.
Iuuenis iunior caret superlatiuo.
Vetus veterrimus.

Comparatiuum regularem habet.
Dexter dextimus.

Comparatiuum regularem habet.
Sinister sinissimus.

Comparatiuum regularem habet.
Facilis facillimus.

Comparatiuum regularem habet.
Agilis agilissimus.

Comparatiuum regularem habet.

Nomina quorum significatio crescere aut minui non potest: non formant ex se compa-
ratiua aut superlatiua, qualia sunt ingens, omnipotens, summus, vnicus, imus. Et no-
mina numeralia siue sint distributiua siue ordinalia. Et pronomina, quanquam Plautus di-
xerit ipsissimus est, sicut Vergilius ab ingens ingentior fecit comparatiuum.

Construuntur comparatiua cum ablatiuo vel cum alio casu quem coniunctio quam po-
terit pro ratione verbi subintellecti coniungere, vt Plauto fuit doctior Aristotele vel
quam aristoteles. Credo platonem eloquentiorem demosthene, vel quam demosthenes, vt or-
tebenigniore patre meo: vel quam patre meo. Dicimus tamen sum audior gloria quam pecu-
niae & non pecunia, & similior patri quam matri & non matre: quia audis & similis cum
genitiuo & datiuo construuntur.

Construuntur praeterea cum ablatiuo significanti excessum quo aliquid excedit aut ex-
ceditur. vt ego sum duplo maior quam tu: & tu dimidio minor.

Superlatiuum est nomen quod ad plures sui generis comparatum omnibus antefertur
vel absolute prolatum significat quantum positiuum cum aduerbio valde, vt achil-
les est graecorum fortissimus, & achilles est fortissimus. i. valde fortis.

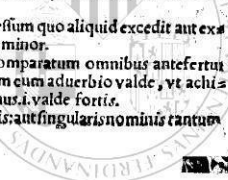
Superlatiuum constituitur cum genitiuo numeri pluralis: aut singularis nominis tantum

Gracilis gracillimus.
Comparatiuum regularem habet.
Humilis humillimus.
Comparatiuum regularem habet.
Similis simillimus.

Comparatiuum regularem habet.
Multus plurimus. comparatiuo caret.
Multae plurimae. comparatiuo caret.
Multum plus plurimum.
Multi plures plurimi.
In plurali integrum est.
A verbis.

Detero is. deterior deterrimus.
Potior itis. potior potissimus.
Ab aduerbiis.

Extra exterior extimus.
Intra interior intimus.
Ultra vltior vltimus.
Infra inferior infimus.
Citra citerior citimus.
Supra superior supremus.
Prope propior proximus.
Post posterior postremus.
Ante anterior. superlatiuo caret.
Pridem prior primus.
Penitus penitior penitissimus.
Ocyor ocycissimus. positiuo caret.
Nisi malis ab ocys formari.

De comparatiuis.

collectiuū: qui resoluitur in ablatiuū cū præpositione ex. vt achilles est ^{astimus} graecorum & fortissimus gentis danaum, id est ex graecis & gente danaum
Superlatiuū a comparatiuo differt: ꝯ comparatiuum exponitur per positiuum cum magis & ꝯ. Superlatiuum uero per positiuum etiam cum maxime & ex. vt est eloquentior cicero: id est magis eloquens ꝯ cicero. Et eloquentissimus omnium: id est maxime eloquens ex omnibus.

Superlatiuo quoq; nō est locus in comparatione duorum. Comparatiuo uero & duorū & plurium esse potest, vt aiacū telamonius fuit fortior: sed non, dices fortissimus. præterea digitorum medius est longissimus, & digitorum medius est longior ceteris.

Est & alia differentia: quod omne superlatiuum potest resolui in cōparatiuum cum relatiuo diuersitatis eodem sensum manente, non tamen omne cōparatiuum in superlatiuū cōuertitur, vt poetarū nobilissimus est homerus, & ceteris poetis nobilior est omerus

Comparatiuum plus significat ꝯ superlatiuum si postponatur illi, vt aristoteles est doctissimus: sed plato doctior. Aliquando significat minus ꝯ positiuum, vt Vergil. Tristior & lachrymisticulus sustuta nitētes, pro sub tristis, & fere quoties comparatiuum non constituitur cum casu illius ad quod fit comparatio, minus significat ꝯ positiuum aut quantum positiuum.

¶ De diminutiuis.

Diminutiua non habent certam rationem qua possin formari: sed illud tantū hoc loco dicendum est exire in varias terminationes: sed plerūq; in ulus ula ulū, vt frater fraterculus, soror sororcula, munus munusculum. Aliquando in io, vt homo homuncio, senex senecio. Aliquādo in aster āstra āstrum, vt pinus pināster, filia filiastra, apium apiastra, quæ proprie nō sunt diminutiua: sed imitationem quādam significantia. Aliquando in olusola olum, vt fergius fergiolus, vt corona corola, pallium palliolum. Aliquando in ellus ella ellum, vt tenera. rum. tenellus a. um. Aliquādo in illus illa illum, vt tantus a. um, tantillus a. a. um. Aliquando in leus, vt equus equuleus. Aliquando in ifcus, vt pampinus pampinifcus, basilus basilifcus.

¶ De relatiuis.

Relatiuum est: quod rem antecedentē refert. Et est duplex, substantiæ & accidentis. Relatiū substantiæ, est ꝯ refert antecedens substantiuū. Qualia sunt. Qui quæ quod suus sua suum, Ipse ipsa ipsum. Ille illa illud. Is ea id. Idē eadem idem. Alius alia aliud. Alter altera alterum. Reliquus a. um. Cetera ceterū. Nam ceter uix reperitur. Horum septē priora sunt relatiua idē titatis. Quatuor posteriora sunt diuersitatis.

Relatiuum accidentis est quod refert antecedens adiectiuū qualia sunt, hic & hæc qualis & hoc quale, quantus a. um. plurali nominatiuo quot, quotus a. um. hic & hæc quotemnis & hoc quotemne. Cuius a. um. hic & hæc, & hoc cuius. quotuplus quotupla quotuplum, hic & hæc & hoc quotuplex.

Relatiuum accidentis cum substantiuo sequenti debet concordare: vt est animal uarium. Qualis est mulier, templum magnum quantus est mons. Horatius tamen in epodo relatiuum accidentis antecedenti retulit. Sed incitat me pectus & mamma puer tres equina quales uera.

Relatiuum uero substantiæ cum antecedenti plarūq; debet conueniri, vt dedi tibi libros: sed illos a te acceperā. Si tamen quis uel qui ponitur inter duos substantiua: utriq; potest referri, vt eā animal quod appellant orygem: uel quem appellant orygem. Si tamen alterum ex duobus substantiuis est propriū: semper ad illud referendū est. vt Saluinus.

est loc in carcere quod Tullianum appellatur. Vergi. Est locus hesperiam graii co
 nom. licunt: vbi seruius dicit debere subintelligi quam: & nullo modo quem.

¶ De nominibus patronymicis.

Patronymica masculina in nominibus prima declinationis formatur a genitio a.
 finali mutata in des, vt æneganeades. In nominibus secunde declinationis sunt a ge
 nitio addito des, vt æacus æaci æacides, Queramen in eus diphthongon terminat
 tur cum duplici habeat genitium in ei. & in. i. formatur patronymicum a genitio se
 cundo addito des, vt pentheus penthei vel penthi penthides. In nominibus tertie decli
 nationis patronymica formantur a datiuo addita des, vt nestor oris. ori orides.

Sed non hæc regula est vsquequaque vera. Nam authores aliquando addunt aliquid aliquando
 detrahunt, vt atlanti atlantiades pro atlantides. Amphitryoni amphitryoniades pro
 amphitryonides. Menecides pro menecides. Meniades, p menides. Aenides quoque
 vergilius dixit pro æneades libro. ix. Sit fati ænide telis impunenumanum oppetiisse
 tuis. Item quoque sciapiades formauit pro sciapionides, deucalides pro deucalionides.
 Declinanturque per primam nominis declinationem.

Patronymica fœminina sunt a masculinis patronymicis ablata de, vt ab æolides colide
 æolis elidis, a theseides theseis idis. a pelides pelias adis. Declinanturque per tertiam no
 minis declinationem. Reperiuntur pauca nomina patronymica fœminina in ne, des
 sine uita per primam nominis declinationem variata, vt Nerine filia nerci. Adraſtine
 filia adraſti, acrisione filia acrisii.

Cum patronymica proprie a nominibus patrum deriuntur: aliquando trahuntur a no
 minibus matrum, aliquando ab auis paternis: siue maternis, aliquando a fratribus aut
 fororibus: aliquando ab urbibus siue urbium conditoribus de quibus passim exem
 pla reperies apud authores.

¶ De aduerbiis localibus.

Aduerbia localia in quadruplici sunt differentia, hoc est aut in loco: aut de loco:
 aut ad locum: aut per locum.

Vbi & vbinam querunt de loco in co, vt vbi est antonius? *Alors qu'est ce?*

Quo & quorsum querunt de loco ad quem, vt quo proficisceris?

Vnde querit de loco a quo, vt vnde venis antonius?

Qua querit de loco per quem, vt qua iturus es?

¶ Significantia in loco.

Interrogantibus per hæc aduerbia, aut respondemus æque per aduerbia: aut per nomina
 propria locorum aduerbialiter posita. Si respondere velis per nomina propria locorum:
 interroganti vbi est aut fit aliquid: si ciuitas illa siue sit oppidum: siue municipiū: siue
 castellum: siue pagus: siue vicus declinatur per primam aut secundam nominis decli
 nationem in numero singulari: tunc ponitur in genitio, vt est salmanticæ, est toleti.
 Si per tertiam aut pluraliter declinatur ponitur in ablatiuo, siue vt vult Seruius in dati
 uo vt est hispali, est septimanticis, est burgis, est trallibus.

Ita quoque nomina appellatiua togæ, militiæ, domi, ruri, rationem propriorum nominū
 sequuntur, ponunturque aduerbialiter sicut illa.

Si per aduerbia, per vnum ex iis qua sequuntur responderi oportet. Fingamus igitur eū
 cum quo loquimur sit Hispali, & de quo loquimur sit Toleti. is. vero qui loquitur sit
 Salmantica. Quærenti itaque vbi est Antonius? Respondebis hic. i. Salmantica. vbi
 ego sum.

De aduerbijs localibus.

Ithuc. i. Hispali vbi tu es.
 Illic. i. Toleti vbi aliquis est.
 Vbi. i. in loco vbi aliquis est.
 Sicubi. i. si in aliquo loco aliquis est.
 Necubi. i. ne in aliquo loco aliquis sit.
 Alicubi. i. in aliquo loco.
 Vbiuis. i. in quouis loco.
 Vbiq;. i. in omni loco.
 Vbilibet. i. in quolibet loco.
 Vbiubi. i. in quocunq; loco.
 Vbicunq;. i. in quocunq; loco.

Ibidem. i. in eodem loco.
 Alibi. i. in alio loco.
 Ibi. i. in eo loco.
 Vtrobq;. i. in vtroq; loco.
 Inibi. i. in eodem loco.
 Vsq;. i. in aliquo loco.
 Nusquam. i. in nullo loco.
 Intus. i. interiori loco.
 Foris. i. in exteriori loco.
 Supra. i. in superiori loco.
 Infra. i. in inferiori loco.

Logueret. la carti
Ut in es para
quanto. m. d.
ojo

¶ Significantia ad locum.

Interrogati quo imus: si per vrbii nomina respondemus illa ponimus in actō aduerbialiter vt eo Salmanticam, Toletū, Hispalim, Septimāticis, Burgos, Trallis, rusdomum. Sed militiam & rogam non dicimus. Sed per aduerbia respondemus sic.

Huc. i. Salmanticam vbi ego sum.
 Ithuc. i. Hispalim vbi tu es.
 Illic. i. Toletum vbi aliquis est.
 Alio. i. ad alium locum.
 Vtrobq;. i. ad vtrumq; locum.
 Quoquo. i. ad quemcunq; locum.
 Quouis. i. ad quemlibet locum.
 Eo. i. ad eum locum.
 Eodem. i. ad eundem locum.

Siquo. i. in aliquem locum.
 Nequo. i. ne ad aliquem locum.
 Aliquo. i. ad aliquem locum.
 Intro. i. ad interiorem locum.
 Foras. i. ad exteriorē locum.
 Sursum. i. ad superiorem locum.
 Deorsum. i. ad inferiorem locum.
 Dextrorium. i. ad dexteram.
 Sinistrorium. i. ad sinistram.

¶ Significantia de loco.

Interrogati vnde venimus: si per vrbii nomina respondemus illa ponimus in abtō ad uerbialiter vt venio Salmātica, Toletō, Hispali, Septimāticis, Burgis, Tralibus, rure, domo. sed non dicimus militiam & roga. Sed per aduerbia respondemus sic.

Hinc. i. ab hoc loco vbi ego sum.
 Ithinc. i. ab isto loco vbi tu es.
 Illinc. i. ab eo loco vbi aliquis est.
 Sicunde. i. si ab aliquo loco.
 Necunde. i. ne ab aliquo loco.
 Aliunde. i. ab aliquo loco.
 Vtrinq;. i. ab vtroq; loco.
 Vndiq;. i. ex omni loco.
 Vndeuis. i. ex quouis loco.

Vnde inde. pro ex quocunq; loco.
 Vnde cūq;. pro ex cocūq; loco.
 Inde ab eo loco.
 Indidem. i. ab eodem ipso loco.
 Intus. i. a loco interiori.
 Foris. i. a loco exteriori.
 Superne. i. a loco superiori.
 Inferne. i. a loco inferiori.
 Caelitus. i. a cælo.

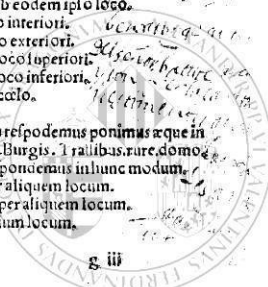
omni. q. q.
locus. q. q.
alio. q. q.
ut. q. q.
in. q. q.

¶ Significantia per locum.

Interroganti qua transiturum es, si per vrbii nomina respondemus ponimus æque in ablatiuo, vt Salmātica, Toletō, Hispali, Septimāticis, Burgis, Tralibus, rure, domo. Sed non dicimus militiam & roga. Sed per aduerbia respondemus in hunc modum.

Iac. i. per locum vbi ego sum.
 Ithac. i. per locum vbi tu es.
 Illic. i. per locum vbi aliquis est.

Siqua. i. si per aliquem locum.
 Nequa. i. ne per aliquem locum.
 Alia. i. per alium locum.

Liber quintus.

Intus, quod dicitur cui inter quatuor preceptis grammaticis partes syllaba
 respondet, et in ordine naturae secunda est, tamen doctrinae ultima. Syllaba vero
 quantum ad presentem considerationem artinet, aut attenditur ratione temporis in quo pro-
 fertur, quae syllabae quantitates appellamus, aut ratione altitudinis et profunditatis in qua
 brevis ratio consistit accensus, agitur, quod prius de syllabarum quantitate sine qua accensus la-
 tui ratio constare non potest.

Syllaba longa. Antequam tradat
 regulas de syllabarum quantita-
 te praemittit quasdam suppositio-
 nes quarum prima est: quod syllaba
 longa est illa quae consumit duo te-
 pora in prolatione, ut mox res.
Brevis vero quae vni tempus con-
 sumit, ut sal ad. Duo tempora, i.
 spiritus duplex ad illud tempus in
 quo syllaba brevis profertur, ut
 syllaba brevis sit mensura lon-
 ga, consumitur subaudi in prolatio-
 ne. **Ancipites**, secundum praesup-
 positum, est quod omnes vocales
 apud Latinos ancipites sunt et
 mediae, hoc est quod aliquando pro-
 duci aliquando breviter possunt.
 Sed quod dicit sereno Latinus pro-

**Liber quintus qui est de Profodia, in quo
 praemittit regulas generales. Cap. i.**

Syllaba longa duo consumit tempora: sed quae
 dicitur esse brevis tempus sibi vendicat unum.

Ancipites profertur vocales sermo latinus.
 Nam modo correptas modo longas promittit easdem.
 V. sequitur post. quod semper semperque liquescit.

At post. s. & g. vim seruat, vimque remittit.
 L. aut. r. aut. s. vni plarumque liquescunt.

M. aut. n. raro seruat quandoque rigorem.
 Dicitur vocali si desinat atque sequatur.

Altera vocalis. perimit synalapha prior em.
 Si finitur in. m. vocalis & inde sequatur.

M. perit. eclypsis cum vocali praunte.

terea quod apud grecos duo sunt semper longe eta. z. o. mega bue eterni breues. e. psylon
 z. o. micron tres bitemporales quae aliquando productur aliquando breuiatur. alpha. iota.
 psylon. A. sequitur post. q. tertius praesuppositus est quod q. semper sequitur, u. sed illud non est
 vocalis simpliciter sed est adiectio vocalis liquida. Itaque non constituit syllabam per se meos
 habet vim productam vocalis quae praecedat nec in proferri nec dipterygon coeat. z
 hoc significat esse liquidam post. s. r. g. aliquando est vocalis simpliciter, ut si u. i. u. i. u. i.
 suo sibi. ambiguus irriguus. aliquando est vocalis liquida, ut suavis. suadeo. lingua. i. i. u. e. o. ser-
 uat vim. i. vocalis rigorem. remittit in. l. amittit liquescit. q. L. aut. r. quarum praesuppositus est
 quod quinque sunt consonantes liquidae. lam. n. r. s. sed tres priores in usu plerumque reperiuntur hae
 de. bue posteriores raro. dicitur autem liquidae quoniam est spiritus oratorum coloniarum voca-
 lem praecedentem producere si sequatur muta est liquida aliquando liquida illa vim suam amittit
 aliquando retinet suum rigorem. l. v. in interamit non remittit suam liquescit. Sed de hoc
 paulo post in secunda regula. Dicitur vocali. quintus praesuppositus est quod si in eodem versu ali-
 qua dicitur finit in vocali sequiturque altera dicitur incipit quocumque vocalis prior illa dispo-
 sitione est meos in ratione versus numeranda per figuram quae a grammaticis dicitur synaloe-
 pha inspecte metaplasi. ut semper ego auditor exrita. o. legendum semper est auditor. Ali-
 quando est ab authoribus sit synaloepha ex sine praecedentis versus a principio sequenti
 Vergilius. i. Georgico. Inseritur vero ex te tuas arbut. horrida. sequitur alter ver-
 sus. Est sterilis plantam malis gesserit valdeas. Si finitur in. m. Sextum praesuppositus est
 quod si in eodem versu aliqua dicitur finitur in. m. altera sequiturque altera dicitur incipiens a
 vocali. disjungendum est illud in. cum vocali praecedente ne fiat metaplasi. ut ait victo-
 rinus per figuram quae a grammaticis dicitur eclypsis species quocumque metaplasi. Clergill.
 f. genis. Quod in excidio lybie sic voluere parcas. exrita. m. cum sua vocali proferendum
 est. Mentur excidio lybie. Sic eclypsis aliquando ex sine dictionis praecedentis a principio
 sequentis, ut apud Vergilius. i. Georgico. Sed dulcis nulli vulcano deoquit humo: ex. Et se-
 quitur alter versus. Et foliis vndam tepidi distinnat abent. Apud antiquissimos. m. ali-
 quando non absciebatur, ut apud Ennium. Insignita forentum millia nullum octo.

De syllabis.

Syllaba quam scribis. *Primo* regula est. syllabaque scribitur diphthongo longa. ut audio equor. euge poema. Sed si sequatur vocalis a qua incipit sequens dicitur aut in eadem dictione si sit cōposita: diphthongus breuiatur. Vergilius in cneid. *Primo* ionio in magno quas dira celeno. Idem in. viii. Stipitibus duris agitur sudibusue percussis. Siue breuis. Secunda regula est. q̄ si post vocalem siue longam siue breuem sequatur dnḡ consonantes aut vna vim duarum habēs vocalis illa productura. ut rellis. salubris. et subdit q̄d tres sunt eiusmodi consonantes vim duarum habētes. 3. pro. s̄. x. pro. es. siue pro. 3. ge. et iota in medio duarū vocalium posita. ut gaza. dixi. masa. In principio tamē dictionū pro simplicibus habendū sunt. nec vim habent vocalem p̄cedētem producenti. Vergil. in cneid. Jam medio apparet fluctu nemorosa zacyx spūs. Et Lucan. in vndectimo. Lumidū super equora xersem. Quosq̄ consonans pro simplici habetur: si dicitio ab illa incipiens cōponatur. ut b̄iugatur. a. um. a. bis. et in ḡ. Vergilius. v. cneid. Non tā p̄cipitis b̄iugo certa mine campum. Itaq̄ non sine causa est adiectū. modo si

Syllaba quam scribis diphthongo: longa notetur.

Quod si vocalis sequitur breuiabis eandem.

Siue breuis seu longa tibi vocalis habetur.

Porrectam dices. si duplex consona subsit.

Hæc tria sunt elementa tibi geminantiæ vires.

Zeta vale: si sigma cum delta xl. cappa sigma.

Atq̄ duas inter vocales iota repertum.

Pro duplici numeram modo fit tibi dicitio simplex.

Syllaba si breuis est natura. & muta sequatur.

Cum liquida. semper breuiam b̄i sermo solutus.

At carmen poterit producere seu breuiare.

Si post vocalem vocalis & altera subsit.

Illā prior breuis est: dum sint modo verba latina.

Nam græci variant: nec certa lege tenentur.

Fio producit dissyllabon. Et genitiū.

Longa p̄nultima sit quinta. cui iunge datiuum.

Sed breuiant tantum tria. resq̄. sp̄esq̄. fidelisq̄.

tibi dicitio simplex. quod etiam a. l. r. t. 3. potest pertinere. nisi quod exempla non succurrunt. propterea q̄ ab illis literis nulla dicitio incipitur: nisi sit peregrina. Syllaba. si breuis. est hæc non tam regular per se est q̄ exceptio siue limitatio regis superioris. dicitis q̄ si post vocalem natura breuem sequatur dnḡ consonantes quarum prior sit muta et posterior: liquida in sermone soluto: hoc est in prosa oratione. vocalis illa semper est breuis in carmine vero potest produci & breuiari ut tenebr̄. pharetra. melagri. Neq̄ solum in eadem dictione sed etiam in diuersis habet verum. ut apud Vergiliū in buccolicis. Terasq̄ tractusq̄ maris æsumq̄ profundum. Idem primo georgicorum. Trubulosa trabesq̄ & in quo pondere rari. Iuuenalis. Occulta sp̄ita & plures de pace triumphos. Syllaba vero dicitur natura breuis: quæ semper talis reperitur nisi si positione producat. Syllaba natura longa est quæ nunq̄ reperitur breuis. Quæ autem sit breuis: quæ longa natura per regulas quæ de syllabarum quantitate traditur scire poteris. Si post vocalem. Tertia regula est. q̄ syllaba quæ post vocalem alteram habet vocalem breuis est: quod intelligendum est in eadem dictione. nam in diuersis per synaloepham prior abicitur quemadmodum in sermo suppositio dicitur. aliquando etiam syllaba longa ratione sequentis vocalis breuiatur. id quod de diphthongo dicitur. ut Vergil. in bucco. Tercionem alexi. trahit sua quæ v̄ volubras. Idem in eodem. vale vale. inquit iolla. Idem. v. cneid. Tector apud rapidum sinu centa. sub illo alto. Deinde subdit quod regula intelligitur de dictionibus latinis. nam Græci aliam ratione sequuntur. in illis de vocali que vocalem nulla certa regula dari potest: tamen si nescio quid tentauimus tradere nostris commutationibus. Deinde ponit exceptionem d̄cedē. quod hoc verbum si cum est dissyllabum producit primam. ut sio sim. nam si es. si is fiat. Et quod genitiuus & datiuus quinte declinationis producant penultima: hoc est. cance. si. sualemy. & dies d̄cel. sp̄es d̄re d̄cel. Sed tamen in his huius declinationis breuiant eandem penultimam. res rei. sp̄es sp̄el. hæc licet.

Liber quintus.

Si genit. erit. q. pronomina secundæ declinationis factitia genitius in ius. per. i. vocalem et non. illa octo quæ ad secundam nominis declinationem referuntur habent genitium vnus vnus. Illus vnus. vter vnus. nullus nullus. solus solus. p. p. q. q. alter semper corrupti alterius et alius quod semper producit alius. Neque quoque interiectio producitur ha ha he. v. trobis sur. tro. q. trobo. E. de. p. q. sc. d. q. h. q. p. q. positiones tres priores separabiles et duæ posteriores inseparabiles in compositione semper producit. vt eligo. deligo. p. ligo. seligo. diligo. sed si vocalis sequatur per regulam superi tradita b. ...atur. vt deoro. beosum. p. gero. p. guro. seorsum. Breuiat quoque hoc nomen dixeris. quod videtur ab eo quod est differo differis deriuari. altero s. ex trito. Redditur. a. nostris. q. a. p. p. p. in compositione producit. vt auus a. um. amens entis. sed a particula græca p. u. a. t. u. breuiat. vt acharis. adyta. nomia. Re. breuiat. q. h. p. p. p. re. inseparabilis in compositione breuiatur. vt repositio. te refero refer. pro eo quod est retro. vel iterum ferre. Itaque pro eo quod est res fert sicut dicitur. hoc est differens est producit. vnde a quibusdam per duplex. scribit. June. quod refert quanta nemora vectetur in umbra. Sitane sequatur duæ consonantes ex regulam generali superius tradita producit. vt resto reliquæ. religio. immo quoties. re inuenit producta in carmine semper consonans que sequitur debet geminari. vt reppali restuli. Sed pro componens. q. h. p. p. p. latina p. in compositione producit. vt prodo is. promittis is. proluo is. Excipiuntur pauca que sequuntur. proficiscor eris. profectus. quod Sellius lib. ix. auctoritate Ciceronis primam dicit habere breuem. Verg. vii. gneid. Arcados vicinis genus a pellate profecti alij tamē producit. June. profectora domo est scula non mitior aula. Profanus a. um. Verg. vi. gneid. proculo esse profani. Proficor eris. Qui. de re. vtilitas lateat q. non profiteberet. Hora. in arte poetica. Inceptis grauius plerisque magna p. fellis. Profozaris. Verg. iiii. gneid. et sic accessa profatur. Luca. ii. x. hoc satis est dixisse iouem. sic tunc pfatur. Profundo is. quod Sellius dicit primam breuem. Silius lib. ix. p. n. p. p. demetris. vulg. et vox tota profudit. Catullus tamē producit dices. Has postquam mesto pfundit pectore voces. Profundus. a. um. Verg. in buccol. terrarum tractus maris coelunq. profundus. Profugus. a. um. Idem. i. gneid. Et illam fato profugus lauinax venit. Profugio is. Flaccus. vii. argonaute. Longit vir deinde moti et sic fara pfugit. Columella in ortor. ed. trepidus profugit et elaez specula p. h. e. t. Profocella is. Verg. i. gneid. Ta. Itaque iactanti stridens aquilone p. cella. Profuro as. Quid. v. fasso. Riste et hinc inquit facito mea vela p. cures. Actius. Exercet epulas lecti famulosq. procuras. Verg. tamē lib. ix. gneid. producit dices. Quod si superest lecti bene gestis corpora rebus. procurate viri. et Horatius. Nec ego procurare et idoneus imperor. Profestus. a. um. Horatius. Non ego narrante te mere edi luce profesta quicq. p. xter olus. Profepo as. Verg. i. gneid. Ne p. p. p. meas teucride defendere naues. Profonepos otis. Qui. xi. metamorpho. Neptunus auus. p. nepos ego regis aquarum. Profonepis. Profusus. Itaque reliqua ex amicitia patruelis nulla profoneptis proferunt. Martialis. Accipe facti carmine iuuenile p. p. r. Duæque p. q. dictiones componuntur ab hac compositione græca p. breuiatur. vt propolis. p. pino. p. plogus. Lucan. in. ix. Partio ruat propepositis. June. Quando p. pinat viro tibi sumitq. tuis cõscta labellis.

Si genitius erit: quem dat pronomen in ius.
Seu nomen: longam poteris proferre breuemq.
Corripit alterius, semper producit alius.

E. de. p. r. se. di. componens non breuiabit.
Sed breuiant si vocalis subit, atq; disertus.
Tenditur. a. nostrum: sed græcis. a. breuiatur.
Re. breuiat semper, nisi duplex consona subfit.
Refert pro res fert seu distat porrigere semper.
Sed pro componens debes producere sæpe.
Histamen exceptis proficiscor: siue profanus.
Profiteor addatur profor. atq; profundo. pfundus;
Et profugus. profugitq; procella. procuro. p. festus
Et profepo. prone pos. properitius. atq; proneptis.
Quæque pro vox græca componit corripiantur.

Si genit. erit. q. pronomina secundæ declinationis factitia genitius in ius. per. i. vocalem et non. illa octo quæ ad secundam nominis declinationem referuntur habent genitium vnus vnus. Illus vnus. vter vnus. nullus nullus. solus solus. p. p. q. q. alter semper corrupti alterius et alius quod semper producit alius. Neque quoque interiectio producitur ha ha he. v. trobis sur. tro. q. trobo. E. de. p. q. sc. d. q. h. q. p. q. positiones tres priores separabiles et duæ posteriores inseparabiles in compositione semper producit. vt eligo. deligo. p. ligo. seligo. diligo. sed si vocalis sequatur per regulam superi tradita b. ...atur. vt deoro. beosum. p. gero. p. guro. seorsum. Breuiat quoque hoc nomen dixeris. quod videtur ab eo quod est differo differis deriuari. altero s. ex trito. Redditur. a. nostris. q. a. p. p. p. in compositione producit. vt auus a. um. amens entis. sed a particula græca p. u. a. t. u. breuiat. vt acharis. adyta. nomia. Re. breuiat. q. h. p. p. p. re. inseparabilis in compositione breuiatur. vt repositio. te refero refer. pro eo quod est retro. vel iterum ferre. Itaque pro eo quod est res fert sicut dicitur. hoc est differens est producit. vnde a quibusdam per duplex. scribit. June. quod refert quanta nemora vectetur in umbra. Sitane sequatur duæ consonantes ex regulam generali superius tradita producit. vt resto reliquæ. religio. immo quoties. re inuenit producta in carmine semper consonans que sequitur debet geminari. vt reppali restuli. Sed pro componens. q. h. p. p. p. latina p. in compositione producit. vt prodo is. promittis is. proluo is. Excipiuntur pauca que sequuntur. proficiscor eris. profectus. quod Sellius lib. ix. auctoritate Ciceronis primam dicit habere breuem. Verg. vii. gneid. Arcados vicinis genus a pellate profecti alij tamē producit. June. profectora domo est scula non mitior aula. Profanus a. um. Verg. vi. gneid. proculo esse profani. Proficor eris. Qui. de re. vtilitas lateat q. non profiteberet. Hora. in arte poetica. Inceptis grauius plerisque magna p. fellis. Profozaris. Verg. iiii. gneid. et sic accessa profatur. Luca. ii. x. hoc satis est dixisse iouem. sic tunc pfatur. Profundo is. quod Sellius dicit primam breuem. Silius lib. ix. p. n. p. p. demetris. vulg. et vox tota profudit. Catullus tamē producit dices. Has postquam mesto pfundit pectore voces. Profundus. a. um. Verg. in buccol. terrarum tractus maris coelunq. profundus. Profugus. a. um. Idem. i. gneid. Et illam fato profugus lauinax venit. Profugio is. Flaccus. vii. argonaute. Longit vir deinde moti et sic fara pfugit. Columella in ortor. ed. trepidus profugit et elaez specula p. h. e. t. Profocella is. Verg. i. gneid. Ta. Itaque iactanti stridens aquilone p. cella. Profuro as. Quid. v. fasso. Riste et hinc inquit facito mea vela p. cures. Actius. Exercet epulas lecti famulosq. procuras. Verg. tamē lib. ix. gneid. producit dices. Quod si superest lecti bene gestis corpora rebus. procurate viri. et Horatius. Nec ego procurare et idoneus imperor. Profestus. a. um. Horatius. Non ego narrante te mere edi luce profesta quicq. p. xter olus. Profepo as. Verg. i. gneid. Ne p. p. p. meas teucride defendere naues. Profonepos otis. Qui. xi. metamorpho. Neptunus auus. p. nepos ego regis aquarum. Profonepis. Profusus. Itaque reliqua ex amicitia patruelis nulla profoneptis proferunt. Martialis. Accipe facti carmine iuuenile p. p. r. Duæque p. q. dictiones componuntur ab hac compositione græca p. breuiatur. vt propolis. p. pino. p. plogus. Lucan. in. ix. Partio ruat propepositis. June. Quando p. pinat viro tibi sumitq. tuis cõscta labellis.

De syllabis.

An. anis. produc. q. nomina in an. desinētia quę omnia sunt gręca producta. p̄s anis
zitan anis. acarnan anis. Atq; en. si mittit in enis. q. nomina desinētia in ena. quę mittunt
genitium in enis. pducunt. vt ren renis. splen splenis. lyen enis. lychen enis. stren enis.
quędam tamē ex gręcis q̄ videlicet in genitiuo habēt e. p̄sson breuiat. vt hymen enis. da
men enis. quę vero mittūt genitiuū in inis. quę omnia sunt latina breuiant. vt nomē inis

An. anis. produc. Atq; en. si mittit in enis.

Quod si mittit. inis. breuiat. in. porrigit. inis.

On modo producit. modo corripit. o genitiui.

Si tenet. o. magnum producit. Sibreue curtat.

Nomen quod fit in ar. grō protrahit. aris

Sed breuiat Cęsar cum neqtare. parq; iubarq;

Atq; arat. & baccar. peregrinaq; nomina quędam.

Tertia quod nomen declinat. siue secunda.

Si finitur in. er. breuiat. Demisiber. ver.

Gręcum nomen in er. modo curat vt aether & aer;

Et modo producit. vt crater. atq; character.

Sed breuiant treuir. & vir. cum martyre gadir.

Porrigit. oris. ab. or. breuiant sed marmor & equor;

Et memor. atq; arbor. gręcum quoq; iungitur illis

Et quod componit corpusq; puerq; decusq;

Vr. breuiat semper. sed de fur dicitur furis.

As. atis. produc. breuiat sed vas vadis. & mas.

His addatur auas. & ados. cępientia gręca.

baccar aris. & nomina quędam barbara. vt amilchar aris. aspar aris. bastar aris. Tertia
quod nomē. q. nomina in er. desinētia quę per secundam siue tertiam declinationē in
ctū breuiat. vt puer eri. miser eri. gener generi. asser eris. mulier eris. ruder eris. q̄to
ducit vero ex secūda declinatione ibet iberi. & ex eo cōpositū cętibet cętiberi. Ex tertia
quoq; ver veris. Ex nota gręca retinētia in genitiuo eta hoc est. e. lōgfi. vt hyzer eris. cę
ter eris. halter eris. physter eris. clyster eris. clymater eris. character eris. eromaster
eris. iucer eris. pēter eris. sater eris. soter eris. q̄ vero mutāt in epsilon breuiat. vt aer
eris. Sed de his est de gręcis plura dicem. Sed breuiat. q. secūde declinationis duo re
perim̄ nota. treuir viri. & vir viri. & tertię declinationis. itē duo marty. q̄is. & gadir viri.
corripētis cremētum. q̄ origit oris ab or. q̄ nota desinētia in or. pducit. vt amor oris
dolor oris. decor oris. Sed breuiat q̄ hic ponunt. sed marmor oris. equor oris. memor oris
arbor oris. & nomina gręca. vt cęster oris. r̄hetor oris. nestor oris. polyuic̄ oris. & no
mina cōposita a corpore. vt bico. por oris. trico. por oris. & a puero. vt mar. por oris. pu
blio. por oris. & a decore ab eo q̄ est decus. vt dedecor oris. indecor oris. Vr. breuiat. q. nota
secūde declinationis terminata in ur. vt satur saturi. nā q̄ mutatur reperiat nō cōstat. & no
mina tertię declinationis exantia in uris. siue in oris. vt vultur vulturis. anur anuris
turtur uris. secur oris. breuiat cremētū. p̄ter q̄ fur furis q̄ pducit. Itē. oris. q. nota de
sinētia in a. & p̄cētis cremētū. q̄ p̄ter q̄s erit in atis. vt pietas atis. estas atis. n̄ tenis
atis. breuiat vero vas vadis. nō vas vasis. pducit. breuiat quoq; mas maris. & auas atis.
q̄ ne entibum videat prob̄t authores. Rufus in arato. latipudq; apud caruē cree
dere pōto. Vider quoq; asseris an̄ atis mixta pinguedine iauri. & Marti. in caruē i
mario. Vider q̄ recipit in primo loco tribrachum. & ansis habeo. p̄p̄os̄ in mare. & no
mina gręca exantia in genitiuo in ados. apud nos in adio. vt tures adio. pallas adio.

Liber quintus.

Labeis & nomina desinētia in es. mītrētia genitiū in itis. vt stipēs itis. līnea itis. miles itis. uospes itis. vel in etis. vrabies etis. paries etis. aries etis. brciāt crēmentum. Excipiūt panca q̄ producūt quies. quietis. & ab eo compositum inques etis. & magnēs etis. locuples etis. Et nomina gr̄ca propria vt oris. vt rhamnes etis. dars etis. laches etis. chremes etis. & appellatiua. vt labes etis. tapes etis. Superioribus adiungit duo scientia genitiū in edis. vt merces edis. & hres edis. Datq; ceres. q̄ ex desinētiis in es. vni tāsum misit genitiū in r̄s. breuiatq; .remētum. scilicet ceres cereris. Idēq; pedis. qd hoc nomen pes cum suis cōpositis. vt hipes tripes breuiat. Cōposita a sedeo es. vt obes idis. p̄ges idis. Nomen in is. q̄ nomina desinētia in is q̄ mittunt genitiū in itis. breuiant. vt la pis idis. cusps idis. aspis idis. vel in etis. vt puluis pulueris. vomis eris. cūte cinctis. cucumis cucumeris. producūt vero que mittunt genitiū in itis. vt salamis salūitis. quiris itis. līs itis. & que mittūt in r̄s. vt gl̄tis gl̄ris. & que in mis. vt delphis delphinis. salamis itis. eleusis eleusitis. producūt crementum. sed excipiūt sanguis genis. quod breuiat. Protrahē nomen in os. quod nomina

Es. breuiabit. etis. vel. itis. sed deme quietis.
 Et magnes. locuplesq;. Et gr̄cum quod facit. etis.
 Merces mercedis illis iungatur. & hares.
 Datq; ceres ceteris. quod solum in. ris. breuiabit.
 Pesq; pedis breuiat. nomenq; quod ex sedeo fit.
 Nomen in is. quod mittit. idis. vel eris. breuiabit.
 Illud producit quod mittit in. itis. & iris.
 Et que dant. inis. de sanguis sanguinis exit.
 Protrahē nomen in os. quod prodit in. oris. & otis.
 Custos custodis producit. Bos bouis arctat.
 Et quod cōponit potis & pote. compos & impos.
 Vs. breuiabit. oris. & eris. pecus hęc pecudisq;.
 Depus exit. odistibit pro telie melampus.
 Sed palus. & subscus. atq; incus. & quod in vris.
 Tendunt obliquos. Interceus. utis. tibi praebet.
 Telluris. venerisq; dabunt. tellusq;. venusq;.
 Si monosyllaba sunt. genitiū per rigit vris.
 Crementum breuiat. s. consonati p̄git illi.
 Porrige sepe. & plebs diphthōgo gr̄ca notentur.
 Tenduntur et illis pars quędam. pars breuiat.

terminata in os. mītrētia genitiū in oris. vel in otis. producūt vt ros rotis. flos floris. pes otis. monoceros rotis rhinoceros rotis. p̄ceros rotis. eres erotis. deinde dicit quod hoc nomen custos custodis producit crementum. & bos bouis breuiat. Breuiat p̄gerea duo cōposita ab hoc nomine potis & pote quod p̄uenit significat potēs. ea sunt cōpos cōpotis. impos etis. Et breuiabit. q̄ nomina tertij declinatōnis terminata in us. q̄ mittūt genitiū in oris. vel in eris. breuiat. vt corpus corpōis. tempus tēpōis. stercus oris. vulnus eris. sydus syderis. vellus velleris. Breuiatq; cy mītrētis us genitiū in oris. hęc pecus udis. Lira vero producūt palus udis. subscus udis. incus udis. Et qd in vris. q̄ quecūq; nota mittūt genitiū in vris. producūt ea sunt quinq;. Er̄r vt r̄tus. salus utis. lunētus. utis senectus utis. seruitus utis. Sod interce breuiat interceus. Telluris veneris. quod quo nota exēst in ris. quorū alterū tellus telluris. p̄ducit alterū venus veneris breuiat. Si monosyllaba sunt qd monosyllaba in us desinētia q̄ mittunt genitiū in vris. p̄ducūt. vt ius iuris. erus ris. spūs ris. p̄us puris. mus muris. Hęc vero & ius breuiat ex regula generali de vocali ante vocale lygus vero sequit crementū alterius terminationis hoc est lygur lyguris qd p̄ter aq; alta faciūt. vt arbor vlt arboris. puluer vlt puluis pulueris. delphin vlt delphis delphinis. Tremētū breuiat. q̄ nota desinētia in. s. habētia cōsonantē ante. s. breuiat. vt vty ems hyemis. inops pis. daps pis. arabs bis. scobis bis. scrobis bis. plebs vero plebs. & sp̄s pis. p̄ducit. qd scribitur diphthōgo. nā sepe is. pro serpitis genere quo. nā breuiat. hęc a notentur. qd nota gr̄ca partim breuiat partim. p̄ducit. nā q̄ retinē. o. mītrē breuiat. vt epos opotis. cecrops opis. ethiops opis. sed d̄ his cū d̄ gr̄ca declinatōe ageť plura dicemus. gryps & vero gryphis. p̄ducit. cynips pis. breuiat.

De syllabis.

Sed capitis quod hoc nomen caput capitis cum duobus compositis: incipit de. e. c. c. put itis. breuiat. Nam composita a capite que desinit in. ps. ex regula superiori diximus breuiari. ut biceps cipitis. anceps cipitis. capriceps cipitis. Quod in ax. quod nomina in as. producit. ut audax acis. corumax acis. capax acis. Sed factis breuiat. Verbi gratia. Grei. Jamque faces & saxa volant. Greca vero partim producit. ut aiax aiacis. siphar acis. partim breuiat. ut abas acis. dropax acis. similis acis. thorax acis.

Sed capitis breuiat caput & sua compositiua.
 Quod fit in ax. nomen producit. Fax breuiabit.
 Ex grecis partim producit, pars quoque curant.
 Nomen in ex. breuiat. Producit in gis. duo rex lex.
 Et vibex, halex, & veruex. Greca notentur.
 Protrahit ix. icis. nonnulla tamen breuiantur.
 Sunt ea, coxendix, hystricis, silix, larix.
 Atque calix & pix & onix, varixque salix.
 Batrix atque cilix, & eryx, natrix quoque serpens.
 Hi numeres in gis. mittentia, nix niuis addes.
 Ox, ocis, producit, ut arox, gix, breuiabit.
 Cappadocis breuiat & precor iungitur illi.
 Porrige nomen in ux. quod mittit in ucis, & ugis.
 Quing; tamen breuiat hinc nux, crux, dux ducis, & trux.
 Atque volax volucis. De coniu coningis exit.

De cremento plurali.

A Plurale, vel o. crementum protrahitque.
 Sed breuis est. i. vel u. pluribus phas hoc veribusque

hystricis: silix icis. lartix lartix. calix icis. pix picis. onyx nychis. et ab eo compositum sar do nix lardonyx icis. que duo ab eis. et aspirantibus silix icis. varix icis. batrix icis. calix icis. eryx icis. natrix icis. Lucilline: si naribus natrix icis impressit. Et mittentia gentium in gis. ut nomina propria quorundam principum gallos. ut ambiorix ambiorix. dianoix dianoix. et oryx oryx. quod per ypsilon scribitur. et dioyx dioyx. quod in erperatur fossa iapyx ia pyxis. ut vero quod solus in gentium fecit niuis niuis breuiat. Ox, ocis, producit, quod nomina desinentia in ox mittentia gentium in ocis, producant. ut atrox atrox. vel ox, ocis. in gis. tamen vni in reperio allobrox allobrogis quod breuiat. Iuuenalis. Rufum qui toties Et cerone allobroga dicit. breuiat quoque cappadox ocis. et per cor ocis. & alphurnine. in ista pycocis. si biceps perissa panis. et porrige. quod nota in ux. desinentia mittit gentium in ucis. et ugis. producit, ut lux lucis. pollux pollucis. frux frugis. Et existit quing; breuiat hinc. nux nucis. crux crucis. dux ducis. erux trucidis. volux volucis. et dux quae in ois docti putant siue per. et coniunt (ut pifetan; credit) breuiat. Quid si regula inuertas; qua; si quod plurale sit singularis erit. ut repestath. sermonis. magnis. non producit penultia ratione cremet pluralis sed ratione singularis. quod vero diximus de gentium singulari & regulari inrelligendum est. nam irregulares proportionem regularis sequuntur. ut ab eo ad est vni vni. gentium irregularis est vni regularis vni vni. et in plurali vni vni narsi cremetum habet: non sup gentium irregularis sed sup regularis. eodem modo & similibus

A Plurale. Quod a. o. e. in cremet partium orationis que per casus declinatur in ptu rali producit. ut musc musarum. dñi dominorum. dies dierum. tamen. et breuiat. ut patres patribus. veru verubus. Aduertendum tamen quod cremet pluralis debet intelligi quoties crecit vna syllaba sup gentium singularis. quod si non crecit sup gentium illud cremetum non pluralis sed singularis erit. ut repestath. sermonis. magnis. non producit penultia ratione cremet pluralis sed ratione singularis. quod vero diximus de gentium singulari & regulari inrelligendum est. nam irregulares proportionem regularis sequuntur. ut ab eo ad est vni vni. gentium irregularis est vni regularis vni vni. et in plurali vni vni narsi cremetum habet: non sup gentium irregularis sed sup regularis. eodem modo & similibus

Liber quartus.

Dominantis verborum, post formationem temporum & personarum nihil est in ver-
detraque viliū est hoc in loco de crementis verborum regulas tradere. Sed quia hec
pars satis commode est ab Alexandro pertractata, nihil quatenus in subiunctiui præteriti
to & futuro non nihil aberrauit, quatuordecim illius versus mutuari sumus.

Personam primi, quid sit
verbi crementum in præ-
sens ostendit dicens: q̄ cum ra-
tio declinādī verbum exigit, vt
per vnā aut duas aut tres syl-
labas crescat super verbi primā
positionem tunc dicitur habere
crementum, quod si vna syl-
laba crescit, syllaba que sequitur
vt primā secundę personę erit
in primo cremento, nam vltima
semper sequitur regulas que de
vltimis syllabis traditę sunt.
Secūdum vero crementū erit:
cum duę syllabę superant posi-
tionem. Tertium præterea cum
tres syllabę superant eandem
positionem. Possitio autem il-
la dicitur vnde nomen siue ver-
bum incipit declinari. Sed hic
secundam personam præsentis

indicatiui modi facimus positionē, quia prima persona in verbis secundę & tertię & quar-
te coniugationis in .o. paruum desinens vna syllaba vincit secundam personā, vt doceo
doceas, cupio cupis, audio audis, &c. crescens, quia in omnibus tribus crementis & in omni-
bus coniugationum omnium temporibus semper producit, vt amamus amabamur ama-
ueramus. Excipitur primum crementum huius verbi do das, & ab eo cōposita primę con-
iugationis q̄ breuiatur, vt damus dabam dabo, dabo darem dare, venundamus venunda-
bam, venundabo, venundarem, venundare, & in voce passiuā eodem modo in aliis crementis
is vocem sequitur generalem, E, nisi cum subit, q̄, e, in crementis verborum nisi sequa-
tur, r, littera semper producit, vt amemus, doceamus, audiscimus, quod si vo-
cis sequitur, ex regula generali breuiatur, vt doceam, doceamus, si vero sequitur, r, nū-
merus est ratio, nam aliquando, e, breuiatur, aliquando producit, Omne lego præsens di-
citur igitur q̄ lego, i, verbum tertię coniugationis: per quam hoc verbum lego legis de-
clinatur: si post, e, sequitur, r, breuiatur omne præsens tam in voce actiuā q̄ in voce passiuā,
breuiat quoq̄ secundum quartū, i, præteritum imperfectum quod est tempus secundum
quartū, i, subiunctiui qui est in ordine modorum quartus, vt vtinā legerē cum legerē legere
in voce passiuā legeris vel legere, in præsentī indicatiui leger elegatur, in præsentī impe-
ratiui, vtinā legerer, in præsentī optatiui cum legerer, in præterito imperfecto subiuncti-
ui, eadem est ratio de præterito imperfecto optatiui, plusquā perfectum quoq̄ in omni cō-
iugatione breuiat, e, sequētī, r, vt amaueram, docueram, legeram, audieram, Semper ero,
q̄ tempora in ero, vel erim desinentia, hoc est futurum indicatiui subiunctiui: & præteri-
tum perfectum optatiui & subiunctiui, quoq̄ sequuntur, i, sequentes personę cum futuro
imperatiui breuiat illud, e, in penultima, vt amauero, amauerim, amaueris, amauerit, & r
ta sit, q̄ futurum primę et secundę coniugationis vocis passiuę breuiat, e, ante, r, vt ama-
bor, amaberis, vel amabere, docebor, doceberis vel docebere, Longum passiuo, q̄ in voce
passiuā reris, vel rere, producit, e, ante, r, q̄ sit in præsentī optatiui præterito imperfecto

De crementis verborum. Cap. iiii.

Personam primi præsentis verba secundam;
Si numero vincunt, dicas crementa tenere.
Crementum verbi primum dic, quod positurā;
Aequar, bis supernas dicatur habere secundum.
Quod si ter vincit, tria tunc crementa notabis.
Nam finem verbi specialis regula signat.
Acrefcens verbum producere debet vbiq̄.
Ex do fit a breuis cum primā compositiuis.
E, nisi cum subit, r, debes producere semper.
Cum subit, r, eurtam dant plurima: plurima longā.
Omne lego præsens breuiat: quartiq̄ secundum.
Plusquam perfectum per quālibet eī breuiandum.
Semper ero vel erim breuiabis, quāq̄ sequuntur.
Cura sit in prima beris & bere siue secunda.
Longum passiuo reris, vel rere notato.

De syllabis

subiunctiu. vt vtinam amaret amaretis. vt amarete. cum amaret amaretis. vt amarete
 E. verbum crescens. quod in omnibus alijs locis ab his quę supra notata sunt. c. in cres-
 cimento semper producit. cum videlicet sequitur. r. quod non sequitur. superius regula
 iam tradita est. vt in presentis optatiui & preterito imperfecto subiunctiuo vocis actiuę. vt
 vtinam docerem cum docerem. & in preterito perfecto indicatiu. vt amauerunt vel ama-

- E. verbum crescens alibi producit vbiq.
- Tibi producit quartę crescens prima.
- Primi preterito reperitur inus breuiari.
- Rimus vel ritus verbum producit vbiq.
- Ast erimus eritis. ab ero semper breuiabunt.
- Sed primi presentis breuiat. r. preteritumq.
- Inq. velim producere meta priora vel in fura.
- I. breuis alijs. si non. u. consona subdit.
- O. crescens semper producit. u. breuiatur.

positionem nisi in vna syllaba in prima persona plurali. cum debuerit produci. i. breuiari.
 vt vinclo vincis. vixit viximus. sancto sanctis. sanxi sanximus. venio venis. veni venimus.
 Partim est regula per se. quoniam in omnibus conjugationibus in preterito perfecto in-
 dicatiu illud. i. breuiatur. vt amauimus docuimus legitimus audimus. Rimus vel ritus.
 quod vbiq. in conjugatione reperitur rimus & ritus illud r. debet produci. hoc est in
 secundo futuro indicatiu. & futuro imperatiu. & in preterito optatiu & subiunctiu. & fu-
 turo etiam eiusdem modi. quibus in locis eadem est vox idemque accentus. Ast erimus. i.
 futuro indicatiu huius verbi sum es in prima et secunda persona pluralibus breuiatur.
 Deinde dicitur q. in presentis aut preterito perfecto indicatiu non producit ritus et r-
 tis. sed sequuntur regulam generalem. vt querimus queritis. Quod vero illud. i. p. n. c. t.
 debeat omnes grammatici (qui modo digni sunt hoc nomine) testantur. Probus de pre-
 terito perfecto subiunctiu quem ipse adiunctiuum appellat. in omnibus inquit quatuor
 conjugationum modis prima secundaque pluralis penultimam semper producit. De fu-
 turo quoque subiungit plurali numero prima & secunda persona omnium conjugationum
 penultimam longam habent. & subdit exempla vt clamauerimus clamaueritis. inouerim
 inoueritis. au dixerimus au dixeritis. dixerim dixeritis. Idem quoque vbi de breuib. pro
 longis & longis pro breuib. agit. sic scribit Vergilius. c. dicit egerimus nostri. r. inquit syl-
 labam longam corripuit. cui assentitur Sernius locum illum exponens. r. inquit syl-
 labam preter naturam corripuit Vergilius metri gratia. quia aliter non poterat stare ver-
 sus. Eadem quoque ratio coegit Quidam syllabam longam breuiare. cum dicit in. s. meta
 Ruper honoratas a summo mea vulnera celo videritis stellas. Et preter autoritates
 quas in commentationibus nostris attulimus. Prudentius in psychomachie prologo. si
 quid trecentis bis nouenis additis possint figura nouerimus mystica. quod est trime-
 trum iambicum habes necessario in quarto loco iambicum. & consequenter r. longam. Cas-
 tullus quoque in carmine phaleutico. & c. milli multa facerimus. Inq. velim produci. q. b.
 velim & sim in futuro optatiu. & in presentis subiunctiu producit crescens. vt vtinã veli-
 mus velitis. c. si velimus velitis. vtinã simus sitis. cum simus sitis. Is. breuis. q. in alijs lo-
 cis ab his qui superius notati sunt. i. semper est breuis. vt legitimus legitis. legit legitote.
 legimus legimini. amamus amant. oecumini. audimus audimini. q. b. vero subdit. si non. u. consona subdit. iam dictum
 est de preteritis perfecti crescento in quarta conjugatione quod producit. vt audis. stabili-
 tati. dormit. nunc vero de alijs conjugationibus idem esse dicendum precipimus. vt cupio
 cupiunt. sapio sapiunt. quero quęstus. cico ciuit. O. crescens. q. o. in crescentis verborum sem-
 per producit. vt amatote. docetote. u. vero semper breuiatur. vt volumus. possumus.

Liber quintus.

- A** te b. breuis est, vt strabo onis. trabesis. labo as. producitabel. crabro onis. Flabrum i. Flabellum i. Fabula æ. Labicum i. Labor eris. labesis. nabis is. pabullii. fabura æ. fabus bi. tabraca ç. tabesis. tabi bo. Et verbalia in abilis. vt fabilis nabilis breuiant habilis stabilis.
- A.** ante c. breuis est, vt achademia ç. achantis idis. acer eris. pro arbore. macera. um. pro ducit acer eris. acis is. flu. Brachium ii. Brachæ arum. cacus i. Cacabo as. cacabus i. Dacus i. Facundusa. um. Gracito as. Machina ç. Macero as. Pacuius ii. Pachinnus i. Placo placas. Racipolis is. Trachin inis. trache es. vacia æ. vacienus vacieni. vacini. um ii. vacillo as.
- A.** ante d. breuis est, vt vadum i. gradior eris. producant vero adam caduceus i. Clades is. Padusi. gadesium. ladon onis. rado is. radix icis. spadix cis. Suadco es. trado is. traduco is. vado is. gradius indifferentem habet.
- A.** ante e. breuis est, vt vasa a. um. Afer Vero producit.
- A.** ante g. breuis est, vt rago is. plage arum. pro reti & pro regione, plaga æ. producant vero. Agea ç. agalma aris. bragada ç. fagus i. flagito flagitas. flagitium ii. Fragum i. fragor aris. vnde suffragor & refragor. lagusi. magalia tum. Mago onis. Pagus i. Pagina æ. plaga ç. pro vulnere, sagusi. saga ç. strages is. stragulum i. tragula ç. vagio vaggis. vagina vaggis.
- A.** ante l. breuis est, vt malus a. um. alo is. Producant vero ala ç. ales itis. alea ç. alecto us. Alia ç. flu. Balena ç. Baliista sic. Balo as. Calo onis. caligo as. halo as. hallex ecis. Malus arbor. Malum pomum. Mala ç. pro Mandibula ç. palatium ii. palus i. Palor aris. pala æ qualis i. qualis e. Talus i. talis e. Palatum mediam habet.
- A.** ante m. in dissyllabis producitur, vt fama ç. Breuiant vero amo as. chlamys ydis. Fames is. famosi. Tamen. ~~poli~~ polysyllaba, vt mamilla ç. amita ç. Preterq̄ amentum i. amicum i. Dametas ç. lamina ç. lamentor aris. Mamercus i. mamertinus i. Mamura ç. Mamurius ii. & bamura ç. Hamusi. indifferentem habet.
- A.** ante n. in dissyllabis producitur. vt fanus a. um. planus a. um. breuiat vero Anas anaris anas us. canis is. cano is. clauis is. manus us. planus i. pro nebulone. Et abana præpositione græca composita, vt analecta orum. anaglyphum i. Et polysyllaba, vt animusi. anubis idis, præterq̄ anulus i. canabis is. danubius ii. Ganeo onis. que producant.
- A.** ante p. breuis est, vt lapis idis. napusi. vapidus a. um. producant vero apis bos. apulus a. um. apulia ç. apennius i. apidamus i. aphrica ç. crapula ç. pape. papilio onis. papo as. rapumi. sapo onis. sapis is. fluuius saperda ç. upulo as.
- A.** ante q. breuis est, vt aqua. ç. Laqueus laquei.
- A.** ante r. breuis est, vt arista ç. aruspiceris. hara ç. producant vero ara ç. pro altari. arados arco es. area ç. Barium ii. baris idis. Caria ç. carica ç. careticis. glareca ç. larius ii. larissa æ. Naresium. naricia ç. pareo es. Et nomina adiectiua in aris ara arum. vt clarus clararclarum. Varusa. um.
- A.** ante s. breuis est, vt asia ç. casa ç. producant asius a. um. asis idis. asopus i. Basius ii. casseus i. nasus i. naso onis. phasis idis. Santon onis.
- A.** ante t. breuis est, vt quater. nato as. producant tays. yos. attagena ç. atella ç. atina ç. ater atra atrum. carillusi. cratis idis. crates is. crater eris. clarus i. frater tris. farum ç. gratus a. um. latus a. um. laterna ç. latona ç. mater tris. materia ç. maturus a. um. matutinus matutina matutinum. pratum ti. patagia ç. flu. Saturnus saturni. Scatinia lex. Vates vatis. Vaticanusi.

De primis syllabis.

L ante r. longa est, vt lira pro sulco, & a chir quod est manus deducta partu reuiant, chira gra a. partim pro ducunt, vt chirurgus i. chironomon onis. breuis vero diriz mo is. hyrie es. hyrundo inis. lyra a. miron onis. nomen proprium viri: myron quod interpretatur vnguentum, pircusi. pirus i. pirum i. A pyr quod est ignis deriuata partim breuiant, vt pyra pyracm̄ onis. pyretum i. pyropus. i. partim produunt, vt pyramusi, pyramis idis. pyrenees. pyrout i. quirinusi. fyrus a. um. fyracufa: arum. tyrus i. tyranusi. viridis e. viroes. viriatus i. virtuosus a viro.

L ante s. longa est, vt nisusi. breuiant vero vifon onis. ifara ç. ifaurus i. miser a. um. nifi coniuñtio, ptifana ç. ptifis is, sifer is. sifimbrum i.

L ante t. breuis est, vt italus a. um. mitra ç. citrium ii. vitrum i. britannia ç. vitium ii. Produunt vero Bithinia ç. briton onis. clitella ç. clitunus i. clitorius ii. clitononnis, ditto as. diteseo is. fritirio is. Italia ç. Ithyreus ei. Mirillus i. nitor eris. pithagoras a. pithaus i. python onis. pythius pithura indifferentem habet, ritus us. rito as. icitor aris. sitron onis. triticum i. triton onis. tityrus i. titananis. titillo as. vita ç. vitis is. vito as. vitupero as. zythum i.

L ante u. consonantem longa est, vt linor oris, viuo is.

O Ante b. longa est, vt Gobius ii. Robor oris. breuiant vero globus i. obefusa. um. obelus i. obolus i. obex is. probusa. um. probo as. probum i. soboles is.

O ante c. breuis est, vt proceresum. voco as. Produunt vero cocytusi. Crocaus i. focale is. locustia fax. oceanus i. ocyor & oeyus, phoca ç. phocis idis. procerus a. um. proculum i. vocalis vocale.

O ante d. longa est, vt clodius ii. lodixici. rodo is. Breuiant vero fodio is. modus i. Modus aduerbium, odor oris. Odium ii. Era pus podos, & rhodos quod est rosa composita & deriuata, vt podalirius ii. rododaphne es. rhodus i. rhodape es. rhodanus i. fodalis, fodes particula blandientis.

O ante f. breuis est, vt ofella. Producit vero tofus.

O ante g. longa est, vt cogo is. Breuiant vero logas & ab eo composita & deriuata, vt theologus i. Rogus i. Rogo as. roga a.

O ante l. breuis est, vt colon membron, colo is. colocasia a. Produunt boletus i. bola. ç. colum i. coliphium ii. dolium dolii. dolon onis. moles molis. molior iris. moli yos. nola a. Nolo verbum, olearius i. olenos i. olim aduerbium, prolixus a. um. proles prolis. polyplus i. polydamus polydamantis. folus a. um. Solor aris. solers tis. solemsis e. spolerami. Tmolus i.

O ante m. longa est, vt doma atis. vomer vel vomiseris. como is. comesioraris. Breuiant vero Bromius ii. Coma comç. Comesitis. Chromisis. Comedo comedis. Dominus domini. domus as. Domo domas. Glomeroas. Homo hominis. Homerus homeri. no masadis. Omafumi. Omitto tis. Stomachus i. omachi. Vomis is. tomos & ab eo composita, vt atomus i. proromus i.

O ante n. breuis est, vt bonus a. um. moneo es. produunt Conor aris. cone es. conopes um i. conas i. Donumi Donec. Monichus i. Nonus a. um. nonç arum. pronus a. um. pono is. pone prepositio & aduerbium, zona ç. & a gonia quod interpretatur angulus: & phone quod est vox, & ab eis composita vt trigonus a. um. phenacius i. de quibus in medijs syllabis dicitur.

O ante p. breuis est, vt populus i. opis opem ab ope, & in plurali opes. Sopor oris. produunt vero coga a. n. p. facmine, copia a. copula ç. copos is. cophus i. furdus, dropaxis.

- Opis. ympha, opilio onis, populus i. pro arbore, propeanum i. propago, pro vite, propit. s. indifferentem habet, psophis idis, Scope arum, Sopio is, Stopus.
- O. ante q. brevis est: vt loquor eris, coquo is, quoq.
- O. ante r. brevis est, vt elorusi, cora q. oppidum italie. Producent vero corusi. pro vno to argeste, coram ppositio & aduerbium, coricus i. coritas i. coraium ii. choreus, doris idis, doricasa. um, dorion ii. doron hoc est donum siue palmas. Hora x. Morus i. morio onis. Noricum i. Ora g. oro as, orathia q. orion onis, oricos opp. Prora g. Sora x. Soracte is, Sorex icis, thorax acis. Et habentia l. ante o. vt lorum lori. Gloria: g. Floro as.
- O. ante s. longa est: vt mosesis, prosa x. Breuiat vero cosq arum, cosyra q. dosis hoc est datio, Mola q. ofiris idis, Proseucha q. profymna q. posui a pono is, Rosa q.
- O. ante t. brevis est: vt notus ventus, notius, t. purius, nota q. Et noto as, bothrus i. producent vero clothios, Lothosi, poro as, Protheus i. Sorodes is, totusa. um, Et a pro s. quod interpretatur primis composita: vt protogenes is.
- O. ante u. consonantem brevis est, vt ouis, nouisa, um, producit vero ouum i.
- V** Ante b. brevis est: vt tuber a, um, producent vero Bubulcus i. Bubo onis, Bubulus i. Bubastus i. Vber eris, Lubilus i. Lubricus ca. cum, Nubes is, nubo is, Pubes is, Rubigo ginis, suber beris, Subula q. tuber tuberis, Vber yberis.
- V. ante c. longa est: vt duco is, luceo es, breuiant vero cucufas atis, cuculus i, cuculo as, cucullus i, cucuma m. q. cucumis eris: cucurbita q. cucurrio is, Ducenti q. a, Duceni q. a, Lucundus da, dum, Lucerna q. lucrum i, lucumo onis, lucellum i. Sucerda q.
- V. ante d. longa est: vt rudo is, ludo is. Breuiant vero pudor onis, pudet pudebat. Rudis de. Rudis is, virgipretoris, Rudestis, Sudes is, Studis ii, Tuder eris, tuders tis.
- V. ante f. longa est: vt vfens tis, bufo onis, Breuiant vero rufq arum.
- V. ante g. longa est: vt ingerum i. nuge arum, Breuiant vero Fugio is, Fuga q. Iugum i. Iugis e. pugililis, tugurium ii.
- V. ante l. brevis est: vt fulix icis, Producent vero Dulus, Dulichium ii, Fuligo inis, Iulius ii, mulus i. mula q. puleium i. pelex icis, thule es, vligo inis.
- V. ante m. longa est: vt humor oris, humidus a, um, humanus a, um, iumentum i. Breuiat vero cumulus i. crumena q. humus i, Humerus i. Numaq. Numatia q. numanus i. n. p. viri, Numerusi, numisma tis, Rumex icis, tumeo es, tumulus i. tumultus us.
- V. ante n. longa est: vt munus eris, breuiant cuneusi, cuniculus i. Tunica q.
- V. ante p. brevis est: vt lupus, producent vero Cupa q. Iupiter, Nuper, ad pupus i. pupa q. pupula q. pupillusi, Rupes is, suparusi, stupa q. scrupusi.
- V. ante r. longa est: cura q. curio onis, breuiant vero Curius ii, curesium, oppidum, cures res populi dalmatice, curulis e, durius ii, fluius, Furio is, Muria q. Nurusus, spurtus ii.
- V. ante s. longa est: vt passio onis, breuiant vero Frusino onis, Pusillus a, um, susanna q. sit furus.
- V. ante t. longa est: vt vt or eris, Breuiat vero curisis, Fratex icis, Futuo is, Futurus a, um, Lutum i, Mutina q. mutilusa. um, Muto onis, Nutro is, puteusi, putris e, putus a, um, puto as, Ruteni populi, Rutilus a, um, Rutuli populi, Rurum i, Rutababq. flu. rutape, oppidum, Vtera. um, Vter is, Vtica q. vtiq. coniunctio.
- V. purum ante u. consonantem longum est, vt Vua. Quod si consonans precedat breuiatur: vt fluius ii, iuuo as, pluuia x.

De medijs syllabis.

Ante b. in medijs syllabis breuis est, vt Calabria. syllaba. prod in vero atabulus. i. & verbalia in abilis desinentia: vt amabilis. Et in abudas. .um. vt populabundus a. um. Et in abulum, vt incunabulum i. vcnabulum i. tintinabulum: & in abrum, vt velabrum i.

A. ante c. breuis est. vt alacer acris, producant vero benacus i. cloaca. iracundus a. um. meracus a. um. mustiacum ii. nouacula a. opacus a. um. pastinaca a. pistacium ii. portulaca a. retinaculum i. farracum i. Et nomina deriuata in acrum, vt lauacrum, simulacrum ambulacrum, vel in aculum, vt gubernaculum. Et in aceus a. um. vel acius a. um. vt ordeaceus a. um. Gallinaceus a. um. vinacium ii.

A. ante d. breuis est, vt bragada flu. Producit vero cicada.

A. ante g. longa est, vt imago inis. indago as. vel indago inis. Breuiant vero aruiragus i. asparagus i. chiragra a. lalage es. mandragora a. massageta a. pitagia a. pelagus i. podagra a. vertagus i. Et composita ab agoreo quod est vado, vt pythagoras. Et ab ago quod est ducio, vt pedagogus. Et afrango, vt naufragus. Et a vago, vt noctiuagus.

A. ante l. breuis est, vt menalusi. italusi. producant vero canalis, omphale, fardanapalus, stimpthalus, sandalium. Et deriuata in alis desinentia, vt vocalis, venalis.

A. ante m. breuis est: vt calamus i. thalamus i. producant vero dictamum i. & verbalia in amen, siue amentum finita, vt iuuamen siue iuuamentum, & hebraea ad nostram declinationem reducta, vt adamadamus, abramusi.

A. ante n. longa est, vt inanis. Breuiant vero apidanusi. balanus i. clibanusi. drepanum i. dardanus i. eridanus i. galbanumi. Hyppanusi. Hyppomanes, laganum i. libanus, raphanusi. rhodanus i. stephanusi. Et nomina graeca a phanes composita, vt epiphanes is. aristophanes is. Sicanus a. um. & cyane mediam habent.

A. ante p. breuis est: vt alapa a. therapna a. Producant vero anapis is. mesapusi. priapus i. serapis is. sinapis is.

A. ante q. breuis est, vt tanaquil. Producant vero nequaquam, & vtraque in ablatiuo: & vsquequaque aduerbium.

A. ante r. breuis est, vt cythara a. barbarus a. um. Producant vero amaracus. amarus a. um. auarus a. um. Cochleare is. Denarius ii. tiara a. Et denominatiua in aris, vel arius, a. um. vt auxiliarius e. antiquarius a. um. sextarius ii. sacrarium ii.

A. ante s. breuis est, vt Petafo onis. carbasusi. Producant vero Agaso onis. Amasis is. Omafum i.

A. ante t. breuis est, Cyathus i. calathus i. Producant vero acathes a. arathus i. aratrum i. egathes insula. Et propria nomina in ates, vt phrates is. Euphrates. Et denominatiua in atus, vt senatus.

A. ante u. consonantem longa est, vt cadauer cadaueris, papauer eris. Breuiant vero Bactanus a. um. Patauium ii.

E Ante b. breuis est: vt tenebrae an erebus i. Producant vero Corebusi. Ephibus i. perthebas a. um.

E. ante c. longa est: vt imbecillus a. um. & a theca composita, vt bibliotheca, apotheca. Breuiant vero Seneca a. Senecio onis. illecebrarum.

E ante d. longa est, vt teredo inis. Breuiant vero andromeda inis. sedum i. lebedos a. accedo onis. peuceanum i. tencedos i. vndo inis. Et ab heda composita, vt heda, synheda, exhedra, & a medio quod est impeto composita, vt hemedos, & heda quod est gloria, vt empedocles.

Liber quintus.

- E.** ante f. in verē est, vt tepefacio is, calefacio is. Producunt vero veneficus i. veneficia.
E. ante g. b. s est, vt elegia a telegonus i. producit vero cethegus i.
E. ante l. breuis est, vt obelus i. sepelio is. Producunt vero phafelus i. philomena a. Et des-
 riuaria in elis, vt crudelis, & in cla, vt tutela. Cybele indifferentem habet.
E. ante m. longa est: vt eremus i. Breuiant vero arthemis idosi. diana & ab eis composi-
 ra. Elementum i. ptolomeus i. theopolemus i. vehemens vehementis.
E. ante n. producitur, vt verbena g. Breuiant Armenia a. ebenus i. helenus i. helena g. in
 nenisis. ingenium ii. ingenus a. um. olenus i. porfena a. Et composita a venio is. vt
 ad aena a. Eta genes hoc est genus: vt archigenes, antigenes, diogenes, hermo genes vt
 monogenes, origenes, protogenes. Et a filenes hoc est robur: vt antisthenes, calisthe-
 nes. demoi. henes. Et a parthenos quod est virgo: vt parthenope, parthenopeus, & in
 mene vel menes finita: vt climente es, periclimenesis achimenesis.
E. ante p. breuis est, vt telephus i. Producunt vero asepus i. asclepius ii. Iosephus i. praes-
 sepe is.
E. ante q. breuis est, vt Die quarti, Die quinti.
E. ante r. breuis est, vt cerberus i. Producunt vero abdera g. austerus a. um. chimera g. cis-
 thera orum. citheron onis. cyperus i. galerus i. homerus i. Et ab hieros composita, vt
 hiera a. hierapolis i. hiberus i. Megera g. misterium ii. niceterium ii. panthera g. pode-
 ris is. fyncerus a. um. seuerus a. um. trieteris idis.
E. ante s. breuis est: vt apefas antis. Producunt vero car. chesum i. di. a. cefiseoa. galesus i
 halefas i. lyrnesus i. millesius a. um. marpesus i. magnesia sig. mathesis eos. poesis is. fyn-
 terehis is. frenesis is. & ab esus a. um. composita: vt obefusa. um.
E. ante t. longa est, vt moretum i. Breuiant vero amethiusus i. aretusa a. Chryfendeti i.
 Iapetus i. Macetes g. Pharetra g. pheret. um i. Piretrum i. Pheton ontis. Phetusa a. Tay-
 geta g. Taygetus i. Triquetra g. Triquetrus a. um. Temetum ti. Venetus a. um. Vietus
 a. um. Et denominatiua in eras, desinentia: vt pietas atis. varietas atis. & ab arete hoc
 est virtute composita: vt panaretosi. aretalogus i.

Ante. b. breuis est, vt sensibilise. alibi.

- I.** ante. c. breuis est, vt rusticus, amicus nomen proprium viri. producant vero ami-
 cus. a. um. apicius ii. apricus a. um. aritia g. Caicus i. Canicula g. Craticula g. Cu-
 ticula a. Cuniculus i. Conuicium ii. Ceruical alis. Equicolus i. Febricula g. Formica
 a. Labicū i. Lectica g. Lorica g. Lumbricus i. Myrica g. Marica g. Medicus a. um. Mea-
 reticula g. Multicium ii. Nafica g. Nouicius a. um. Numicius i. pallicius i. periculum i
 possicus a. um. possicus ci. pudicus a. um. pedico as. pediculusi. phornicopterusi. Re-
 dimiculum i. Rubrica g. Tribicusi. Tibicen inis. Tegeticula e. Vesica a. Umbilicus
 i. Vritica g. Vitica g. Vaticanusi. Viticula g. Et a nice hoc est Victoria composita: vt po-
 linices is. Olympionices a. Et nomina barbara in icus. vt alaricus i. Theodoricus i.
 Federicus i.
I. ante d. breuis est, vt liuidusa. um. cupidusa. um. producant vero abydos i. acidalia sig.
 Cupido cupidinis. Desidero as. Fastidio is. formido as. trucido as. Et nomina in ido-
 exestia: vt formido inis. libido inis. Et nomina patronimica masculina a nominibus
 in eus, diphthongon desinentibus. vt a prometheus ei. pte methides a. thudeusi. this-
 tides. Nam reliqua fere omnia breuiant: vt a priamo priamides: anefiore nestorides.
 ab agamennone agamennonides.
L. ante f. vnum reperio productum allifae arum.

De medijs syllabis.

- I.** ante g. brevis est: vt litigo. producant vero auriga æ. Caligo as. Castige. Fatigo as. Fastigiamii. Lestrigones um. Prestigia arum. Et asligo is. composita. Atstigo is. Infigo is. Instigo as. Salpyga æ. Origanum i. Quadriggerarum. Vestigo as. vestigal alis. & nomina exeuntianigo. vt caligo inis. vertigo inis. vligo inis.
- I.** ante l. brevis est. vt massilia. producant vero asylusi. asylum i. asylas æ. nomē propriū viri. aprilis is. edilis is. Crocodilus i. Eryphile es. Exilis e. Massilus a. um. pamphila æ. Petilæ. Quintilis is. Sextilis is. Subtilis le. Venile le. Et nomina neutra in ile. desinentia. vt cubile. fedile. Et adiectiua a nominibus deriuata: vt a puero puerilis. a fene fenilis. Breuiant tamen ab humo humilis. a pari parilis. a dape daphilis.
- I.** ante n. brevis est. vt optimus a. um. producant vero ariminum i. Discrimē inis. Enthymema aris. Opimus aū. Quadrimus a. um. Sublimise. Et nomina a verbis quartę conjugationis in imen exeuntia. vta munio is. munimen inis. alenio is. lenimenis. a farcio is. farci men inis. & que exeunt in entum. vt venimentum. pauimentum.
- I.** ante n. longa est. vt clandestinus a. um. pachinus i. Breuiant vero acinus i. amineum ei. apirinum i. ariminum i. asinus i. asine es. op. Buccinæ. Catinæ. Circinus i. Cininus i. mons & lacus ita lig. Cominus aduerbium. Destino as. dominus domini. Eminus aduerbium. Euphrosine es. Eleemosyna æ. Fiscinæ. Fuscina æ. Fuscinus i. Femina æ. Frusino onis. Inquino as. Licinus i. nomen proprium viri. Lamina æ. Machina æ. mutina æ. Morinus a. um. Nundinæ arum. Pagina æ. patinæ. pampinus i. proserpinæ. Protinus aduerbium. Ruspina æ. Sarcina æ. Sarcina æ. Sibina binæ. Starina siatig. Sophrosina æ. vicinus ni. Trutina ting. & quedam nomina adiectiua ab aduerbijs temporalibus deriuata. vt crastinus a. um. Diutinus a. um. Hornotinus a. um. pristinus a. um. perendinus a. um. Serotinus a. um. alia tamen producant. vt matutinus. vespertinus. Et a nominibus materiam significantibus deriuata. vt oleaginus a. um. Faginus a. um. Tiliaginus. Cerrinus. Era nominibus colores & lapillos. siue odores & vnguenta significantibus. vt adamantinus a. um. amethystinus a. um. amaracinus a. um. amygdalinus. a. um. Bombycinus a. um. Bissinus bissina bislinum. Crystallinus a. um. Crocinus a. um. Coccinus a. um. Carbasinus a. um. Glaucinus a. um. Gausapinus a. um. Hiārinus a. um. Hyacinthinus a. um. Myrrhinus a. um. Prasosus a. um. Smaragdinus a. um. Sādicinus a. um. Tiriantinus a. um. Et quedam nomina gręca in rinos desinentia. vt arinos. oporinos. therinos. chimerinos.
- I.** ante p. brevis est. vt demophonis. Producant vero. Euripus i. Euripides tamen apud Sidonium breuiat. Seriphos. colliphium. Obliipusa. um.
- I.** ante q. longa est. vt antiquus a. um. vbiq. Breuiant vero aliquis aliqua aliquod vel aliquid. Reliquus a. um. Siliqua æ. Vndiq. Vtiq.
- I.** ante r. brevis est. vt zephyrus i. producant vero Bustris idis. Cercita æ. camiros i. corsyra æ. colyra æ. collirium ii. cyprusi. Delirus a. um. Epirus i. Ithyreus a. um. Magiros i. Misirus i. Papyrus i. Podalyrius ii. Sappirus i. Semiramis idis.
- I.** ante s. longa est vt anchises. Breuiant vero cythifus i. Elifusa. um.
- I.** ante t. brevis est. vt digitus i. Iechylus. Producant vero a conitum i. architas æ. Beritas i. Caramitus i. Cocyus i. coritus i. Hermaphroditas i. Idolothytum. Inuitas i. Lufitani æ. Margarita æ. mauritania æ. Pituita æ. Parasitus i. Therites therite. Aliud inis. & nomina gręca in itis. desinentia. vt phrenitis. nephritis. pleuritis. Et a nominibus proprijs virorum siue locorum deriuata in ites. vel ita. pro masculinis. & in itis pro femininis desinentia. vt leuitus vel leuita leuita. leuitis idis. moabitus vel

Liber quintus.

moabit. moabitidis. Et denominatiua in itus. a. um. executia, vt auritus a. um. turz
tus a. um. Verba quoq; frequentatiua & nomina participalia quae formantur a supinis
verborum quartae coniugationis in itum, poenultima longa terminatis, vt dormio dor
mis dormitum, dormio dormitas, audio audis auditum, auditus. Seruitus tamen a
feruio seruis, poenultima breuiat, & seruitium ii.

I. ante u. consonantem longa est, vt salua a. Breuiat vero rediuuus a. um.

O Ante b. breuis est, vt orobusi. Producit vero october octobris.

O. ante c. breuis est, vt colocasia, producant patrociniū ii. negociū ii.

O. ante d. longa est, vt herodius i. herodes is. orodes is. Et nomina graeca in odes
finita, vt godes is. terrenus. Capnodes i. fumofus. Erab ode quod est cantus, vt epo
dos. Abodos vero quod est via coepposita breuiant, vt exodus i. periodus i. synodus i.

O. ante g. breuis est vt coepposita a lōgos, quod est sermo, vt theologus: autrologus, are
talogus, producant vero ab ago, quod interpretatur duco coepposita, vt pēdagogus,
ifagoga a. paragoga a.

O. ante l. breuis est, vt albolus i. sobolesis, producant vero a tolia g. capitolium ii. Cis
molus i. Idolam i. Mediolanum i, pactolus i. Et a poleo hoc est vendo coepposita, vt
pharmacopola g. bibliopola a.

O. ante m. longa est, vt amomum i. Breuiat vero sodoma, salomon, salome. Et a siomos
coepposita, vt chrysofomus i. & adromos, vt caradromus, & a romos, vt atomus.

O. ante n. longa est, vt corona, bellona. Breuiant abrotonum i. aponus i. aulonius. a. um
Coctonum i. Geriones is. Hermione es. micone es. Et a gonos siue gone quod est ge
nus coepposita, vt antigonus i. Erigone es. Et a phonos quod est mors, vt tisiphone es.
persephone es. leōtophonus. Nā a gonis quod est angulus producit: vt trigona figu
ra, aut tetragona, pētagona, & a phone quod est vox, symphonia, antiphona: a phena

O. ante p. breuis est vt caropus a sopum, rhodope, producant vero anthropos, a sopus i.
a sopusi. Canopus i. Canopium i. Crotopus i. Europa g. Hysopus i. Iopas g. Metopō
pyropus i. Sinope es. Sinopisidis.

O. ante r. breuis est, vt pacorus. Et coepposita a chorus, vt mesochorus: philochorus, & ad
agoreo quod est mercor, vt pythagoras g. anaxagoras g. a phoro quod est fero: vt
Carpophorus i. Doriphorus i. Producant vero aurora g. anthores is. Citorus i. Dio
ses is. Florus i. Et denominatiua in orus ora orum, vt decorusa. um. odorusa. um. Et
adoron quod interpretatur palmus siue donum coepposita, vt polydorus i. theodo
rus i. ifidorus i. Et a moros quod est fatuus, vt sycomorus.

O. ante s. longa est, vt hircosus, dolosus, olosa, metamorphosiseos. Breuiat vero ambro
sia g. ambrosius i. theodosius ii. graeca habentia omicron: vt mncmosyne.

O. ante t. longa est, vt crotus. a. um. Breuiant vero a dotos quod est datus coepposita,
vt antidotum i. herodotus i,

V Ante b. breuis est, vt coluber, rutuba g. delabrum. i. producant vero ambubaia.
Anubisidis. saluber bris. solubilis. volubilis. Anabo is. coepposita breuiat duo
pronuba, innuba. Connubium vero indifferentem habet.

V. ante c. longa est, vt canuchusi. caducus a. um. Breuiant vero volucer volucris, volus
cre, volacris is.

V. ante d. longa est, vt hirundo inis, testudo inis. Breuiant vero dryudē.

V. ante f. vnum reperio: nomen proprium viri, cucufas quod breuiant.

V. ante g. longa est, vt falsugo inis. erugo inis.

De medijs syllabis.

V. ante i. breuis est, vt amicus, amulus a. ii. Producent vero adularis, amul' ii. A pu-
lia, a. curulise, edulis e. getalia e. peculium ii. torcular aris, tribulis e. Et a uulc quod
est consilium composita, vt tra fibulus i. Arifibulus i. cleobulus i.

V. ante m. longa est, vt acumen inis, alumen inis. Breuiant autumo a. autumedeon e nris
columen inis, columella a. documentum i. emolumentum i. irrimo a. lucumo onis
monumentum ti. & a tumeo composita, vt contumax acis, Contumelia a.

V. ante n. longa est, vt fortuna e. Breuiant vero albunea a.

V. ante p. breuis est, vt vupa e. centurupe es.

V. ante r. longa est, vt silurus i. ligurio is. Breuiat vero bituri oram, camurus a, um. cēna
rio nis, lemures rum, luxuria e. mamurius ii. mercurius ii. purpura e. sabula e. tugurium
ii. Et verba desideratiua que formantur ab ultimo supino addita rio, vt ab esu esurio
ris a partu parturio ris.

V. ante s. produciunt, vt cerusa e. Breuiant brundasium, blandusta, canusium, perusium ii
volusium ii. venusium ii.

V. ante t. longa est, vt cicuta e. preputium ii. confuto as. refuto as. Breuiant arbutusi. de
fratum i. recutitusa. um. & a quatio is. composita, vt concurtio is.

V. ante u. consonantem breuis est, vt diluuium ii. exuniarum.

¶ De ultimis syllabis.

Cap. vi.

A Terminalis longa est, vt ama, supra. Breuiat vero ita. Puta aduerbiū. quia. Postea
indifferentem habet. Nominatiuus quoq; accusatiuus & vocatiuus vtriusq; nu-
meri præterq; nomina numeralia in ginta desinentia, vt triginta, quadraginta. Et
a nominibus græcis in as, & in es, productas desinentibus vocatiuus in. a. produciunt
vt aneas, o anea, anchises, o anchilā. Nominatiuus quoq; a græcis plerumq; produci-
unt vt nemea e. tegea e.

E. terminalis breuis est, vt hoc mare, lege legere, produciunt vero accusatiui & ablatiui
trium pronominum, ego, me, tu, te, sui, se. Et nomina græca formina que ad primam
declinationem nostram referuntur, vt penelope in nominatiuo datiuo vocatiuo &
ablatiuo. Et nomina græca pluraliter declinata, vt cete, tempe, mele. & vocatiuus a
blatiuusq; a nominibus græcis terminatis in es, producta que ad primā & tertiam de-
clinationem latinam referuntur: vt anchises, o anchise ab anchise, vlyxes, o vlyxe ab
vlyxe. Et ablatiuus singularis a nominibus quintę declinationis, vt dies a die. Et gen-
itiuus regularis quintę declinationis in e. vt dies die. Et secūda persona singularis præ-
sentis imperatiui modi secundę coniugationis æuius vocis, vt doce, moue, aude.
Et a duerbia illa: fere, ferme, quare, ne pro non, ne pro certe, ve pro hec sed hæc duo
diphthongon habent. Interiectiones quoq; produciuntur illę, vt pape. ohe. Et aduer-
bia a nominibus adiectiuis deriuata, vt a pulchro pulchre. Breuiant tamen a bono
bone, a malo male. Et præpositiones duc. e. de. produciunt.

I. terminalis longa est, vt gummi, amaui. Breuiant vero nisi, quasi. Datiuus quoq; & voc-
atiuus græci in. i. desinētē a nominibus quintę illorum declinationis: que ad tertiam
nostram referuntur, vt palladi: phillidi, priami, pari. Mihi vero, Tibi. Sibi. Abi. & Vbi
indifferentem habent.

O. terminalis indifferens est, vt ego, ergo, sermo, amo. produciunt vero datiuus & ablati-
ui singulares secundę declinationis, vt domino a domino, & aduerbia datiuus similia
vt falso, certo. Et nomina græca formina in. o. desinentia: vt sapho, alecto, elio, &
dictiones monosyllabę: vt. o. do. pro. Breuiant tamen, egdo pro die, cito, illico, modo

Liber quintus.

- duo, a ho. Gerundia vero datiu & ablatiu indifferentes definiunt.
- V. terminalis longa est, vt cornu, gelu.
- B. terminalis breuis est, vt ab, ob, sub. Barbara vero produunt, vt iacob, aminadab.
- C. terminalis longa est, vt hoc, dic, duc, sic, Breuiant vero fac, lac, donec, nec. Hic proso nomen indifferentes est.
- D. terminalis breuis est, vt ad, apud, sed illud, istud.
- L. terminalis breuis est, vt tribunalis, producit vero nil indeclinabile. Sol solis. Et nomina barbara, vt baal. Michael michaelis. Israel israelis.
- M. terminalis ab antiquioribus breuis ponebatur: sed in vsu auctorum aut abiicitur: aut cum sequenti consonante vocalem precedentem producit.
- N. terminalis longa est, vt peanpeanis, non, quin. Breuiant vero an, forsan, forsitan, raxmen, in. Et ex his composita, vt attamen, exin, dein, proin. Et nomina græca in on, fini ra: quæ ad secundam nominis declinationem latinam referuntur, vt ilion ilii, pelion pelii, accusatiuus quoq; primæ declinationis a nominibus græcis in. a breui termina tis, & secundæ in os, & terciæ in is, vt ægina æginam, menelaos menelaon, daphnis daphnin. Et nomina latina in en, desinentia, quæ mittunt genitiuum in inis, vt nomē inis, fulmen inis. Et dictiones compositæ cum hac particula ne interrogatiua quæ in fine abscinduntur, vt egon pro egone? viden pro videsne?
- R. terminalis breuis est, vt cesar aris, producit vero. Far faris. par paris. Nar naris. Ver veris. Iber iberi. Cor cordis. Fur furis. Cur aduerbium. Et nomina græca in . r. mittentia genitiuum in eris, vt a er aeris, a ther eris.
- As. terminalis producit, vt afitas afitatis. Breuiant vero græca mittentia genitiuum in adis, vel ados, vt arcas arcadis vel arcados, accusatiuus quoq; pluralis a nominibus græcis quæ ad tertiam nominis declinationem referuntur, vt arcas arcadas, menas menadas.
- Es. terminalis longa est, vt proles prolis, leges. Breuiant vero es, a sum es, fui, cum compositis, pene prepositio. Seges eris. Teges eris. Indiges etis. Perpes etis. Interpres etis. Verres verretis. Prepes prepetis. Hebes hebetis. Inquies inquietis. Et mittentia genitiuum in iris, vel idis, vt tripes tripitis. Obses obsidis. & psecum suis compositis, vt bipes, tripes. Et nomina græca quintæ declinationis quæ ad tertiam nostram declinationem referuntur in nominatiuo & vocatiuo plurali, vt archades, o archades, peliades, o peliades.
- In is. breuiant, vt panis, legis, produunt vero dis: ditis. Lis litis. Samnis itis. Quiris itis. Clys gliris. Pyroisentis. Simois itis. Et similia quæ per ei. diphthongon a græcis scribuntur. Et græca mittentia genitiuum in inis, vt salamis inis, delphis inis. Et mittentia genitiuum in yos, vt thrys yos, erimys yos. Darius quoq; & ablatiu pluralis primæ & secundæ declinationis, vt musa rasis a mabis, dominus dominis a dominis. Et accusatiuus terciæ declinationis quando exit in is, vt omnis, tris. Vis etiam in nominatiuo & genitiuo. Vis quoq; in secunda persona a volo, & sis a sum es fui, & sis a fio. Et secunda persona singularis presentis indicatiui modi quartæ declinationis, vt audio audis, venio venis, nescio nescis.
- Os. terminalis producit, vt ror roris, sacerdos otis. Breuiant vero os, ossis, namos oris producit, & Compos otis. Impos otis. Et græca quartæ declinationis desinentia in os, quæ ad secundam declinationem latinam referuntur ut ab ydos i. chaosi. Et genitiuus græcus in os, vt tercos tercos, arcas arcados.

De ultimis syllabis.

V. terminalis brevis est, ut dominus, amamus, palus, udis, mediam habet, prodest, ut verò Tellus uris, Incus udis, Subscus udis, Et nomina monosyllaba, ut grus, graus, thus uris Et quæ mittunt genitium in utis, pænultima longa, ut uirtus uris; Et nomina græca mittentia genitium in untis, uel in odis, ut amatus untis, melampus melampodis; Et nomina quæ habent apud illos, o y, diphthongon, ut panthus panthu, Iesus iesu, & genitui synerezati a nominibus femininis desinentibus in, o, ut sapho saphus, manto tus, genitius quoq; singularis & nominatiuus & accusatiuus & uocatiuus pluralis quartæ declinationis, ut manus, sensus.

T. terminalis breuis est: ut caput, amat.

Omnis syllaba in fine carminis aut proæ orationis clausula indifferens est: quia longa pro breui: & breuis pro longa inuicem ponuntur.

Dictiones barbaræ quæ accentu acuto in fine proferuntur in quacunque literam desinat: ultimas syllabas producant, ut Iacob, Ioseph, Alaric, Leonor, Euric.

Longe pro breuibus. Notauerunt authores in poetis Vergilio maxime quosdam locos quibus posuerunt syllabas longas pro breuibus: etq; eduerso breues pro longis. Ut in huc colicte. Matri longa decem tulerit fastidia menses. Nam per regulam superius traditam hoc est, e. verbum crescens alibi producit ubiq; e. pænultima producit cū in carmine illo breuiatur. Idem. J. Georgico: ū. Discueritq; herbas, non inuoria verba. Idē ū. gneid. Obstupui stererunt comæ. Diomedes tamē autor est, antiquiores tertiam illam personam breuiasse idq; confirmat Terentii auctoritate in prologo eunuchi scribentis postq; ediles emerunt sic enim proferendum esse dicit ut accētus sit in tertia sine. Sic illius arma istud. i. ante us. natura longum esse dicunt breuiare tamen a sponte. et idem dicendum de vniū et ipsius similiter declinationis. Nimbofus orion. i. in prima breuem posuit cum sit natura longa. orion Quodius, ū. fast orion. Ensser erit. Ensser erit aspiciendus erit. Et. L. uenit in. Ensser nimis fulget latus orionis. Egerimus nosti de hoc paulo ante ex auctoritate Probi et Terui multum producat, ut apud Juuenalem

¶ Longa pro breuibus;

Pro breuibus longas posuerunt saepe poetae.
Pro longis contra correptas faste dederunt.
Matri longa decem tulerit fastidia menses.
Obstupui, stererunt coma: & uox faucibus hæsit.
Posthabita coluisse famo: hic illius arma.
Vniū obnoxam & furias aiacis oilei.
Ipsius ante oculos ingens a uertice pontus.
Cum subito assurgens fluctu nimbofus orion;
Egerimus nosti & nimium meminisse necesse est.
Hic tibi nomen tum & gabios urbemq; fidenam.

¶ Breues pro longis.

Italiam fato profugus lauiacq; uenit,
Exercet diana choros quam mille secuta:

ta dicitur. Urbemq; fidenam, cum fidene a rum, orionam producat, ut apud Juuenalem
Stuat fidens ut vixit in agro, atq; rurius. In fidenarum gabiorumq; esse potestas. Ter
gilius in, v. g. neidos breuiavit dicens, gabios vrbemq; fidenam.

Breues pro longis. Italiam fato. Cum talis primam breuiet, ut in septimo gneidos.
Bartula ex cædro. Ita uenitq; paterq; sabinus, et Horatius secundo sermonum. Prodia
cesar: an est Itala tellure daturus: necessitate carminis produxit: quia tres syllabe bre
ues non veniunt facile in carmen heroicum. Exercet diana choros. Diana quoq; primam
breuiant, siue pecta sit a vierve. Cecero voluit: siue adiecta, d. Diana quam ab itana eundo.
Vergilio, primo gneidos produxit: dicens, Exercet diana choros.

Liber quintus.

Troas reliquias. Cum reliquis dicitur sint a relinquendo quod primam breuiat. Vergilius primo ene. d. produxit dicens. Troas reliquias danaum. religione patrum cum religio praesentata sita religando: quod eque primum breuiat. Vergilius idem produxit dicens. Religione patrum multos seruata per annos. Et eodem modo de compluribus alijs que per auctores sparsa reperies.

¶ De pedibus qui syllabis constant.

Pes est sublatio ac positio duarum ampliusue syllabarum spacio comprehensa. Quarum syllabarum pedes sunt quatuor

Pyrrhichius constat duabus syllabis breuibus, vt deus furor: amat.
Spondeus constat duabus syllabis longis: vt montes, gentes audi.
Trocheus siue choreus constat ex longa & breui: vt tempus, corpus.
Iambus constat ex breui & longa, vt dies amant.

¶ Trium syllabarum pedes sunt octo.

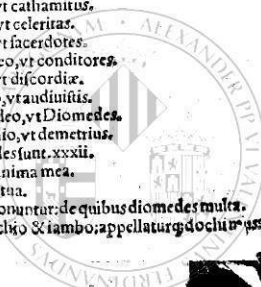
Tribrachus constat ex tribus syllabis breuibus, vt dominus.
Dactylus constat ex prima longa & duabus breuibus, vt tempora.
Anapestus constat ex duabus breuibus & longa, vt dominos.
Bacchius constat ex breui & duabus longis, vt athena.
Antibacchius constat ex duabus longis & breui, vt natura.
Amphimacer constat ex longa breui & longa, vt aureos.
Amphibrachus constat ex breui longa & breui, vt amoris.
Mollosius constat ex tribus syllabis longis, vt aeneas.

¶ Quatuor syllabarum pedes sunt xvi.

Proceleumaticus constat ex duobus pyrrhichis, vt abiete, arietis.
Dispondeus constat ex duobus spondeis, vt oratores.
Dichoreus siue ditrocheus constat ex duobus choreis siue trocheis, vt cantilena.
Ditambus constat ex duobus iambis, vt propinquitas.
Choriambus constat ex choreo & iambo, vt nobilitas.
Antipannus constat ex iambo & trocheo, vt medulina.
Paeon primus constat ex choreo & pyrrhichio, vt temporibus.
Paeon secundus constat ex iambo & pyrrhichio, vt colonia.
Paeon tertius constat ex pyrrhichio & trocheo, vt cathamitus.
Paeon quartus constat ex pyrrhichio & iambo, vt celeritas.
Epitritus primus constat ex iambo & spondeo, vt sacerdotes.
Epitritus secundus constat ex trocheo & spondeo, vt conditores.
Epitritus tertius constat ex spondeo & iambo, vt discordia.
Epitritus quartus constat ex spondeo & trocheo, vt audiuitis.
Ionicus a maiori constat ex pyrrhichio & spondeo, vt Diomedes.
Ionicus a minori constat ex spondeo & pyrrhichio, vt demetrius.

¶ Quinq; syllabarum pedes sunt xxxii.

Orthius constat ex pyrrhichio & tribracho, vt anima mea.
Periambus ex trocheo & tribracho, vt tempora tua.
Reliqui quoq; pedes qui ex superioribus componuntur: de quibus diomedes multa. Est quoq; huius ordinis pes constans ex bacchio & iambo; appellaturq; dochmius.

De metris.

de quo apud oratores crebra fit mentio, de illo Rufinus scribit. Rhetoricus Spulcher
fructuras dochimus ornat. Principium bacchius erit: concludet iambus.

¶ De metris qui ex pedibus componuntur. Cap. viii.

Metrum est pedū iunctura numero modoq; finita. Denominatur autē aut ab au-
thoribus, vt alcaicum, archiloquiū, hipponacticum, saphicum, alomanium, si-
monideum. Aut a materia, vt heroicum, elegiacū, Iiricum, tragicum, comicū.
Aut a pede frequentiori, vt iambicum, trochaicum, spondaicum, dactylicum, anapesti-
cum. Aut a numero pedum, vt hexametrum, pentametrum, tetrametrū. Aut a nume-
ro syllabarum, vt tetrasyllabum, pentasyllabum, heptasyllabum, octosyllabum duo
decasyllabum.

Præterea aut deficit vna syllaba: & dicitur catalecticum: aut deficit duabus syllabis & di-
citur brachycatalecticum, aut abundat vna syllaba vel pluribus: & dicitur hypercata-
lecticum siue hypermetrum, aut neq; abundat neq; deficit: & dicitur catalecticum.
Qualia sunt omnia carmina regularia.

Constat præterea carmen vnico genere versus: & dicitur monocolum, vt æneis Vergiliis
Metamorphosis Ouidii. Pharsalia lucani, aut constat duplici genere versus: appella-
turq; dicolon: vt Ouidii opera præter metamorphosim. Tibulli quoq; & propertii ele-
gic: & carmina saphica mixta adonicis, & alcibiade mixta glyconicis. Aut constat tri-
plici genere carminis: appellaturq; tricolon, vt quædam oda Horatii poetæ.

Præterea carmen aut est distrophon, hoc est cum tertius versus primo similis est: & quar-
tus secundo, vt in carmine elego quod ex distichis constat.

Tristrophon carmen est cum quartus versus similis est primo: quintus secundo, sextus
tertio, vt apud prudentium in præfatione cathemerinon.

Tetrasrophon carmen est: cum quintus versus primo, secundo sextus, tertio septimus,
quarto octauus similes sunt, vt in carmine saphico quod per tetrasica. i. per quater
nos versus digeritur.

Hexametrum carmen quod etiā heroicum appellatur constat dactylo & spondeo in-
differenter: nisi q; in quinta regione frequentior est dactylus: in sexta vero spondeus
In quo genere carminum scribuntur gesta herou clarissimorumq; virorum. Debetq;
habere vnam ex tribus cæsuris saltem: hoc est pentemimerim i. semiquinariam hæ-
ptemimerim, id est semiseptenariam, hemipentemimerim i. semiquinariam dimidia:
vt in hoc versu. Arma virumq; cano troiæ qui primus ab oris, arma virum: hemipen-
temimeris est, arma virumq; cano, pentemimeris est, arma virumq; cano troiæ, heptemi-
meris est. Quod si nulla harum trium cæsurarum interuenit: versus erit retortidus.

Pentametrum elegiacum constat primis duobus pedibus versus heroici, hoc est dacty-
lo vel spondeo indifferenter & cæsurâ, tum duobus dactylis: atq; iterū cæsurâ vel po-
tius syllaba terminante versum, nil mihi rescribas attamen ipse veni. Est autem cæsurâ
syllaba terminans dictionem in medio carminis: quæ cum post duos pedes carminis
heroici venit pentemimeris heroyca dicitur. Iambica vero dicitur cum alteruter ex
illis pedibus est iambus: vt apud Horatium in primo carminum.

Orator pulchra filia pulchrior, vbi post spondeum & iambum sequitur cæsurâ.

Phælicum carmen constat spondeo dactylo & tribus trocheis, vt passer delictum
mea puella.

Saphicum constat trocheo, spondeo, dactylo & duobus trocheis, vt nocte surgentes vs
gilemus omnes.

Liber quintus.

- Adonicum constat dactylo & spondeo, vt dulciter hymnos.
 Asclepiadeum constat spondeo & duobus choriambis & pyrrhichio, vt sanctorum me-
 ritis indeyta gaudia.
 Glyconicum constat spondeo & duobus dactylis, vt hymnographus, victorum genus
 optimum.
 Pherecratium constat spondeo dactylo atq; iterum spondeo, vt Horatius, grato pyr-
 rha sub antro.
 Phaliscum constat vltimis quatuor pedibus versus heroici. vt idem, aut ephesum, bim-
 aris. corinthi.
 Alcaicum constat spondeo: iambo cesura & duobus dactylis. vt Horatius. O mater pul-
 chra filia pulchrior.
 Alcaicum alterum constat ex hippio secundo siue epitritho, duobus choriambis & bac-
 chio vt idem Horatius. Te deos oro sybarim cur properas amando.
 Anacreontium constat choriambo & bacchio, vt Lydia dic per omnes & sequitur. Te
 deos oro sybarim. &c.
 Sapphicum alteri hex deca syllabum constat spondeo tribus choriambis & pyrrhichio.
 vt Horatius. Nullam vare sacra vitę prius seueris arborem.
 Archilochiũ constat parte versus heroici quę vocatur buccolice, hoc est primis tribus
 pedibus dactylo vel spondeo: deinde dactylo quo buccolice clauditur. postea vero
 tribus trocheis, vt soluitur acris hyems grata vice veritis & faoni.
 Dimetrum iambicum constat spondeo vel iambo indifferenter in primo & tertio loco:
 & iambo necessario in secundo & quarto loco, vt iam lucis orto sydere, deum prece
 mur supplices.
 Dimetrum iambicum catalecticum deficit vna syllaba a superiori, vt prudētius in hym-
 no ante somnum A des, pater supreme.
 Trimeterum iambicum archilochium constat spondeo vel iambo indifferenter in locis
 imparibus: hoc est in primo tertio & quinto: & iambo necessario in locis paribus, vt
 Martialis, vir celiberis non tacende gentibus. Videbis altam licianę bilbilim.
 Trimeterum iambicum hipponacticum quod & scazen & choliambon & goliambon di-
 citur: eadē lege currit qua archilochiũ nisi q; vltimi duo pedes permutantur: iam-
 bus pro spondeo, & spondeus pro iambo, vt Persius. Nec fonte labra prolui caballino.
 Tetrametrum iambicum constat iambo vel spondeo in locis imparibus, in locis vero
 paribus iambo, qualia sunt multa apud Plautum & Terentium.
 Bimeterum anapesticum pindaricum constat quatuor pedibus qui plerūq; sunt anapesti,
 recipit tamen & alios pedes, vt seneca, turbine magno spes sollicite.
 Tetrametrum trochaicum archilochium catalecticum conuati octo pedibus minus vna
 syllaba, vnde & catalecticum appellatur: habetq; in locis imparibus trocheum, in lo-
 cis vero paribus trocheum vel spondeum indifferenter, vt scande cœli templa virgo
 digna tanto fœdere. Luīa rafe x qui iam peracta tempus implens corporis. Quod si di-
 xeris tempus implens corporale: erit acatalecticum.
 Sapphicum choriambicum constat spondeo: tribus choriambis & pyrrhichio: vt pruden-
 tias in cathemerinon prefatione, annam cardo rotar dum fruimur sole volubili.
 Alcmanium dactylum trimetrum hypercatalecticum constat tribus dactylis & semipe-
 de, vt Pruden. in hymno ante cibum. O crucifer bone lucis fater.
 Partheniacum anapesticum dimetrum catalecticum constat tribus pedibus & syllaba.

De accentu.

recipitq; in primis duobus locis anapestum & spondeum in differenter, in tertio autē semper anapestum, vt puden. in exequiis defunctorum. Deus igne, sons animarum. Euripidum dimetrum catalecticum constat tribus pedibus & syllaba, qui omnes pluresq; sunt trochei, vt prudē. in opeiis sui coronide. Dona conscientia.

De accentu cap. ix. Inueniuntur disputatum est de qualitate syllabarum hoc est de illarum longitudine & breuitate, nunc restat vt de syllabę cuiusq; altitudine & profunditate hoc est de accentu differatur, in primis igitur dicitur aliquid de nomine, scilicet qd accētus est deinde quid est de accentu, postea diuidit accētum in tres species. Exinde ponit regulas ad dignoscendos cuiusq; dictionis accētus.

De accentu Cap. ix.

Accētus nobis est dicta profodia gręcis. Atq; tonus, quem romani dixere tenorem. Accētus lex est qua tendit syllaba sursum. Vel qua deprimitur, vel qua signatur vtrunq;. Primus acutus erit: que syllaba surgit in altum. Rursus & ille grauis quo syllaba pressa deorsum. Est circumflexus: quo surgit deprimiturq;. Sed circumflexus & acutus dicitur esse.

Verborum accētus grauis est quo syllaba cōstat.

Qua monosyllaba sit natura dictio longa.

Circumflectetur: si non, profertur acute.

Syllaba si duplex fuerit, suspende priorem.

Qua si natura longa est, curtaq; sequatur.

Circumflectenda prior est, reprimetq; secundam.

Accētus nobis, qd illa pars grammaticę que nobis dicitur accētus vel tenor, a gręcis dicitur profodia siue tonus, vnde latini appellauerūt illum tenorē auctore. Quintiliano lib. 3. ab H. Sello atq; ab aliis authoribus tum voculatio, est nota vocis, tum moderamentum nuncupatur. Accētus est lex ponit accētus diffinitionem ab antiquis authoribus traditam, dicit quod accētus est certa lex vt regula ad eleuandam vel deprimentam aut ad eleuandam deprimentamq; simul cuiusq; partem orationis syllabam accētū modat: ad eleuandam inq; cum acuitur: hoc est sursum impellitur ad deprimentam cum grauat

itur ferturq; deorsum, ad eleuandam deprimendamq; simul cum syllaba circumflectitur, hoc est eleuatur simul & deprimitur, sed simul intelligo eadem syllaba non in eodem instanti: deo dicit vel qua signatur vtriusq;. eleuatur & deprimitur, nam cum accētus circūflexus semper collocetur in syllaba longa que vt diximus duo tēpora cōsumit in prolatione in priori tēpore eleuatur, in posteriori deprimitur, primus acutus ex diffinitione superioris tradita colligit tres accētus, acutus est, quo surgit in altum, acuitur, & qd grauis est accētus quo syllaba est pressa deorsum, id deprimitur, Et qd circumflexus est, quo syllaba surgit & deprimitur, id partim acuitur partim grauat. Alexander dicit hunc accētum ab usu recessisse, & induxit alium a gręcis atq; latinis in audire, Itaq; authoritate sua tollit quod est atq; esse debet, inducit quod nō est nec esse potest, moderatū ipse nouo nomine appellat & a se primo recognit. Sed circumflexus, id dicit qd accētus acutus & circumflexus dicuntur accētus dictionum, Grauis vero accētus syllabicus, ac si dicat qd illi accētus dicitur propriū hic vero impropius. Que monosyllaba, Incipit tradere regulas de accentu, & est prima de accentu dictionum monosyllabarum, qd dictio vnius syllabę si est natura longa circumflectitur, vt mos ros, Et subdit, qd si nā subaudi, est natura longa, sed aut breuis aut longa positione acuitur, vt sil, gens, Syllaba si duplex, Secunda regula est, qd si dictio sit vtrunq; syllabarum et fuerit vtraq; breuis, aut vtraq; longa aut prima breuis et altera longa, prior illa acuitur, vt deu samus, dei, Quod si prior fuerit longa natura et sequatur breuis, est prior circumflectēda, vt mus in nominatio et vocaliū, Suspende priorem, id est acue penultimā, Reprimēs, id est grauabis secundam.

De accentu.

Si polysyllaba. Tertia regula est qd si dictio est tridua aut plurium syllabarum considerat de sunt dug vltimae: si vtraque fuerit longa: prior acuetur: vt romanus. si prima longa & altera breuis: prior circūflectitur: vt romanus. si vtraque breuis. aut prima breuis & altera longa. trāferretur in antepenultima. vt animus animi. Et subdit qd hęc regulę non vsquequaq; sunt vrg. nā aliquādo passitur exceptionē. In primis fallit. dicit qd regulę superiore sal

lit primo distinctione. Hoc est differentię causa. ponitq; aliqua exēpla in quibus authorēs differētē causa mutauerūt accentus. vt puta p sicut: ne putetur fecida persona imperatiui modi huius verbi puto. as. acuit vltimam. pone quodq; ne putetur secunda persona eiusdē modi ab hoc verbo pono: etiam eādē acuit. palā p̄tērea ne putetur accusatiu⁹ ab hoc noīe pala palę. instrumenti rustico. p̄oro nepatef d̄rtius aut ablatiu⁹ ab eo qd est porci. ri. olus noīis. Ergo pro causa ne putetur esse cōflectio illatiua. vt apud verg. v̄gnel. p̄lius ergo venimus. quā pbis circūflectit. Ana p̄simul ne p̄tetur esse vocatiu⁹ generis foemini ab vna. a. um.

Alia pro alio loco & tempore ne putetur esse accusatiuus pluralis ab aliis. alia. aliud: quod p̄scia. dicit vltimā circūflectere. cū nec nos assignare debem. Dictio p̄tērea: se cundo fallunt regulę superiores abscissē de hoc est. cū a fine dictionis syllabā abscissus manetq; accētus in eadē syllaba in qua erat ante abscissionē. vt in nominibus p̄p̄is secl̄i de declinationis terminatis in us. quę adiecta us. in vocatiuo acuit penultimā quantq; eadē sit breuis. vt. Vergilius. o vergili. quidi⁹. o quidi. v. olusius. o volus. quantq; p̄. uigi dius referēte. Vergellio. l. l. noct. art. Vir sui seculi omniū eruditissim⁹ putauerit in vocatiu⁹ casu noīe valeris primā accētus acuto esse. p̄ferēdāq; quāq; nō defuerit qd irride rē: quis nō malit cū nigrido figulo errare. cū cū oībus grāmaticis vcrū dicere. Eadē p̄tērea ratio manet in illis nominibus & p̄nominibus quę antiquiores terminabāt in. atis & ate. vt arpinatis arpinate. casinatis casinate. nostratis nostrate. vestratis vestrate. pro quib⁹ posteritas fecit arpinas. casinas. nostras. vestras. accētus in vltimo circūflecto. quē s̄mōdū ante erat. Nā cōiungē. Tercio deficiūt regulę superiores in cōflectioib⁹ & p̄p̄ positionib⁹. in quibus accētus dissimulat & sup̄imitur. nā quia partes ofonis erāt. debuerūt accētū per se habere: tamē altera nō tā pars ofonis erat v̄ vinculum partium orationis. altera quasi articulus. vel p̄ articulis noīis iusta quadā ratione illarū accētus partibus subsequētibus exhibit. cū illis coalescit. qd si post onātur quā illarū natura sit vt semp̄ p̄poni debeat: habēt accētū in fine acuit. vt si dicitur homo currit. accētū igitur & qd verg. dixit in. j. gneid. errabāt acū fati maria omnia circū. Attrahit accētū. Quarto qd dicitur attractiu⁹ quas gręci vocāt encliticas. hoc est in declinatis attracti ad se accētū syllabę p̄cedētis dictionis. eadēq; acuit. vel ponit circūflectit. Sūt autē particlę inclinatio. quatuor. cū. p̄. ne. ve. sed. q. ne. ve. cōflectioes sūt: q̄ vero p̄p̄positio q̄ cōtra naturā suā postposita attrahit ad se accētū in quibus est ablatiu⁹ p̄nominis. nec h̄. tech. secl̄. de. q. ne. ve. exēpla sunt i p̄p̄tu. v̄gi. q̄. nō. q̄ rex hostiq; dotiq;. p̄s in eodē hōtes ne ferg. nā. Idē in. j. ḡ. dolopius exercit⁹ oīe atq; v̄idē subiectis ve. p̄ter. h̄m̄is

Donati Barbarismus.

Finales acut. Quinto deficient regul superiores interrogatio. nam cum nulla dicitur latina in fine accentu habeat nisi sit corrupta. vltima tamē syllabe clausula si suspensum tur eleuaturq; in accentu acuta. Sed interrogatio species duę sunt: altera quę dicitur percontatio. altera quę nomine generis dicitur interrogatio. nam vt inquit. Aug. in lib. de doctrina christiana: inter percontationem & interrogatiōē hoc inter est. ad percontationē multa responderi possunt. ad interrogatiōē non potest responderi. nisi aut non aut etiam. vt si diceret. quis nouus hic nobis? successit sedibus hospes? post percontationē multa poterat responderi. ar cum dicitur. aut quid in emeris vidi crude- lius vber? vni tantum potuit re- sponderi: hoc est nihil. Hebręę voces. Secto deficient regule su- periores idiomate: hoc est cum dictiones peregrinę cū sua lite- ratura in sermone latinū trāse-

Finales acuit percontans teq; rogansq;

Hebręę voces plerunq; in fine acuntur.

Non tamen & semper: quia sępe in fine grauantur.

Id quod alexander deceptus forte putauit.

Si casus grecos vsurpet sermo latinus.

Accentus gręco talis vox est referenda;

Gręca sit at li vox: sed declinata latine.

Accentus noster casus moderabitur illos.

¶ Donati grammatici illustris.

Barbarismus incipitur.

ratur peregrinas autem in hoc loco intelligimus hebręicas & grecas. Itaq; de hebręicis tradit primā regulā: q; plerunq; hoc est pro maiori parte acuit vltimā. nō tamen semper qđ Alexander a villa dei putauit quoniam cōplures acuit penultimā & nōnulli in tertiā a fi- ne acuitur: nō quęa dmodum in repetitione illa quā fecimus nuper pluribus est a nobis disputatū: q; dictiones hebręicę q̄ in veteri ac nouo testamento cōiunctur. nam de illis im- presentiarum nō curamus: nō excedit numerus: quinq; missum ex quib; quadragesime aut nō multo plures acuit penultimā tertiā vero a fine multo pauciores. sexaginta opinor. aut vt multę octoginta quas licebit videas in suo loco. Sed qđ de dictionibus hebręicis dicimus: intelligendum est de illis quę nō declinātur gręca aut latina inflectio. Itā si grę- ce declinātur accētum quos gręci habebūt: si latine. accētum latinū. vt ecce abias si non declinetur accētum habet in fine si declinet gręce abias abiu accētū habet in penultima: q; vltima est longā si latine abias abie accētum habet in antepenultima: quia penultima est breuis. sed de hoc in memorata repetitione plura. Si casus grecos. subisist alterā par- tem de dictionibus gręcis: didicit q; si ex declinatione gręca latini aliquos casus vsurpa- uerit. necessario accētum gręco sunt proferēd; hęc regulā ab omnib; in cōmune doctis pa- riter & indoctis recepta est: nondū tamen ab aliquo qđ ego scīā elucubraram: et tamen in- p̄fata repetitione p̄ virū nostrū hęc parit̄ enucleauim; hoc in loco tantū admonuisse lectorē diximus esse satis. Deinde subisist qđ si dictio gręca declinatione latina inflectat: accētum quos latine est proferēda. Hic exēpli causa. lāpas in recto casu gręca est simul et latina: sed a gręcis in fine a latinis in penultima acuitur in genitiuo lāpados latine accen- tu in antepenultima lāpados gręce in penultima pfertur. in datiuo quoq; lāpadi vltima lōga accētū. in antepenultima profertur a latinis: sed lāpadi vltima breuis accētū in penul- tima pfertur a gręcis. In accusatiuo p̄terea lampadē & lāpadā. sed lāpadem latine lam- pada gręce covtrāq; suo accētū pfertur. Vocatiuus similiter & nominatiuus. Ablatiuus quia mere latinus est accētū latino tantum profertur. In plurali nominatiuo lampades a grę- cis. ex. correpta terminatur: atq; proinde ab illis accentu in penultima profertur: latini ta- men eandē producūt: quare suo accentu hoc est in antepenultima acuto enunciantur. In accusatiuo plurali lampades: quia casus mere latinus est accētū latino profertur. lampas ad sufficientiam in repetitione idēdem repetita disseruimus.

¶ Donati grammatici. Hic est ille Donatus quo p̄ceptore multis in locis diuus hiero- nymus gloriatur. extat eiusdē opusculū de octo partibus orationis. enarrationes

quoque in Terentium & Verg. scripsit etiam in Lucanum referre hunconymo. Opus autem scribitur barbarismus: quod de solo barbarismo hic agatur: cum multa plura dicenda sint de solecismo, de metaplasmis, de figuris, de tropis, sed quod in titulis librorum aliquando plura promittuntur, aut pauca: & postea reddatur, quod est consuetudo nominandi libros ex ipsorum initio quemadmodum apud hebreos quem appellamus nos genesis: ipsi vocant be reseth: quod interpretatur in principio quia liber ille sic incipit.

In principio creauit deus celum & terram. & eodem modo esse semotis, exordia, uiscera, leuiticum.

Barbarismus. Inter barbarismum & solecismum est differentia: quod barbarismus est vitium in una parte orationis, Solecismus in contextu partium orationis. Sed aduertendum est hoc in loco id quod Seruus adnotauit in v. g. nel. lib. Inter barbarismum & lexum hoc est latinam perfectam locutionem esse metaplasmum: qui in uno verbo sit ratione vitiosus: hoc est, quod quod sit vitium ratione & amende fenditur excusatur. Inter solecismum rursus & schema, ipse est in sermonum connectionem esse

figuram quod sit in contextu partium orationis ratione vitiosa, id est ut Satius diximus quod quod sit vitium, ratione tamen quod excusatur. Ergo metaplasma inquit & figura media sunt, obferunturque personis & imperiis. Dicit igitur quod barbarismus est una pars orationis vitiosa, & vitium quod contingit in una parte orationis. In communi sermone, in pia sine offensa loquuta & pedestri, vitium non rari inquit locus excusationi nisi defendat vitium vitium antiponatur. In poemate, apud poetas: quibus licet multa facere quod non licet historicis & oratoribus: sed de metaplasmo infra disputabit. Item barbarismus, ponit differentiam inter barbarismum & barbarismum. Nam barbarismus est vitium partis alicuius in eadem lingua, ut si dicas dñi pro dñe. Barbaralexia est etiam dictio peregrina asciscitur in sermone nostrum, ut mstruca quod est genus uellus sardosum, uel dñe incolarum quo vocabulo uisum Licero in oratione p scuro. Catas & genus teli germanorum, de quo Verg. in g. Leonico ritu soliti inuolare cateas. Magalia domus pastorice aphronum. Ver. in g. Miras moles cneas magalia quondam. S. in nactis medorum gladius de quo dicit Horat. in car. in rino & lucernas, medus acinacis. Barbarismus autem, diuidit barbarismum in duo generata: hoc est, eius quod sit scripto & eius quod sit in oratione quod sit in quodlibet rursus diuidit in quatuor genera, scilicet additione, detractio, imitatione, & transmutatione. littere, syllabe, toni, & temporis, & in oratione, & ita colliguntur quatuor draginta barbarismi species, hoc est viginti scripto: & totidem ex pronuntiatione eorum quibus sita sunt ponit exempla. Per additionem littere, ut Ver. in g. Troas reliquias danas quod inuitis acipit. Nam reliquias a relinquo sunt appellatæ, prima ut obias breui, sed poeta p ducit, id est, illa est adiecta, excusatur autem vitium carminis necessitate. Per adiectionem syllabe fit barbarismus, ut quod ponit exemplum abisse p abisse, ex verg. in g. in. in. abisse rati & rito perisse mycenæ, immo detractio est syllabe abisse p abuisse, commodius quod exemplum esse illud Junee & barbarum in duperator interiecta syllaba da, p in pator. Per additionem temporis, ut ver. in g. in. Italia fato p fugus, nam prima p naturā breuiat. Idem in. antiqua ex cedro italica p paterg sabinus, per detractioem littere, in infantibus paruis, pro infantibus paruis, & est op.

Barbarismus est una pars orationis vitiosa in communi sermone, in poemate vero metaplasma. Idem barbarismus in nostra loquela. In peregrinabaralexia dicitur, ut si quis dicat, mstruca, cateia, magalia, acinacis.

Barbarismus autem fit duobus modis: scripto & pronuntiatione. His bipartitis quatuor species supponuntur, additio, detractio, immutatio, & transmutatio littere, syllabe, temporis, toni, & aspirationis.

Per additionem littere sunt barbarismi, ut reliquias danarum, cum reliquias per unum. I. dicere debemus, Syllabe, ut nos abiserati pro abiice. Temporis, ut Italiam fato, cum Italia correcte prima dicere debemus. Per detractioem littere, ut infantibus paruis pro infantibus, Syllabe, ut salmentum pro falsamentum. Temporis, ut unius obnoxam correcte, pro unius producte.

Barbarismus.

non Lucilla ex p̄li. Per detractionē syllabę. vt salmentū pro falsamentū est potē eū in p̄ia antiquissimū. Per detractionē tēporis. vt Œter. j. gnei. Antius obnoxam & furias a iacis olei. cū vnus penultima p̄ducta proferri debeat. Per immutationem literę. vt Œter. j. gnei. Olli subidēs hominū sator atq; deos: p̄ illi subidēs. Per immutationē syllabę. vt qđ dī est pernuces p̄ pernices: sed hoc exēplum nō facit nisi ad mutationē literę sed cōmodius exēplū esset Latull. quo. i. dono lapidū nouū libellū p̄ cui. Per immutationē tēporis. vt Œter. j. gnei. Feruere leuente: p̄ multima breui. cū feruere p̄fectū dam penultimam p̄ducere debeat: tamen si seruo. is. per terriā declinet. Per trāsmutationē literę. vt Œter. j. gnei. Quā ē euandre possit esse. ab eo qđ est euādrus: vt idē. Œter. j. gnei. Romanę cōditor arcis. Syllabę. vt disciplina p̄ disciplina. & est forte exēplū ab aliquo authorē: sicut in p̄li. Œter. j. gnei. vt si lōgam p̄ breui & breui p̄ lōga posuit. vt qđ ponit exēplū deos. cuius prima syllaba est breuis & vltima longa. Toni quoq; Superius tātum posuit exēpla de additione literę in mutatione trāsmutatione literę vel syllabę vel tēporis. Unde colligunt duo decim species barbarismi in prolatione: totidem in scripto.

Per immutationē literę. vt olli pro illi. Syllabę vt pernuces pro pernices. Tēporis vt feruere leucate cū feruere sit secunda cōiungentia: & p̄ducte dici debeat. Per trāsmutationē literę. vt euādre pro enādre. Syllabę. vt disciplina pro disciplina. Temporis: vt si quis deos. p̄ducta priori syllaba: & correpta posteriori pronunciat.

Toni quoq; similiter per has quatuor species commutantur. nam & ipsi adiciuntur. detrahuntur. mutantur & trāsmutantur. quorum exēpla vltro se offerunt si quis inquirat.

Totidē etiā modis per aspirationē deprehēditur barbarismus: quē quidam scripto. quidā pronuntiationi iudicant ascribendum propter. h. scilicet. quem alii literam: alii aspirationis notam deputant.

Fiunt autē barbarismi per hiatus. & collisiones. & sunt etiā male cōpositiones cacofyntheton. quę vitia non nulli barbarismū esse putant in quibus sunt metacismi. labdacismi. iotacismi. hiatus. collisiones. quę omnia plus. & quo minusue sonantia ab eruditis auribus

Hunc dicit qđ etiā per accētus possunt fieri quatuor species barbarismi in platiōe. Et qđ etiā accentus p̄ apices designatōri totidē etiā species colligunt ex scripto. Tēpora quoq; in ambiguis p̄ apices debent notari. quintilian⁹ p̄cepit quare barbarismi species circa tēpus dupliciter erit: hoc est scripto & platiōe. & sic habemus duas & trīginta barbarismi species. Totidē etiā modis octo quoq; species barbarismi colligunt circa aspirationem. nā & ipsa potest addi vt s̄cribas. cū h. ch. detrahi. vt si thaiamus scribat sine aspiratione immutari. vt si thetyo vt orō oceanī scribat in scōda p̄. t. exilī trāsmutari. vt si eadē scribat primo aspirato & scōdo exilī. Itaq; ex scripto suborsūtur quatuor barbarismi species. Et qđ sic p̄ferre debem⁹: quē admodū scribimus: & scribere vt p̄ferimus: colliguntur alie quatuor species ex platiōe aspirationis aut salte si nō est platiō erit qđā sp̄s expressio. sic resultat quadraginta quas dixim⁹ barbarismi species: de quibus hacten⁹ dictū est. Fictū aut. Sunc alia v̄ta in sermone: puta hiatus p̄ cōiungentis plurimū vocalium collisiones p̄ cōiungentis plurimū cōsonantū illarū maxime qđ duriores sunt. vt. f. r. vt frago frāgo. quē admodū in illo versu quī: asserit horati⁹. postqđ serratorēc postes portatq; refragat. & illud Œter. j. gnei. post terę si nodis fremet horridus ore cruēdo. Sunc etiā vitia male cōpositionis qđ gr̄c̄c̄ vocāt cacofyntheton. vt qđ v. m. literā fit cū sequit̄ vocalis. nā. m. magis videf sonare cū vocali sequēte qđ cū orgecedēti. vt si dixeris. Venturū ex cōdo libic. & dicit metacismus. i. vitū circa. m. h. ter. itea figura quę barbarism⁹. Labdacismus fit p̄ l. literā. quē admodū idē est cū autim: sonat aut p̄ h. sonat: & circa alias literas cōiungentia quē admodū dicit. Quintilianus ait: sonus literarū neq; debet esse op̄pressus: neq; expressus. Iotacismus fit p̄ i. literā qđ a gr̄c̄c̄ dicit̄ tota p̄ quā frequēter oratio fit huiusmodi qđ subaudi vitia sonantia plus aut minus quod. is

eo quod oportet quod vitiosum est: nam vt dixi ex Quintilianii auctoritate: sonus literarum non debet esse oppressus neque expressus. hoc est neque nimium neque parum sonare sed quantum literę debeant sonare non est cuiusque iudicium: sed illius qui est eruditus. nam vt est in proverbio. cecus male iudicat de coloribus. et hoc est quod Quintilianus dicit. neque enim cuiusque auris est exigere literarum sonos. non magis hercule quam nervorum. Hos cauenda.

Sensus est. an eiusmodi vitia sint barbarissimi species an sub huius genere reponi debeant. nihil refert. neque in eo multum est disputandum nobis satis est sic admonuisse lectores vt fugiant huiusmodi vitia: sed quid fugere aut quid sequi debeant iam non est cuiusque sed vt dixi eius qui est eruditus.

De soloecismo.

Soloecismus dicitur est a ciuitate siliticę soloe ortus. quę solon solaminis condidit. cuius incolę cum essent semigręci et semibarbari sermonem gręci corrumperere ceperunt. et inde a loco soloecismus dicitur cepit. quem admodum barbarismus a barbaris. hoc vitium ab assinio pollione imparitas ab alijs scribulo appellatur. id est orationis quędam detorsio. Soloecismus igitur est vitium in contextu partium orationis. Nam eo differt a barbarismo qui est vitium in vna tantum dictione. Sed hoc vitium committitur quoties quis peccat contra regulas artis grammaticę. Puta de convenientia nominatiui cum verbo. adfectui cura subitanitio. relatiui est antecedente prepositionis cum suo casuali. verbi cum casu cum quo debet construi. Et eodem modo de reliquis. Inter soloecismum et barbarismum ex diffinitione barbarismi patuit hęc differencia. Discrepantes. scilicet disconuenientes. vt si dicas vir bona legit lectionis. inconsequentes. vt si dicas vir lectionem legit bonus. nam licet partes orationis in ordine permolari possunt. est tamen quedam incompatibilis functura que admitti non debet. Scriptis aut pronuntiatis: et hoc dictum est vnde barbarissimi species duplicatę sunt. Quę multi. quęstionem quandam soluit. an in vna tantum particula orationis possit soloecismus fieri: respondeatque posse fieri si particula illa habeat implicitam vim contextę orationis: et ponit exempla. vt si quis quereret a te: quis fecit hoc. et responderet vno verbo. hic oratio esset perfecta. subintelligitur namque vir fecit. quare si responderet hęc barbarismus non erit: sed soloecismus. ac si explicitę diceretur. hęc vir fecit hoc. aut hic foemina fecit hoc. Respondemus romę pro romanis. Aut vnum. hoc soloecismi vitio sermo hispanus frequens est. quod nulla ratione defendi potest. sed solo vsu. quia docti simul et indocti ita loquantur et loquendum esse vt plures sentiendum vt pauci Aristo. auctor est. Multi etiam quadrigę arum. scopę arum. in numero tantum plurali posse declinari cęsar in libris de analogia. Agellus. phoca diomedes. atque alij testantur igitur cum plinius lib. xxii. de sexti quadriga regitur ab alibi. erat dubium an commiserit barbarismum an soloecismum. ad quod respondet quod vitium non sit in contextu orationis: sed in vno verbo tantum ex diffinitione vitiosę vitij esse potius barbarismum.

responitur. Nos cauenda hęc omnia vitia prelocuta controuersia de nomine pertinacibus relinquamus.

De soloecismo.

Soloecismus est vitium in contextu partium orationis contra regulam artis grammaticę factum.

Inter soloecismum & barbarismum hoc interuenit: quod soloecismus discrepantes aut inconsequentes inter se dictiones habet. barbarismus autem in singulis verbis fit aut scriptis aut pronuntiatis. Quę multi errent qui putant in vna parte orationis etiam fieri soloecismum. vt si demonstrantes virum hanc: aut foeminam hęc dicamus: aut interroganti quo pergamus. respondeamus romę. Aut vnus salutes saluere dicamus. cum vtiq; precedens demonstratio vel interrogatio vel saluatio vim contextę orationis obtineat.

Multi etiam dubitauerunt vtrum quadriga. scopę. soloecismus. an barbarismus esset. Cum scilicet id genus dictionis barbarismum esse vel ipsius virij diffinitio ne possit agnosci facile.

Barbarissimi.

Soloecismus fit duobus modis, duo soloecismi genera ponit, alter huius quod fit per partes orationis: cū alia pars p̄ alia ponitur: vt nomē p̄ aduerbio: & cōtrario aduerbiū pro nomīne, aut cū eadē p̄ seipsa sed aliter accipitur, alter huius est q̄ fit p̄ accidentia partū orationis cui⁹ tot sunt species quot sunt accidentia cuiusq̄ dictiois, deinde ponit exēpla vtrin⁹q̄ generis: & primo prioris mēbrū, ex verg. & encl. Tomūq̄ repere clamatorū nomē posuit

Soloecismus fit duobus modis: aut per partes orationis, aut per accidentia partium orationis. Per partes orationis fit cum alia pars pro alia ponitur, vt Toruūq̄ repente clamat, pro torue: nomē pro aduerbio ponitur. Fit etiā in eadem parte orationis hoc vitium cum ipsa pro se non in suo loco: neq̄ vt conuenit ponitur, vt cui rānum de te licuit, pro in te.

Per accidentia partū orationis sunt tot modis soloecismi quot sunt accidentia partium orationis sed in his propter cōpendiū, i. breuitatē pauca monstrabimus.

Per qualitates nominum sunt soloecismi, vt hauriat hunc oculis ignem crudelis ab alto Dardanus, pro prium pro appellatiuo posuit.

Per genera, vt validē silices, pro validi, & amare corticis pro amari, & collis collaria caret.

Per numeros, vt pars in frustra secant, pro secat.

Per casus, vt vr̄bem quam statuo vestra est, pro vr̄bs quam statuo.

Per modos verborū, vt itis paratis arma q̄ primū viri, pro ite parate arma, indicatiuum pro imperatiuo.

Per significationes verborū, vt expoliantur eos: & corpora nuda relinquunt, pro expoliant.

Per tempora, vt ceciditq̄ superbum ilium: & omnis humo fumat neptunia troia, pro fumauit.

Hum caret collaris: sed hoc vitium potius ad barbarissimū pertinet cū nō sit in cōtextu orationis: sed in vno tantū verbo: sed validē silices & amare corticis sunt soloecismi, q̄ per numeros sunt soloecismi, vt si dicas illud ex verg. vj. encl. pars in frustra secāt, nā pars non significat nisi vitiose cū verbo plurali secāt sed in carmine habet excusationē in prosa oratione hoc vitiosū excusabile nō est, q̄ per cōparationē sūt soloecismi quoniam donat & dionides cōparationē inter nos accidentia numerat & ponit exēplū alicui⁹ poetę qui nō erat poeta Ennū aut Lucillū. Nō dicit iunio saturnia sancta dearsi, p̄ sanctissima: hoc cōpositiū p̄ superlatiuo, q̄ per casus sūt soloecismi si ponat casus p̄ casu, vt verg. i. encl. vr̄be quā statuo vsa est p̄ vr̄bs hoc est accusatiuo p̄ nominatiuo, q̄ per modos verborū, p̄ accidentia quorū verborū sūt soloecismi puta p̄ modū q̄ est vnū de verbi accidentib⁹. & t̄ ponit exēplū ignoſci cuiusdā poetę. Itis paratis arma quā primū viri, p̄ ite parate arma, indicatiuum pro imperatiuo, q̄ per significationes verborū, q̄ etiā verbi accidentes est sunt soloecismi, & ponit exēplum cuiusdā incogniti poetę. Expoliantur eos: & corpora nuda relinquunt, hoc est pro actiua significatione passiuā posuit, q̄ per tempora sunt soloecismi cum tēpus quod est vnū de accidentibus verbi pro alio tēpore ponitur, vt verg. iij. encl. Ceciditq̄ superbum illū & omnis humo fumat neptunia troia, fumat, id est p̄tens posuit pro p̄terito fumauit.

Per personas sunt soloecismi cū alia persona p alia accipitur. & pō hīc exēplū vt danai qui parēt atridīs q̄ primū arma sumite & qui parētis. hoc est tertia psona pluralis pro secunda in eisdē numeri. Per aduerbia sunt soloecismi. vt si dicas eo intus pro intro quātus significat in loco intro ad locū. sed alterū p altero ponit hoc in loco. Italia venio nō dicimus. sed d Italia. & verg. in p̄ncipiē dicit. Italia fato pfugus launias venit litora

quia nomina vbiq̄ ponantur aduerbia liter sine p̄positione. Nomina autē regionū & prouinciarum nō ponantur aduerbialiter ideo r̄gū debet p̄positionē. Ad romā vado nō dicimus: sed romā q̄ ponitur aduerbialiter. Separatim addēda. Item cū nō per cōpositionē sed p̄ p̄positionē qd̄ est aduerbio non potest facere sed cū dictione casus habere. Per p̄positiones sicut soloecismi cū alia p̄ alia ponitur. ut verg. sub lucē exportat calathis p̄ ante lucē immo circa lucē. Illud quoq̄ eiusdē in. gnei. Syluis te tyrrhene feras agit. re putat. p̄ in syluis subintelligit. Per coniunctiones sunt soloecismi cū altera p̄ altera ponitur. verg. A. g. Subiectis vire flāmis: q̄ copulatiua in posuit p̄o disiecta ve flātie vel. & hīc soloecismus sit per significationes coniunctionis. Per ordinē cōiunctionis qd̄ est vni ex illis accidētibus sit soloecismi cū coniunctio p̄positiua ponit pro postpositiua aut cōtrario. vt si dixeris. autem fieri nō debet. pro fieri autē nō debet. autē nāq̄ cōiunctio est postpositiua. Per terea pluribus aliis modis potest fieri soloecismus q̄ superius est disputatū cū omne vicinū circa orationis structurā sit soloecismus cadat. qd̄ multipliciter potest cōtingere. Sed notāndus est nō p̄t imitari sed vt fugiamus. Soloecismus est in prosa quādam modū metaplasmus dicitur esse medū inter barbarismū & lexm̄ ita nūc diximus schema esse inter soloecismū & rectā locutionē. sed schema creuat ratione carminis. soloecismus vniū est inexcusabile.

Quin barbarismo decē vitia dicit esse communia barbarismo & soloecismo: q̄ nomina pro prietas. sit q̄ aliquid dictio improprie ponit: vt cū res sit de bono futuro opinato. t̄s mot aut de malo futuro opinato. Verg. illi gnei. lib. dixit. hūc ego si potui t̄m sperare dolo vel. acyologia cōmissa. q̄ inoprietas quāvis in vno verbo sit: q̄ spero ponit p̄ timeo: nō reliqua de v̄sto nā ex structura v̄rtutis partitū. hoc est sperare & dolo. Cacempharon quē interpretatur inuoluntaria interpretatio mala. sive turpis locutio: sit duobus modis. vel ex iunctura partium cōiunctionis cū viciet ex sine p̄cedentis dictionis & p̄ncipio sequētis aliquis sonus aut v̄rtutis sensus sentitur. Et ponit exemplum de pura cōpositione ex verg. i. gnei. sicut q̄t nūmōm̄ com nauibus equat. Nam tamē & cum dore coctat. de scēdo Martial.

Per personas, vt danai qui parent atridis quam primū arma sumite: pro eo qui parentis.

Per aduerbia, vt intus eo, pro intro, & Italia venio pro de Italia, & ad romā vado pro romā: cum p̄positione separatim nominibus addenda sit non aduerbio.

Per p̄positiones cū alia pro alia ponitur, vt sub lucē ibant pro ante lucem, aut. necessitate subtrahitur, vt siluis te tyrene feras agitare putasti, pro in siluis.

Per cōiunctiones, vt subiectisq̄ vire flāmis. quā pro vt.

Per ordinem coniunctionum, vt autem fieri non debet, pro fieri autem non debet.

Fiunt p̄terea soloecismi pluribus modis quos representando potius q̄ imitando possumus adnotare, soloecismus est in prosa: in poemate schema dicitur.

¶ Sequitur de decem vitiis.

Cum barbarismo & soloecismo decē vitia nominantur hoc modo. Acyologia. Cacempharon. Pleonasmos. Perissologia. Macrologia. Tautologia. Eclipsis. Tapinosus. Cacospherō. Amphibologia. Acyologia est in propria dictionis positio, vt hunc ego si potui tantum sperare dolorem pro timere. Cacempharon est obscena pronuntiatio vel in cōposita dictione vel in vno verbo, vt numerum cum nauibus & quat, & arrige aures pamphile.

Barbarismus.

Hanc in adoptionis perfecta sumus aut comitit cacophonon est ipse verbo subest aliqua turpitudine: et apud Terentium in Andria, Irrige aures paphile, cum arrectio proprie sit: et hinc enita te tetigo. Martialis, Irrigis ad vetulas fastidiis sepe puellas. Pleonasmos in sermone plentudo siue superabundantia, et fit quando superfluit aliquod verbum sine quo sententia nihilominus erat perfecta, ut Vergilius, et ne. Sic ore locuta est: superfluit namque ore particula quod sine ore loqui non possumus.

Pleonasmos est adiectio superuacua ad plenam significationem, ut sic ore locuta est.

Perissologia est adiectio verborum superuacua sine vlla viterii, ut ibi qua poterat qua non poterat non ibant.

Macrologia est longa sententia res non necessaria comprehendens, ut legati non impetrata pace retro vnde venerunt reuersi sunt.

Tautologia est eiusdem dictionis repetitio vitiosa, ut egomet ipse venio.

Eclipsis est defectus quidam necessariae dictionis, quam desiderat praecisa sententia. Vergilius, haec secum, deest loquebatur.

Tapinosis est humilitas magnae rei non id agente sententia quod demonstrat, ut penitusque caernes ingentes, uterumque armato milite complent, id est multae legiones armatorum militum impleuerunt multas caernas. Et dulichias vexasse rates, & pelidae stomachum cedere neci.

Cacophytheron est vitiosa dictionum compositio, ut versaque iuuenum terga fatigamus hasta.

Amphibologia est ambiguitas dictionis. Quae fit per accusatum, ut si quis dicat, audios secutorum retiarium occidisse. Aut per verbum, ut criminatur caro, vadatur

quod sine ore loqui non possumus. Perissologia interpretatur sermone superfluitas nam perissos est superfluos; et est quoties verba superflua adduntur: siue cum eadem rem variis modis dicimus, ut ibi, qua poterat, quod vtero addit, qua non poterat non ibant ociose adiectum est: quia in superiorum sermone intelligitur etiam si non dicitur. Macrologia interpretatur longus sermo: siue longitudo sermonis, nam macros est longus: et est quod brevis sententia multis verbis coextitur, et ponit exemplum ex Livio, lib. viii, Ab vrbis legati non impetrata pace retro vnde venerunt reuersi sunt, satis enim fuisset dicere legati non impetrata pace redierunt. Tautologia interpretatur identitas sermonis a tantis quod est idem, et est quod repetit eadem res per diuersa verba, ut si dicas ego met ipse feci: met et ipse ociose adiecta sunt saltim alteri illorum. Eclipsis interpretatur defectus ab eclyome quod est defecio, et est quando paracula necessaria in

oratione deficit, verbum maxime sine quo oratio imperfecta est, et ponit exemplum ex Terentio, et si. Et iuno sternu seruanus super peccate vulnus, hoc fecit, subaudi locuta est. Tapinosis interpretatur humiliatio, nam tapinos est humilis: et est quando rem magnam verbo humili et minus significat exprimitur. Et ponit exemplum Vergilius, et ne. Et ieris armato milite complent: nam milite per militibus minus dicit, et plus intelligit, et dulichias rates. Idem Vergilius dicit in bucco, pro nauis vlyxis, cum ratis non sit nauis sed lignum: si rures ad trahenda sumina, additque tertium exemplum ex oratio in praecar, quod pelidae stomachum cedere neci. Achilles nepotis peleitram quae nesciebat alicui cedere, ponendo igitur stomachum pro fratre partem ignobiliorum pro nobilitate posuit. Cacophytheron interpretatur male compositio: et est quando partes inter se male coordinantur, quod plerumque in carmine contingit, et ponit exemplum ex Vergilio, et neid. Et ieris iuuenum terga fatigamus hasta, hoc est, nos fatigamus id est instigamus terga iuuenum: pro iuuecorum, hasta versa id est eadem hasta qua ferro pugnamus versa in iuuenum. Amphibologia interpretatur ambiguitas sermonis siue ambiguitas logica ambiguitas, ab amphibolos quod est ambiguitas, et est quando sub eisdem verbis variis sensus possunt intelligi, quod pluribus modis fieri potest, ponit autem exemplum quod in illis illorum: et in primis per accusatum est quo modus infinitus conuenit auctore et post se nunc dubium est vter illorum sit positus in persona ageti aut patienti, ut si quis dicat, audios secutorum

retiaris occidisse. ambigui est vter illozum alteris occiderit fuit autē ludus apud antiquos
in quo secutor qui idē mirum illo dicebat. cū retiaris confisgebatur. de cuiusmodi ludus multa
apud Juue. Martia. Trāquillū: atq; alios authores dicunt: aut p verbi sub iudi cōmuni
significationis fit amphibologia. vt cato crimina cū actionē ⁊ passionē significet. dubiū
est an cato accusetur: quare ex adfectis amphibologia est tollēda: hoc est exprimēdo quē

aut a quo criminatur: eodem
modo de vador artis. quod est
vadesare aut vades accipere.
Fit etiā per synonyma hoc est
synuocacionē alicuius verbi: cū
vnti nomen plura significat nā
si simpliciter pferat amphibo-
logiā reinquit. cū lector aut au-
ditor necesse in quam partē de-
beat accipere vocabulum illud
ponit exēplū de cane qd tū an-
mal nobis familiare: tū stellam
notat: tū pscē malefici signifi-
cat. addit pterea pluribus alijs
modis posse fieri amphibolo-
giam. ¶ De metaplasmo.

Metaplasmus interpretat̃
trāsformatio. ⁊ est qā id
qd pprie dicit trāsformatur in
aliā speciem. qd nō potest fieri nisi
si p vitia. qd ex excusabile est p
aliquam rationē dicitur meta-
plasmus: quē dixim⁹ esse mediū
inter barbarisimū ⁊ lexiū. ratio
autē q potest excusari vitia est
aut metri necessitas: aut orna-
tus: qd aliquid elegātius: per
figuratiōē per ppriū. aut neces-
sitas cū nō habemus ppriū vti
mar mutuo aut accomdato.
¶ Onit autē metaplasmi quin-
decim species de quib⁹ singula-
tim differit. ¶ 1. Anthesis inter-

ius. nec addatur quē vel a quo. Aut per participiū.
vt video statū aureā hastā tenentem. Fit etiā per syno-
nyma. vt si quis dicat acicē. neq; addat oculorum. aut
exercitus. aut ferri. Fit etiā pluribus modis quos recen-
sere omnes ne nimis longum esset: non oportet.

¶ De metaplasmo.

Metaplasms est trāsformatio quēdā recti solis-
tū sermonis in alterā speciem metri ornatus
necessitatis vq; causa. Huius sunt species quin-
decim. Prothesis. Epenthesis. Paragoge. Aphresis.
Syncopa. Apocopa. Ecstasis. Sístole. Uigresis. Syneres-
is. Epifynalæpha. Synalæpha. Ecsthlipsis. Antithesis.
Metathesis.

Prothesis est appositio quēdā ad principium dictionis
litera vel syllabę. vt gnate pro nate. retulit pro tulit.

Epenthesis est interpositio quēdā ad mediā dictionis
nēl litera vel syllaba. vt reliquias pro reliquias. In a
duperator pro imperator. Hanc autem alii epenthes-
im: alii parenthesis vocant.

Paragoge est appositio quēdam finem dictionis li-
terę vel syllabę. vt magis pro mage: ⁊ potestur pro
potest. hanc alii paralepsim: alii prolepsim. i. praesump-
tionem vocant.

Aphresis est ablatio de principio dictionis litera vel
syllabę contraria prothesis. vt mittere pro dimittere.
temno pro contemno.

Syncopa est ablatio de medio dictionis litera vel syl-

pretatur appositio. ⁊ est in principio dictionis apponitur litera vel syllaba. ⁊ de litera
ponit exemplum ex Uer. ⁊. cne. Gnate neq; virces mea magna potētia sol. p eo qd esse dea
buit nate de nascor eris: natus. de additione syllabę nō ponit exēplū dē possunt esse exē-
pla ex ppositiōnibus cū in compositione nihil significant. vt ad similes adnoto. Epēthe-
sis interpretat̃ interpositio. ab epen. qd est interthesis positio. ⁊ est qā in medio dictionis
interponitur litera. vt redeo a re ⁊ eo interlecta. d. aut syllaba. vt Juuena. Branius ⁊
barbarus in duperator. hęc alij parenthesis vocāt. qę que interpositio interpretat̃. ¶ Para-
goge interpretat̃ adductio: a parago qd est adductor: ⁊ est quādo in fine dictionis additur
litera vel syllaba. vt magis p magē: nā mage debet esse ab eo qd magne. ⁊ verg. vili. c. neid.
Laquidone potestur electro. ⁊ dominatier p dominari. Aphresis interpretatur ablatio. ab
aphere come qd est auferri. ⁊ est quādo a principio dictionis auferri litera vel syllaba. vt q
dicit. Mitte arcanadet. ⁊ qd verg. cñ. quitela typhoea tēnis p cōtēnis. Syncopa interpretat̃
atur cōcilio. a syn cō. ⁊ copio. p scindo ⁊ est qā ex medio dictionis interciditur litera vel

Barbarissimus:

Syllaba, vt audacter pro audaciter, i. littera dissoluta, et illud Hora. in. ij. sermo. Et ille q̄ me
edormit melius nō tāgere. et amo pro commouerit. Apocopa interpretat abscessio ab apo. de
et copto scindo. et est qñ ex sine dictionis absconditur littera vel syllaba, vt verg. ij. qñ. Nelli-
quis as danasi atq; imunitis achilli, p. achillis, et si quis dicat possis pro possitis, et potest pro
potestis, et mutu pro mutuo. et sunt forte exēpla sumpta ex antiquis autorib; Ecraffis in-

laba contraria epenthesi, vt audacter pro audaciter:
& commorit pro commouerit.

Apocopa est ablatio de sine dictionis litterę vel syllabę
contraria paragoge, vt achilli pro achillis, possis pro
possitis, potest pro potestis, mutu pro mutuo.

Ecstasis est extensio syllabę contra naturam verbi, vt
Italiam fato profugus, cum italiã prima syllaba con-
repta dicere debeamus.

Systole est correctio syllabę contra naturam verbi fa-
cta: contraria ecstasi, vt aquosus orion, pro orion pro-
ducte. Diarefis est diuisio vniꝝ syllabę in duas, vt olli
respondit rex albai longai, pro albę longę. Et aulai
in medio libabant procula bacchi, pro aulę, & diues
pictai vestis & auri, pro pictę

Synerefis est concludinatio duarũ vocalium in vnam.
contraria diarefi, vt phacton pro phacton, & arripe-
pedem pro arripedem.

Episynaloepha que & synerefis est: est duarum syllaba-
rum in vnam facta conglutinatio, vt ecce autem tes-
tis panthus elapsus achium, pro panthoos.

Synaloepha est per interemptionem cõcurrentiũ inter
se vocaliũ lubrica quedam lenisq; collisio, vt atq; ea
diuersa penitus dum parte gerũtur, hęc a quibusdam
synerefis vel collisio nuncupatur.

Ecthlipsis est consonantium cum vocalibus aspere cõ-
currentibus difficili: et dura collisio, vt littora mul-
tum ille & terris iactatus & alto,

q̄derisyllabici est. p. Varro protulit dissyllabi vt autore est. Multissimi qui citat. I. Ius
versiculũ. Cũ testagrãtã dicitur fulmine phęton: sic quos dicitur di pro dei et bis pro
deis et ij. et ijs. pro ei et eis. Verg. quosq; ij. deor. Fixerit eripede cęruã licet aut erima th i
pro eripede: et velo cę quã ventum. Episynaloepha spectat est synerefis. immo synerefis
vt patet exēplo q̄b ponitur. i. encl. Ecce autẽ telis panthus elapsus achium, nam ab eo q̄b
est pãthoos sic panthus: hoc est duab; syllabis in vna contractis. Synaloepha interpret-
tatur cõiunctio, et est cõ dicitio finitur in vocali sequiturq; dicitio que incipiens a vocali
quia tãc intermisitur vocalis illa prior, et ponit exēplum ex. ix. lib. qñ. aq; ea diuersi penit-
dum parte geruntur. vocalisq; est ad ea diuersa hęc a quibusdã synerefis: quia videlicet
ex duabus syllabis vna coalecit. Ecthlipsis interpretatur elisio, ab ecthlipsis q̄b est elido.
is, et est qñ ex duro et aspero cõcursu cõsonantis cõ vocali cõsonans exterrenda est, et ponit
exemplũ ex Verg. in. qñe. Littora multũ ille et terris iactatus et alto: pro multũ ille et terr-
tis iactatus et alto, hoc est extrita, m. littera fiat metacismus ille de quo supra diximus.

Antithesis interpretatur positio ab anti pro et thesis positio. et est quando alia litera pro alia ponitur. vt Aerg. i. j. eneid. Olli subridens hominis fatos atq; deos. pro illi. hoc est. o. pro. t. c. Metathesis interpretatur transpositio. et est quando literarum ordo inuehitur. vt apud Aerg. lib. ii. eneid. At non euandre pudendis: pro euander. quanquam vt supra diximus euander potest esse ab eo quod est euandrus. vt apud ver. et tunc rex euandrus romang conditor arcis. quinto omnia

noia greca terminata in bros. aut eros. aut in dros. aut gros. aut pros aut tros possunt habere duplices recti terminationes vt Ambros tymbre vel tymbre securos teucer vel teucris. alexandros alexander vel alexandrus. melesgros melesae vel melagrus. capros caper vel caprus. Itaq; cum Aerg. dixit. r. gn. Et tibi tymbre caput euandrus abstulit ensis uocatus ille potuit esse ab eo qd tymbre.

De schematis. Dicitur metaplasim esse metasis inter lexim: barbarism. schemata vero inter phrasim et solocismum. Itaq; restat dicendum de schemate hoc est de figuris hoc est de vitis que comitit co suerunt in contextu partium orationis: et sunt excusabilia ratione aliqua. Sed ea vitia aut in verbis aut in sententiis continentur. Itaq; duo genera schematum. i. figurari esse dicitur. quia aut sunt lexeos. i. dictiones. aut dianoeas. i. sententias. nam lexeos est dicitio dianoea dianoeas sententias excusat sed tractu figurari que ad sententias pertinent: quoniam ille oratorum sunt magis proprie figuratos atq; dictiones que ad grammatice pertinent dicit esse copulatas. sed et illis sedecim tantis qd sit frequentiores citant. de quibus singulatum differit dices. 2c. qd prolepsis interpretatur presumpcio a p ante. et lepis captio. et est qualliquid in genere plunifig qd p partes postea explicat: et ponitur exproli ex verg. lib. ii. eneid. interea reges ingenti mole latinus procedit castris deinde turris deinde gneas. Zeuma interpretatur conuercio et est qn vni verbis diuersis suppositio accommodat. vt verg. x. i. j. Troiugena interpres diuum qui numina phœbi. subandi ex inferioribus sentis ad tripodas claris lau os iteru accipe sentis. et qui sydera sentis. Hypozeuxis interpretatur subuercio. et est quando e contrario zeumati vni suppositi accommodatur diuersis verbis. vt verg. lib. vii. gn. reges adit. reges memorat nomenq; genusq; vtrubiq; intelligitur gneas. hypozeuxis interpretatur concepcio sine coprehensio a syn qd est con. et lepis captio. et sit est per vnum verbu supposita diuersorum numerorum colligim. et ponit exemplum ex Aerg. in. i. eneid. hic illius arma: hic currus fuit. nam in priori caso arma fuerunt debet subintelligi. Sed dicitur

Antithesis est litera pro litera positio, vt olli subridens, pro illi.

Metathesis est transformatio literarum.

¶ De schematis.

Schemata lexeos & dianoeas sunt quedam figuræ verborum & sententiarum. Sed schemata dianoeas ad oratores pertinent, ad grammaticeos vero lexeos: que cum multa sint ex omnibus fere necessaria sunt sexdecim, scilicet Prolepsis. Zeuma. Hypozeuchis. Syllepsis. Anadiplosis. Anaphora. Epanalepsis. Epitheton. Paranomasia. Schesisonomaton. Paromoeon. Homoteleuton. Homoeptoton. Polyptoton. Hymros. Polysyntheton. Dialyton.

Prolepsis est presumpcio rerum ordine securarum, vt interea reges ingenti mole latinus. Procedunt castris turris deinde gneas.

Zeuma est vnius verbi conclusio diuersis clausulis apte coniuncta, vt troiugena interpres diuum qui numina phœbi: qui tripodas clari lauros, qui sydera sentis.

Hypozeuxis est figura superiori contraria vbi diuersa verba singulis clausulis redduntur, vt regem adit. reges memorat nomenq; genusq;.

Syllepsis est diuersarum clausularum per vnum verbu conglutinata concepcio, vt hic illius arma: hic currus fuit, hoc schema late patet: & fieri solet non solum per partes orationis: sed per accidentia partium

Barbarismus.

Donatus hanc figuram latissime patere, et ad multa se extendere: fierique non solum per partes orationis: sed per accidens partium orationis, ut quod genus masculinum concipiat femininum, ut apollo et musa sunt docti, et ego et tu sumus boni, aliquando quod femininum concipiat neutrum, ut Lucanus, hinc leges et plebs ista coarctat, aliquando quod neutrum concipiat masculinum et femininum, ut virga tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt. Aliquando ratione affinitatis femininum concipit masculinum, ut vi de viri et feminam honestam, per numeros fit plerumque hęc coceptiones: ut alibi in locis copiosius disputat. hoc est ubi de figura constructionis agit. Anadiplosis est interpretata reduplicatio ab ana prepositione quod est re et diplosis prefixio, et fit quoties sequens versus incipit a verbo in quo desinit precedens, et ponit exemplum ex vergilio, lib. x. gene. Urbs hętrusca solo sequitur pulcherrimus astur. Astur equo fidens. Anaphora est interpretata relatio siue repetitio ab ana, re et phoro, sero. Et fit quoties plures versus ad eandem dictionem incipiunt, et ponit exemplum et ver. I. gnate meque vires etc. Epanalepsis interpretata repetitio ab epi, et ana, et lepsis, et est verbum epanalepsiano repetitio. Et fit hęc figura quoties in eodem verbo incipit et finitur versus, ut vergilio in calce, j. c. Multa supprelamo rogatus: super hęcote multa. Aliud quoque exemplum ponit ex sero de Georg. Ante etiam sceptris etc. Epizeuxis interpretata inuicatio. Et fit quoties iterum verbum non interueniens, et alia parte orationis. Et accipit exemplum ex vergilio, ix. gene. Meme adsum qui feci: in me conuertite ferrum. Et hęc

orationis. Item syllepsis est in dissimilibus clausulis, quando dicitio singulari verbo plurali adiungitur, ut sunt nobis mitia poma: cælianæ molles & præsicopialactis.

Anadiplosis est geminatio dictionis: quæ ex ultimo loco precedentis versus in principio sequentis iteratur, ut sequitur pulcherrimus astur. Astur equo fides.

Anaphora est relatio eiusdem verbi per principia plurimorum versuum, ut gnate mea vires mea magna potentia solus, gnate patris summi quæ tela typhoca tenuis.

Epanalepsis est verbi in principio versus positum in eiusdem sine repetitio, ut multa super priamo rogatus super hęcote multa. Et alibi, ante etiam sceptrum distichæ regis: & ante impia quam cæsis.

Epizeuxis est eiusdem verbi in eodem versu sine aliqua dictione geminatio, ut Meme adsum qui feci: in me conuertite ferrum.

Paronomasia est veluti quæ dæ denominationis: vel quoties aliud nomen efficitur de alio, ut nam inceptio est amantium haud amantium.

Schelis onomaton est multitudo nominum coniunctorum eodem habitu copulandi, ut Maria manus pelis gna cohors: festina virum vis.

Paromaxon est quæ ab eisdem literis diuersa nomina sumuntur, ut o tite tute tibi tu tanta tyranne tulisti.

Homoteleuton est cum simili modo dictiones plurimæ finiuntur, ut eos deduci quam relinquere: deuehi quam deferri malui.

figura frequens est in sermone familiari et in sacris literis, paronomasia interpretatur denominatio. a para et onoma nomen. Et est quædo nomen de nomine aliud significans deducitur, non per etymologiam, sed per literarum significationem, et ponit exemplum ex Terentio in andria, nam inceptio inquit est amantium haud amantium. Schelis onomaton interpretatur habitudo nominum, nam schelis est habitudo, et onoma nomen, et est cum singulis suis epitheta sunt adiecta, et ponit exemplum ex poeta, maria manus pelis gna cohors festina virum vis, p. viros vis. Sunt autem marsi et peligni populi italicæ notissimi, paromaxon interpretatur ad simile, et fit cum plures dictiones ab eadem litera incipiunt, et ponit exemplum ex Vergilio poeta quædam dicit refert prædicant, lib. ii. c. disputat de pronominibus, et ait in ceteris etc. Homoteleuton interpretatur similiter desinens, nam homoteles est similis, et vel similitudo, et teleuton finio, et est quædo plures dictiones similiter terminantur, dummodo id non fiat

per casus. et ponit exemplum ex aliquo poeta aut auctore antiquo. Los deductus est relinquitur
 que omnia verba sunt similiter desinentia. Homogenon interpretatur similiter cadens.
 ab homogenos quod est similiter propositus casus: et est quando plures dictiones per casuum de
 clinatione similiter desinunt. ut merentes scientes etc. Polyproton interpretatur multitudo
 do casuum: apoly multum: et proflis: et est quando diuersi casus sibi inuicem respondent: et
 ponit exemplum ex Vergilio. i. ene.

Littora littoribus contraria.

Hymnos interpretatur tractus
 et est quando oratio per longam
 verborum seriem trahitur exten
 diturque. et ponit exemplum ex ver
 gilio. vi. ene. In principio celum
 etc. vsq; ad locum illius spiritus
 inus alit. Polyyntheton in
 terpretatur multitudo casuum.
 composita a poly multi et syn
 theton compositum. et est quan
 do multe dictiones per coniu
 ctiones iunguntur. et ponit exem
 plum ex Vergilio. i. ene. Athamasque
 theasque. etc. Dialyton interpre
 tatur dissolutum. a dialyo quod
 est dissoluo et est quando sine con
 iunctionibus plures dictiones
 eiusdem generis proferuntur: est
 figura superiorum contraria: et pon
 nit exemplum ex Vergilio. i. ene. Ire
 ferte citi flammis. nam plura ver
 ba iunguntur non interuenienti
 bus conjunctionibus. A cicerone
 dicitur articulus color. dicitur
 quod hęc figura asyntheticus quod
 interpretatur incopositum. ab a.

particula priuatiua: et theton
 positum: quia ut diximus plura
 verba iungunt sine conjunctione.
Antitheton interpretatur con
 trapositum: ab anti contra. et the
 ton positum. et sit cum contrariis
 contraria opponunt. et ponit exem
 plum ex Ouidio. princeps. ut frigida pugnabant calidis. etc. De hac figura dicitur per
 crimum raris librat in antithetis. Hippallage interpretatur submutatio: ab hypo sub. et al
 la ge mutatio. et est cum verba per contrarium intelliguntur. Vergilio. i. ene. Regina e speculis
 cum pennis albescere lucem vidit. i. res omnes per lucem albescere. quoniam lux colorem non ha
 bet: sed per eam omnia colorantur. Clymax interpretatur gradatio: et est quando verba repe
 tita progrediuntur. et ponit exemplum ex Vergilio in buccolicis. Roma letena lupis sequitur:
 lupus iose capella. Florentem ceterum sequitur lasciuia capella. **De tropis.**

Metaphora interpretatur submutatio: ab hypo sub. et al
 la ge mutatio. et est cum verba per contrarium intelliguntur. Vergilio. i. ene. Regina e speculis
 cum pennis albescere lucem vidit. i. res omnes per lucem albescere. quoniam lux colorem non ha
 bet: sed per eam omnia colorantur. Clymax interpretatur gradatio: et est quando verba repe
 tita progrediuntur. et ponit exemplum ex Vergilio in buccolicis. Roma letena lupis sequitur:
 lupus iose capella. Florentem ceterum sequitur lasciuia capella. **De tropis.**

Staplasinus ut diximus excusat versus in una dictione. schema in cetero partium ora
 tionis: tropus vero nullum excusat versus: quin potius contra. virtus que dicitur
 de a Quintiliano diffinitur. Tropus est verbi vel sermonis a propria significatione in aliam
 est virtute mutatio. Nam quod Donatus dicit causa necessitatis. illud est quando non habemus

Homogenon est cum in cõsimiles casus exeit diuersa
 sa verba, ut morrẽtes scientes lachrymãtes conirantes.
Polyproton est multitudo casuum varietate distincta,
 vt littora littoribus contraria fluctibus vndas. Impre
 cor arma armis, pugnent ipsiq; nepotes.

Hymnos est series orationis continuæ tenorem suum
 vsq; ad vltimũ seruans, vt principio cœli terras cam
 posq; liquentes, lucẽtemq; globũ lunę titaniãq; astra.
Polyyntheton est dictio multis connexa cõiunctioni
 bus, vt Athamasq; theasq; pelidesq; neoptolemus
 primusq; machaon.

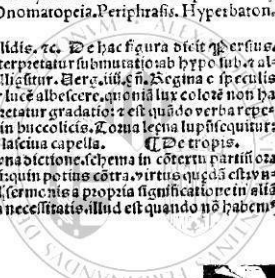
Dialyton siue asyntheticon est figura superiori contras
 ria carens coniunctionibus, vt Ire ferte citi flammis
 date tela, impellite remos.

Antitheton est contrapositum, & fit quando contras
 tria contrariis opponuntur, vt frigida pugnabant cas
 lidis: & humentia siccis. Mollia cum duris: sine ponde
 re habentia pondus.

Hippallage est verborum per contrarium intellectus,
 vt regine speculis vt primum albescere lucem vidit.
Clymax est subscripta gradatio, vt torua lea: na lupum
 sequitur lupus ipse capellam.

De tropis.

Tropus est dictio transata propria significatio
 ne ad impropiã ornatus necessitatis ve causa:
 sunt autẽ duodecim, Metaphora. Catachresis.
 Metalepsis. Metonymia. Anonomasia. Epitheton. Sy
 necdoche. Onomatopeia. Periphraasis. Hyperbaton.

Barbarissimus.

vocabulum proprium: quo rem de qua loquimur efferamus. **Ornatus** vero: cum verbum translatus significantis dicit rem quae proprium: et subdit duodecim species tropi, quas singulatim profecquitur. **Metaphora** interpretatur translatio, a meta trans, et phoreo fero, cuius subauditur rursus quatuor species secundum quatuor modis quibus contingit fieri translationem. **Quorum primus** est: quoties fit translatio a verbo significanti animal, ad verbum quod animal significans: vt typhyn aurigan celeres fecerunt carinae, ponit aurigam pro gubernatore: cum auriga sit homo qui regit currus: hoc est bigas: aut quadrigas, gubernator vero proprie sit qui naues regit moderaturque: sed uterque homo est: ergo translatio ab animali ad animale: sed cuius auctoritas hic versus non liquet mihi. **Ab inanimati ad inanimati** fit translatio, vt si rates quod significat lignorum struem ponatur pro nauis, vt trunco namque inanimatum est: et ponit exemplum, vt gnei. Et pelagus tenuere rates: nec amplius vllg. **Ab inanimati ad animale**, vt est atlas fit mauritanie mons, dat illi Cergil, caput humerosi metum: quae sunt animalium membra versus sunt illius ex. sibi, gnei, ab animali ad inanimale, vt verg. vj, gnei, si tantum in pectore robur concipis, nam robur arbor est anima carum. Scire autem debemus quod metaphore quaedam sunt reciprocae: vt quod equo ponatur pro campo: et campus pro equo: aut alium pro profundo: et pro-

Hyperbole. Allegoria:

Metaphora est rerum in verborumque translatio: haec fit quatuor modis. Ab animali ad animale. Ab inanimati ad inanimale. Ab inanimati ad animale. Ab animali ad inanimale. Ab animali ad inanimale, vt tiphin aurigan celeres fecerunt carinae. Nam auriga & gubernator naus animam habent. Ab inanimati ad inanimale, vt pelagus tenuere rates. Nam naues sicut & rates animam non habent. Ab inanimati ad animale, vt Atlantis cinctum assidue cui nubibus atris. Piniferum caput & ventopulsatur & imbri. Nam mons animam non habet cui membra hominis attribuuntur. Ab animali ad inanimale: vt si tantum in pectore robur concipis. Nam robur animam non habet: cum trunco cui haec dicuntur animam habeat. Scire autem debemus alias metaphoras esse reciprocas, alias autem esse partis vnius.

Carachresis est usurpatio nominis alieni, vt parricidam dicimus qui occidit fratrem. Et piscinam qua pisces non habet. Haec enim vnde extrinsecus sumerent vocabulum suum non habent.

Metalepsis est dictio per gradatim ad id quod ostendit, vt peluncis abdidit atris. Hoc metuus: & post alia quot mea regna videns mirabor arillas.

Metonymia est dictio quaedam veluti transnominatio

fundum pro alto: et pubertas pro flore: et flos pro pubertate. Alii sunt metaphore partis vnius id est non reciprocae: sed alterius tantum partis cuiusmodi sunt superiores. **Carachresis** interpretatur contra vium. Et est quoties ponitur verbum pro eo quod proprie non significat: vt ecce parricida proprie significat parentum imperfector: quod si quis dixerit fratricida: nam parricidam improprie dicit. Propter ea piscina dicitur stagnum piscium receptaculum: quod si quis posuerit pro loco ubi non sunt pisces catichresticos dicit: deinde dicit quibusmodi improprietates venire in vsum propter necessitatem: quoniam non habemus propria vocabula quibus rem illius significemus. **Metalepsis** interpretatur transnominatio: meta quod est trans, et lepsis acceptio, et est cum aliqua dictio aliud sua propria significatione designat ex illis quae praecesserunt et sequuntur, et ponit exemplum ex Terentio, gnei, Sed pater omnipotens peluncis abdidit atris, et pro cauernis et recepta culis sine dormibus, et ex hinc, Post aliquot mea regna videns mirabor arillas, pro annos, nec enim ex hinc aliquid potest significare arilla. **Metonymia** interpretatur transnominatio: a meta trans et onoma nomen, et est quando vna dictio propter affinitatem quam habet cum alia ponitur pro ea: quia hoc pluribus modis contingit: subiungit illius plures species

quarum prima effluens continens ponitur pro contento. Verg. 9. enei. nunc pateras liba
te iculaeque enim patera libatur sed vinum quod in patera continetur: aut e contrario cum
contentum ponitur pro conuenienti. Verg. 1. enei. Crateras magnos statuunt & vina coro-
nant. neque enim vina coronantur: sed patera in quibus vinum continetur: est propterea me-
tonymia: cum inuentor alicuius rei ponitur pro illa re cuius futinuetor. et apud Terentium
in eunuchis. si necere & libero
friget venus. quod videlicet. & e-
res fuit inuentrix frumentis. Bac-
chus vini. & eius dea est amoris
& coitus. aut eiuersio cum rem
ipsam pro inuento reponimus.
vt qui dixit vinumque precamur.
pro baccho. ideo subdit. namque
hic deus adest precientis. Est etiam
metonymia est effluens pro effe-
ctu ponitur. vt tenebras explo-
rat inertes & contristat fulgore
celum. est propterea ponitur pro
re quae fit ex illa materia. vt verg.
8. eneid. ferro accincta tenet.
Antonomasia interpretatur pro
nomine ab anti pro & onoma-
nomen: hoc est quod vice nomi-
nis proprii ponitur. Et ponit tres
illius species. Ab animo. vt ma-
gnanimus anachlidas. pro gneas
per excellendam magnitudinis
animi quod est boni animi. Ab cor-
pore. vt verg. 11. enei. Ipse ar-
duus. s. polyphemus: qui albis
pregitabat cyclopius pro cecrita-
te corporis: quod est boni naturae.
Extrinfecus. vt infelix puer. i.
infortunatus. pro troilo ponitur.
Et erat a bonis exterius qualis
sunt bona fortunae. Epitheton
interpretatur oppositio siue adiectio. quo nomine graeci appellant nomen adiectiuum. Ita
tamen vero epitheton vocatur adiectiuum quod additum nomini proprio. vt dicit donatus. aut
etiam nomini substantiuo exprimitur aliquid proprium & inseparabile. & ponit exemplum ex
verg. 11. enei. quas dira celo harpige colit alio. & alibi dira camilla. & dicit fieri tot mo-
dis quod antonomasia. i. a boni animi. a boni fortunae & a boni naturae. Unde oratores
conueniunt sumere locos laudandi & contrariis vituperandi. Synedoches interpre-
tatur comprehensio. Cicero intellectionem vocat. & accipit hysynedochem pro figura lo-
cationis: nam de figura constructionis alibi disputatum est. Sed cum plus minusve signifi-
cant verba de intellectu. sicut sit aut accipiendo nomen pro toto aut pro parte totum: po-
nit exemplum quo ponitur pars pro toto ex primo enei. quae pubes tuorum pro inuentis. cum
essent viri senes & pueri non tantum puberes. Ex eodem quoque libro ponit exemplum quo
ponitur totum pro parte. vt inuens a vertice pontus. nam pontum posuit pro vnda pon-
ti. & aliud ex Verg. 11. enei. Fontem ignemque ferebant. neque enim ferebant fontem sed
partem aquae fontaneae. Sed cum in parte totum intelligimus dixit debere intelligi in par-
te. Ita multum totius illius partis.

Huius autem multa sunt species, aut per id quod con-
tinet, id quod continetur, vt nunc pateras libate ioui,
aut contra, vt crateras magnos statuunt & vina coro-
nant, aut pro inuentore quod inuentum est, vt sine ce-
rere & libero friget venus, aut contra, aut vinumque
precamur namque hic deus adest praesens, exempli causa
posita sunt addiscentibus, reliqua monstrabit lectio.
Antonomasia est significatio vice nominis posita, quae
fit tribus modis, ab animo, vt magnanimus anachlida-
des, a corpore, vt ipse arduus polyphemus, extrinseca-
cus, vt infelix puer atque impar congressus achilli.

Epitheton est appositio dictionis cum proprio nomi-
ne. Nam antonomasia vice nominis sui inest, epis-
theton nunquam est sine proprio nomine, vt dira celo no-
dia camilla, fit etiam tribus modis ab animo, a corpo-
re, extrinsecus. His duobus tropis vel vituperamus,
vel offendimus, vel laudamus.

Synedoches est significatio pleni intellectus capax cum
plus minusve pronunciat, aut enim a parte totum
ostendit, vt pubesque tuorum pubesque tuorum. Aut contra
partem a toto, vt ipsius ante oculos ingens a vertice
pontus, in puppim ferit & alibi, fontemque ignemque
ferebant. Meminisse autem debemus quando sita par-
te totum faciendum esse ab insigniori parte.

Barbarismus.

Onomatopœia interpretatur nominis fictio, nam componitur ex onoma quod est nomen, pœio factio vel fingit, fit autē maxime est ex sono vocis nomina fingimus. Et ponit exemplū ex Œger. xi. gnet. Et coelo clamorū virum: clangorū tubarū. Nam clamare a sono vocis in homine, et clangere a sono tubarum facta sunt, tinnitus quoque eris dicitur, quod et cavata tinniant pulchra. Et pitare quoque fictum est a sono vocis, ut Œger. j. Georg. atque Ieuem si pulam et peripantibus vtere flammis.

Onomatopœia est nomen de sono factū, ut clamorū virum, clangorū tubarum. Tinnitus eris. Atque Ieuem stipulam crepitantibus vtere flammis.

Periphrasis est circumlocutio quaedam: quę fit aut oratione rei causa quę pulchra est: aut vituperandę quę turpis est. Vt iam prima nouo spargebat lumine terras. Tironi croceum linquens aurora cubile, & hoc faciunt nimio ne luxu obtusior vius sit genitali aruo & sulcos obliuere inertes.

Hyperbaton est transcensio quędam verborum ordinem perturbans: cuius species sunt quinque. Hysterologia siue hysteronproteron. Anastrophe. Synchæsis. Parenthesis. Temesis.

Hysterologia siue hysteronproteron est sententię cum verbis ordo mutatus, ut cererem corruptam vndis, torrere parant flammis & frangere saxo.

Anastrophe est verborum tantum ordo prepositus, ut italiam contra, pro contra italiam.

Parenthesis est interposita formatio diuersę sententię, ut gnea: (neque enim patrius consistere mentem, passus amor) rapidum ad naues premitit achatem.

Temesis est vnius compositi vel simplicis sectio vna dictiōe vel pluribus interiectis, ut sepe subiecta trioni,

pulam et peripantibus vtere flammis. Periphrasis interpretatur circumlocutio siue circumlocutio, aperi circū et phasis locutio. Et fit quoties oratione rei causa vitium exagitatione de eadem re plurimam inculcando, et ponit exemplū ex Iu. iiii. Gneid. et iam prima nouo et cetero quod satis erat dixisse: et iam aurora illustrabat terras et eodem modo causa vituperandę alieni vitium circūcutione, id est verborum ambulatione non ponit exemplum huius species dicitur tertius: hoc est quando rem ut per in obsecratione circūcutione significamus, ut Œger. iij. Georg. hoc faciunt et ceteris sensus, quod equibus subducitur pastus cibus ne pinguecant quo tempore admittere debet equos ad foete procreandos: quod sit ne meatus excipiendi seminis obscurantur pinguedine: vitur quod translatione sumpta ab agro quod semine spargendo est: cuius sulci debent esse aperti et resoluti. Hyperbaton interpretatur

transcensio ab hyperbato quod est transcendo: et fit quoties in longiore clausula verborum structura non habet ordinem explicitum qui possit facili sensum perserere, et pontillius quinque species, quas deinde persequitur singularim. Hysterologia interpretatur posterior sermo vel verbum hysteron proteron interpretatur prius posterius: et quoties oratio quę debuit postponi preponitur: et contrario quę preponi postponitur, et ponit exemplū ex I. Gneid. et torrere, et cetera. Porum enim fruges erant frangende saxo, id est in farina resolundę: et italiam torrere, pro contra italiam. Anastrophes interpretatur inuersio: ab ana et strophe conuersio, et est quando dictio quę debuit preponi postponitur et diuerso sensu ab hysterologia quod illa in ordine preposito duarum aut plurium orationum est: hęc vero in duobus aut tribus verbis, et ponit exemplum ex principio gne, italiam contra, pro contra italiam. Anastrophes interpretatur interpositio a para, et en, inter, et thesis positio, et est quoties in aliqua clausula interponitur aliquid extraneum, ut verg. j. Gneid. Aeneas rapidum ad naues premitit achatem, et interpositus eos enim amor patrius passus est mentem considerare, id est quęscere. Temesis interpretatur sectio, seu incisio, a tēno, quod est incidere: et fit quoties dictioni compositę diuersę partes componere interponitur, aut vni aut plurimam, ut illud est borea regio septem subiecta trioni, et eo quę subiecta septem trioni, anti quę modo dictiones compositas ad hoc officium dicitur

transcensio ab hyperbato quod est transcendo: et fit quoties in longiore clausula verborum structura non habet ordinem explicitum qui possit facili sensum perserere, et pontillius quinque species, quas deinde persequitur singularim. Hysterologia interpretatur posterior sermo vel verbum hysteron proteron interpretatur prius posterius: et quoties oratio quę debuit postponi preponitur: et contrario quę preponi postponitur, et ponit exemplū ex I. Gneid. et torrere, et cetera. Porum enim fruges erant frangende saxo, id est in farina resolundę: et italiam torrere, pro contra italiam. Anastrophes interpretatur inuersio: ab ana et strophe conuersio, et est quando dictio quę debuit preponi postponitur et diuerso sensu ab hysterologia quod illa in ordine preposito duarum aut plurium orationum est: hęc vero in duobus aut tribus verbis, et ponit exemplum ex principio gne, italiam contra, pro contra italiam. Anastrophes interpretatur interpositio a para, et en, inter, et thesis positio, et est quoties in aliqua clausula interponitur aliquid extraneum, ut verg. j. Gneid. Aeneas rapidum ad naues premitit achatem, et interpositus eos enim amor patrius passus est mentem considerare, id est quęscere. Temesis interpretatur sectio, seu incisio, a tēno, quod est incidere: et fit quoties dictioni compositę diuersę partes componere interponitur, aut vni aut plurimam, ut illud est borea regio septem subiecta trioni, et eo quę subiecta septem trioni, anti quę modo dictiones compositas ad hoc officium dicitur

Donati.

debant sed etiam integras. ut qui dixit saxo cere cominuit brum pro cominuit cerebrum
interiecta vna particula cominuit quod sequitur. Massili portant iuvenes ad littora tan-
nas. pro eo quod portant iuvenes ad littora massilitanas. subaudi p[ro]p[ri]as interpositis plu-
ribus verbis. hoc est portant iuvenes ad littora. Synchesis interpretatur confusio a syn-
con: chepsis fuso. atq[ue] vt dicit donatus est hyperbaton. hoc est oratio ex omni parte con-

tris notus abreptas &c. nam vt dicit ordo est. tris naues abreptas. & notandum est in ordine ab accusatio posse incipi: vt frustra grammatici nescio quis ordines regulastradiderint. h[uius] perbole interpretatur transiens sus. ab hyper trans et bole scan- slo. dicitur fieri augendi aut minuendi causa. Plugeti. vt verg. in buc. C[on]didiior cignis. hereda fotinosior alba. Minuēdi. vt qd quispiā dixit tardior testudines quia testudinis incessus tardus est. vnde q[ui]dā in aulularia. testudineb[us] istum gradibo gra- dum. Allegoria interpretatur aliena locustorab allos quod est varius siue diuersus: & est q[ui]d id quod dicimus aliud est q[ui] quod volumus intelligi. vt vergil. in calce. h[uius] georg. Et tā tēpus equi fumātia soluere colla. per equi intelligimus ingenii. Iuues per quē magnus equos aurifice figit alūnus. i. exercuit ingenium per colla fumantia. i. p[er] sudore exhalantia laborē operis cōponēdi fuit: & subdit allegorice se p[er]tinet p[er]ces de quibus singu- latim dicitur est. Ironia inter pretat[ur] simulatio vel dissimulatio quoniam ironiome est dissimulo siue cauillo: aris. & est quando id quod dicimus per contrarium volumus intelligi. & in hoc cū suo genere cōco- dat: sed dicit in eo qd in ironia est simulatio quēdā cauillatio. vt Juno apud verg. iiii. & nei. ad venerē. Egregiā vero laudem. &c. qd. Non est magna laus q[ui] tu & filius tuus qui estis duo magna numina p[ro]doli decepistis vna feminam. Itaq[ue] si quis grauitate quadam proniciauerit dicra ironice verborū sensus in cōtrariū vertitur. Synchesis interpretat[ur] cōtraria locutio: ab anti. qd est cōtra. & phrasis locutio. i. quādo in vno verbo subdit cōtrariū eius qd dicitur: est ironia fit in pluribus verbis. vt bellus qd est diminutiuum a bonus. a. um. vnde dicit bellū per cōtrariū quod nō est boni: & lucus qui est sylua cōdensa per cōtrarium dicitur a luceo lucus: quia ex arborum opacitate minime lucet. & enigma inter pretatur obscuritas sermōnis ab enitome quod est obscure loqui. & ponit exemplum: illi qui inducit n[ati] em loquentem mater me genuit &c. & illud cleoboli iudā. Est vnus genit[or] nati bona pignora bis sex: triginta cuius nati. sed dupari forma. significatq[ue] annum habere duodecim menses quorum quislibet habet oēs triginta totidemq[ue] noctes.

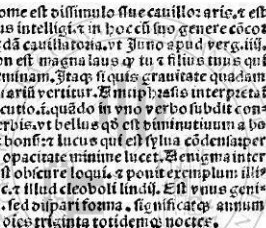
& saxo cere cominuit brum, & massili portant iu-
uenes ad littora tanas. pro cerebrum & massilitanas
Synchesis est hyperbaton obscurū: & ex omni parte cō-
fufum, vt tris notus abreptas in saxa latētia torquet.
Saxa vocāt itali mediis quā in fluctibus aras. Est au-
tē hic ordo, tris nauis abreptas nō torquet in saxa:
quā saxa in mediis fluctibus latētia itali vocāt aras.
Hyperbole est dictio fidem excedens augendi minuendi
diue causa, augendi, vt niue candidior, minuendi, vt
tardior testudine.

Allegoria est tropus quo aliud significatur, & aliud di-
citur, vt Et iam tēpus equum fumantia soluere colla.
hoc est carmen finire: huiusmodi species multae
sunt: ex quibus septem eminent. Ironia. Antiphrasis
Aenigma. Charientissimos. Paroxymia. Sarcasmos.
Astyimos.

Ironia est tropus qui per cōtrarium conatur ostendere
quod dicit. vt Egregiam vero laudē & spolia ampla
refertis: tuq[ue] puerq[ue] tuus: hāc vbi grauitas proniciā
tis adiuerit cōfiteri videbitur: quod negare intēdit.

Antiphrasis est vnus verbi ironia: vt bellum quod mi-
nime bellum est: & lucum quod minime lucet.

Aenigma est obscura sententia per obscuram similitu-
dinem rerum, vt mater me genuit: eadem mox gi-
gnitur ex me: significat enim aquam in niuem con-
uertit: & ex eadem rursus effluere.

Barbarismus.

Charientissimos interpretari potest gratiositas, a charis, entos, quod est gratiosus, et est quod id quod durus dictus esset: mitioribus verbis temperamus, ut si sacrilegii fure dicamus, et est qui sit irabundus potest et ponit ex eplura: ut si quis dicat: qui suavitate ne quisque: et respondeat quis huic interrogationi, bona fortuna, est dicere debuisset nemo te quesivit. Parocimia interpretatur proverbia: et est sententia longa versus comprobata et experta ad id quod volumus efficaciter usurpata, ut Terentius in Phoro. Adversus stimulum calces, non subaudi facias. Idem quoque in Adelphis luvus est in fabula, quod significat tacendum esse quoniam is de quo erit sermo adveniat. Sarcasmos interpretatur derisio non est quod est sed quod a capitali odio proficit qualis est illa ex euangelio, vobis qui destruis templum dei in triduo illud reedificas, diciturque a sary sarycos quod interpretatur caro quod quae vitur vitia petit illis in quem invehitur. Terentius, vobis si estis a gros, etc. Facis igitur, a mortuus metire agros et heperiam cadauere, sarrato, terra premendo. Astyismos interpretatur verbanitas quoniam astys est verbum dicitur donatus hunc tropum multipliciter patere, ut quicquid verbanus dicitur astyismo fiat et sunt illi facientes de quibus Juvenalis, et salibus vesperes intra pomeriana nata, Terentius, Quae banis non odiamet vos carmina mei, cum videris sit pessimum vitae atque alter illorum malus poeta, sed quod sequitur magis spectat ad verbanitatem, sed quod iungat vulpes more puerorum qui plostello adiungunt mares ut dicit Horatius, Et mulgeat hircos, vnde non magis possis spectare lacum ex gallina

Chrientissimos est, quo dura dictu gratius proferuntur, ut interrogantibus nobis, num quis nos quaesierit, responsum detur, bona fortuna, exinde intelligitur neminem nos quaesivisse.

Parocimia est accommodatum rebus temporibusque, puerbum ut adversus stimulum calces, & luvus est in fabula, Sarcasmos est plena odio atque hostilis derisio, ut enagros, & quam bello troiane petisti, Heperiam, metire iacens.

Astyismos est tropus multiplex, numerosque virtutis, Nam astyismos est quicquid rustica simplicitate caret & faceta sari verbanitate exponitur, ut qui bauium non odiramet tua carmina mei, atque idem, iungat vulpes & mulgeat hircos.

Homoeisis est minus nominere per similitudinem eius quae magis nota est demonstratio, Huius autem tres sunt species, Icon, parabola, paradigma.

Icon est personarum per se vel eorum quae personis accidunt comparatio, ut os humerosque deo similis.

Parabola est rerum genere dissimilium comparatio, ut qualis mugitus fuit cum faucibus arantaurus, & incertam excubuit ceruice bipennem.

Paradigma est exempla hortantis vel deterritis enarratio, Hortatis, ut Antenor potuit mediis elapsus achiuis, iliricos penetrare siuis, Deterritis, ut an non sic phrygius penetrat lacedaemonia paenor, Ledamque Helenam Troianas vexit ad vrbes.

gallinaceo, ut inquit Plinius, Homoeisis interpretatur similitudo et est quoties minus notum, comparatione et similitudine magis noti demonstratur, cuius tres subdit species quas ordi ne prosequitur, Ico interpretatur imago sive similitudo, et est quoties res eiusdem generis comparatur, ut Terentius, Ico a humerosque deo similis, quoniam pulchritudo generis a similibus pulchritudine alicuius detrahit deus et homo secundum Epicuram maxime meliorum similitudine tenentur, Parabola interpretatur comparatio: et est quoties res diversorum generum inter se comparatur, ut est Terentius, Ico a comparatur laocoonta tauro sacrificando quod exu sit ex ceruice factis sacerdotis impacta securi i colat, et quod sensus quod talis erat laocoontis mugitus et clamor: illis taurus, etc. Paradigma atos, interpretatur exemplum quod solet accommodari dicitur factis, idque videlicet: horum dicitur deterrere ad causam, horum dicitur Terentius, Antenor potuit mediis elapsus achiuis, etc. Antenor potuit ex mediis potuit in italia venire, et gnaeus qui antenor portior atque melior est non potest esse, De horum deterritis, ut idem Terentius, et non sic potuit, etc. et est sententia quod gnaeus sic venit in italia, ut repererit ianiam quae admodum pariter lacedaemoniam repererit helens.

Laurentii Vallæ.

Auerto oculos: id est alicunde oculos conuerto;

Admoueo manum vulnere: id est appono & applico.

Amoueo manum vulnere: id est remoueo.

Ad voram mihi euenit: id est vt ego oprabam.

Ex sententia mihi euenit: id est vt ego intelligebam.

Adulterium est quod in nuptam committitur.

Stuprum est coitus contra legem violentus.

Aedes in singulari et in plurali est tēplū: et semper addit cuius

Aedes in plurali domum profanam significat.

Aestimare est taxare: quod dicitur appreciare.

Existimare est iudicare. Estimare considerare.

Aequalis est æquus & coetaneus.

Aequabilis est æqualis in priori significatione.

Aedilis est qui aedilitatem administrat.

Aditius vero: qui a dilitate perfunctus est.

Affectus siue affectio est in animo: quod mens non est.

Mens vero siue ratio in animo est quod affectus non est.

Afficio te iniuria: id est facio tibi iniuriam.

Afficio te beneficio: id est facio tibi beneficium.

Agitur mecum præclare: id est bona conditione sum.

Agitur mecum male: id est malo situ sum.

Actum est: semper in malam partem accipitur.

Agere gratias: est verbis gratitudinem ostendere.

Habere gratiam vel gratias. est in animo.

Referre gratiam est re ipsa beneficium dissoluere.

Aguntur animalia a fessoribus & instigatoribus.

Ducuntur illa quæ sponte ducem sequuntur.

Trahuntur quæ per vim & raptando portantur.

Portare est ferre & suo corpore batulare.

Vehi est equo, naui, curru, & similibus.

Agere præter alias significationes est rerum immanentium.

Facere est rerum in materiam exteriorem exeuntium.

Age aduerbium cum singulari iungitur.

Agite cum plurali. Agedum cum singulari & plurali.

AGER modo est territorium vrbi circum lectum.

AGER etiam est locus quem rucolimus.

Arnum est quod frumento seritur ab arando.

Fundus est agri pars. vt vinea, oliuetum, pratium.

Pradium est possessio rustica siue urbana.

Campus est planities terræ ampla & grandis.

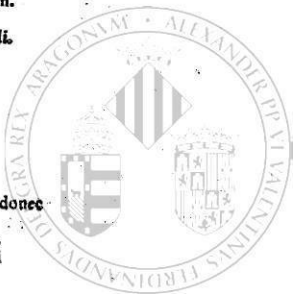
Area est planities angustior in agro vel in vrbe.

Aliquantisper & paulisper ad breue tempus pertinent.

Tantisper pro in tantum postulat adiungi dam pro donec

Alter de duobus dicitur: aut de secundo loco.

Alius de pluribus dicitur: & quandoq; pro diuersis.

Differentias

- Albani ex oppido alba in latio dicuntur.
Albenses ex oppido alba ad fuscium lacum.
Alumnus non qui alit: sed qui alitur.
Ambitio in animo: est eius qui cupit honores.
Ambitus in actu eius qui in pecuniis honorem habuit.
Amor ad omnes res pertinet. vt amor vini & vxoris.
Charitas ad homines tantum pertinet.
Charitas est penuria. quam indocti caritatem dicunt.
Amare est cum affectu & vehementissime.
Diligere est cum ratione & remissius.
Ad amare est amatorie aliquid amare.
Amicus honestares est: vnde est amicitia.
Amica si ad virum referatur in honestares est.
Amator qui modo amatorio amat.
An particula coniunctio est: perquam interrogamus.
Aut coniunctio quoque est, sed per ea non interrogamus.
Annuum tempus est quod per annis pacium durat.
Annuum festum est: quod semel in anno contingit.
Ante hac legi: id est ante hoc tempus legi.
Post hac legam: id est post hoc tempus legam.
Antiqui dicuntur & senes & veteres.
Senes dicuntur quantum ad ipsorum vitam priuatam.
veteres dicuntur quod alia aetate vixerunt.
Appeto cum affectu qualiacumque illa sunt.
Expeto tantum honesta: vt virtutes.
Apparare ad pompam tantum pertinet.
Preparare vero est aliquid ante parare.
Apparere alicui: est illi ministerium exhibere.
Apud me est liber: personam & locum significat.
Penes me est liber: personam & dominium.
Argutus est: qui est acuta quadam solertia.
Argutus est sonorus: argutus quoque breuis.
Armiger est: qui domino arma in praesidio ministrat.
Armatus: qui armis ad pugnam instructus est.
Arcere est prohibere ac vetare. vnde ars dicitur.
Abigere est a loco fugare, vnde abactores: & abigei.
Assurgere alicui est in honorem illius surgere.
Surgere est quocumque modo se erigere.
Assentari est falso laudare vt utilitatis gratia.
Adulari vero est interuire, vt honorem mereamur.
Blandiri quanquam est tactus ad animum transfertur.
Assistere est remotum aliquid capere.
Consciscere semper ferre mortem desiderat.
Desciscere est ab imperio alterius se subtrahere.
Asserere est affirmare & in libertatem vendicare.

L. aurentii Valla.

Affeuerare est vim arg. animi motum addere.

Autem coniunctio postponitur, huic negationi non.

Sed vero postponitur neg. tum. sane. iam. enim. atq.

Aufculto te dicimus: sicut & audio te.

Aufculto tibi: est obtempero tibi.

Audiens sum te, tantum valet quantum audio te

Audiens sum tibi non audio tibi. i. obediens sum.

Auis est quæ parit oua pennisq; prædita est.

Volucris est quæcumq; volat. vt apis. culex.

De litera. B.

B Arba vt inquit Seruius est hominum.

Barba vero in numero plurali quadrupedum.

Mentum vero est ipsa barba pilorumq; sedes.

Benefactor est qui cuiuspiam benefacit.

Beneficiarius in quem beneficium collocatur.

Bene aliquando accipitur pro valde. vt benedictus.

Male aliquando accipitur pro non. vt maleficus.

Bellum est totam tempus quo in militia somus.

Prælium ipsam tantum armorum certamen.

Pugna etiam circa arma fit solis verbis.

Beatus est qui omnibus rebus ad vitæ usum abundat.

Felix qui omnium bonorum compos est.

Bonum genus est ad vile: iucundum & honestum

Bonitas vero idem est quod benignitas.

Braçtea tenuis est & sua sponte plicatilis.

Lamina vero crassior: vt ex qua arma fiunt.

Bucca pars illa est: quæ inflatur vt in cornicæ.

Mala est rotundum illud quod est supra buccam.

Gena tum oculorum tegmen est: tum mala significat.

Cilium est ambitus genarum. vnde supercilium.

De litera. C.

C Edo tibi & concedo tibi. i. non repugno tibi.

Cedo cedit: id est percutio & occido.

Catali sunt ferarum: quæ fere ex raptu viuunt.

Pullus vero cicurum vt asini: et equi: & auis.

Fortis generalius est: vnde fortificare & fortura.

Capitale odium: quod & caput & vitam alterius petit.

Capitale vitium propter quod peccans punitur.

Capere est sponte vel non sponte accipere.

Sumere est vltro & non sponte aliorum capere.

Caprare est velle capere & insidias parare.

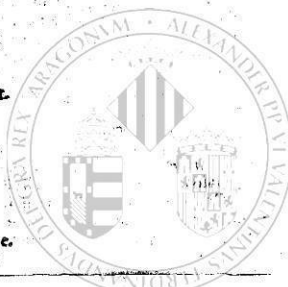
Candet dicit Marcellus quod ignitum est.

Candet etiam quod candidum & album est.

Causari ea causam rei geitæ afferre in accusationem.

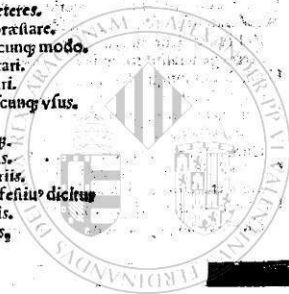
Causare nunq; apud idoneos inuenitur pro efficere.

quien tiempo tiene v. tiempo
tiempo tiene quæ...

Differentias

- Caupona** est taberna vbi vinum venditur.
Caupona quoq; mulier quæ vinum vendit.
Calumniari dicit Martianus est falsa crimina intendere.
Prauaricari dicit Vulpianus causas aduersariis dare.
Cervix in singulari est posterior colli pars.
Cernices in plurali pro superbia ponitur.
Collum omnes partes in solidum complectitur.
Iugulus est anterior colli pars. vnde iugulare.
Celebris passivæ ponitur: vt locus & homo celebris.
Frequens activæ & passivæ: vt vrbs & senatus.
Calebs est qui duxit vxorem legitimam.
Maritus est qui vxorem per leges accepit.
Certum est modo: accipitur pro manifestum.
Certum est pro deliberatum est iungitur in finitio.
Censor est: qui in administratione censura est.
Censorius est: qui perfunctus est censura.
Circumtare pro eo quod est circumdare.
Circumsistere pro eo quod est circumvenire.
Circiter frequentissime ad numerum refertur.
Refertur quandoq; ad tempus & ad locum.
Continuo, protinus, statim, notum est quid sint.
Quod si additur negatio: valet pro non ideo.
Commecatus in singulari est licentia. vtrâ dixerim: ad tēpus.
Commecatus in vtroq; numero est alimēta publica & priuata.
Commendo te regi. id est committo te.
Commendote apud regem: id est laudo te.
Commentarius est in quo res nuda scribuntur.
Librisunt in quo auctorum opera diuiduntur.
Volumen est minusquam liber.
Concilio amorem dicimus: sed non gratiam.
Inimus gratiam: sed non inimus amorem.
Reconciliare & in gratiam redire idem.
Conciliamus novos amicos: reconciliamus veteres.
Comitari est minores maioribus comitatum præstare.
Assectari est comitatum alicui præstare quocumq; modo.
Deducere est aliquem de illius domo comitari.
Reducere est illum ad illius domum comitari.
Cœnaculum est pars domus superior ad quoscumq; vsus.
Cœnatio est locus inferior ad cœnandum.
Comes est qui alterius ductum sequitur vtcumq;
Socius est in negociis seris rebus & laboribus.
Sodalitas est in leuioribus & iocosis & voluptuariis.
Comes est benignus & qui aliis in seruit. qui festiu⁹ dicitur.
Collis est monticulus separatus siue pars montis.
Iugum est vt sic dicam ignis montis arduitas.

Cilius est eadem arduitas sed clemens.

Promontorium est mons in mari prominens.

Coxa ex pars supra femora vertebrumq; ipsum.

Femora partem cruris exterioris significant.

Fœmina partem interiorē melioremq; tantum.

Copia in singulari est facultas, & iungitur do & facio.

Copia quoq; est abundantia, vt vini & olei.

Copia in numero plurali est exercitus.

Condictio est denunciatio siue actio in personam.

Conditio vero fortunam dicit siue ordinem.

Corpus in nobis viuētib; est: vnde corpulentus.

Caro est cadaueris quæ & pulpa dicitur.

Consolor & consolatio verbis fit in alicuius calamitate.

Solor & solatium rebus ipsis fit in alterius ægestate.

Solamen magis est poeticum quam oratorium.

Corporeum est existens in materia corporea: vt lapis.

Corporale est existens ex materia corporea: vt domus.

Complodere est manus inuicem illas collidere.

Explodere est cum sonitu emanibus eicere.

Supplodere est pedem terræ incurere.

Cordi est mihi ire aliquo. i. placet mihi ire.

In animo est mihi ire aliquo. i. consituo ire.

Compertum est & exploratum est mihi. i. scio.

Constitutum est & deliberatum est mihi. i. decreui.

Consulo res: id est consilium peto: vnde consulator.

Consuloribi. id est consilium do. a. quo et consultus.

Conuenit mihi. decens & conueniens est mihi.

Conuenit internos. id est, controuersia non est inter nos.

Conflaui æ alienū. i. factus sum debitor.

Dissolui æ alienum. i. quod contraxi solui.

Consternere ad corpus tantum pertinet.

Consternari ad animum quum mens turbata est.

Consul est: qui in administratione consulatus est.

Consularis: qui iam perfunctus est consulatu.

Crimen modo pro delicto: modo pro criminatione.

Flagitium proprie est in libidine quasi flagris dignum.

Crudus est qui æ greditur terq; concoquit.

Crudas etiam est: qui habetæ spectum trucem.

Crudum etiam est vulnus quod eirecens & sanguinolentum.

Crudum etiam dicitur non coctum & immaturum.

Crepitus est sonitus violentus ex acris impulsu.

Crepitus etiam est ventris ventus exclusus, peditem.

Streptus sit ex corporum & vocum collisione.

Fremitus est streptus vehementior.

Stridor est acrior & quasi sibilans collisio.

Differentia?

Confero me ad Caronem: non in caronem id est eo.

Confero beneficia in Caronem: non ad caronem. I. do.

Cum primū conuñctio est: vt cum primū ueneris dabo libris.

Quam primum aduerbiū est pro cito. vt quā primū dabo.

Cum ani dicuntur a Cumis oppido campaniæ.

Comenses a como oppido Gallia cisalpinæ.

Culpa medici perit qui moriturus non erat.

Defectu medici perit cui medicus non affuit.

Cum prepositio nunq̄ iungitur rei noranti instrumentum.

Cum conuñctio si refertur ad tum. rei minori iungitur.

Tum uero rei maiori: vt cum pecunias. tum vitam.

Tum & tum inter a qualis. vt tum pecunias tum libros.

Coloris uesies sunt: quæ natiuo sunt colore.

Verficoloris: quæ natiuum colorem mutauerunt.

De litera. D.

Debellare est bello vincere & bello capere.

Expugnare est pugnando vincere & capere.

Propugnare est pugnando defendere.

Impugnare & oppugnare est pugnando lacerare.

Decus est honorificentia ex rebus præclare genis.

Decor est pulchritudo ex decentia rerum & personarum.

Desipio & desipisco est aliquid a sensu deficio.

Resipisco est ad meliorem mentem redeo.

Descendo de monte. i. de alto ad imum locum.

Descendo incertamen. i. deuro in periculisum.

Deuenimus in planum: in uallem a loco altiori.

Deuenimus in paupertatem a maiori fortuna.

Despicio inferiores me loco & fortuna.

Suspicio superiores. id est admiror vel aspicio.

Dispicere est circumspicere & providere.

Diligere est magis idoneum ad res gerendas cernere.

Eligere uero est ex multis ad nostram utilitatem.

Coaptare est eligere inter collegas & pares.

Declamator est qui studet apud rhetorem.

Orator est qui ueras causas in iudicio agit.

Defunctus officio est: qui suo officio est perfunctus.

Defunctus quoq; uita qui uitam finiuir.

Deturbare est uolenter & deorsum deiicere.

Exturbare est eodem modo & loco deiicere.

Disturbare est dissipando diruendoq; deiicere.

Deprecorsupplicium: id est detestor & extor.

Deprecor ueniam: id est precibus ueniam precor.

Imprecor est alicui malum & infortunium precor.

Decuriones sunt quidam equitibus ex nobilioribus præfunt.

Centuriones qui centum ex inferioribus præfunt.

- D**epectus dicit Vulpianus qui turpiter pactus.
 Pactus est qui quomodo cumq; pepigit.
Decedere est ex officio abire: vnde dicitur decessor.
 Succedere est in officium ire: vnde dicitur successor.
 Decedere vita: est officio vitæ.
Depositor est qui depositum alicuius fidei credit.
 Depositarius vero, cui depositum creditur.
Discere est: vt aliquid intelligas quod ignoras.
 Edicere vero est: vt memoria complectaris.
 Ediscere est quod didiceris obliuisci.
Dicere proprium est oratorum & eleganter loqui.
 Distitare est frequentiori loco & tempore dicere.
 Dictare est alio verba excipiente vt scribat dicere.
Docere discipulos notum est quid significet.
 Dedocere est quod alter docuit falsum ostendere.
Dico sententiam in senatu quasi consiliarius.
 Fero sententiam in foro: quasi prator siue iudex.
Dicere leges est ad eos qui bello superati sunt.
 Ferre leges est ad suos. vnde legum latores.
Dies pro certo die: generis est masculini.
 Dies pro tempore femininum est: & caret plurali.
Domus quando facit domi: locum significat.
 Domus cum facit domus: aedificium & familiam.
Doliteras tabellario ad aliquem perferendas.
 Doliteras ad amicum: vt eas legat.
Dono te corona est premii & honoris gratia.
 Dono tibi coronam notum est quid significet.
Dotibifidem i. per sanctetibi iuro & promitto.
 Habeo tibi fidem. hoc est tibi credo.
Dudam & iam dudum de breui tempore dicitur.
 Nuper: pridem: & iam pridem de longiori.
 Diu & iam diu est per longum tempus.

De litera. E.

- E**pulae sunt tibi in iis: etio hominum comparati.
 Epulum sunt tibi solenniores & conuiuium publicum.
 Edicere est magistratum regum: vnde edictum prtoris.
 In dicere est denunciare: vt iudico bellum hostibus.
Elogium est testificatio laudis, vel infamie.
En nominatio & accusatio iungitur: vt en priamus: en capellas.
 Apud oratores exprobrando: cum nominatio. vt. en homo.
 Ecce apud Vergilium semper de reimprovisa.
Erepublica: id est pro rep. & utilitate rei pub. est.
Ere regionis domus mea. pro ex opposito domus.
Ex tempore dixit pro ex improuiso dixit.
Ergo & igitur breuioribus adhibentur conclusionibus.

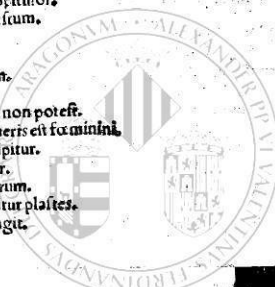

Differentia.

Quare, qua propter, quamobrem maioribus;
Etsi quanquam in principiis poscunt in dicatium;
Quamuis, licet tamen si, in aliis locis subiunguntur.
Euentus, iustus, permissus, in singulari quartæ declina.
Euenta, iusta, permissa, in plurali secunda declinatio.
Excubiæ tam diurnæ quam nocturnæ dicuntur.
Vigiliæ sunt tantum modo nocturnæ diuise in.iii.
Exemplum est quod sequimur aut vitamus.
Exemplar ex quo simile aliquid facimus.
Exiit quot eminet & exurgit cum motu.
Exat: quod eminet & iuperstat sine motu.
Exprobrare est immemorem beneficii culpâre.
Imputare est citra reprehensionem id facere.
Esse presens verbi infinitiui est. Fore futuri.
Eodem modo differunt adesse, adfore, prodesse, profore.

De litera. F.

Facio te certiore, non facio certum: nequago.
Facio rem gratam, rem diuinam, damnum non ago.
Facies magis ad corpus pertinet, vt facies longa.
Vultus ad animum refertur: vt vultus tristis.
Factio est diuisio ciuium in diuersa studia.
Seditio cum populo discordes aduenit.
Fama græcè idem est quod rumor latine, sed rumor est tantum.
Dere: quæ recens est & sine timore.
Fama verò etiam de antiqua dicitur: & de alicuius celebritate.
Fartus est insipiens tractum a ciborum sapore.
Stolidus qui proxime ad naturam pecorum accedit.
Stultus improuidens est & imprudens.
Facile scribit pro eo quod leuiter scribit & non laboriose.
Facile princeps oratorium est, non dabit princeps.
Fero auxilium, do auxilium recte dicitur vt rumq.
Do opem non dicitur: sed fero opem, vnde opitator.
Festus dies recte dicitur & non festiuus, vnde festum.
Festiuus homo est iucundus, vnde festiuitas.
Ferus homo qui animum ferinum obtinet.
Ferox homo, qui animosus est ad certandum.
Fessus est fatigatus siue animo siue corpore.
Defessus & defatigatus, qui amplius fatigari non potest.
Ficus fici, vel ficus pro fructu & pro arbore: generis est masculini.
Ficus fici, genere masculino, pro morbo accipitur.
Filius, Pater, Mater, magis ab oratoribus dicitur.
Gnatus, Genitor, Genitrix, magis sunt poetarum.
Fingere dicitur: qui forma: ducit ex luto: & dicitur plastes.
Effingere qui ad alterius formam aliquid fingit.
Flere est lacrymas effundere in dolore.

Gemere est præ angustia in somnum erumpere.

Plorare est voce flebili dolorem suum aperire.

Plangere est percussione membrorum se affligere.

Euulare est alta voce flere quod est mulierum.

Vociferari est non modo dolore: sed indignatione ostendere.

Lamentari est oratione tristi cladem testari.

Felix est qui prosperitatem recepit: vt homo **felix**.

Prosperum est quod felicitatem affert: vt **fidus**.

Felix etiam aliquando ab affectu dicitur.

Fœnero tibi dicitur sicut mutuo tibi & promitto tibi.

Fœneror abs te sicut **mutuor** abs te & stipulor abs te.

Fœnus est prouentus ex ipso solo: quod est naturale.

Fœnus quod est vsura: a priori significato defluxit.

Vestigal ex omni prædio est vel publicum vel priuatum.

Fruax est: quicquid ex terræ fructu in cibum vertimus.

Seges est. ex qua conficitur panis non de messia.

Segesetiam est terra sementi excipienda: subacta.

Frondes sunt tantum arborum.

Folia etiam sunt aliarum rerum. vt **florum**. **Herbarum**.

Fru est potiri aliqua re propter seipsam.

Fuagi est officium munusq; agere.

Potior cum hoc nomine res genitiuo plurali iungitur.

Potior alias cum ablatiuo & significat obtinere.

Delitera. C.

G estus est actio quædam & corporis pronuntiatio.

Gestio est administratio quædam & actio.

Gemmae sunt lapilli omnes præciosi præter margaritã.

Margarita est quæ in choncha nascitur.

Vnio vero est: cum magnitudinem solitam excedit.

Gratus est in aduersis. **lucundus** in prosperis.

lucundus non est letus: sed qui letitiam affert.

Gratulari alicui est verbo testari se gaudere de illius felicitate.

Gratari idem: nisi quod magis poeticum & oratorium.

Gratificari est beneficium minori conferre.

Gratulum facere est maioribus inferuire.

Graue est quod suapte natura est ponderosum.

Grauem etiam virtutem per traslationem dicimus.

Gremium est intra complexum facmineum in femininis.

Sinus est intra pectoris brachiorumq; complexum.

Sinus etiã est vestis fluxus & littoꝝ curuitas. **De litera. H.**

Habeo rationem salutis. i. habeo respectum.

Constat ratio. i. rationem legitimam esse ostendo.

Habeo orationem di. i. imas: non facio orationem.

Facio sermonem dicimus non habeo sermonem.

Hei semper iungitur datiuo: vt **hei mihi** qualis erat.

Differentia.

Heu a accusatio & nominatio non nunquam.

Va semper datio iungitur. vt va tibi causi dice.

Histrion est qui personarum fabulas in cana agit.

Mimus qui quouis in loco gesticulationes exercet.

Hiare est aliquid sua sponte vel externa vi.

Hiscere est tantum oris & quidem humani.

Hortus est vbi sunt holera quibus vescimur.

Horti sunt arboribus costri voluptatis gratia.

Hospes est qui in aliena ciuitate est.

Peregrinus est qui in propria ciuitate non est.

Hic ad primam personam vel ad res primae personae pertinet.

Iste ad secundam personam vel ad res secundae personae.

Ille ad tertiam personam vel ad res tertiae personae.

Eodem modo differunt aduerbia ab eis tracta.

De litera. i.

Iam norum est quid significet: vt iam venit.

Vsurpatur quoque pro tunc. & si sedet iam non stat.

Interdico tibi a qua & igni: non aquam & ignem.

Interdicitur tibi a me aqua & igni &.

Interdicitur tibi a me aqua & ignis.

Incumbo studiis vel in studia: vel ad studia.

Incumbo remis: non in remos vel ad remos.

Intercedit mihi tecum amor. i. amor est internus.

Intercesserant tribuni. hoc est se opposuerunt.

Instituta sunt boni mores ratione sumpti.

Institutiones sunt praecipiones quibus docemur.

Indulgentia est mollis & delicata educatio.

Venia etiam quandoque indulgentiam significat.

Infidus est cui non est fidendum: a fido fidis.

Perfidus est qui fidem violat: a fides fidei.

Infectus est vehementer iratus & odium gerens.

Infectus vehementer molestus & nocens.

Indiem yuorantum. i. diei praesentis rationem habeo.

Indies teneo. i. quotidie magis efficio senex.

Inhibemus rem inceptam. vt tela inhibere latini.

Prohibemas ante rem inceptam: vt hospitio prohibemus.

Inuertere est rem aliquam in contrarium vertere.

Peruertere est rem aliquam iam malum vertere.

In manu mea est negotium. i. in potestate mea est

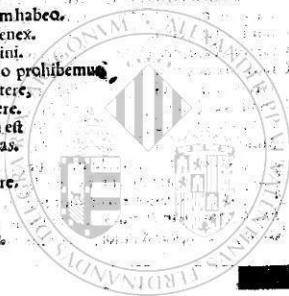
In manibus est liber ad eum inter manus meas.

Ingredior forum. i. intro in forum.

Inrogamus a causa aliquid intelligendi.

Percontamur vero gratia arguendi.

Sciscitamur vt vox indicatitendi gratia.

Laurentii Vallae.

- I**ntruduo te, id est interioribus claudo.
Intercludo te, id est iter tuum claudo & impedio.
Incedere est ambulare cum fastu & pompa.
Ambulare simpliciter pedibus ingredi.
Impendere est quasi supra caput in ruina imminere.
Impendere penultima breui est quasi dare.
Pendere est exacte ponderare & examinare.
Appendere est suspendere & ad lancem ponderare.
Inter cenandum venire, id est dum essem in cena.
Interagendum dormio, id est dum sum in actione.
Impono tibi onus, id est iniungo tibi onus.
Impono tibi, id est decipio te, unde impositores dicti.
Inficiari & inficiari ire, id est negare: sic dicitur vt.
Opem ferre & suppetias ferre, pro auxiliari.
Indoles in pueris est signum futurae virtutis.
Indoles etiam in malum accipitur sed raro.
Iocus & iocari proprie ad verba tantum pertinet.
Ludus & ludere ad facta, vt ludere pila.
Iter facere est, quod imperiti dicunt itinerrare.
Viam facere est vbi via non erat aperire.
Munire viam est reficere & repurgare.
Iter habere est iter aliquem esse facturum.

De litera, L.

- L**abare aliquid est ruere & repente cadere.
Labi vero est leuiter sensim descendere.
Lacesso prouoco, quod est incertamen vocare.
Plerumque in bonum nonnunquam in malum accipitur.
Latebrae hominum proprie dicuntur.
Latibula sunt ferarum, sed quaedam confunduntur.
Legere literas. Legere libros notum est quid significant.
Perlegere literas est usque ad finem legere.
Eodem modo differunt vigilare & peruigilare.
Negare, pernegare, agere, peragere, & similia.
Leges sunt aut principis, aut populi alicuius liberi.
Rogationes dicebantur, quia populus rogabatur.
Leuo & alleuo est molestiam laboremque extenuo.
Subleuo est auxilium defensionemque praestare.
Litera in singulari est vnum elementum, vt a b.
Litera in pluri est epistola quae mittitur.
Libertus est qui de seruo liber factus est, semperque habet.
Relationem ad cuius est libertus, vt libertus caesaris.
Libertinus idem significat, nisi quod est absolutum.
Libertas aliquando in bonum accipitur.
Licentia vero cum quibus libertate abutitur.
Libri sunt in quibus auctorum opera diuiduntur.

Differentia.

Volamina sunt minora quam libri.

Ludicrū substantiue est quodcumq; lusorū opus: vnde;

Ludicrus ludicra ludicrū, non dicit Priscianus ludicre

Lucus et silua cœdua deo vel homini consecrata.

Saltus silua vbi pecudes hyemare aut auisare solent.

Nemora voluptatis causā constant arte siue natura.

Silua est vbi cumq; sunt arbores cœdua vel incedua.

Lues est morbus in homines sauiens & pecora & agros;

Pestis est pestilentia: q̄ aut cito occidit: aut cito abit.

Lubricus locus est in quo nequeas insistere.

Lubrica est anguilla: quæ non potest retineri facile.

Lubrica aras. in qua qui sunt facile labuntur.

Luce & tenebris: pro die ac nocte accipimus; sed prima luce, & primis tenebris, est prin-
cipio dici. & principio noctis.

Prima die, prima nocte respectu secundæ dicitur. Repertur vero luci pro luce, ves-
perio pro vespere, & ruri pro rure, carthagini pro carthagine. Sed Seruius vult hæc no-
mina vrbium propria debere poni in datiuo.

De litera, M.

Male de te sentio, existimo iudico non errore sententis.

Sed eius de quo sentimus vitium designat.

Male audio: est mala famam habeo. i. infamor.

Magni parui, tanti, quanti, in genitiuo solum iungitur cum illis verbis interest & refert.
vt magni interest, parui refert. Cœtera in nominatiuo vel aduerbialiter, vt plurimum
interest. Sex pronomina in ablatiuo mea, tua, sua, nostra, vestra, cuius.

Malleolus est in modū mallei rostra habens aptus plantationi.

Sarmentum est arefactum: quod igni reseruat.

Palmet est cum in vire frondes vvasq; habet.

Marinum est quod in mari est: vt piscis marinus.

Maritimum est quod iuxta mare est. vt vrbs maritima.

Transmarinum quod trans mare est. vt bellum transmarinū

Meditari præter cam significationem quam habet in promptu: est etiam ad aliquid se
exercere. vt ad palestram.

Memoria teneo recte dicitur: non memoriter teneo.

Memoriter recito. memoriter pronuncio: non memoria.

Memoria & memoriter complector. repeto. recolo.

Memini pro recordor genitiuo & accusatiuo iungitur.

Memini pro mentionem facio genitiuo & ablatiuo cum de.

Mellis tum ipsa melsio est: tum seges iam matura.

Sementi seu satio: siue vt dicam seminatio.

Semen est quod in terram subactam iacitur.

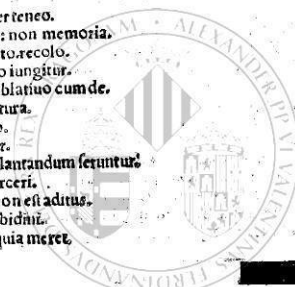
Seminarium est locus vbi plantæ ad transplantandum seruntur.

Merere est mercede operari & in militia exerceri.

Vnde meritoria taberna: quo sine mercede non est aditus.

Et meritorius puer qui mercede proficit libidini.

Meritoria puella non dicitur, sed meretrix, quia meret.

- M**ereor de te bene: id est beneficium in te confero.
 Mercor de te male: id est mala in te contuli.
 Demereor amicos: id est beneficiis illos obnoxios facio.
 Emerere vnde emeritus a labore cessare.
Ministerium in singulari est ministri opera.
 Ministeria in plurali pro ministris accipiuntur.
 Eodem modo differunt seruitium & seruitia.
Mille in singulari substantiuum est: vt Cicero, mille hominum versatur: vt mille num-
 mum expensum.
 Milia in plurali ab eo quod est mille.
 Mille in plurali adiectiuum est, vt mille viri.
Moratus ille dicitur qui bonis moribus est præditus.
 Morigeratus est obsequens & obediens, a verbo morigeros.
 Morosus qui est difficilis & peruersis moribus.
Mollis homo ad vituperationem dicitur: i. effeminatus.
 Molle opus in laudem, i. pulchre fabere factum.
Moror te & maneo te: ro expecto te: sed poetice.
 Moror, i. detineo te: magis cratorium est.
 Maneo pro eo quod futurum est: vt quiste manet exitus.
Munimenta sunt munitiones castrorum: vt vallium, fossa.
 Monumenta sunt sepulchra statua: tituli, litera.
Murus est ambitus vrbs aut etiam castrorum.
 Paries est ambitus ille domorum quo tecta fulciuntur.
 Mania & murum significant etiam vrbs ædificia.
Mulier ea dicitur quæ corrupta est: virgo quæ integra.
 Patitur tamen vtrunq; aliquando exceptionem.
Munus teste Paulo dicitur quod dono mittitur.
 Alio modo munus est onus: vnde immunitas dicitur.
Munus præterea est officium vt militare munus.

De litera. N.

- N**atalis & natales substantiue est dies natalicius.
 Natales vero in plurali sanguinis conditionem significat.
 Ne dicam substantiuo præcedente vult post se accusatiuum: vt Cicero, crudelis
 pator ne dicam sceleratum & impium: Secus autem sequente substantiuo: vt si dicas
 mus. Cradelis: ne dicam sceleratus & impius pator.
Necatus generalem habet significationem.
 Nectus non dicitur sine certo genere mortis.
Nedum vno modo vtimur cum vtramq; sententiam vno claudimus verbo: vt funderē
 pro te sanguinem: nedum pecuniam. Altero cum suam vtriq; sententię verbum das
 mus: vt funderē pro te sanguinem nedum pecuniã crederem: sed affirmãdo quod est
 maioris momenti præponimus. negando vero contra quod est maius postponimus.
Nę cum diæthongo pro valde vel certe accipitur.
 Ne producte accepta pro non, ne correpte pro an,
 Nisi quoties ponitur in principio indicatiuum postulat.
 Alias vero etiam iudiciũ iungit potest.

Differentia.

Nihil ad Casaris equitarum. i. nihil ad comparationem Casaris equitatus.

Terentius. Nihil ad hanc nostram. i. ad comparationem huius nostrae.

Non me fallit. non me preterit. non me fugit: non me capit. est non ignoro: teste. Quintiliano.

Novalis inquit paulus est terra. proficissa anno cessans:

Agar restilis inquit Varro quod restituitur.

Nunc adverbium tempus instans significat.

Nunc etiam sine temporis significatione usurpatur. Cicero. plura evenirent si ad quietem integri iremus: nunc vero onusticibo & vino confusa & perturbata cernimus.

Nutare est male soliditate molis ruinam minari.

Titubare est pedibus non valentibus insistere.

Vacillare est alterno motu inconstantem esse.

Nuncius est: qui nunciat, non quod nunciatur.

Quod enim dicit Servius. nuncium esse quod nunciatur, non est verum.

Delitera. O.

O Vocatio & accusatio iungi potest: vt o me miserum, o te felicem.

Aliquando supprimitur. sed in re minori, vt o hominē indoctū qui hæc ignorat.

Oberuo. id est custodio, a quo verbo est obseruatio.

Oberuo. id est colo & veneror, a quo est obseruantia.

Obeo legationem, id est exequor munus & officium legationis.

Sic obeo mortem. id est exequor officium mortis, & obeo non addendo.

Mortem sicut oppeto mortem & opeto. defunctus vita & defunctus.

Obuius tibi & obuius tibi fio, obuium me tibi fero, obuius tibi sum.

Obuiam tibi processi, idem significant.

Obies est qui traditur imperio alterius quasi pignus.

Vas est qui est sponsor alicuius in capitis periculo.

Fideiusor est qui sponder in causis leuioribus.

Ocium est vacatio a labore, cuius contrarium est negocium.

Ocium quoque pro studio literario accipitur.

Occupare est locum tenere & vi capere, & etiam.

Occupare ante capere, quod dicunt præ occupare.

Odor notum est, quid significet in vtroque numero.

Odores in plurali numero sunt odoramenta.

Officium est virtutis factio pro loco & tempore.

Officium est beneficium & obsequium in amicis.

Officium quoque est magistratum & aliarum rerum.

Officina est vbi opera fiunt, vnde sunt opifices.

Taberna est vbi opera venduntur, vnde tabernarii.

Opera vt dicit Vulpianus, est diurnum officium.

Opus est finis fructusque operis, vt opus Ouidii.

Opere precium est fructuosum & ad rem pertinens.

Orare est verbis aliquam rem petere.

Exorare est orando & precibus aliquid impetrare.

Oriundus roma, id est cuius maiores fuerunt romani.

Ostus roma, id est qui in vrbe roma natus est.

Laurentii Vallæ.

Ordo est digestio & suo cuiusq; rei loco dispositio.

Series est rerum quædam continua progressio.

Orphanus est: qui caret patre præsidioq; paterno.

Pupillus est: qui caret patre: sed tantisper dum est in ea ætate cui dari consueverunt tutores per leges.

Orbus est: qui aliqua re clara priuatus est: vt filiis.

De litera. P.

Parastus est: qui ventris gratia nihil recusat ferre: & omnia loquitur ad voluntatē inuitantis eum.

Scurra est qui risum ab audientibus captat sine differentia.

Pastio est ipsa pascendi actio. quæ ad pecudes pertinet.

Pastus homini competit: & potius ad animum pertinet.

Pabulum est cibus pecorum qui sine semine est vt palea.

Esca & hominum est: & quod caprandis piscibus subditur.

Pasci pecudum est: & construitur cum accusatiuo.

Vesci hominum est: construiturq; cum ablatiuo.

Partior idem est quod partes facio & distribuo.

Partio raro reperitur: sed impertio frequenter.

Pacificatus sum: id est pacem feci.

Pacatus sum: in pace sum vel ab armis recessi.

Placatus sum: ab indignatione ad lenitatem redi.

Parem esse idem est quod sufficere alicui operi.

Par esse idem est quod esse conueniens & decens.

Paria facere: est quod alibi omisum est compensare.

Patres inquit paulus vsq; ad tritauos proprie dici. Qui supra tritauos sunt: maiores debere appellari. Minores dicitur feruius nuncupari quoties deficit nomen in posteris. Sed potius dicendum est esse maiores qui nos præcesserunt. Minores vero qui sequuntur.

Penu continentur quæ ad victum priuatum pertinent.

Penarium est locustesse Varrone vbi penu reponitur.

Comeatus dicitur qui ad victum publicum pertinet.

Pecus significat omne animal quod sub homine ex pabulo terræ pascitur.

Significat etiam multitudinem pecudum.

Pergameni ab oppido asia: quod est pergamus.

Bergomensis a bergamo galliæ cisalpina oppido.

Per in compositione cum nomine positio iungitur.

Quam verosuperlatiui: vt perdoctus quam doctissimus.

Perquam vero positio: vt perquam doctus homo.

Quam pro quantum: semper positio adiungitur.

Per aliquando in malum accipitur: vt periturus: perfidus.

Aliquando accipitur quasi per medium. vt perspiciuus.

Præ: idem significat: sed cum aliis dictionibus iungitur quam per. vt præclarus, prædulcis, prædiues: non perclarus, perdulcis, perdiues.

Perinde vult post se ac si vel atq; vt fac perinde ac si tua res esset. vel atq; tua res esset.

Differentiæ

- Proinde idem est quod ideo vel ideoq;
Subinde accipitur proinde statim, vel idem idem.
- Petere** in bonum & in malum accipitur.
Pasco est proprie rem debitam & honestam peto;
Postulo est quodammodo requiro, vt res postulat.
Expostulo est cum querela amici officium desidero.
Flagito est vehementer & importune postulo.
- Persequor** & in bonam partem & malam accipitur.
Prosequor ablatiuo iungitur, ut prosequor te oculis.
- Peculium** est quicquid labore nostro comparatur.
Peculatus est furtum rerum ad temp. pertinencium.
Sacrilgium est furtum rerum sacrarum.
- Pellex** est quæ cum eo: cui est vxor miscetur.
Palaca est concubina eius qui non habet vxorem.
- Pluit** caret supposito & construitur cum ablatiuo.
Ningit, Tonat, Serenat & similia vtrunq; respuunt.
- Plura** possunt esse duo, & est nomen comparatiuum.
Complura duo esse non possunt & non est comparatiuum.
Plurimq; modo maximam partem significat, modo nonnulli.
- Porro** licet eiusdem significationis sit cuius, vero, & autem, hæc, semper postponuntur: illud potest etiam præponi.
- Pondo** teste phoca singulari numero caret: dicimus tamem, duo tria pondo, non binatena pondo.
- Potior** cum hoc nomine res in plurali genitiuo iungitur.
Cum aliis vero nominibus frequentius ablatiuo copulatur.
- Potus** vini, aquæ, lactis, & similium recte dicitur.
- Potio** datur ægrotanti, quod græce pharmacum dicitur.
- Pompa** est spectaculum in prosperis rebus & aduersis.
Spectaculum vero est quod spectatur & ipsa spectatio.
Locus etiam vnde spectamus spectaculum dicitur.
- Protinus**, procax, & petulans, aliud alio magis increpittam in facto q̄ in dictis, significantq; quandam lasciuiam, libidinemq; & impudentiam.
- Præfens** non modo quod est huius temporis, sed alterius, vt Horatius. præfens in tempestus omittat.
- Præfens** quoq; subitus & non dilatatus in tempus, vnde præsentissimum periculum & præsentaneum, remedium.
- Præfesse** rei administranda præpositum esse, ab hoc fit præfens quod a verbi significatione recessit.
- Præfidere** est ad opem præstandam præfesse, a quo fit præfens sicut a desideo deses, a resideo reses.
- Præsidium** est præcipuum auxilium.
Subsidium est quod in auxilium succedit.
- Præiurare** præter eam significationem quam præferet, significat etiam prohibere ne aliquid fiat in commodum.
- Prædie** & ponnidie genitiuo seruiunt & accusatiuo, vt prædie nonarum decembrium, &

pridie nonas decembres.

Procul apud quosdam auctores accusatio seruit, vt Curtius, procul urbem, &c.

Prius vocaui te, ad tempus referri debet.

Prior vocaui te, ad personam potius refertur: estq; inter duo sicut primus inter plura, vt ego prior quam tu veni domum, & ego primus omnium veni. Eadem ratio est de posteriori posterius & posiremus.

Præfero est dicto vel facto qualem opinionem habeam quasi ipsa frõte consiteri, in eadem significatione sunt præmeduco præmegero.

Prisca sunt quæ prioribus sæculis fuerunt.

Prisina quæ fuerunt prioribus annis.

Probrum idem est quod dedecus & ignominia.

Opprobrium est aliquando factum: sed frequentius dictum.

Pulsare est graui & vehementi ictu cedere.

Verberare est cedere instrumento longo & exili.

Præuaricatores sunt qui causam aduersariis donant.

Tergiuersatores, qui in totum ab accusatione desistunt.

Delitera, Q.

Quando & quando quidem idem est quod quoniam.

Quatenus idem significabat Quintiliani sæculo.

Cicero tamen quatenus pro in quantum vtitur.

Quæritus etiam in plurali pro querela, a queror, reris.

Quæritus etiam in numero singulari significat lucrum nummorum, deriuaturq; a verbo quero is.

Quidem vno modo accipitur ad distinguendum res, quod græci nimium faciunt, v aliud quidem bonus, aliud vero non.

Alio modo per exceptionem illius quod affirmes, vt Quintilianus torquebis quidem filium, sed fatebitur mater.

Tertio modo ponitur completiua non sequente eius aduersatiua.

Quin modo pro quin etiam, siue atq; etiam accipitur.

Quin pro non desiderat subiunctiuum, vt quin adeas.

Quin pro cur non semper interrogat per indicatiuum.

Quid substantiuum est, vt quid negotii est tibi.

Quod adiectiuum, vt quod negotium est tibi.

Quisq; cum superlatiuo construitur, vt optimus quisq;.

Cunctus & omnis positiuo iungitur, vt cuncti sapietes, omnes docti.

At vero omnis comparatiuo additur, vt omnes doctiores.

Quæ vero superlatiuo carent, etiam cum quisq; iunguntur.

Quotus quisq; semper interrogatiue accipitur.

Delitera, R.

Rhegini ex oppido calabriæ regio dicuntur.

Rhegientes ex regio galliæ cisalpinæ oppido.

Retulit pompeius ad senatum. i. in consultatione posuit.

R. refero tibi beneficium. i. confiteor me accepisse beneficium.

R. i. x. vt dixit Vlpianus, potest esse inter duos.

Turba in multitudine ex ceteris hominum tantum.

Differentiæ:
De litera, S.

- S**alubribus: saluber aer est sanitatem conferens.
Sanus homo. sanum caput est sanitatem habens.
Sariare ad omnes sensus pertinet: atq; etiam ad animum.
Saturare ad vnum gustum pertinet tantum.
Salio vnde saltus deducitur: est saltum facere.
Salto vnde saltatio fit est tripudium facere.
Scilicet & videlicet idem significare videntur quod certe.
Sed per amaritudinem quandam cum derisu mixtam.
Recentiores vtuntur expositiue his particulis.
Sciens feci: id est cum faciebam sciuu me facere. Ignorans feci: id est cum ignorabam sciuu me ignorare. Sienter feci. Ignoranter feci: id est cum scientia vel ignorantia feci.
Secundum particula notum est quid significet. Secundum præterea accipitur pro iuxta & post. Secundum etiam pro eo quod est pro: vt secundum me iudicatum est: id est pro me sententia est lata.
Sancta & senectus vtraque est senilis ætas.
Inuentus non modo ætas: sed multitudo iuuenum est.
Sin profi nunquam in prima parte collocatur: sed in secunda cum præcessit si igitur exponendum est: sin pro sed si.
Sincerus vt dicit Donatus est sine cera: vt mel simplex. Sed potius dicendum est syncretus, id est integer & incorruptus: quasi cum cera & nulla parte fraudatum hoc est diminutum.
Situs vt dicit Priscianus est negligentia: sed potius est sordes illa & illuuius domus diu non repurgata.
Solus & vnus inter omnia adiectiua quæ non sunt superlatiua genitiuo plurali iungitur: vt solus omnium. vnus cunctorum.
Stare est non ire in iis quæ sunt sine pedibus. vt nauis.
Stant quæ recta sunt quando non cadunt: vt siat turris.
Stant quæ damsi non eunt cum ire possint. vt equus; homo.
Sedere in hominibus notum est quomodo fit.
Sidere est pessum ire deorsumque descendere.
Sto verbum absolutum est: sitio actiuum. vt Vergilius.
Siste gradum. vtrunque habet supinum statum.
Stella inquit Macrobius sunt singulares: vt erraticæ.
Sydera constant multarum compositione. vt aries.
Astrum est signum ex stellis: coactum quod nos dicimus sydus: quæ differentia non obseruatur semper.
Super contiguitatem significat. ut sedeo super lapidem.
Supra spaciū interpositionem: vt nubes pendet supra nos.
Suffragia sunt voces quæ dantur in electione.
Vnde suffragari pro auxiliari plerumque inuenitur.

De litera, T.

- T**antum abest posse habet. vt aut semel. vt Cicero tantum abest ab officio vt nihil officio possit magis esse contrarium: aut bis: vt idem tantum abest: vt alius

quam bonam gratiã quesisse videar. vt multas etiã similitates subeundas intelligam.
Tanti & quanti & ab eis composita tantidem: & quantiliber: quanticunq;: toridem: plus
raro & minoris iungitur his verbis: emo. venundo. veneo. mercor. comparo. æstimo
taxo. liceor. addico. diftrahor. metio. conduco. loco. fenero. pacifcor. pango. condẽ
no. posulo. & similibus verbis.

Tenus semper postponitur atq; in singulari cum ablatiuo tantum: in plurali etiam cum
genitiuo. vt Vergilius crurum tenus a mento palearia pendent

Thebani a thebis: quæ est vrbs in boecia insignis.

Thebeus a thebe vrbe antiquissima in ægypto.

Timeo te: id est tanquam inimicum metuo te.

Timeo tibi: metuo tibi tanquam amico.

Traicio exercitum. i. trans mare. trans montes. trans flumen duco.

Traicio mare. id est transeo mare.

Triclinium a toris mensi sue triplicibus appellatum est.

Aula est graece. quam latine atrium appellant.

Tollo aliquando pro capio: vt tolle librum.

Tollo aliquando pro educo accipi solet. vt sustuli filium.

De litera V.

Valde positiuo & verbo iungitur. sed non longe: vt valde doctus. valde legit;
non longe doctus. longe legit. nec valde ditior. valde ditissimus.

Venio in suspirationem semper accipitur passiuæ. vt veni in obliuionem.

Veni in vituperationem. etiam passiuæ.

Veni in opinionem actiuæ & passiuæ solet accipi.

Vector vnum ex verbalibus in or. passionem significat. i. eum qui vehitur: aliquando etiam
qui vehit.

Venale significat rem venditioni expositam.

Vendibile: quod cito & facile vendi potest.

Vendico (vt sic dicam) est approprio & meum esse dico.

Vindico: est vlcifcor: aliquando ab iniuria defendo.

Ventitare est frequenter venire ad locum.

Aduentare est proximum esse: vt veniat.

Vericoloria dicuntur quæ natium colorem mutant.

Coloria. quæ colorem habent natium.

Vicus vrbs est pars. sed vicus paganus muris caret.

Caellum est quod muris cinctum est vndiq;.

Oppidum est omnis vrbs præter romam solam.

Victus appellacione continentur homini necessaria ad vitam.

Pænis est omne quo homines vescuntur.

Vltro citroq; ad dicta & facta referuntur.

Vsurpare est vt tum dicto tum facto. i. vsum capere.

Vt pro vt potest siue quippe sequenti relatiuo. Quintilianus. non damno.

vt quid dixerim esse in omnibus vtilitatis aliquid.

Nihil in hac vita mortalim agis necessarium cognitu: & quod minus a nostri sæculi hominibus sciat: quæ tria illa in quibus fator rerum idemque mundi arbiter omnia disposuit. Omnia inquit in mensura numero & pòdere disposuisti. Omitto nunc pòdus & mensuræ: sine quibus multæ artes atque imprimis medicamentaria, immo neque ipsa hominum societas quam ciuitatem appellamus: cõsistere potest: breui namque illis de rebus tradituri sumus certam rationem a tati nostræ: quantum ego existimo: incognitam, venio ad numeros in quos pondera ipsa & mensuræ referuntur: quorum quisque noui latine numeros suis propriis vocabulis appellare, postea quæ a primis illis infantibus etiam notis discesserit, refert Aristoteles in problematis: esse quasdam nationes adeo immanes & barbaras: vt nesciãt cõputare vltra numerum quaternariũ: quid si ego monstauero eos qui vulgo habentur sapiẽtes: nescire quomodo latine dicãt. Tres letras tuyas recebi en vna dia: y cada quatro dias rescibo dos, que de a los frayles que andan emparciados de dos en dos: cada quatro huevos. Et hoc intra numeros illis notos: quid si trasgrediamur denariũ quid si centenariũ? quid si millenariũ? quid si millionẽ? sed cum mihi semper fuerit in animo pro virili hispanis meis opem ferre inis potissimũ quibus maiorem in modũ opus est: libuit hoc in loco disponere in prima serie nomina numeralia, atque eregione: secũdo in loco nomina es numeralibus diuidua siue distributina, tertio nomina ordinalia, quarto aduerbia numeralia. Secuti que sumus in hac parte vsum doctissimi morũ, tum rationẽ, tum etiã proportionẽ. Posuim⁹ vero numeros explicitos vsque ad triginta: ceteros vero collegimus in decuplatione tantũ: ex quibus & simplicis possumus cõponere medios quẽ ad modum fecimus a viginri in triginta. Prohibuimus autẽ vices bis & vices ter: & similia, quod certos auctores secuti in commẽtationibus nostris dici posse putabamus: propterea quod vices bis potius quadragies: & vices ter sexagies designant, & alia ad hunc modum. Præterea vltra centũ non possumus dicere centies bis: sicut dicimus centũ duos: & centenibini, & centesimus secũdus, propterea quod centies bis potius significat duccies: & centies ter trecẽties, & similiter deinceps. Itaque rationẽ secuti potius dicendũ esse crediderim centies & bis: & centies & ter aut bis supra centies: & ter supra centies, &c.

Aduertendum tamen antiquiores post centum millia potius consueuissent dicere bis centũ milia, ter centum milia, quater centum milia, quẽ ducenta, tercenta, quadringenta milia. Et pro eo quod nos dicimus: vn cuento, decies centum millia, dos cuentos, vices centum millia, & deinceps eodem modo.

Illud quoque animaduertendũ est: quot interroganti quot pascit seruos? quot possidet agri iugerat? respondendũ est: per nomina numeralia, puta decẽ, centũ. Interrogati vero quot dentes hnt homines? respondendum est per nomina diuidua siue distributina: puta crãtes & binos caninos quateronos primores octonos, molares videnos. Nã si diceres simpliciter quod homines hnt: duos, aut quatuor, aut octo, aut viginti dẽtes nõ dixisti quod volebas. Interroganti vero per quotus, a, um, respondendũ est per nomina ordinalia: vt quotus sedet in ecclesia cantor ab episcopo? respondendũ est tertius aut quart⁹: aut quãtam partẽ habet clerici ex frugibus? respondendũ est decimã, id est vnã aliquã ex decem.

Sunt & alia denominationes a nominibus numeralibus quæ dicuntur multiplicia: vt duplus, triplus, quadruplus, quincuplus, sexcuplus, septuplus, octuplus, nonuplus, decuplus, quatuordecuplus, quindecuplus, sexdecuplus, centuplus. Cetera vero multiplicia

De nominibus numeralibus.

cum non habeant propria nomina per quae possint designari: circumloquimur ea per numeralia & ablatiuum huius nominis tantus. a. um. vt si dixeris: qui surripuerit simplū. luit viginti tanto, aut mille tanto: aut mille quingenta tanto. Et eodem modo de multiplicibus illis quae significāt multiplicatam. vt duplex, triplex, quadruplex, quincuplex, sexcuplex, septemcuplex, octuplex, nouēcuplex, decuplex, vndecuplex, duodecuplex, tredecuplex, quatuordecuplex, quindecuplex, sexdecuplex, octuplex. Horatius. contra quem duplici panno patientia velat. Triplices quoque & quincuplices tabellas apud Martialem legitimus, & apud Ouidium. Surgit ad hos clypei dominus septemplex a iax. vbi nō possis dicere duplus, triplus, quadruplus, quincuplus, sextuplus. Nam quod Persius dicit rem duplica. feci iam triplex. Et Iuuenalis, qui triplicem vsuram praestare paratus: manifestū est pro triplo posuisse.

Sunt & alia diuersarum significationum nomina a numeralibus composita & deriuata: quae ultra ceteros numeros non procedunt, vt biduo, triduo, quatruiduo, sed non dicimus quinquiduo, sexiduo.

Biennio, triennio, quadriennio, quinquennio, sexennio, septennio, decennio, centennio: sed non dicimus octennio, nouennio, ducentennio, &c.

Nudius tertius, nudius quartus. & Plautus, nudius quintus, nudius sextus, & Cicero, nudius tertius dicimus. Cetera exemplo carent.

Bimus. a. um, trimus, a. um, quadrimus, a. um, & denominatiua eorum illis bimatus, us, trimatus, us, quadrimatus, us. Cetera non leguntur.

Et aduerbia bifariam, trifariam, quadrifariam, &c. omnifariam, multifariam, plurifariam, sed non dicimus quinque fariam, sextifariam, &c.

Sunt & alia nomina numeralia numerorum triplicatiua quae nō reperiuntur nisi a certis numeris haec fere, binio onis. pro eo quod est bis. duo bis, hoc est octo ternio. onis. pro tertia re hoc est. xxvii. quaternio onis. pro quater quatuor quater, hoc est quatuor & sexaginta. quinio onis. pro quinque quinque quinque. hoc est centū viginti quinque. & cetera eodem modo possent ex proportione formari: sed nō legi nisi haec superiora: & quod suspicor millionē dictum quae vulgus Hispaniae appellat million. hoc est millies mille milles.

Sunt quoque alia nomina adiuuis deriuata quae significāt illum numerū ad quem pertinēt habere. vt singularis vel singularis quod vnum continet, binarius quod duo: ternarius quod tria, quaternarius quod quatuor. quinquarius quod quinque. senarius quod sex. septenarius quod septem. octonarius quod octo. nonenarius quod nouē. denarius quod decē. vnderarius quod vndecim. duodenarius quod duodecim. tredenarius quod tredecim. quaterdenarius quod quatuordecim. Quindenarius quod quindecim. Vicenarius quod viginti. tricenarius quod triginta. quadragenarius quod quadraginta. quinquagenarius quod quinquaginta. sexagenarius quod sexaginta. septuagenarius quod septuaginta. octogenarius quod octoginta. nonagenarius quod nonaginta. centenarius quod centum. millenarius quod mille. vt numerus binarius continet duo. sexagenarius senex qui habet. l. vixit annos sexaginta.

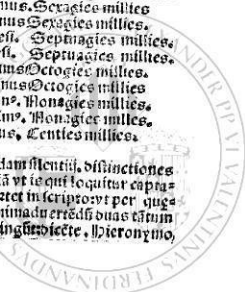
Sunt praeterea quaedam ab ordinalibus denominata, quae significant ad illum ordinem pertinere aut eue ex illo ordine. vt secundanus miles. qui ex exercitu legione. octumanus. ex octaua decumana ex decima. & decumana porta in castris. & as Decumanum apud Lucillum, & decumanum frumentum: quod ex decimo soluitur. Tertianus quoque sebris quae die tertio contingit. & quartana quae quarto, & ab his rursus denominatiua. vt tertianarius & quartanarius. & aliae eodem modo.

Numeralia.	Dividia:	Ordinalia:	Adverbia.
Unus supra centum.	Siguli supra ceteros.	Primus supra ceteros.	Semel r centes.
Centum duo vel	Siguli bini vel	Secundus vel secundus.	Centies r bis vel
Duo supra centum	Bini supra ceteros.	Secundus supra ceteros.	Bis r centies.
Centum tria vel	Centeni terni vel	Terminus tertius vel	Centies r ter vel
Tria supra centum.	Terni supra ceteros.	Tertius supra ceteros.	Ter r centies.
Ducenti. g. a. vel	Ducenteni vel	Ducentissimus vel	Ducenties vel.
Bis centum.	Bis centeni.	Bis centissimus	Bis centies.
Tricenti. g. a. vel	Tricenteni. g. a. vel	Tricentissimus vel	Tricentis vel
Centum.	Tricenteni.	Tricentissimus.	Tricenties.
Quadragesim. g. a. vel	Quadragesimi vel	Quadragesimus vel	Quadragesimies vel.
Quatercentum.	Quatercenteni.	Quatercentissimus.	Quatercenties.
Quingenti. g. a. vel	Quingentesimi vel	Quingentissimus vel	Quingenties vel
Quingentes centum.	Quingentes centeni.	Quingentes ceterosim.	Quingentes centies.
Sixcenti. g. a. vel	Sixcenteni vel	Sixcentissimus vel	Sixcenties vel
Sexies centum.	Sexies centeni.	Sexies centissimus.	Sexies centies.
Septingenti. g. a. vel	Septingentesimi vel	Septingentissimus vel	Septingenties vel
Septies centum.	Septies centeni.	Septies centissimus.	Septies centies
Octingenti. g. a. vel	Octingentesimi vel	Octingentissimus vel	Octingenties vel
Octies centum.	Octies centeni.	Octies centissimus.	Octies centies.
Nongenti. g. a. vel	Nongentesimi vel	Nongentissimus vel	Nongenties vel
Houies centum.	Houies centeni.	Houies centissimus.	Houies centies.
Mille adiectivum vel	Milleni. g. a. vel.	Millesimus.	Milles.
Unum mille.	Singulimilleni.	Millesimus.	Milles.
Duo mille vel.	Bini milleni vel	Bis millesimus.	Bis milles.
Tria milia.	Bis milleni.	Bis millesimus.	Bis milles.
Decem mille.	Terni milleni vel	Ter millesimus.	Ter milles.
Decem milia.	Ter milleni.	Ter millesimus.	Ter milles.
Viginti mille.	Deni milleni vel	Decies millesimus.	Decies milles.
Viginti milia.	Decies milleni.	Decies millesimus.	Decies milles.
Triginta mille.	Viceni milleni vel	Vicies millesimus.	Vicies milles.
Triginta milia.	Vicies milleni.	Vicies millesimus.	Vicies milles.
Quadragesima mille.	Triceni milleni vel	Tricies millesimus.	Tricies milles.
Quadragesima milia.	Tricies milleni.	Tricies millesimus.	Tricies milles.
Quinquagesima milia.	Quingenti milleni vel	Quingentes millesimus.	Quingentes milles.
Sexagesima milia.	Sexcenti milleni vel	Sexages millesimus.	Sexages milles.
Septuagesima milia.	Septuaginti milleni.	Septuages millesimus.	Septuages milles.
Octoginta milia.	Octogenti milleni.	Octoges millesimus.	Octoges milles.
Nonaginta milia.	Nonagesimi milleni.	Nonages millesimus.	Nonages milles.
Centum mille vel milia.	Centum vel ceteros milleni.	Centies millesimus.	Centies milles.

De punctis clausularum.

Quemadmodum in sermone ductu necesse est fieri quasdam silentii, distinctiones tum ut audiens intelligat clausulas diversitate; tum etiam ut is qui loquitur capite et spiritu in aiori acrimonia pronuncietur de quo et faciamus oportet in scripto ut per quasdam signa consonantia illa distinguamus. Estque illud imprimis animaduvertendum duas esse notas quas erudit omnem contextus ambiguitate illam distinguere dicere. Hieronymo,

De ordine partium orationis.

In prologo *Est* dicitur quod in demosthene & *Zulo* scelerati. vt per cola scribantur & ed
mata. Nam qui quas appellant periodos / virgulas & pariter hanc ad siderat nullas hanc
antitheses. est e contrario sacre scripturę libri collos & cõmate cõtenti sint. Est igitur coma
quod per duo pñcia designatur quoties orationis tractus eo peruertit vbi oratio cũ ver
bo aut aliquo vñi verbõ obtinẽt finitur sed tñ altam quandã orationem sibi adiungit de
siderat: vt conuert. ntebõ ño captiuitatem syonivel cum conuertere dñs captiuitatẽ syon
Romana autẽ dicitur a ceptoverbo gręco quod est incido. vnde latine potest appellari in
cissio: quia suo loco inciditur oratio. Collum cuius nopta pñcia est: ponitur vbi clausula
finitur atq; quiescit. vt cũ conuertetur dominus captiuitatẽ syon: facti iunus sicut confo
lati. Sunt quędã loca in quibus nescias an oratio q̄ sequitur ex superiori deq; deat: vt of
xit dominus dño meo: sede a dextris meis: hoc loco coma & colli potuit esse. & oñi quęq;
ponitur inter singulas partes orationis: q̄ per articulum aut dissoluti sine coniunctione
siu neclit. ur. vt grãmaticus rhetor. geometer. pictor. aluptes. Mõ tñ dissimulauerim opoz
tunã esse notam interrogationis in fine clausularũ: quas interrogatione aut cũ interroga
tione admiratiue proferimus. vt hic pletatis honorific nos in scepra reponse. p̄ q̄ mit
tere enim nullo modo possum quod vñ. seo. *Quintiliano* exactissimo harum rerũ iudice
placuisse. vt quoties dictio esset ambigua vel significatione vel declinatione vel mutatio
ne in altã partem orationis ambiguitas illa super imposito apte tolleretur esso exme
pli gratia. occidit si habet a picem in prima syllaba significat in ea esse accentũ p̄ dõmĩ
nã sem: sequentẽq; esse breuem. proferriq; accentum graui. valetq; sic occido. i. per eo qđ
si super secundam ponatur apex: significat syllabam illam esse longam in eaq; proferri ac
centum p̄ dõmĩnantem. vt occido. valetq; pro eo quod est interfectio.

¶ De ordine partium orationis.

Cum esse cotidiano ppe cõuitu requisitũ tñ ab amicis: tñ etiã ab alienorib; vt scri
berẽ aliquid de cõstructione quã ipsi appellat: ego vero ordinẽ partũ poti; of onis
dixerim: nõ potui negotiũ recusare qđ tanto opere eslagitabat. Oratio vero a grãmaticis
nõ ealege ordinatã qua ianiores putẽt. vt noiatũ. semp pcedat. ex verbũ sequat. & c. sed
ita ordinãda est vt qđ est inuolutũ. explicet ita vt ex dis positione partũ sensus lectiois
possit p̄cipi. & an ex orõnis serie aliq̄ dictio sit otiosa & ab oratiõẽ soluta. Non tñ fuisse il
lũ ordinẽ apud antiquos: quẽ i. nũc desiderat. licet videre apud auctores q̄ plarũq; de
scẽdit ad ordinẽ lectiois. vt donatus in barbarissimo cũ de synthesi hipbatõ specie diste
ret. citã illũ Ver. in. La. si. Tris not; abreptas in saxa latẽria torq̄t. saxa vocat itali mediis
q̄ in fluctib; aras. Ordo inquit est. Tris naues abretas nor; torquet in saxa. q̄ saxa in me
diis fluctib; latẽria itali vocatãras. Hoc est ablatiuũ cũ p̄positione p̄positũ participio. & in
bi supposito. & in mediis fluctib; nor; hoc est ablatiuũ cũ p̄positione p̄positũ participio. & in
hũc modũ alia. Sed vt lus morẽ geramas. hũc ordinẽ sequi poterit. Igit̄ posita ante oca
los clausula principio verbũ contẽplabimur. deinde verbũ suppositũ cõsequẽter casus cũ
quib; verbũ cõstituit. Ordinatis vero sic. si fueri vocatiũ ab eo faciemus initiũ. Quod
si nõ fuerit notatiuo incipiem;. Deinde verbũ sequit̄. Cui adiungitur aduerbiũ. nã aduer
biũ quod verbũ determinat aut participiũ. aut nomẽ continuo. post illas particulas ponã
debet. quẽ admodũ p̄positio ante suũ casualẽ. & cõiunctio ante illud quod superiorib;
ad neclit. quod si duo verba aut plura fuerint in eadẽ clausula a principali verbo. hoc est
qđ facit orationẽ quiescere incipiẽdũ erit. vt liber quẽ emittit. erat me;. verbũ principale
est. erat. Tũ apponem; datiuũ aut accuatiuũ. vt cõ modo. erit adẽ casũ q̄ p̄positionib;
adiungit. siue effectiuũ ponem;. Adiectiuũ quoq; ponã ianãũ & relatiuũ ponã antecẽdẽ
& genitiuũ ponã dictioẽ a qua regiõ ordinabim;. p̄ponãtur quoq; particule interroga
tiue. vt q̄s. nũquid. & negatiue. vt nemo. & vocatiue. vt o heus. & exhortatiue & optatiue.

Colleciones que per artem sparguntur
in ordinem alphabetarium redacte.

A Bacus. el apardozo tabla pa cōtar
Abacacis. grecy. por aquello mismo
Abdera. q. por vna ciudad de thracia
Abderitanus. a. um. cois de aquella ciudad
Abies eris. el aluagye arbor peregrina
abydos. i. ciudad de asia cerca del estrecho
Academa. i. varon fue en athenas
Academia. q. lugar cerca de athenas
acanthus idos. el singerito aue conofcida
acanthus. i. interpretat carduus el cardo
Acarnan. hombre de acarnania en epiro
Accino ia. cinui. por cantar. a otra cosa
accipiter tris. el gaulitanazoro falcon
aceo es. vel acefo. is. acui por asedarse
Acer eris. cosa fa cetero ingeniofazo agra
acer eris. por el arze arbor conofcido
acemin. i. por vinagre
achates. q. por nombre de piedra y varon
achemenes is. vn rey deios parthos
acheron onris. vn rio del infierno
acinus. i. por el granodel raziño
acis is. por vn varon y rio de sicilia
acantum. i. por el resalgar
acuio is. acui. por aguzar
acumenius. por el agudeza
acus. i. por el aguja paladar pescado
acus us. por el aguja de hieirro
acus eris. por las granças del trigo
adamas antis. por el diamante piedra
adamantina. a. um. cosa de diamante
adeps pie. por la glosura que no es feuo
adipheo es. por añadir algo a otra cosa
aden enis. por las landrezillas
adigo is. adegi. por empujar: o constrefir
adimo is. ademi por quitar
adipifeor eris. por alçarçar
ador oris. por la escandito farro
adorea. q. por la gloria dela paz
adonia. q. por el estrangerozo estrangera
adonia. i. la casa donde moramos
adulle is. por el fiello alarife
adgina. q. por vna ysla cerca de athenas
admalus. a. um. cosa que y remeda a otra
adonis dia. obta de Cergilio
adungo int. por el mocho del cobze
aes gris. por el metafo cobze o moneda
aesopus. i. por vn philosofho antieus
aestas atis. por el estio parte del año
aethuo as. aui. por haue calor

aer. per eris. por el ciclo: o ayre
aethios opis. por el varon de quinea
aethiopilla. q. por la muger de quinea
aetolia. q. vna region cerca de albantia
afer afra afum. por cosa de africa
aegia. q. por la tilla dela naue
aegato. onis. por el harrierozo reuero
ege agendum. agite. aduer. por exportar
agito as. por aguzar: o zear.
agnosco is. agnouit. por reconofcer
agonalia orum. siestas erā de los romanos
agrippa. q. por el que nasce de pies
ag. interpretatio est dolentis
aiar acis. nōbre proprio de dos griegos
alacer eris. crc. por cosa alegre
Alaricus. i. a. por vn príncipe de los godos
albunea. q. vn bosque cerca de roma
ales itis. por auero cosa que buela
algeo es. vel algeico. por enfiarse
algus us. vel algorus. por el frío
alecto us. por vna delas tres furias
alipes edis. que tiene alas en los pies
alicio is. alex. a tra her por halagos
alido is. por herir vna cosa con otra
allobrox gis. pueblo son de Francia
aluenus. i. por el vientre mas baxo
amaracis. i. amoradur yerna conofcida
amaracines. a. um. cosa de aquella yerna
amathus unis. vna ysla del arcipiélago
ambloix gis. por vn príncipe de Francia
amorofius. i. el santo deste nombre
ambrosia. q. por el artemisa yerna
amentum. i. por el amiento de bardo
ametistus. i. por el ametisto piedra preciosa
ametistus. a. um. por cosa desta piedra
amyceno. i. por vn varon deste nombre
amygdales. i. por el almendro arbor
amygdales. a. um. cosa de almendras
amicio is. amicui. por cobzir: o vestir
amira. q. la hermana del padre
amnis is. por el rio que itmpre corre
amomus. i. vn ynguento oloroso
amphy. q. por vna ciudad de phocis
amplure is. los ornamento dela naue
amprifus. i. vn rio de thessalia
amulus. i. rey fue de los albanos
anadiphum. i. lo enyillado
analectum. i. el re. feve del manjar
analogia. q. interpretatur proportio
anapis is. vn rio de sicilia
anab. q. por guadiana rio

Vocabularium

aloper ceis por la raposa.
 anas anatis por el anadeaue
 anaragoras. e vn philosofo notable
 anchises. e por vn royano padre de eneus
 andromeda. e muger fue de perseo
 ango is. anxi. congozar: o angustiar
 anpelo as. ani. por acesar
 anu onis. por vn rio de ytalía
 anu malon. interpretatur irregulare
 antes ium. los liños de las vides
 antecung arum. las antenas de la naue
 anthozasis. por vn varon en el vergilio
 ant e arum. el copete de los cabellos
 antigenes is. nombre proprio de varon
 antigonus. i. nombre proprio de varon
 archotes. nombre proprio de varon
 antiochus. i. por vn rey de Siria.
 antipho onis. nombre proprio de varon
 antiquarius. i. amador de antiguedad
 antites itis. por perlado: o perlada
 aritita. e. la muger perlada
 antisthenes is. vn philosofo notable
 anubis idis. vn dios de los egyptios
 anusus. por la vieja
 anxur uris. ciudad de ytalía
 apage apegeis. interieccio silendi
 apidamus. i. vn rio de thessalia
 apirum. i. por la granada zafar.
 apis is. el tozo dios de egypto
 aplustre is. los ornamentos de la naue
 appoeninus. monte de ytalía
 apocope. interpretatur ascisso
 appello as aut. por llamar
 appello is. appu. i. arrimar
 apostrophe. interpretatur conuersio
 aponus. i. vn lugar cerca de padua
 apulia. region de ytalía
 aqualis is. por el jarro de agua
 aquifer egis. pozero que busca pozos
 aquor aquaris y: por agua
 arabs bis. varon de arabia
 arabissa. e. por muger de arabia
 arar araris. por vn rio de Francia
 aratus. i. por vn poeta griego
 arca adis. por vn varon de arcadia
 archigenes. nóbre. p. de vn medico
 aretalogus. i. fingidor de nouellas
 archynsa. e. nympa y fuente de sicilia
 argis. e. hija del rey adastiro
 argia onum. por vna ciudad de grecia
 argos. i. por aquella misma ciudad

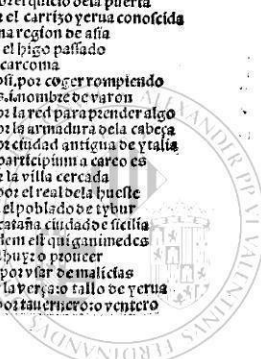
argosus. la primera naue de Jason
 argius. a. um. por cosa de aque. la naue
 argurus. a. um. cosa aguda y sotil
 argutus. a. um. diminutiui ab argutus
 argutig. arum. las agudezas y astucias
 arica. e. vna ciudad de ytalía
 ariminum. i. vna ciudad de ytalía
 arisa. e. por la rapa de la cipiga
 aristophanes is. por vn poeta griego
 armetia. e. vna region de asia mayor
 arpinum. i. ciudad de ytalía
 arpericis. el adeuino por sacrificios
 aruiragus. i. vn rey de yuglaterra
 aruifum. i. vn cabo de la ysla chio
 as allis. la libra / o heredad entera
 asclepius. i. vn medico celebre
 asepus. i. vn rio de troya
 asia. e. la asia mayor: o menor
 astus. a. um. cosas de las dos asias
 astis idis. por cosa hembra de alli
 astum. i. lugar priuilegiado como yglesia
 astus. i. la moscarda / o tauano.
 astias. e. nombre de varon en el vergilio
 astine es. por vna ciudad de achaya
 asopus. i. vn rio de boecia
 aspar. varon fue hijo de hanibal
 asparagus. le esparrago espina conocida
 assero is. assenti. plantar cerca de otra cosa
 assero is. rui. por afirmar / o deliberar
 assideo es. edifi. assentarse cerca de otro
 assilio is. iui. por saltar hazia otra cosa
 assulto as. por resurtir hazia otra cosa
 Asti y anax. hijo de Hector y andromaca
 asturias. hombre de asturias
 Asturica. e. muger asturiano de astorga
 atabulus. i. vn viento de apulia
 atheroma atis. vna. especies de vlcera
 atina. e. vna ciudad antigua de ytalía
 atys y os. vn moço que amo cybeles
 atagen onis. el francolin aué
 atlas antis. p. de vn gigante
 attella. e. ciudad fue de campania en ytalía
 attringo is. attigi por cleangar
 auchen onis. interpretatur collum
 auernus. i. lago de ytalía: o inferno
 auilus. a. um. cosa fuera de camino
 aurigo inis. la itericia de dolencia
 austerus. a. um. por cosa aspera
 authographa. e. scriptura de ppia mano
 autumo as. de zir. rorum.
 aris. por el ere del carro: o de la carreta.

Vocabularium.

B Acchar aris. por el assarabacar
 Bacchanalia ois fiestas de Bacco
 Bctis is. el rio guadalquivir
 Baenacus. i. por vn lago de lombardia
 Balanus. i. interpretatur glans
 Baltheus. i. la vanda e cinta
 Barathrum. i. vaso sin hondon o infierno
 barbicos. i. cierto instrumento musico
 baris idis. cierta especie de naue
 bartum. i. barleta ciudad de ytalía
 batatum. i. vna ysla del rio reno
 batanus. a. um. cosa de alli
 bebitz icis. vn heroe antiguo
 berillus. i. beril piedra conocida
 berinus. i. vna ciudad de phynicia
 beissis p oz ocho partes de doze
 bifrons ontis. cosa de dos frentes
 bigg arum. el cerro de dos cauallos
 bilis is. por la colera
 binl. g. a. por cada vno de dos
 bison ontis. animal es no conocido
 bissinus. a. um. cosa de biffi especie de lino
 bizurionum. los borgosiones pueblos
 bithinsa. g. region de asia
 bizeres. pucblos son septentrionales.
 bogududis. vn rey de affrica
 bola. g. vna ciudad antigua de ytalía
 bolesus. i. hongos que nasce en arbol
 bombix icis. el gusano de la seda
 bombixinus. a. um. cosa de seda
 bostar aris. varon de affrica
 botrus. betro onis. el razino
 brachgarum. bragas marincras
 bragada. g. vn rio de affrica
 briar acis. vn entallador o platero
 britannia. g. ynglaterra ysla
 briton ontis. breton de britaña
 bromius. i. vno de los nombres de baccho
 bubo ontis. el bubo aue
 bubalus. i. el bufalo animal
 bubastus. i. ciudad de egipto
 buccolica orum. obra de vergilio
 buris is. la cama del arado
 burdo ontis. el burdiegano.

C Acabo as. por cantar la perdis
 Cacaturio is. haver gana de cagar
 cacula. g. el rapaz de escudero
 cacus. i. hijo de Vulcano q mato Hercules
 cadauer eris. el cuerpo del muerto
 cgdio is. cecidi. por herir o matar

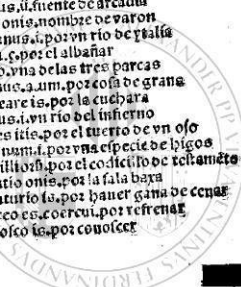
celebs bis. el soltero o soltera no casados
 caycus. i. vn rio de mislano frigia
 calabzia. g. vna region de ytalía
 calcide arum. por el primero del mes
 caligo inis. por la escuridad
 caligo as. por escurecerse
 calix icis. el vaso para beuer
 calidon ontis. ciudad de etolia
 calix icis. el erizo de la castaña. o bellora
 calisthenes is. vn discipulo de aristoteles
 callis is. por camino hondo y estrecho
 caluo is. calui. por enganar
 calix cis. por el calcañar del pie
 calix cis. por la cal para edificar
 cambistes. por vn rey e rio de los persas
 canurus. a. um. por cosa remerta
 canalis por la canal por do algo corre
 cancellorum. por las rejas d l apartamiéto
 canozi. i. por las canas de la cabeza
 canicula. g. por la perra pequeña o stella
 canon ontis. interpretatur regula
 canopus. i. vna ciudad de egipto
 capello is. por tomar para gouernar
 capitolii. i. por el capitolio móte de roma
 capistrum. i. por el cabestro
 capadox cis. por hombre de capadocia
 caprie. por el chibital de cabras
 carbasus. i. especie de lino muy blanco
 carbasinus. a. um. por cosa deste lino
 careres la q yguala los cauallos
 carchesium. i. la copazo gavia de la naue
 cardo inis. por el quicio de la puerta
 carer icis. por el carrizo yerua conocida
 caria. g. por vna region de asia
 caricta. g. por el higo pasado
 caries el. por carcinoma
 carpo is. carpi. por coger rompiendo
 carpopous. i. nombre de varon
 cassesim. por la red para prender algo
 cassis idis. por la armadura de la cabeza
 cassinum. i. por ciudad antigua de ytalía
 cassus. a. um. participium a careo es
 castrum. i. por la villa cercada
 castra omn. por el real de la hueste
 catillus. i. por el poblado de tybur
 catina. g. por castaña ciudad de sicilia
 catamytus. idem est qui ganimes
 caueo ce. por buzo o poner
 cauillor aris. por usar de malicias
 caulis is. por la verga o tallo de yerua
 caupo ontis. por tauernero o ventero

Vocabularium.

caupona. g. por su ererato ventera
 cecropo opis. primer rey de athenas
 celoxocis. por vna especie de naue
 celiber eris. el que mora cerca de ebro
 censo es. por juzgar / o pensar / o contar
 centaurus. i. por nombre proprio de naue
 centassus por cien albes moneda
 centurio onis. por el capitan de ciento
 centurpe es. por vna ciudad de sicilia
 cerasus. i. por el cerezo arbol
 cerasus untis. por ciudad de capadocia
 cephisus. i. vn rio cerca del monte parnafo
 cerberus. i. por el can portero del infierno
 cereopithecus. i. por el gato paus
 cerdo onis. por oficial mecánico
 ceres eris. por la diosa de las niesses
 ceremonie arum. por las cerimonias
 cerinthe es. por vna yerua no conocida
 cerno is. creut. por mirar con los ojos
 ceruical alis. por la cabecera
 cesena. g. por ciudad de lombardia
 cesnes itis. el cespel tierra con rayzes
 cethegus. i. por vn varon romano
 cetus. i. por qualquier pece grande
 ceu aduerbium. por assi como
 chalyb ybis. pueblos son de ponto
 chalybissa. g. por cosa hembra de alli
 chaoe. i. por la confusio de las cosas
 character eris. por la esculpidura
 charbidia is. por cierto peligro de mar
 chela. g. por el brazo del escorpion
 chelys is. por cierto instrumeto de musica
 chemerimos interpretatur hyemalis
 chiragra. g. por la gota de las manos
 chironomion onis. por el trinchante
 chironomios. i. el q danga por personaje
 chiturgus. i. por el cirurgiano
 chytapus odis. por oia de pies
 chlamis idis. por vestidura militar
 chriates idis. por vn rio de apulia
 chrimenes eris. n. p. de varon en terentio
 chrisendetum. i. por platozo vaso de oro
 chrisofornus interpretatur os aureum
 chronis is. nombre de varon
 chyonica ozum. la hystoria de los tiempos
 cyathus. i. por medida de vn febo
 cyane es. por vna fuente de sicilia
 ciana. g. por vnas rocas de boforo
 cibeles. por la madre de los dioses
 cicuta. g. por la cicuta yerua conocida

cion onis. por vna ciudad de creta
 cico es. ciui. por mouer / o incitar
 cylidrus. i. por vna cierta serpiente
 cylindrus. i. por columna rolliza
 cilix icis. por varon de sicilia en asia
 cilisa. g. por cosa hembra de alli
 cilium. i. por cuenca del ojozo parpado
 cymbalita. g. por el que tañe campana
 cymbalistris. g. por la q tañe campana
 cymosue. i. por vna ysla del arcipelago
 cimnus. i. por vn monte y lago de ytalía
 cynipes is. por vn rio de ponto
 cine dus. i. por el puto que padesce
 ciniras. g. por vn rio que fue el ipre
 cynicus. i. interpretatur caninus
 cyperus. i. por la junca olorosa
 cyperus. i. por aquello mismo
 cithphis is. siuius est affricg
 cypus. i. por chipre ysla
 cirnus. i. por co: cega ysla
 circiter. por poco mas o menos
 cis. p. g. positio. por aquende
 cithara. g. por la harpa instrumeto
 citharistes es. por el que tañe la harpa
 citharistris. g. por la que tañe
 citharozum. por vna ciudad de chipre
 citorus. por vn monte de pasagonia
 citra. p. g. positio. por aquende
 clam. p. g. positio. por ascondidas
 clanculum aduerbium. ascondidillas
 classis is. por flota de naues
 elatrus. i. por la rera de apartamiento
 claua clang. por la porra
 clibanus. i. por harnero
 climacter is. grado que corta la vida
 clistella. g. por el albarda
 clitorius. i. fuente de arcadia
 elion onis. nombre de varon
 elitimus. i. por vn rio de ytalía
 cloaca. g. por el albañar
 elorho. vna de las tres parcas
 eoceinus. a. um. por cosa de grana
 eocheare is. por la cuchara
 coeytus. i. vn rio del infierno
 elocles itis. por el tuerto de vn oso
 coctonum. i. por vna especie de higos
 codicillitib. por el codicillo de testameto
 coenatio onis. por la sala baxa
 coenaturio is. por hauer gana de cenar
 coereco es. coercui. por refrenar
 cognosco is. por conocer

Vocabularium.

corbis es. por contener
 collido is. por herir vno con otro
 colliphium. s. por pan cozido fo la ceniza
 collitrium. s. por ynguento para los ojos
 collocasia. g. por la culcassa yerua
 colsum. s. por el coladero
 colos. i. vel colus us. por la ruca
 columen inis. por el altura
 comedo onis. por el comilento: gloton
 comes itis. ededo otro q̄ acõpaña a otro
 comessor aris. por ser combidado
 comminifcor eris. por fengir: o pensar
 como is. compsi. por afeytar
 compar. por cosa y gual con otro
 compedio is. i. i. impedir o embaraçar
 compes idis. por la passion de pies
 compendium. s. por el raso
 compesco is. por refrenar: o retener
 comperio is. comperi. por hallar
 compello is. por constreñir
 compello as. por llamar
 compingo is. por ayuntar: o componer
 complodo is. por des fauozecer con sonido
 compos otis. por poderoso de alguna cosa
 conserpo is. por coger rompiendo
 conchyle is. por la concha del carneso
 condiloma atis. vna especie de almorrana
 cone es. por vna ysla del danubio
 confiteor eris. por confesar por fuerza
 confuto as. destruy: los argumentos
 congredio. por andar / o encõtrar cã otro
 coniuoco es. inclinar la cabeza o ojos
 conquisitor. is. por aquello mismo
 conops opis. por el mosquito
 coropem. i. el paucillon para mosquitos
 contero is. cui. por plantar en vno
 consero is. rui. por trauar en vno
 contumax acis. por porfiado
 conuictum. s. por el denunciado riñendo
 conue. i. por el agalla de cipres
 copa. g. nombre de muger en vergllo
 coppos. interpretatur furdus. a. um.
 copiarum. la hueste de la gente
 copia. g. por la abundancia: o facultad
 copo onis. por el tauernero
 cappona. g. por la tauernero: o ventera
 copos interpretatur labor
 copula. g. por el ayuntamiento: o traylla
 coquo is. xi. por cozer
 coratium. s. por el coral
 cora. g. por vna ciudad antigua de ytalía
 corax acos. interpretatur corus

corbis. por la gofa para las mieles
 corcra. g. por vna ysla del mar ionio
 cordax acos. interpretatur lasciuia saltatio
 corinthos. ciuitas ex lebitis
 coriphas. oppidum colidit
 coryx ytos. interpretatur gales
 coronis idos. interpretatur extremitas
 corytus. s. por el goldre para flechas
 comenic inis. el varon trompeta
 comicina. g. por la muger trompeta
 comus. s. por el cerezo siluestre
 comu. por cuernoso trompeta
 comus. i. pos el vincto gallego
 cos cotis. por la piedra
 cos cotis por la piedra aguzadera
 coscinomantis. vates cribro diuinans
 cosse arum. vna ciudad antigua de ytalía
 costia. g. por vna ysla cerca de sicilia
 corndis icis. por donde fuega el anca
 cras aduerbium. por maña otro dia
 crabronis. el tauarero genero de abispa
 crapula. g. por el embriaguez
 crater eris. por la copa
 crater eris. por la conca de la pisa
 crater eris. nomen proprium philosophi
 crater eris. por el sarzo
 craticula. por las parrillas para assar
 crater idis. por vn rio de achaya
 creber. a. um. por cosa espessa
 crebenus. i. por vn rio
 credo is. por creero confiar: o prestar
 erementum. i. por el a crecemento
 cremaster. s. el neruio de los testiculos
 cremon onos. vticus ppe corinthum
 creononos. mons lebiest
 crepis idos. interpretatur solea
 crepis idos. interpretatur fundamentum
 crepo as. por sonar quebrando algo
 crepundia oum. por los diges del niño
 cresces entos n. p. apud latinos
 cres. g. nombre de hembra fue
 cres etis. rey: o varon de creta ysla
 criminoz aris. por acufar o ser acufado
 cristallinu. s. a. um. por cosa de cristal
 crocalus. vn rey de tarantia
 crocis. genus herbe
 crocenus. a. um. por cosa de safran
 crocodilu. s. i. por la cocodrils de nullo
 croto onis. ciuitas in sine tarentino
 crotopus. nombre propio de varon
 cristinium. vn rio de ytalía
 ctios ctinos. interpretatur pecten

Vocabularium.

ethestiphon ontos. n. p. viri et fluminis
 cubile is. por cubil de fiera
 culas atis. por de que tierra
 cuculus. i. por cucillo o jaue
 cuculo as. por cantar el cucillo
 cucula. f. la capilla o cogulla de frayle
 cucuma. g. cierto vaso de barro: o arma
 cucumis ris. el pepino / o melon o cogobro
 cucurbita. f. por la calabaza o ventosa
 cucurto is. por cantar el gallo
 cudo is. por herir como en yunque
 cune arum. por la cuna de los niños
 cunabula orum. por la crianza de los
 cuneus. f. cuna o batalla: o asiento
 cuniculus. i. por el conejo: o madriguera
 cures etis. pueblos son de creta
 curesium. cfudad de los sabinos
 currulis. g. cosa de carro: o corrida
 currus. us. por el carro
 curius. s. nombre de varon romano
 curio ontis. nombre de varon romano
 cupido inis. la cobdicia: o dios de amor
 cupio is. por codiciar
 custos dis. guardador: o guardadora
 custodia. g. guarda: o guardadora
 cuspis idis. por la punta
 cuticula. g. por la pellejuela: o cuero.

Dactilos. u. interpretatur digitus
 Dactilotheca. g. por caja de anillos
 Daces. f. pueblos son septentrionales
 Dacus. i. por aquellos mismos
 demon ontis. dicitur fortuna sapiens deus
 deus totus. interpretatur fax
 damar aros. interpretatur vxor
 dametas. nombre proprio de pastor
 dama. f. la gama vn especie de ciervos
 damen enos. vnus fuit ex heroicis
 damno as. por condenuar: o obligar
 dane. fuit. acrisis filia
 danubius. s. vn rio de Ungria
 daphne es. nemus antiochic
 daphne es. accentu in vltima. n. puell
 daphnon ontis. por el laureal
 daphnis idis. nombre de pastor
 daps dapis. el manjar costoso
 dard. nus. s. hijo de iupiter y electra
 dares etis. nombre de varon en vergi.
 dautius odis. por la liebre
 dauid idis. por el propheta y rey

debilis. c. por cosa debil y flaca
 decas adis. numerus est denarius
 decapus odie. la medida de diez pies
 decoras. a. um. por cosa graciosa
 decus ontis por la honra
 dedecor ontis. por la deshonra
 decerpo is. por coger rompiendo
 dedocco es. desenfienar lo enseñado
 decina cis. por diez partes de doze
 defecifcor etis. por cansar y desfaller
 decussis is. por diez asses
 defraudo as. engañar: o menguar
 defrutum. i. vino cozido ala metrad
 degenereris. lo q̄ no respode a tu genero.
 deglubo is. por quitar el hollejo
 dego is. degi. por biuir
 dehisco is. por henderse
 deiero as. au. por jurar mucho
 deinceps aduerbium. por despues.
 delcar aros. illecebra esca. ad decipiendum
 delecto as. au. por deleytar
 deleo es. au. por quitar: o raer
 delibutus. um. por cosa vngida de olozes
 delicium. is. delicio arum. por el deleyte
 deliste es. u. por esconderse
 delphin vel delphis inis. el delphin.
 delirus. a. um. por cosa desuariada
 delubrum. i. por el templo
 demeter ros. interpretatur ceres
 demencia. g. por la locura
 demipho ontis. nombre proprio de varon
 demo is. dempsi. por quitar
 demon con ontos. priami filius nothus
 demophon ontis. thesei filius
 demosthenes is. orador fue griego
 democritus. i. philosopho griego
 demum aduerbium. por finalmente
 denarius. s. moneda que vale diez asses
 denig. a. de diez en diez: o cada vno diez.
 denseo denes. por el pessar
 denso denfas. por aquello mismo
 depecifcor eris. hazer tope pacto.
 deperco is. por perdonar
 depleo es. por vaziar: o menguar
 defero is. au. por desamparar
 defes idis. el perexoto. a. sedendo nimium
 defideo es. por emperzar
 defillio is. in. por saltar abaxo
 deipondeo es. por prometer
 deipontis idos. interpretatur domine
 delitio as. por deliberraro: o comprar

Introducionum.

detero is. detritul. por castar por vio
 deteriorius. por cosa menos buena.
 deus unciis. por vnse onças
 detaxatus. por diez partes de doze
 dexter a. um. por cosa diestra.
 diadema atis. por diadema corona
 diapason consonantia dupla.
 diatellaron consonantia ierquinaria.
 dias adis. por la dualidad
 dicar acis. por dezidor y parlero.
 diacos interpretatur istius.
 dico as. por dedicar. o consagrar.
 dictio onis. por el señozto
 dictainum. i. por el dictamo yerua.
 dicticos. interpretatur demonstratus
 dicto as. por dezir lo que otro eicriue
 dictio as. por dezir amenudo.
 didymus. i. interpretatur geminus
 didyme es. por vna isla cerca de sicilia
 diduo is. la que pueblo a Cartago
 diffido is. eria. no confesar o negar
 differio is. recalcar por diuersas partes.
 digreditor eris. por se partir de otro
 diluo is. por desley. o deslauar
 dyndimus. i. vn monte de frigia
 dimico as. por pelear.
 dimidium. i. por la meitat del entero
 diphthongon. i. cosa de dos cosas
 dipus odos interpretatur bipes
 diogenes is. philosopho griego.
 dioecsis. por la dioecsis. o jurisdiccion.
 dlone es. venus siue illius mater
 dionysia omm. fictas eran de bacco.
 Dionysus. i. nombre oropio de varon.
 diores is. vn varon en el vergilio
 diorix chis. el fossado. o cura.
 direrum. por las furtas del cielo
 dirimo is. por apartar
 diruo is. i. por derrubar edificio
 dis enoe. interpretatur villus
 discudo is. por echar de fuera.
 discors dis. por cosa discorda.
 discumbis is. por assentarte ala mesa
 discutio is. secudir por diuersas partes
 disertus a. um. por cosa eloquente
 distar a. um. por cosa desigual
 dispergo is. por espargir en partes
 disperfor eris. por partir en partes
 dispisco is. por apartar del nastro.
 displicco es. por desagradar
 displo do is. por desanecer.

dispungo se. por castar la cuenta o raer.
 disquiro is. buscar por partes diuersas.
 distero is. i. i. por declarar con palabras.
 dissipato as. por dissipar o destruyr
 distitio as. resurrir por partes diuersas
 diuus a. um. cosa diuina o digna de iupiter.
 diuitus a. um. por cosa de mucho tiempo.
 diuis interpretatur seruus.
 diuis idos. interpretatur seruus.
 documentum. i. por la ensenancia.
 doctans antis. nueue partes de doze.
 dogmata is. por el decreto ley
 dolon. a. p. i. apud strabonem
 dolion. i. por traja o cuba.
 dolobela. g. n. p. de varones romanos.
 dolon onis. por arma offensiuua secreta
 dolon onis. varon fue troyno.
 doedricos. interpretatur cogitare
 dolopion onis. h. yscnoris pater.
 doma ato. domus siue ecclesi interpretatur
 donis idos. helladis siue achaie regio
 doris idis. por vna diosa de la mar
 doricus. a. um. por cosa de greca
 dorip. porue. i. interpretatur seruus hastam
 doron interpretatur donum
 dos doris. por el dote de la muger.
 dosis interpretatur datio.
 dato. interpretatur datus a. um.
 draco onis. por el dragon o sierpe.
 dracena. i. por la dragona o sierpe.
 drama atis. rei representatio
 dryas adis. la diosa de los arboles
 drude. pueblos y philosophos en francia
 drys yos. interpretatur quercus.
 drepanum. i. drepana ciudad de sicilia
 dro par cis. por el at. nquia para pelar.
 duco is. i. por guiar o capitanear
 dulo is. interpretatur seruus
 dulus. i. por malera de mara.
 durus. i. por duero rio de spaña.
 dur cis. por la gusa o capitán.

Drum interpretatur etrus. a. um
 E benus. i. por abenuz arbol.
 Ebenum. i. por la medera del
 Ebur onis. por el marfil de elephante
 Ebesus. i. yuga yna contra Calencia
 Ecce aduerbium para demonstrar.
 echion onos. i. thebanus.
 echis los. por la hinoia
 ecum aduerbium para demonstrar

Vocabularium.

echo us. el son que resurte de la voz
 edo is. el idis. publicar y sacar a luz
 edon is idis. foemina fuit exthracia
 educo as. aut. criar con crianca
 educo is. por sacar fuera/o arriba
 edulis. g. por cosa de comer
 elemosyna. g. est mite. cordia
 electrum. i. ambar/o oro. viii. quilates
 electa. g. est carmen flebile
 elephas. animal est: z mons ethiopiae
 eleon. u. interpretatur oleum
 eleusis vel eleusis. ciudad cerca de athenas
 eleut. per. interpretatur liberator
 elis. i. is. regio est peloponnesi
 elisa. g. la. ultima es que regnaido
 elisum. i. lugar de los bienaventurados
 elisus. i. vn rfo de africa region
 eloz. ros. interpretatur laceratio
 elozus. u. vn rio de sicilia
 elos eos. interpretatur palus
 emanco es. por que darse en lugar
 ematpia. g. region de thessalia
 emblema. atis. por esmalte
 emineo es. por estar encima
 eminus aduerbium. por alexos
 emolumentum. i. por la ganancia
 emo is. por comparar
 emptu. io is. por hauer gana de comprar
 en. aduerbium demonstrandi. pe
 edimion onos. amassus lung
 enyo us. hermana fue de mars
 enipcus. i. por vn rio de thessalia
 enshnema. ato. argumento oratorio
 epelis. idos interpretatur aduena
 ephesus. i. por el que comienca a baruar
 epiales is. febris lenis gema
 epiceos. u. interpretatur promiscuus
 epirus. por albania region de gracia
 epictetes. interpretatur adquisitio
 episcopos. i. os. interpretatur fictio
 epodoa. u. interpretatur incantator
 epas est carmen heroyum
 opone opis. atis est que pupa latine
 epulum. u. portata o combite publico
 epulgarum. por los manjares
 eques. itis. por el canalero
 equiculus. i. pueblos fueron de ytaia
 erafinos. i. uisita peloponnesi
 erato. vna ex nouem musis
 eribus. i. por el inferno
 eremus. i. por el yermo o deserto

erenum. i. vna ciudad antigua de ytaia
 ererum. i. opidum est italie
 ergethalon onos. vir apud homerum
 erza. p. proposito. por cerca en voluntad
 ergo. assi que concludendo por causa
 eridanus. i. por vn rio de ytaia
 erier ros. interpretatur accommodatus
 erigo is. erexipos enheitar
 erigone es. icari filia in celo postea
 erumnis furia inferorum
 eriphile. muger fue de amphiarao
 erimanthos. arcadie mons
 eris idos. interpretatur discordia
 eris icis. vn. varen y monte de sicilia
 eruca. g. cozuga yerua conofcda
 erodius. u. auc. es. incerta
 eros tis. nombre de varon y amos
 essedum. i. por el carro para carga
 esca. g. por el manjar o comida
 esurio is. por hauer gana de comer
 ethica ozum libro de philosophia moral
 ethre es. n. p. foemine celebre
 etoz. ozos interpretatur coz
 euan drus. i. rex archadie
 euenthus. u. por la salida de lo que acotese
 euge aduerbium/o interieccio: para lo ar
 eug eos interpretatur fertilitas
 ennuhus. i. por castrado
 eupeam. ab eu. z pean compositum
 euphrosine es. vna de las tres gracias
 eupolis. idis. poeta comicus græcus
 eurimidon. suuus panohiliæ
 euryops. nomen proprium viri celebre
 euripides is. poeta fue grieco
 euripus. u. vn mar cerca de nigroponte
 eurithion. n. r. en vergilio
 euryops opis. rey fue de la mozea
 euros. uentus ab ortu spirans
 exanguis is. cosa sin sangre
 excretis. a. um. cosa crecida
 excelso is. por sobreyuar
 ex cubicarum. por las escuchas
 excludo excludis. por echar a fuera
 exculco as. por hollar o acoccar
 exculpo is. por esculpir
 excutio is. excutit. por sacudir
 excroz. ar. is. abbe minar/o maldestre
 exequiarum. por las exequias
 exerceo es. por exercitar/o trabajar
 exteo is. por demandar por fuerza
 eximo is. eximit. por sacar a fuera

Introductionum.

erilis. e. por cosa feble / o belgada
 exodus. i. interpretatur exitus
 exoleto. a. um. cosa que dexa de crescer
 exerior. tris. por experimentar
 expergiscor. eris. por despertar
 exoes. por cosa sin esperança
 exloido is. por patear en disfavor
 exaorum. las assaduras del animal
 exul uls. hombre o mager deserrado
 exauit arum. por los despojos.

Habilis. e. a. arisvel fare. q. est loquor
 Facilis. a. um. cosa elegante (eris.
 Facite arum. por los donayres
 Facello is. por hazer molestia o enoso
 Facetus. a. um. por cosa donosa
 Fax cis. por la hez / o borra
 Fagus. t. por la haya arbol
 Faginus a. um. por cose de haya
 Falernum. i. vino de campania
 Far faris. por el farro siniente
 Farcio is. farsu. por recalcar
 Farcimen inis. amozcilla / o longaniza
 Fas indeclinabile. por lo licito en religion
 Fascis is. por el halce / o emboltozior
 Fastigium. i. por la cumbre / o altura
 Fastidium. vel fastum. por el calendario
 Fateor. eris. por confessar por voluntad
 Fatisco is. por henderse
 Fatigo as. por acosar
 Fauco es. fani. por fauoz / o fecer
 Fax facta. por la hacha para quemar
 Femen inis. por el muslo por dentro
 Fenur ois. por el muslo
 Feralis. e. por cosa de fiera
 Fere ferme. aduerbia. por quasi
 Ferig arum. por las fleas
 Ferona. e. por vna fuente de ytaia
 Fibula. e. por la heullia
 Fidelia. e. por la olla
 Fidenc arum. por vna ciudad de ytaia
 Fidicen is. el q. tañe instrumento de cuerdas.
 Fidicina. e. por la muger que lo tañe
 Fidua. a. um. por cosa fiel
 Figo is. vi. por hincar
 Ficalus. t. por el ollero
 Filix is. por el he lecho
 Finis. i. po. el estercol
 Fingo is. vi. por fingir
 Fiscina. e. por la encella / o esportilla
 Fabrum. i. por el moscadero / o viento.

Fabelium. i. por el moscadero
 Habilis. e. por cosa que se pia
 Hagitum. i. el pecado digno de castigo
 Hamen inis. por el sacerdotse
 Hamina. e. por la sacerdotissa
 Hausa. a. um. por cosa ruidosa
 Hicco is. ti. por dobligar / o inclinar
 Hico es. por llorar
 Higo as. a. quo est profugo as.
 Higo is. a. quo est profugo is.
 Hino is. vi. por correr lo liquido
 Hirus. a. um. por cosa floxa y cayda
 Focale is. por la beca
 Fodio is. por cauar
 Foedus eris. por la confederacion
 Follis is. por la bolsa / o fuelle
 Fomes itis. por las astillas de madera
 Foz omm. por la zilla de la mane
 Formido as. por hauer miedo
 Formido inis. por el miedo
 Fornix icis. por el arco o boueda
 Forpex icis. por las tenazas
 Forsan forsitan forte fortassis. auentura
 Fors forte. por la fortuna
 Fortung fortunatum. por las riquezas
 Frago aris. a. quo suffrago. t. reiragoz
 Frenois. por bramar
 Fretum. i. por el estrecho de mar
 Frigeo es. frit. por refriar
 Frigo is. vi. por frey / en sartem
 Friguilla. e. aue es a mi no conocida
 Friguillo as. por cantar ciertas aues
 Fritimo is. por ciptillar la cigarra
 Frico as. cui. por fregar
 Frit. por el grano menudo del trigo
 Frons dte. por la hoja del arbol
 Frons tis. por la frente
 Frando as. por defraudar / o menguar
 Frumentozar. e. vi. por trigo / o cuada
 Fruor. eris. por gozar de alguna cosa
 Frastino onis. por vn lugar de ytaia
 Frutex icis. por nara menor que arbol
 Fruy cis. por la fruta de la tierra
 Fulcio is. por sustentar
 Fulx icis. por el aue correeta
 Fulgeo es. por resplandescer
 Fulgur uris. el relampago
 Fulto onis. el que lava los trapos
 Fullon. i. la que lava los trapos
 Funis is. por la cuerda para atar
 Funus eris. por el moztuorio

Vocabularium.

fario is. infantia. por eloque ser
fistula. ia. por vara para hostigar
furfures um. por la caña de la cabeza
fucina. s. el arreja que es de tres puntas.

Gadesum. por la ysla de calis
Gadir iris. por la ciudad de esta ysla
Gaiabanum. el gaitano goma conocida.
Galesus. i. vn rio de taranto en Italia
Galerus. i. por sombrero
Ganeo canis. el que come por tauernas
Garganus. i. por vn monte de apulia
Gargarus. i. por vn monte de frigia
Garrus is. por gozgear las aues
Garrulo as. por gozgear a menudo
Gausape is. por veidura vellofa
Gausapinus a. um. por cosa alli como vello
Gausus a. um. participium a gaudeo es.
gela. s. por vn rio y ciudad de sicilia
gelos otos interpretatur rufus
gelin indeclinabile por el yelo
genae arum. por las maxillas o parpados
gener eris. por el yerno marido de la hysa
genys yos interpretatur barba
geomeres. s. interpretatur terre menor
geriones is. vn rey antiguo de españa
geres los. interpretatur vox.
getes. s. pueblos son de Tracia
getulia. s. vna region de Africa
gilber eris. el corcobado: o corcobada
gigas antis. interpretatur terre filius
gigies is. vn rio y pastor de lidia
gingue arum. por las enzias
gynis idos. interpretatur foemine vir
git. indeclinabile. por el arenuz
glans dis. bellotato frutay lueitre
glarea. s. por el cascay arena
glaucoma atis. enfermedad de los ojos
gleba. s. por el terron de tierra
glen eno s. interpretatur pupilla
glyco onis. nomen viri celebre
glis iris. por el lirion animal conocido
glifico is. por crecer/ o engordar
globus. lla redondez/ o ouillo: o pelota
glomeros as. por redondear: o deuanar
glasa. s. interpretatur lingua
gluten inis. por el engrado
guanusa. a. um. por cosa industriosa
gnydos. vna ysla del arciviago
gobins. i. vel gobio onis. el gobe pece
gota interpretatur angulus

gorryn nos. a latinis continua dicitur
gracito as. por graznar el ansar
gradius. i. por el dios de las guerras
gradior eris. andar o palear
gramma interpretatur litera
graus interpretatur vetula
gracilio as. por remedar a griegos
gratesum. por las gracias
grecis. lapiarao manada de ganado
gryphus. por el grifo animal
gryphus. i. por nariz coxa: o agulleña
gummi. por la goma.

Habilis. s. por cosa habilito ligera
Hema atos. interpretatur sanguis
Halex ecis. por el halache pece
Halec ecis. por la falsa que del se haze
Heclesus. i. por vn rio de sicilia
halo as. aut. por cuapozario vaziar
halo. o. interpretatur area
halasalos. interpretatur sal sine mare
hamiris idos. interpretatur salugo
halter eris. por alqadera para saltar
hamilcar aris. capitán de los cartaginenses
hanibal alis. hño fue de hamilcar
hamus. i. por el anzuelo para pescar
hara. s. por la pocilga para los puercos
harpago ins. interpretatur rapar
harpia. s. por aquella au de rapina
haurto is. por sacar rescibir o herir
hentontimorumenos. idest secrucians
hebdoas ados. interpretatur septima
hebers. por la diosa de la mocedad.
hebes itis. por cosa bota y no aguda
hebesus. i. ciuitas est licie
he. tra. s. interpretatur sedes sedis
helenus. i. propheta fue hijo de primo
helen. s. por muger de metalao
helicops opos. i. nigros habens oculos
heltos. n. interpretatur sol
helix icis. por vna especie de yedra
helticos. interpretatur coetaneus
heltic enos. interpretatur grecus
hellen nis. filius fuit deucaltonis
heltiponus. fretum celebre
helmus intos. vermis lumbricus
helonus. i. fluius sicilie
hemera as. interpretatur dies
hemicyclus. i. por el semicirulo
hemina. s. por meda medida
hemus. i. por vn monte de thracia

Introductionum.

hepar totis interpretatur secur
 hermagoras. g. por vn orador philosopho
 hermafroditus. hño de venus & mercurio
 hermopan compositum ex herme & pan
 hermogenes. vn celebre philosopho
 heros ois. por el medio dios
 herolina. g. hña de algun heroe
 herodes. is. por vn rey de los judios
 herus. l. por el señor de los siervos
 hiacinthus. l. por vna flor y piedra
 hyacinthinus. a. um. cosa de este color
 hyacinthim². a. um. cosa de color de violeta
 hyaspis idis. vna piedra preciosa
 hybridos. ex duobus animalib⁹ genitus
 hydapes is. por vn rio de media
 hydrops opis. por la ydropesia
 hydromeli. por el aloxa
 hydrus unis. otranto ciudad de ytalía
 hyaratos. interpretatur accipiter
 hypercus unis. la ciudad de hyperico
 hiera. g. por vna ysla cerca de sicilia
 hylax nomen proprium cantis
 hyle es. interpretatur materia
 hymen entis. el dios de las bodas
 hymen enis. la red en que nasce el niño
 hylaris. g. por cosa alegre
 hymera. g. vn rio de sicilia
 hypantis is. por vn rio de tartaria
 hyparatos interpretatur veritas
 hyperionis. vnus ex titanibus
 hypomanes. sudor de la yugle de yegua
 hypoponactis. por vn poeta griego
 hyporion onis. vir apud homerum
 hyz. indeclinabile. por la palma de la mano
 hyz es. por vna ciudad de boecia
 hircosus. a. um. por lo que hiede a cabron
 hyzudo inis. por la sanguisuela
 his hemus. interpretatur vnus. a. um.
 hys hyos. interpretatur sus suis
 hyfopus. l. por yfopo yerna
 hyfrix icis. por el puero spin
 hyfrixio onis. el representador de fabulas
 holus eris. por la ozalíza
 homerus. l. vn poeta griego
 homelir gos. interpretatur contur
 honorotinus. a. um. cosa del mismo año
 hospes itis. por el huésped o huésped
 huicus et is. por la llaga con materia
 humus humi. por la tierra.

hacio iacis. por ala nçar

Jacobus. hño de rebecca y isaac
 Jacobus. l. nombre proprio de varon
 iacchos idem qui iacchus
 iader eris. vn rio de esclauonia
 iacynthinus. a. um. cosa violada en color
 iapetus. l. por vno de los gigantes
 iapis igis. el viento proprio de apulia
 iazyx igis. pueblo septentrional
 iber. i. g. por hombre de espanya
 iberus. l. por ebro rio de espanya
 ibis ibis. aue. ppfa en egypto
 icarus. a. um. nombre de varon fue
 icetaon onos. laumedontis filius
 ichpor ozos. interpretatur sanies & cruor
 ichthyos yos. interpretatur piscis
 ico icis icis. por herr
 icon onis. figura o ymagen
 idar atos. esta vel cibis
 idolum. l. ydolo / ymagen / o status
 idolo thium. l. sacrificium de los ydolos
 idume es. region en iudea y arabia
 idus uum. cierta cuenta de los meses
 ignosco is. por perdonar / o no conocer
 icur ois. por el bigado
 iyr gis. torci cuello aue conocida
 ilaira. g. hña fue de el curio
 ilarda. g. llerida ciudad de espanya
 ilia um. por las tropas delgadas
 illico aduerbium. por luego ala hora
 illecebre arum. los halagos
 illex icis. por el anagaya
 illicritanus. a. um. cosa de otrava ciudad
 illicto is. por traer con halagos
 ilido is. herir vna cosa con otra
 ilios aut ilion. por la ciudad de troya
 ililus. l. to cerca de anquas
 ilos ois. a. um. interpretatur ferus
 imas antos. interpretatur ientica
 imbrex icis. por la teja
 imbuo is. por embueuer en otra cosa
 ingruo is. por hazer impetu
 immaneo es. por quedar en algun lugar
 immineo es. estar encima de otra cosa
 impedio is. por embaraçar
 impertioris. por dar parte
 impetix ate. por empey ne
 impete ablatiuus ab impetu
 impingo gis. por empuzar
 impos otis. por cosa no poderosa
 inuubes is. el que aun no tiene baruas
 isacer interpretatur santrix

Vocabularium

Inuico as. recalcar vna cosa con otra
Incubo as. acostarse sobre algo
Incunabula eum. la crianca de niños
Incus audis. por la yanque
Incus as. por quearse de alguno
Indecor oris. cofa fea y sin honoz
Indiges etis. el sancto canonizado
Indoles is. señal de virtud en los niños
Induce arum. por las treguas
Ineptior iris. por hazer bouerías
Inferi orum. los dioses del infierno
Inferi eris. señal de virtud en los muertos
Infero eris. intul. por traer a dentro
Inficis eo. por negar lo hecho
Infigo is. por impedir apretando
Infringo is. por quebrar
Inguen inis. por la ingle
Inoleo es. vel inoleisco. por crecer
Inops. por pobre / o menguado
Innuba. g. por muger no casada
In ius etis. por cosa sin holganza
Inquino as. por ensuziar
Insculpo is. por esculpir
In iudeo es. por asentarse en algo
In iudi arum. por asechanças
In iur artis. por semejança
In iugo as. aut. por in iugiar
In iulto as. por saltar para mal hazer
In ter ppositio. para entre
In ter cus utis. cosa entre cuero y carne
In ter cipio is. por entre facar
In ter no dium. si. por castito
In ter pes etis. el faraute / o trufaman
In tra ppositio. por entre
In ty bus. i. por la chicozia / o endiufa
In ula. g. por la enula campana
In us i. por el dios pan
In uer sa. i. por burla de palabra
In uis mare. entre grecia / y ytalia
In uen tue. i. vn cau dillo de los judios
In uer sa. g. cantor en el vergilio
In uer tus. i. vn varon en el vergilio
In uer sa. um. por el mismo
In tros. interpretatur procella
In rumo as. est mentulam ori inferere
In soga. interpretatur introductio
In sara. e. vn rio de francia
In aurus. i. vn rio de ytalia
In aurus. i. vna ciudad de sicilia
In sitorus. i. nombre de varon
In arus. i. vn monte de tracia

In te a. ud. por esse fecunda persons
In tereus et. interpretatur directus
In tar artis. interpretatur claritas
In tibus. i. por la grta de alegría
In gum. i. por el yugo / o yunta de bueyes
In gum. i. enullio / o banco de galera
In ga orum. la cumbre del monte
In gerum. i. por vna huebra de tierra
In piter iouis. aquel dios de gentiles
In ratus a. um. cosa juramentada
In sticum. i. las vacaciones de iuzio
In sta orum. las exequias de los muertos
In uo tuas. por ayudar
In xa ppositio. cerca
In xio onis. i. rion. q. torquetur apud inferos.

I bes is. por la corruption
I bicum. i. vn lugar cerca de roma
I bo as. aut. caer derrocando
I bor eris. caer desliçando se
I barnum. l. por vna especie de robre
I cedemon onis. vir lacedemonia
I cer. a. um. por cosa despedaçada
I cesso is. desafiar / o prouocar
I ches etis. vn varon en terencio
I con onis. varon de lacedemonia
I cena. g. muger de lacedemonia
I ctes ium. por entresio
I cto as. aut. por amamantar
I don onis. vn rio de thessalia
I do is. i. est. por listar / o banar
I laps apis. interpretatur procella
I laps apis. vn can en el outido
I strigones. pueblos fueron de ytalia
I nis. e. por cosa lisa sin pelos
I ganum. i. por lalasaña / o hosuela
I gas. i. por el padre de prolemeo
I go opus. podie. a. iat q. tiene pies d. liebre
I lage es. nombre celebre de muger
I alar agos. interpretatur loquax
I amentor arse. llorar gritando
I amina. g. la lamia / o hoja de metal
I ampas ados. interpretatur fax cis
I ampedo us. nomen cel. bre seminarum
I ampon onos. nomen viri celebre
I anista. g. por esgrimidor
I acon tis. varon fue troiano
I arlus. i. vn lago fue de ytalia
I arissa. g. vna ciudad de thessalia
I aric isis. especie de pino arbol
I arux gls. pro gutture

Introduccionum.

Lasser eris. por el assay
 Larebre arum. por el condedijos
 Latricia. por el vino / o agua
 Laterna. g. por la lanterna
 Latrina. g. por la pituada
 Latria idos. interpretatur ancilla
 Latunium. h. ciudad antigua de ytalja
 Latona. g. la madre de apollo y diana
 Latunia. g. vna pñla del rey latino
 Le arcipos. bathamantis situs
 Lebedos oppid. est colophoniorum in italia
 Lebes etis. el calderon de cobre
 Lecytha. i. por el azeytora
 Letica. g. por las andas de viuos
 Letiro as. por leer a menudo
 Lego as. aut. por mandar o embiar
 Lego is. e. i. por leer / coger / o hurtar
 Legogis. pueblo suaron de thessalia
 Lemures um. las fantasmas de la noche
 Lens lendis. por liendre
 Lens lentis. por la lenteja
 Leontophonos. leonem necans
 Lepos oris. la gracia en el hablar
 Leptos oris. la fiebre
 Leucooe. l. vna ysla de nuestro mar
 Lethes. e. interpretatur iatro
 Lethes. e. por vn rio del infierno
 Leucalpis. n. celebre apud vergilium
 Leura. i. por el cuñado
 Leuus. a. um. cosa sinestra
 Leucipos. virozum nomen
 Leuis. e. por la cosa leuiana
 Leuites. g. vel leuita. g. vir extru leuit
 Leuiris dis. fgmia ex eadem tribu
 Libanus. i. por vn monte de iudea
 Libertus. i. por el libre de esclauo hecho
 Liberta. g. por la libre de esclaua hecha
 Liberi orum. el hijo o hijos / o nietos
 Libethnum. i. oppidum
 Libye es. que latini dicitur africa
 Libye es. vn varon de affrica
 Libis bos. interpretatur ventus africanus
 Libysa. g. por muger de affrica
 Libido inis. por la luxuria / o antojo
 Libo as. aut. por gustar sacrificando
 Libum. i. la ofrenda que sacrificamos
 Libripens endis. por el q̄ pesa la moneda
 Licabas. n. p. viri apud ovidium
 Liccaon rex arcadie
 Licas. g. el que lleuo a hercules la camisa
 Lichen etis. por el vsagre / o empeyne

liceoz eris. poner en precio / o en almoneda
 Licinus. i. por vn varon romano
 licitoraris. poner precio en almoneda
 licoo es. por ser vendido en almoneda
 licium. h. por el lijo de la tela
 Lien etis. por el bajo
 Lycheria el fluxo del vientre
 Liger eri. nombre de varon en el vergilio
 Ligo onis. el açada / o açadon
 Ligo ligas. ligant. por ar
 Lignoz aris. por yz por leña
 Lignur is. varon / o muger de genoua
 Lignur is. por comer delicadamente
 Lilia. g. por vna ciudad de boecia
 Lilibeum. i. por vn cabo de scitia
 Limax acis. por el caracol / o linaga
 Limen nos. interpretatur portus
 Limes itis. por la linde / o fenda
 Linnus. i. por el lino de la tierra
 Lindos. ciudad de rodasylla
 Lingo is. por lamer con la lengua
 Linquo is. por dexar
 Lino is. por yntar
 Linum. i. por el lino yerua y materia
 Linus. i. poeta antiguo hijo de apollo
 Litcher thris. por la barca pequeña
 Lirgos. interpretatur singultus
 Lirx cis. por vn animal no conocido
 Liqueo es. liquefco is. por derretirse
 Liquerium. h. por vn puerto cerca de vnecla
 Liquo as. aut. por colar
 Liquo: oris. por lo que se derrite
 Liquidus. a. um. por: cosa clara
 Lyra. g. por la tierra entre dos sulcos
 Lyra. g. instrumento musico
 Lyzicen into. el que lo tañe
 Lyzicina. g. por la que lo tañe
 Lynesus. i. ciudad de frigia
 Lys lris. por la contienda
 Lysidus. a. um. cosa cardena / o enuidiosa
 Lysery arum. la carta mensagera
 Litura. g. por el borron / o rasedura
 Liza. g. por el agnador del real
 Locutorum. por la bolsa / o bolsico
 Locuples etis. por rico / o rica
 Lodir icis. por la manta
 Locum. i. por la muerte
 Logo a. i. interpretatur sermo
 Lonca. g. por la malla / o cota
 Lophos. u. crista siue colas
 Lozum. i. por la cuerda / o coyunda

Vocabularium

Lorhos. i. arbor proprio de africa
 lubricus a. um. por cosa que se desliza
 lucellum. i. por ganancia pequeña
 lucco es. por respíandescer
 lucumo onis. pueblos fueron de tuscia
 luceres um. vna breçe fueron blos romanos
 ludo is. por jugar / o burlar
 lugeo es. por traer luto
 lumbicus. i. por la lombay
 lao is. por lastar / o pagar pena
 laes is. por la mortandad
 lapercaia orum. fieltas eran del blos pan
 lustrantia. e. portugal
 lustrum. i. por espacio de quatro años
 luitra orum. por la puterta / o breña
 luter eris. vaso para nos lauar
 lutum. i. por el lodo o cieno
 luxuria. e. por la luxuria o demassa

Macar aros. interpretatur beatus
 Maccars artos. interpretatur ite beatus
 Macedo onis. por vn varo de macedonia
 Macer. a. um. por cosa magra
 Madero as. por currir / o remojar
 Maceses um. por los macedones
 Macein vocatio. por acrescentado
 Mactin vocatio. por acrescentados
 Machina. e. el ingenio / o edificio
 Macas. que a latinis masa
 Meandros. fluuius est lidig
 Meon onis. vir a quo dicitur moconia
 Magalis. um. las majadas de los pastores
 Magister. interpretatur coque. i.
 Magnes etis. por piedra yman
 Magnes etis. por varon de magnesia
 Magnetis. i. so. cosa hembra de alli
 Magnesia. e. aquello mismo
 Magnesia. e. vna region de thessalia
 Menalus. i. vn monte de archadia
 Mafioresum. por nuestros antiguos
 Mafa. e. por la marilla de la cara
 Mafus. i. el mançano
 Malum. i. por la mançana
 Mamerqua. i. pronombre es de romanos
 Mamerquina. i. populusunt sicilie
 Mamna. e. por la teta de muger
 Mamilla. e. por la teta pequeña
 Mamura. e. nombre de vn romano
 Mamarius. i. por vn herrero
 Mandibula. e. por la quixada.

Mando as. aui. por embiar / o encomendar
 Mando is. mandi. por comer / o maxcar
 Mandragora. e. la mandragora yerua
 Manco es. mansi. por quedar / o esperar
 Manges um. las animes dei inferno
 mango onis. el que vende esclauos
 Mantile is. pañuelo de manos
 mantis ios. vares diuinas
 Manto us. tytesig filia
 Danubij arum. dinero del botin
 mapatia iam. por majadas de pastores
 marcipa oris. el esclano de marco
 margarita. e. el aljofar / o perla
 margaritas. i. amargen / o ribera
 marica. e. nombre el italie / o nome nimphe
 marpeus. i. por vn monte de paros ylla
 Mars tis. el dios de la guerra
 Martyris. interpretatur teitis
 mas maris. el macho de cada especie
 mases etos. vir de quo humerus
 massilia. e. vna ciudad de proencia
 Massylus. i. pueblos son de affrica
 mastice es. por el almaziga
 masticeis. por aquella misma
 mastixis. interpretatur flagellum
 mastiles. e. interpretatur verbero
 mathesis eos. interpretatur doctrina
 mauros tris. por el dios mars
 mauritania. e. la affrica occidental
 mecononos. interpretatur papauer
 medea. e. aquella gran hechizera
 medon onis. oppidum est boecie
 medeor eris. por melezinar
 mediolanis. i. por Milan ciudad de lombardia
 medienos. interpretatur nullus
 medonono s. vnus. ex prociis penelopes
 meges etos. vir apud homerum
 megeres interpretatur congregatio
 meio is. ministri. por mear
 melan mos. interpretatur nicotum
 melanagos. interpretatur nifer
 melas. e. por vn rio de lidia
 melampus odia. va on sicadenino
 metarthum. i. por a reuuz
 melliflorus. i. corona de rey yerua
 melite es. insula prope siciliam
 melos interpretatur cantus seu membrum
 memor oris. por cosa que se acuerda
 memphis is. ciuitas egypti
 men menos. interpretatur mensis
 menalipus. i. nomen viri celebre

Introductionum.

menander. i. vn poeta comico griego
 menapi ozum. pueblos son de francia
 menas adis. la sacerdotisa de bacco
 menalus. i. rex laconum helene coniug
 menas idos. interpretatur ira
 mendicus. a. um. cosa pediguena
 meninx gte. la madre pia dei mello
 meno. g. enes nombre de varon
 menon onis. aurore filius
 mens mensis. por el anima
 mentoz ozis. celatoz nobilis
 meracuo. a. um. cosa pura
 merces adis. la soldada o soma
 meretricula. g. puta pequena
 merges iris. por manojo
 mergo is. por anegar en el agua
 mermis intos. interpretatur funiculus
 merdies ei. por el medio dia
 meriones is. por vn griego
 merops opis. el abejuco aue
 mereps opis. nomen proprium viri
 melana. g. mecina ciudad de scilia
 melapus. l. vn varon en el vergilio
 mesochorus. i. el principe del coro
 meitorozis. filius puami
 metallum. l. por el minero
 metamorphosis eos. eik transmutatio
 metaphisica ozum. vn libro de aristotiles
 metaphora. g. interpretatur translatio
 mercurus siue metallum. vn rio de ytalía
 mercureros. interpretatur mater
 metioz iris. p. por medir
 metipodus. i. interpretatur doctrina
 meto is. por segar o cortar
 metopon interpretatur frons tis
 metreta. g. medida para medir
 mica. g. por mica o migaja
 mico as. ut. por respian descer
 mycor. i. interpretatur fungus
 michol muger fue de dauid
 micone es. vna ysla del arcipelago
 micronus. i. aquello mismo
 micurto is. por hater gana de mear
 mydas. g. rex phrygie
 mydon onos. vir celebris apud homerum
 miles iris. varon o muger armada
 milleffus. a. um. cosa de mileto ciudad
 milo onis. nombre proprio de varon
 milium. i. por el mulo legumbre
 minae ante. monte es de asia menor
 mina. g. vna sicta moneda

mine arum. por las amenazas
 minerva. g. la diosa pallas
 mines eos. filius euani apud homerum
 mincarum. pueblos de thesalia
 minio onis. vn rio de ytalía
 minicoz eris. a. uo reminicoz
 minus i. por vn rio de galizia
 minium il. por bermellon
 minus onis. por vn rey de creta
 minozes onos. mineros nicos y descendientes
 myops opes. interpretatur tabanus
 myrica. g. por la raxa o iniesta
 mirnex eos. interpretatur formica
 miron interpretatur vnguentum
 miron onos. vn platero o entallador
 myrthinus. a. um. por cosa de myrtha
 enye myos. interpretatur mus
 mysterium. i. el mysterio secreto
 mytyplus. i. por vn genero de concha
 myton onos. nomen proprium viri
 myra. g. por la cosa
 myna inq. idem est quod mina. g.
 mnemosyne es. mater est musarum
 moabites vel bita. aliquis ex terra moab
 moabitis bis. muger de aquella tierra
 moles is. muela o edificio
 molinen isa. el aparato de edificio
 moly yos. herba centum capita
 molion onos. vir apud homerum
 molioz iris. por aparejar
 molos opes. interpretatur vber
 moenia um. los muros de la ciudad
 monoptora. cosa de vn caso
 monae adie. la vnidad
 monycus. l. vno de los centauros
 montis is. por el collar de oro
 monoceros eris. por el vnicomo
 monops opis. interpretatur vnoculus
 monumentum. memoria v algo o sepultura
 mozetum. i. por el almodrote
 mozes etos. vir y rex italie
 morio onis. por el hono
 morini. pueblos son de busas
 moras. i. por el moral arbol
 morum. i. la frasa del
 mofa. g. auinus o i gallie aquitang
 mos mois. por la castrumbre
 mores is. propheta y capitán de los judios
 mulco es. mull. por balagar
 mulciber bis. por el dios vulcano
 mulgeo es. mull. por ordenar

Vocabularium

Multo 10. aut. penar en dinero
 Multo onis. 13. milero / o mulatero
 Multicum. 4. vestidura delicada
 Municeps pis. morador de la villa
 Municipium. 4. villa con jurisdiccion
 Munimes inis. guarnecimiento
 Munus eris. por el don
 Muria. 8. salmuera / o salmorejo
 Mus muris. por el raton
 Musa. 8. la musa / o inquisidora
 Muscus. 1. por el almizcar
 Muscus. 1. el mohó de arbol
 Mustacium. 4. pan a massado con mosto
 Martina. 8. vna ciudad de ytalia
 Mutinus. a. um. por cosa mocha.

Nabis. la gírafa animal peregrino
 Nabilis. 8. por cosa q̄ sepeuede nadar
 Nanciboz eris. por alcanzar y ganar
 Napus. 4. por el nabo lucigo
 Nar naris. vn río de ymbria en ytalia
 Narcissus. 1. puer e flos
 Naresium. por las narizes
 Narsia. 8. vna ysla en el mar ionio
 Narsia. 8. n. p. de vn romano
 Naso onis. hombre narigudo
 Nasus. 1. por la nariz
 Nater cos interpretatur ferula
 Natalis is. por el dia del nascimiento
 Natales tum. el estado en que nascemos
 Natu. por el nascimiento
 Natir icis. por cierta serpiente
 Nantragus. a. um. el q̄ se le quebro la naue
 Nausica. 8. 1. lita / cinoi
 Nebrosidis. por peíleja de gama
 Nebrop honos interpretatur hñmulos necia
 Necys yos. interpretatur mortuus
 Neco as. ani. por matar
 Nectar aris. por lo que beuen los dioses
 Neco is. xii. por enlazar
 Nelys idos. nuper adueniens
 Nefas indeclinabile. por illicito
 Neandus a. um. cosa no licita
 Nefarius a. um. por lo mismo
 Nefrens bis. el cochino de menos de año
 Negligo is. cri. por menospreciar
 Nemea regio est elidis
 Nemesis. dea indignationis
 Nemi arum. por las endechas
 Neco nes. por hil ar
 Nepa. 8. el escorpion / o alacran

Nepos otis. por el nieto
 Neptis is. por la nieta
 Neoterici. por los autores modernos
 Neptunalia omn. las fiestas de neptuno
 Nequam indeclinabile. por cosa luxuriosa
 Nequaquam. en ninguna manera
 Nequeo is. por no poder
 Nequitia. 8. por luxuria / o malicia
 Nequis. por que ninguno
 Ne aducroium est negandi
 Nereus. 1. por dios de la mar
 Nerto onis. la muger del dios marte
 Neris idos. n. p. apud papintum
 Neritus. 1. vn monte de la ysla itaca
 Nestor onis. por vn varon griego
 Nestorides. 8. hijo / onico de nestor
 Nereis. por la muerte
 Nero as. ani. por en lazar / o trauar
 Nero is. ani. por aquello mismo
 Necessa. interpretatur victoria
 Nicerium. 4. insignias del vencimiento
 Nictalos opos. interpretatur luscosus
 Nictorax acis. la lechuga aue
 Nictimene es. moza f. e. de lecho ylla
 Nimirum aduerbium. ciertamente
 Nivus es. por la ciudad de niue
 Niobes es. vna hija tantalo
 Nivus. 1. rey de los asirios
 Nisyris. 1. vna ysla en la ribera de caria
 Nireus. 1. por vn niño muy hermoso
 Nitus. 1. alcoran / o esmercon
 Niteo es. por resplandecer
 Nitro eris. e. tribar / o el forjar se
 Nix nixis. por la nieue
 Nocturnus. a. um. cosa que anda de noche
 Noctum aduerbium. por de noche
 Nola. 8. por vna ciudad de ytalia
 Nolo non vis. por no querer
 Nomas adis. pueblo es de africa
 Nomion onis. vir apud homerum
 Non arum. por ciertos dias del mes
 Nonages aduerbium. noventa veces
 Nonages aduerbium. novecientas veces
 Nonages. por aquello mismo
 Nozibium. 1. vna region de dalmacia
 Nostras atis. cosa de nuestro yando
 Nota. 8. por la señal / o letra ecripta
 Notus as. ani. por señalar
 Notus. 1. el viento de medio dia
 Notus. a. um. cosa conocida
 Notus. 1. por bastardo no legitimo

Introductionum.

Houacila. .f. por la nauaja
Houeni. .g. de nuene en nuene
Houicius. .a. um. cosa nuena en arte
Houies aduerbium. nueue vezes
Hubis is. por la muue
Hubo is. casarse la muger
Huge arum. por los debarrios
Huma. .f. el segundo rey de los romanos
Humanus. .f. aron en el vergillo
Humantia. .f. por vna ciudad de España
Humen is. por dios: o poder diuino
Humisma atis. el momo / o moneda
Humicius. .f. vn río de ytalía
Hundine arum. .f. rias de nueue dias
Hunquid aduerbium. por auentura
Huo is. por guffiar y hazer del ojo
Huper aduerbium. por poco ha
Huptic arum. por las bodas
Huus noos. interpretatur mens
Hutrio is. por criar.

Denomeli. por clares de vino y miel
Denops opos. vir homero in odiella
Desopum. la grossura de la lana suzia
Desros. u. interpretatur tabanus
Desella. .f. por carne sin hueso
Desa. .f. por aquello misino
Desendo is. por tropeçar
Desificio is. por empecer
Desdoos ados. interpretatur octaua
Deshe. interiectio ridentis
Deslearos. .i. vna ysla de clar cipclage
Deslester. .i. por el azebuche
Desleaginus. .a. um. cosa de offua
Deslenos. ciudad de etrola / o boccia
Desleo es. oler echando de si olor
Desleter ros. interpretatur perditos
Deslacio cis. oler recibiendo olor
Deslim aduerbium. en algun tiempo
Deslympionices. .f. vencedor en olympia
Deslympus. .l. mons est multus in locis
Desloafon onos. nomen proprium viri
Desly olcos. interpretatur sulcus
Desmafum. .l. grossura en la barriga
Desmelix. interpretatur coetaneus
Desmitto is. por dexar
Desmostix. interpretatur confux
Desntar aros. interpretatur somnium
Desniar. interpretatur que fontium
Desnyric is. la comerina y piedra
Desnos. u. interpretatur a sinus
Despa. .f. nomen proprium femine
Despacus. .a. um. cosa de ombria
Despaon onos. nomen proprium viri
Desperio is. operus. por cobrir
Despes um. por las riquezas
Desphis ios. interpretatur serpens
Desphrys os. interpretatur supercilium
Despito onis. por pastor de ouejas
Despinus. .a. um. cosa fertil y gruesa
Despis is. por vna nympa
Despis in genitiuo. por ayuda
Despis interpretatur retro
Despos. idem est quod opus untos
Desporinos interpretatur autumnalis
Desperio: iris. asperar a otro
Despifer icis. officia de arte alguna
Desps opos per omega est oculus
Desps opos per alpha est vox
Desprimates um. los buenos ciudadanos
Despus untos. ciudad es en grecia
Desa. .g. la orilla costa de mar

O .f. prepositio. por en derredos
Obelus. .i. interpretatur veru
Obeliscus .i. interpretatur veruculum
Obefus. .a. um. cosa gruesa
Obeix icis. el obstaculo / o estoruo
Obilce est obstaculum
Obligis. .eci. por contra poner
Oblecto ae. por alegrar a otro
Oblunisco zris. por olvidar
Obolus. .i. por cierta moneda
Obruo is. rui. por poner so tierra y agua
Obses idte. por el rhen
Ostipus. .a. um. cosa cabezay da
Obuteco es. .ci. por callar
Obtreco as. reprehender lo que otro haze
Ochchema ato s. interpretatur currus
Occido is. penultima breuis. por caer
Occido is. penultima longa. matar
Occino is. cantar en contrario
Occiput iris. por el colodrillo
Ocey. interpretatur velox. citus
Ocrica aduerbium. por ocho vezes
Octoni. .e. a. de ocho en ocho
Oculo is. .ni. por esconder
Oduo onto s. interpretatur dens
Odear eos. interpretatur temo onis
Oeconomica ozum. la economica
Oeconomus. .i. interpretatur vilicus
Ocephilar aco s. .i. domi custos
Oedipus odis. vn rey de thebas

Vocabularium

orbis is, por la redondez
 orditoris, ordit z començar
 oricopalum i, por alaton motisco
 oricostit igit, vn pincte frances
 oricum i, oppidum est thracie
 origanum i, por el oremano yerua
 oriznes is, nombre proprio de varon
 origenelles, ç, ex origina secta
 orion omnia vna cetera constelacion
 orioz iris, por nazer
 orit p y a ç, nomen proprium femininarum
 orit igit, animal es no conofcido
 ornithos, interpretatur gallina
 orobus i, interpretatur eruum i, yermo
 oro des is, vn varon en el vergilio
 orthographia, ç, la orthographia
 orti z goa, interpretatur coturnix,
 os otor, interpretatur auris,
 ofcen mis, el que canta por la boca
 ofcina ç, la que canta con la boca
 ofyrisidis, vn dios de egyptios
 onisis, por la oueja
 oximell, portio ex aceto z melle
 oris, interpretatur velox z acutus
 orionos interpretatur accentus acutus.

Pabulsi i, el pasto que nos'es grano
 Pabulor aris, por y a buscar pasto
 Pachinus i, por vn cabo de sicilia
 Pachys yos, interpretatur crassus
 Pacticoz eris por hazer pacto
 Pacorus i, rey fue de partia
 Pacuuius ñ, vn poeta antiguo
 Pactolus i, por vn río de lidia
 Padus i, vn río de yralia
 Padan ais, apollo aus laus illius
 Pedagos, interpretatur puer
 Pedagogus i, el ayo del niño
 Pedico as, hazer lo a moço
 Pedro tribes, interpretatur exercitoz pueroz
 Pegma ais, interpretatur ludus
 Pegasis idos feminina a pegasa vbe
 pagina ç, la hoja del libro
 Panzo is, peptig, por hazer pacto
 Pagus i, por el barrio o aldea
 Pala, ç, la pala o arbol no conofcido
 Palatum i, por el paladar
 Palatio dia as, interpretatur recantatio
 Pallas em, ñ, hño del rey cuandro
 Pallas adie, la diosa mnerua
 Palleco is, por amarillecerse

Pallius i, filius iouis ex thalía
 Palmes itis, el sarmiento enia vid
 Paloz aris, huyz el desbaratado
 Palus udis, por la laguna
 Palus, i, el palo / o picota
 Pampagos interpretatur omnia comedens
 Pampyllia, ç, region de asia la menor
 Pampinus i, la pampana de la vid
 Pan panos deus pastozum
 Paneretos est omnimoda laudatio
 Pandamatoz oros omnia domans
 Pando is, abzir / o manifestar
 Panegyris tos, scifa erant
 Pango is, plantar / o componer
 Pansa, ç, patudo de pies llanos
 Panther eris, penultima acuta, n. p. viri
 panther eris vltima acuta, animal celebre
 Panthoos us, vir troianus
 Panthoides ç, filius panthos
 Papauer eris, la vomitera
 Pape interecio est admirantis
 Papis as, comer papas
 Papis ç, interpretatur auus auí
 Papiio onis, la mariposa
 Parparos, interpretatur par paris
 Paradisus i, hortus,
 Paragogæ, interpretatur deductio
 Parascocæ es, interpretatur preparatio
 Parastus i, el truhan por comer
 Parco is, perdonar / o guardar
 Paris idis, vn hño de pifamo
 Parnasus, i, mons phocidis
 Parthenius ñ, vn río de paphlagonia
 parthenius ñ, por vn monte de arcadia
 partenope es, ciuitas est neapolis
 parthenopius i, rey de arcadia
 partioz iris, partit
 parturio is, haner gana de parir
 pasco is, haner, apascantar el ganado
 pascoz eris, pascir el ganado
 pascus, ç, el pasto / o dehesa
 passer eris el gorion
 passus us, el passo / o passada tendida
 passinaca, ç, ganahoria y cierto pece
 pateo es, patui, ser manifesto
 pitagia, ç, vn río de sicilia
 patacium ñ, padua ciudad
 patina ç, el plato
 patrisso as, remedar al padre
 patro as, patruí por hazer

Introduccion

patrociniū. q. el abogamiento.
 pauco vel paucos. hauer pauoz
 paulatim aduerbium. poco a poco
 peccen mis. el peyne/o pendejo
 pecto peccis. peynar
 peculium. q. el pegajal
 pecus ozis. ganado
 pecus udis. la res como ouesa
 pedes itis. hombre/o muger de ple
 pediculus. i. el piojo/o ladilla
 pedissequa. q. el que acompaña a otro
 pedo pedis pepedi. peer
 pe. lo onis. el que tiene grandes pies
 pegafus. i. cavallo con alas
 peicru as. aut. perjurare
 pelagon onis. vir apud homerum
 pelamis idis: atun nuco
 pelex interpretatur galea
 pelecant anos. auis est pelecantus
 pelecant anos. eadem auis est
 peleus. ei. q. d. filius fuit
 pelias. q. hijo d neptuno y rey de Thessalia
 pelias adis. cosa hembra de pelion monte.
 pelignozum. pueblos son de Italia
 pelion. q. vn monte de thessalia
 pelliceo is. pellexi. atraer por halagos
 pello is. pepulicampur
 pelops opo. s. tantal filius
 pelor ozis. interpretatur magnum
 peloros idem quod pelorus
 pelozu s. i. vn monte cabo de sicilia
 peluis. is. el bacin de pies
 pelusum. i. vna ciudad de egypto
 penates umilos d'ofes de casa
 pendeo es. estar colgado
 pendu is. dar o pagar de penson
 penelope es. filia icarū mulier vlixis
 penes p'p'osito. cerca en señoio
 penes etos. interpretatur pauper
 penetro as. meter adentro
 pentusa aduerbium. de todo punto
 pentagonus. i. de cinco rincones
 pentapotum. cosa de cinco casos
 perhecolite es. interpretatur. quinquagesima
 pertheus. i. vn rey de thebas
 penus ozis. la prouision de comer
 penus us. aquello misno
 piperi interpretatur piper
 permaneo es. permanecer hasta el cabo
 pera. q. el curron/o esclanina
 per dix icio. la per dix aue

Perendie aduerbium. tras mañana
 Percello is. perculi. herir
 Pergamum. vna ciudad de asia
 Pergama oum. la ciudad de Troya
 pericles is. capitán de los atbanenses
 periclinines. q. hijo de neleo rey de pylo
 periction onos. nomen propium virt
 periculum. i. peligro/o esperiencia
 periodus. i. el cir cuitus finis aut terminus
 Perimo perimis. matar
 Peripetaisma atis. el ciejo dela cama
 Periphas antos. n. p. apud vergilium
 Peripsema ato interpretatur purgatio
 Peristromatom genus quoddam vestis
 Permissus permissi. vn rio de boecial
 Pero onis. abarca de cuero crudo
 Pernicies ciei. muerte/o destruycion
 Perpes etis. cosa perpetua y continua
 Perpetuo aris. sufrir hasta el cabo
 Perpetro as. hazer en mala parte
 Perthebus a. um. cosa de thessalia
 persiphone. es. p'erpina diosa del infierno
 Perusum. q. ciudad de Italia
 pessumdo pessundas. acocear
 petaso onis. tocino
 petilia. q. ciudad de brucia
 peto is. herir o demandar
 phear acos. aliquis vir ex pheatia
 phacton onis. hijo de sol y clumene
 phactusa. hija de sol y neera
 phabs bos interpretatur palumbes
 pharin gos. interpretatur guttur
 pharma copola. q. boticario
 phasellus. i. la barca
 phasis idis. vn rio de los colchoz
 phalanx is. batalla a ple
 Phemonoe. vna de diez sybillas
 Phanax acos. interpretatur deceptoz
 Pheretrum. i. las andas de muertos
 Phier eros interpretatur fera
 Phicus unto s. ciuitas aphyrice
 Phidas antos. vir apud homerum
 Phygopolis. interpretatur fugies ciuitatem
 Phylaxacos. interpretatur cultos
 Phyleros otis. nombre. p'pio de varon
 Phylir idis. vna Reyna de thracia
 Phylotomus. i. fue vn hyssotizadoz
 Phylotropis. amans patriam
 Phylomenes. vir celeberr apud grecos
 Phulos interpretatur amor
 Phylotesites. q. amans theristum

Vocabularium.

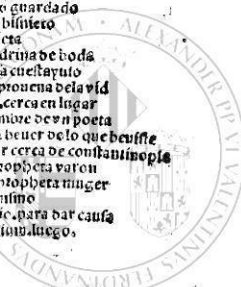
Phytura. e. la teja arbol
Piter eris. vna especie de ballena
Piffica ozum. vna obra de aritotelo
Phila s antia. vna ciudad de acaya
Phlegeron ontos. fluuius infernozum
Phlebes ehos. interpretatur vena
Phocca. e. por el lobo marino
Phocie idie. vna region de grecia
Phocus. i. vn hijo de caco
Phonafcus. i. el maestro que adoba la hoz
Phonas entos. interpretatur vocalis
Phoenicopierus. i. aue delas bermejas
Phoenix icos. vira quo dicitur phoenice
Phocuiffa. e. muger de phenicia
Ppor phozos interpretatur fur
Pporbas antos. filius pyrami
Pporcin. deus marinus qui phorcus
Ppor octos. interpretatur lumen
Ppos otos. interpretatur vir
Pphater interpretatur tribulus
Pphicarat os. interpretatur puteus
Pphren entos. interpretatur mens
Pphrenitis non phrenesis. la phrenesia
Pphix igit. vn varon de phugia
Pphigia. e. muger de phugia
Pphixitros interpretatur pediculus
Pphixis is. poriffica dolencia
Pfica picc. la picaça
Ppicenum. e. la marca de ancona
Ppicentinus. a. m. cosa de alli
Ppicus. i. varon fue buelto en aquella aue
Ppides etos. nomen proprium viri
Ppyga. e. interpretatur clunis
Ppygargus. i. especie de aguilay cierno
Ppyges etos. nomen proprium viri
Pplia. e. la pelota para jugar
Ppileus. i. el bonete/ o caperuça
Ppyla. e. pilar para sostener
Ppylene. e. vna ciudad de etolia
Ppyles etos. nomen proprium viri
Ppylos. i. ciudad cerca de thessalia
Ppus. i. el pelo dela cabeza
Ppus as. par el halcon
Ppusillo as. cantar el gorrión
Ppuer eris. la pimicenta
Ppuso is. barir el farro
Ppyros. interpretatur ignis
Ppyrens. i. vn puerto de athenas
Ppirus. i. el neral
Ppirum. la fruta deste arbol
Ppyragmon. onis. vno de los cyclopes

Ppyramis idis. cosa que sube en aguda
Ppyrene es. los montes pyrenicos
Ppyretum. i. el pelitre raze conocida
Ppyrogles is. sculpior gemmarum
Ppyros entis. vno de los cauallos del sol
Ppyropus. i. el carboncoi piedra
Ppyriactum. e. el zophico arbol y la fruta
Ppyris is. nombre proprio de naue
Ppythene. vn rey de troezen
Ppyuita. e. la fleuma humor
Ppyteleon ontis. varon griego
Ppytis yos. interpretatur pinus
Ppythunck entos. interpretatur fundus
Ppythagoras. e. n. p. philodphi
Ppythius. a. m. cosa de apollo
Ppythia atis. interpretatur irroratio
Ppythima arie. aquello mismo
Ppythois. serpiente que mato apollo
Pplacus untis. interpretatur placenta
Pplaudo is. fauorecer con hoz y manos
Pplanes etos. interpretatur deceptor
Pplaga. e. region o playa
Pplaga. e. la llaga/ o herida
Pplaga. e. la red para tomar fieras
Pplatanon onis. lugar de platanos
Pplebs bis. el pueblo
Ppleuron onis. ciuitas est etolie
Pplico plicas. plegar
Pplecto plectis. harir/ o punir
Ppluta. nomen proprium viri
Ppneuma atis. el espiritu
Ppodagra. e. la gota de los pies
Ppodalirus. i. medico. hño de Esculapio
Ppoderis is. veldidura hasta los pies
Ppoesis is. la poesia arte
Ppoema. la obra del poeta
Ppoemen enos. interpretatur pastor
Ppolis interpretatur ciuitas
Ppolitus idos. ciuis femina
Ppolidamas antos. vir troyanus
Ppolychir tros. interpretatur multi manu
Ppolydora. i. vn hijo del rey ptamo
Ppolymeslor onis. rey fue de thracia
Ppolynces. nomen viri celebre
Ppolyphemos. vnus ex cycloibus
Ppolyctetus. i. vn entallador/ o escultuario
Ppolypus. i. pulpo pescado
Ppoller atis. el budo pulgar
Ppollix mfo. lo fossil dela harina
Ppollux tca. hño fue de Jupter
Ppolitinos. rex fuit thracie

Introductionum.

p ampholix. la uadura de escoria
 pom polixigos. interpretatur bulla
 pondo in plurali libra
 pondus eris. la carga
 pone p[ro]positio ⁊ aduerbium tras
 ponos interpretatur labor y dolor
 pontus. i. el mar
 popa. g. grossura del vientre
 popeanum. i. cierto aseyte de muger
 popisina artis. ferida de vna mano con otra
 poples itis. la rodilla por detras
 populus. i. el pueblo
 poriena. g. rey fue de los ethruscos
 portio onis. la parte / o racion
 portulac. i. g. verdolaga
 possidon onis. interpretatur neptunus
 posteros am. los que vernan despues
 postis is. la puerta de madera
 posticus. a. um. cosa trasera
 posticus. i. el postigo puerta detras
 postridie aduerbium: en dia despues
 potior eris. alcanzar lo deseado
 portis. e. cosa que puede
 potio as. beuer / o dar a beuer
 p[ro] p[ro]positio. pozante
 p[ro]ceps itis. cosa perturbada / o acelerada
 p[ro]cimo is. cansar delante
 p[ro]cipio as. derribar o caer
 p[ro]cipio is. demandar ensifiendo
 p[ro]coquis. a. um. por aquello mismo
 p[ro]cordia onim. las celas del corazon
 p[ro]curro is. correr delante
 p[ro]do onis. el robados
 p[ro]dico as. predicar
 p[ro]dico is. dezir antes
 p[ro]ne de vna ciudad de y talia
 p[ro]ne do is. impedir
 p[ro]ne pes etis. el que que buela
 p[ro]pur um. i. el capillo del carajo
 p[ro]s edito. el abonado en eredades
 p[ro]cipio is. arrabatar antes
 p[ro]stigi arum. luego de passa passa
 p[ro]sto in declinabile. cosa presente
 p[ro]su ulis. perlado o perliada
 p[ro]ter p[ro]positio. sacando a fuera
 p[ro]l by ter eris. interpretatur señor
 p[ro]ster eris. cierta especie de serpe
 p[ro]ster eris. alama del cielo
 p[ro]x cis. el ruego
 priamus. i. rey d troya hijo de Laomedon.

priamides. g. hijo o nieto de priamo
 priamis idos. h[er]sa o nieta de priamo
 priapus. el dios de los huertos
 pridie. vn dia en antes
 primates um. los principales de la ciudad
 primores um. aquellos mismos
 pristinus. a. um. cosa de pocos dias
 proauus. i. el bisabuelo
 probum. i. el denuestro
 probus. a. um. cosa buena y prouehose
 procella. ⁊ tempestad
 proceres um. los principales varones
 procerus. a. um. cosa grande en su especie
 proculco as. pollar / o tr[er]pillar
 procumbo is. caer lexos
 prodigo is. egli destruy
 prodigus. a. um. cosa gastadora
 prodo is. manifestar / o dar por traycion
 profanus. a. um. cosa no consagrada
 profectus. a. um. cosa no de fiesta
 proficio is. aprouechar
 proficiscor eris. partirse a algun lugar
 profiteor eris. hazer profesion
 profoz artis. habler
 profucio is. huyr a lexos
 profunde is. derrama mucho
 profunda a. um. cosa honda
 profusus. a. um. el que derrama mucho
 progenies ei. generacion
 proficeo es. vedar y apartar
 proles is. generacion
 proluo is. lauar mucho
 promantis idos. interpretatur vaticinans
 promethes. el hijo de Japeto
 promethides. g. hijo de aquete
 prominco es. eilar en cima
 promo is. sacar lo guardado
 pronepos onis. el bisnieto
 proneptis la binieta
 pronuba g. la madrina de boda
 pronus. a. um. cosa que estayto
 propago mis. la prouena de la v[er]d
 prope p[ro]positio. cerca en lugar
 proprietus. h. nombre de vn poeta
 propino as. dar a beuer de lo que beuisse
 propontis. el mar cerca de constantinopla
 prophetez. g. el propheta varon
 propheta. g. la propheta muger
 propheta is. lo mismo
 propter p[ro]positio. para dar causa
 protinus aduerbium. luego.

Vocabularium

Profa. e. la diosa que endereça el parto.
Profa. e. oracion en profa.
Proserpina. e. la muger de Pluton.
Profucha. e. el hospital de pobres.
Prosina. e. vna ciudad de thessalia.
Prosper. a. um. cosa que da prosperidad.
Protheus el vno de los dios de la mar.
Prothogenes is. primo genito.
Protopon. el original.
Prudes entos. nomen proprium viri.
Purigo ins. la comezon.
Purnus. i. el ciruelo arbol.
Psalto is. cantar.
Psartes. e. el cantor.
Psaltia. e. la cantora.
Psararos. interpretatur sturnus.
Pseudo in compositione. por falso.
Pterix. interpretatur ala auis.
Pudiana. e. el ordiate/o fresadas.
Ptolomus nōbre de los reyes de egypto.
Ptolomeus mathematico notable.
Ptoscos. interpretatur lepus oris.
Pubes is. por el pendiente.
Publipozoris. el moço de publico.
Pudes entos. nomen proprium viri.
Pudicus a. um. cosa casta.
Pugillis. luchador/o luchadora.
Pugillares. las tabiillas para escribir.
Pulx icis. la pulga.
Puls pultis. por las puchas.
Pulvinar aris. estrado de almohadas.
Puluis eris. el polvo.
Pungo is. punchar.
Pupa. e. la musca.
Pupus. i. el muscico.
Pupilla. e. la niñera del ojo.
Pupillus. i. el pupillo.
Pus puris. la podre.

Quadrage anni. carro de quatro cauallos.
Quadrages aduerbii quēta v. zes.
Quadragesims. la quarta parte de doze.
Quadrinus. a. um. cosa de quatro años.
Quadringentes. quatrocientas v. zes.
Questus us. la ganancia.
Quero queris. ganar o buscar.
Qualtus quallis. el canastillo.
Quater aduerbium. quatro vezes.
Quaterni. e. a. cada vno quatro.
Quatto is. quasi. acudir.
Querozertis. querellar se.

Quercus us. el enzina arbol.
Questus is. questimus. rogar.
Questus us. la querrela/o queya.
Quiēs quietis. la holganza.
Quinquarta orum. fiestas eran de Minerus.
Quicinas. las cinco partes de doze.
Quinquages aduerbii. cincuenta vezes.
Quinquages aduerbium. quicentas vezes.
Quinquies aduerbium. cinco vezes.
Quinqueni. e. a cada cinco.
Quinquagēti. e. a cada cincuenta.
Quingenti. e. a cada quicientos.
Quintimus. i. Quinto rey de los romanos.
Quiris itis. el romano.
Quisquilię arum. frasca de quasi nada.
Quintilia. e. la coctaja. et. oi.
Quintilis is. el mes de Julio.

Rabula. e. el abogado indoto.
Raciposis. rex fuit barbarus.
Rapio is. arrebatar.
Rapum. el nabo. raphanus. i. el ravan.
Rastrum. el rastro. rastro.
Raucio is. enronquescer.
Rebello onis. la rebeldia.
Recido is. recaer.
Recido is. penultima longa cortar.
Recline as. inclinar/o acostar.
Recumbo is. acostar.
Recuso as. auir. rehusar.
Recutitus a. um. circuncidado.
Reculado is. claus. abrir lo cerrado.
Redigo is. egi. reducir.
Redimo is. emi. arrendar/o redimir.
Redimiculum. i. el ornamento.
Reddo is. tomar a dar.
Redoleo es. oler bien.
Refercio is. si. recalcar.
Reficio is. refeci. rehazer/o restaurar.
Refringo is. quebrar.
Refuto as. anti. redarguyr.
Releo es. emi. sacar o quitar.
Reliquę arum. las reliquias.
Remaneo es. anti. quedar.
Remetis. remador/o galeote.
Remrens. las renes/o rñones.
Reozeris. pensar.
Reperio is. hallar.
Repo is. psi. entrar no sintiendose.
Requies requies. la holganza.
Requiro is. siui. buscar o requerir.

Introduccioni.

Besides es, di estar mucho asentado
Besides idis, el que mucho esta asentado
Besilio is, saltar atras
Bespicio is, menospreciar
Bestis is, fogar o ristra
Bestito, as, aut, resistir
Beticeo es, callar mucho
Betina culum, el retenedor
Bhadanantis idos, filius iouis
Bhannes, etis, vn varon en el yergillo
Bhebus, i, vn nombre de cauallo
Bheia, g, el carro/o carreta
Bhegium, h, vna ciudad de ytalia
Bhetor oris, el orador rhetorico
Bhimno s interpretatur paris
Bhimoceros otis, vn animal no conocido
Biphei ozum, mites sunt septentriones
Bhodanus, i, el ros/o rona rio de francia
Bhodos, i, la ysla y ciudad de rodas
Bor gos, interpretatur acinus, i,
Boiodaphnes es, el adelfo
Bodope es, monte de tracia
Bingo ringis, reñir/o rifar
Bingor eris, por lo mismo
Bito es, a quo sunt prosito as, irrito as
Bitus us, co, lumbre antigua
Bogus, i, el fuego
Boer, a, um, cosa hermeja
Bubigo inis, herrumbre/o añubla
Bubrica, g, el almagra
Bubus, i, la carga mata conocida
Bobur oris, por robre/o fuerza
Bodensis la cuerda de la nave
Budis, e, cosa nueva/o no labrada
Budis is, la vara de latalde
Budo is, rudir, rebuznar
Bodus vel ruder, la fuziedad/o vassura
Buzegarum, campanie oppidum
Bumex icis, la romaya yerua
Buo is, caer/o derribar
Buspina, g, oppidum aplice
Busticus a, um, cosa del campo
Buteni ozum, pueblos son de alemaña
Butuli ozum, oueblos son de ytalia
Butulus a, um, cosa roxa/o ruia
Butuba, g, vn rio de ytalia
Bumpe es, vn rio de sicilia.

Salamin inis, vna ciudad y ysla de grecia
Sales tum, los bonayres
Salix icis, salze arbol
Salinactis, nymphas y fons
Salto is, saltar
Salomon rey de los judios
Salome es, muger judia
Salpe es, nombre de vna muger partera
Salpigis, g, cierta serpiente de africa
Saly ynx gos, interpretatur tuba
Salsugo inis, el sudor de la sal
Salto as, baylar/o dançar
Saluber bis, salubre, por cosa saludable
Salum, i, el mar
Sambucifex, g, el que tañe sambuca
Sambucifera, g, la que la tañe
Samo s, i, insula maris ionii
Samnietis, hombre de samnio en ytalia
Sancio is, xi, por eitable ser
Sandix icis, yerua para teñir colorado
Sandixius a, um, cosa de este color
Saperda, g, vn cierto pescado
Sapis is, vn rio de lombardia
Sapo onis, rabon.
Sapheus, i, g, añir piedra preciosa
Sapbo u, e, poetis myticea
Sarcina, g, por carga/o sarcia
Sarcio is, coner y surzir
Sarcophagus, g, genio lapidis
Sarctis, ciuitas est asie
Sardonis icis, cierta piedra preciosa
Sarmacis, g, vn varon de cartago
Sarmatis idis, muger de aquella uerua
Sarpedon onos, filius en iouis
Sarracum, i, el carro
Sarcina, g, vna ciudad de ytalia
Sarx farcos, i, enterar tatar carro
Santon onis, ysla entre brundisio y epyro
Saties vel fattas, el bastio
Satelles, el armado que acompaña a otro
Saturnalia ozum, fiestas eran de saturno
Scauo is, scabi, yscar
Scaig arum, las escaleras
Scalpo is, pfi, rascar/o esculpir
Scando scandis, subir
Scannum, i, vel escañio
Scelus eris, gran peccado
Sceptis ios, interpretatur excusatio
Schema atis, interpretatur figura
Scyphus, i, vaso era para sacrificiar
Scythes, g, hombre de tartaria

Saburra, g, vn capitan de africa
Sabus, i, vn rey de los sabinos
Sagus is, aga, g, el aduino/o aduina

Vocabularium.

Scythia id est, uirgo de alii
 Scytus. a. um. cola hermosa / o sabia
 Sciscitor arte. preguntat para saber
 Scolex eos. interpretatur vermis.
 Scolopendra. perba est. animal
 Scolops opos. interpretatur palus udis
 Scoma atos. interpretatur racecig
 Scoparum. escoba para barrer
 Scopolis. por barrer con escoba
 Scor atos. interpretatur merda
 Scrobs ble. el boyo
 Scrupulus. i. cierta pesa
 Scrupus. i. la piedra
 Scrupulus. i. la pedrezita / o china
 Scutra. g. el trapat
 Seceusa. vna fuente de napoles
 Seco fecas. coitar
 Securis. la legur / o hacha de armas
 Securus. a. um. cosa sin cuydado
 Secus prepositio. cerca
 Secus aduerbium. en otra manera
 Secundum prepositio. cerca
 sedes is. el asiento
 sedule is. sibia de assentar
 sedulo onis. bulitico / o alborote
 sedulus. a. um. cola diligente
 seges eris. la mies de la tierra
 selesis entos. ciuitas est homero
 seligo is. por apartar lo escogido
 semel aduerbium. vna vez
 semis illis. la meitad de la libra
 semis aduerbium. medio del entero
 senecio onis. vejezuelo
 senium. illa. la veze
 senones. pueblos son de francia
 seosum aduerbium. apartadamente
 sentes ium. las espumas.
 sensim aduerbium. poco a poco
 sepa is. porfeto / o cierra sierpe
 sepes is. aqueilo mismo
 separ cosa desigual
 sepelio is. enterrar
 sepi. g. la ribia pescado
 sepio is. bñ. cercar de seto
 septent. e. cada vno fiere
 sequana. e. vn rio de francia
 sequani ozum. pueblos cerca de este rio
 ser ferice. vir et ferica regione
 serapis is. dios de egypto
 seres um. ciertos pueblos orientales
 sero as. au. cerrar con cerradura

sero is. seut. sem. var
 serua. g. tinaja o vasi. de barro
 serua ozum. las veras / o durias
 sericus. a. um. cosa de sirgo
 serotinus. a. um. cola tardia
 scriphosena ylla del arcipielago
 sera. ozum. las guilandas
 terem. i. el saero de la lecepe
 seikos. ciudad de europa al estrecho
 sextilis. el mes de agoito
 sextansias dos partes de doze
 sextarius. cierta medida
 setobris is. vn rey de egypto
 seuerus. a. um. cosa graue
 silulus. i. el siluo
 sibiris. ciuitas apulig
 sibina. g. genui teli est
 sica. g. la daga / o copacotza
 sicacus. illa. el omistano
 sicania. ylla ylla de sicilia
 sicanius. a. um. cola de ita ylla
 siculus. a. um. lo mismo
 sycomorus. i. la higuera moza
 sicyon. e. el marido de vido
 sifericus interpretatur ferreus. a. um.
 sido is. sidi. hazer assiento
 sydus eris. la constellation
 sylla. g. vn bosque de lucanta
 siler eris. la vmbiera
 siler eris. vn rio de ytaia
 siler icis. la piedra pedernal
 siligo inie. la escanada / o trigo candial
 siliqua. g. la vayna de la legumbre
 silurus. vn pescado del nilo
 solum. i. la conueniencia
 simus. yel mono. Simia. g. la mona
 simois eris. vn rio de troya
 simon onis. philosopho de athenas
 symplegas a dia. saxum iuxta bosporum
 symphonia. la consonancia
 simulas. a. um. cosa roma vn poco
 synagoga. g. interpretatur conuentus
 sinapis is. la mostaza / o renabe
 sinapi quod latini sinapis
 sincerus. a. um. cola limpia
 sineiput itie. vn pedaço de cabeza
 syden onis. vna ciudad de fenicia
 sydon onis. altheum ex serico.
 synulic. a. cada vno
 sine illis is. guadarenil rio
 synt. pedra. interpretatur confessus

Vocabularium.

Striga. .q. el manofó
Strigilis is. la farten estregadera
Stringo is. xiapretar
Strimon onos. finius est thracę
Strix glos. buya / o cierta aue nocturna
Struo is. edificar / o ordinar
Struce is. lignozum est congeries
Struceo es. palmarfe de espanto
Stupidus a. um. quod motu ⁊ sensu caret
Suadeo es. induzir con razones
Sub. p. p. postio. debaro
Suber eris. alcomoque
Subat s. debaro sin medio
Subter. a. quello mismo
Subter s. udis. el tarugo / o sotina
Subcollo as. traer en el cuello
Subala. .q. el alcina
Succumbo is. caer / o ser yncido
Sucerdas. .q. suis steruus
Sudes is. vara para tirar
Sueuus. i. populus germanie
Suffimen tis. el sapumerio
Suppeller ctulis. el alpaado de casa
Superites itis. el que buie sobre otro
Super p. p. postio. sobre
Suppetit arum. ayuda de gente
Suppelo es. suplir
Supparus. i. la vela / o tienda
Supplex icis. cosa humilde
Sus suis. puerco / o puerca
Sufurrus. i. el zumbido.

TAbes is. la sangre corrompida
Tabi tabo. por aquello mismo
Tablaca. .q. vna ciudad de africa
Tachys eos. interpretatur velox ctus
Taygeta. .q. vna expleiadibus
Tenarus. i. vn monte de lacedemonia
Taygetus. i. taygeta oru. mós lacedemonie
Telas. interpretatur miser
Talpa. .q. el topo animal
Talus. i. el carnicol
Talis onis. la pena del tanto por tanto
Tanaquil. muger romana
Tango is. tetigi. tocar
Tantundem. tantidem. otro tanto
Tapes ens. tapeto / o alcatifa
Tarbaris. nomen proprium viri
Tartarus. i. el inferno
Tanmas antie. vnus ex titanibus
Tecmor oros. interpretatur finis

Tegea. .q. oppidum arcadie
Leges ctis. cabaña / o choga
Teticula. .q. pequeña cabaña
Teco tegis. cobiar
Telchm nos. populus crete
Telegonus. i. filius v. liris
Teliephus. i. hño fue de hercules ⁊ ange
Telemachus. i. filius v. liris ⁊ penelopes
Telusius. i. propheta vno de los cicoples
Telos interpretatur finis
Telon onis. interpretatur publicanus
Tellus i. uris. la diosa de la tierra
Temetum. i. el vino
Temisto cles is. dux atheniensium
Temo is. tempus. menos p. p. ar
Temo onis. timon de arado
Tempe. vn valle de thessalia
Tendo is. tetendi. estender / o endereçar
Tenedo. ysla en frente de troya
Tenuis. .q. cosa sutil y delgada
Tenus. prepositio. por hasta
Tepesco is. entibiarse
Tetrapne es. aldeas de lacedemonia
Teredo intie. gusano de madera
teron nos. interpretatur tener
tereus ei. vn rey de thracia
terreo es. espantar
terres ctis. cosa rolliza
termes ctis. el renueno del arbol
tergeo es. tergo is. alimpiar
terni. .q. cada tres
tero is. triui. hollar / o gastar
tesluo intis. galapago
tesqua. loca deserta ⁊ inculta
tethys yos. diosa de la mar
tetra. interpretatur quatuor
tetragramaton. i. quatuor literarum
tetrarcha. .q. vno de quatro principes
tetricus. .q. num. cosa feuera ⁊ graue
territ gos. interpretatur cicada
texo is. ui. texer
thales. vnus ex septem sapientibus
thamiris. vn cantor de thracia
taribs bos. nomen proprium viri
thaurus antis. vnus ex gigantibus
thebais idos. opus de thebis
thebarum. vna ciudad de boecia
thebe es. vna ciudad de egypto
theca. .q. interpretatur capsa
themis idos. deca vaticinorum
thennar atos. interpretatur y ola manso

Introduccionum.

Theodorus. i. nombre proprio de varon
Theodoncus. i. vn rey de los godos
Theodosius. i. emperador de roma
Theognis. i. los. poeta celebris
Theononos. nomen celebre multorum
Theotycros. interpretatur fera
Thera. g. insula calumachi patria
Therinus. a. um. cosa de cistio
Therme arum. los baños
Therites. g. griego fue muy couarde
Thes ethos. i. interpretatur seruus
Theseus. vn rey de athenas
Thesis. interpretatur positio
Thesilio. nomen proprium s; ming
Thetis idis. la madre de achilles
Thygater eos. interpretatur filia
Thymus. el tomillo mata
Typhis is. gouernador de la nave s; argos
Typhon onis. vna especie de cometa
Thois antos. rer lemmi insule
Thomirico. s. la tomija
Thopropos. interpretatur adulator
Thorax acis. las coracas/o jubon fuerte
Thosthoos. interpretatur lupus canarius
Thrace es. vna region de europa
Thrax acis. vn varon de alli
Thrasia. g. muger de alli
Thrasibulus. la confuit
Thracico s. interpretatur capillus
Thule es. vnaysla septentrional
Thus thuris. el encienso
Tharas. g. mitra regum
Thibia tibig. la flauta
Thibecenis. el que la tañe
Thibony is. vna ciudad de ytalía
Thibestie. cosa de aquella ciudad
Thillus. i. vn rio de lombardia
Thydeus ci. pater domedis
Thydes. hijo/o nieto de tydeo
Thyly rylig. la teta arbol
Thimer. interpretatur honoz
Thimseuthos. interpretatur honozatus
Thimononos. vir atheniensis
Thimcus. i. vn phislopho pytagoreo
Tympanites. c. el que tañe adufe/oatabal
Tympanitria. g. la que los tañe
Tingois. ruzi. por mojar
Tiphis. g. el centeno
Tiphicus. el vno de los gigantes
Tiphon. vnus ex gigantibus
Tyrtaninus. a. um. cosa de color violado

Tyrtos. opidum peloponnesi
Tyris. vna ciudad de phenicia
Titanis. solvnis extitansbus
Tullio as. hazer corquillas
Tullatus us. las mismas corquillas
Tityrus. i. nombre proprio de vn pastor
Tityrus. i. mons lidie
Tlepolemus. i. hijo de hercules y astiocha
Tofus. i. tosa: o piedra arenisca
Toga. g. la vestidura de los romanos
Tolmas antos. viri nomen celebre
Tollo is. sustuli. por alçar
Tomos. interpretatur incisio
Tondeo. tendes. trefiquitar
Tono tonas. tonus. sonar
Tonitrum. i. el trueno
tonitru. indeclinabile. por lo mismo
topica. cum libros son de logica
torcular aris. el torno de husillo
torcuma aris. el vaso hecho a torna
torqueo es. a tormentar/o torcer
torquis is. el collar de oro
torris is. el tizon
tor indeclinabile. septuraliter. por tanto
torres. i. interpretatur sagittarius
tororis idos. sagittaria
thrace es. eadem est thrace
thracin insa. vna ciudad de boecia
thranys yos. interpretatur cedes
thrasias ventus. ex thracia spirans
thrasiononos. nomen p. opnum viri
thrax acos. vir ex thracia
trado is. tradidi. por ir spassar
traudo is. traspassar/o acufar
tragoedia es. carmen est tragicum
tragula. g. el passador
trayolo. i. arastrat
trames itie. la senda: o camino
trans ppositio. por allende
trapezus unto s. ciuitas est thrace
trafena. g. por ventana: o siniestra
trebia. g. vn rio de lombardia
trebuli. g. vallis in italia
tremois. temblar teniendo
trestis is. tres asses de moneda
treuir. s. puchlos son germanic
trias ados. interpretatur trinitas
tribulum. i. el trillo para trillar
tribulus. i. el labroio
tribus us. el tribulinage
tribachis eos. interpretatur tribuentis

Vocabularium.

Tres ce. azcarría / o en herradura
Tricipitum. los cabellos
Tricent. ç. a cada vno treinta
Tricies. aduerbium. treinta vezes
Tricops. tis. cosa de tres cabeças
Tricopporous. cosa de tres cuerpos
Tricuspis idis. cosa de tres puntas
Triciens idis. espacio de tres años
Triens. entis. la tercera parte de doze
Triggarum. carro de tres cauallos
Trigestis. treinta asses de moneda
Trigononos. figura de tres rincones
Trigonus. a. um. o mismo
Trigonontis. pelota bura
Trigononis. cierto pescado
Tricola. ç. vna ciudad de sicilia
Tripes. edis. cosa de tres pies
Tryphononos. nomen viri celebre
Tripudium. ð. corro / o danza
Tripodos. ataisor. mesa de tres pies
Triptoton. cosa de tres casos
Tritononis. vn dios de la mar
Triquetra. ç. sicilia y sla
Triquetrus. a. um. cosa de tres rincones
Triuius. lugar cerca de roma
Troas adis. vna region de troya
Trosen. entis. oppidum artie
Tros troos. vir troyanus rex
Trucido. as. matar despedaçando
Trudo. is. cunparar
Trutina. ç. el peso / o valança grande
Trux traxis. cosa terrible
Tuba. ç. la trompeta
Tubicen. inis. el que la tañe
Tubicina. ç. la que la tañe
Tuber. eris. la turma de la tierra
Tuder. eris. vna ciudad de ytalia
Tudera. tis. cosa de aquella ciudad
Tuecor. eris. mirar / o defender
Tugurium. ð. cabaña / o choça
Tumulus. ð. el cerro / o sepultura
Tumulus. us. el alborote
Tundo. is. tundir / o herir
Tunicæ. vestidura interior
Tuor. eris. mirar
Turbo. inis. torbellino
Turgeo. es. henchirse
Turritus. a. um. cosa torreada
Turur. la tortola / o el pece araña.

Uacillus. a. um. el cancajo
Uacetus. la quello mismo

Uacillo. as. vambes
Uado. is. yz camino
Uacinium. ð. la voleta negra
Uadum. ð. el vado del rio
Uafer. a. um. cosa afuta
Uagio. is. llorar el niño
Ualde. aduerbium. por muy mucho
Uales. entos. nomen proprium viri
Ualug. arum. las puertas
Uannus. ð. la caranda / o harnero
Uapidus. a. um. cosa de suanescida
Uarus. a. um. cosa tuerta
Uarix. idis. el fluido de las venas
Uas. vadis. el fiado de la persona
Uas. vasis. el vaso
Uates. is. el adeusmo por instinto
Uaticanus. ð. vn monte de roma
Uber. cosa fertil / o la fertilidad / o teta
Ucalegononos. vir fuit troianus
Udis. interpretatur nullus
Uectis. is. por la barra de hierro
Uectigal. alis. la rentain portatis
Uectis. insula est oceanus britanici
Uehementer. aduerbium. por muy mucho
Ueho. is. llevar acuestas / o encima
Uello. is. vultis arrancar y peçilgar
Uellus. eris. el vellocino
Uelut. veluti. con iunciones. por assi como
Uesafum. ð. lugar de campania
Ueneticus. a. um. hecbizero con yeruas
Uenio. is. ð. fer vendido
Uenetus. a. um. cosa parda / o de venecia
Uenilia. ç. nympha madre de turno
Uenus. eris. la diosa de los amores
Uenusum. ð. ciudad entre apulia y lucania
Uer. eris. el verano
Ueratrum. ð. el vedegambre
Uerdena. la grana propia
Uereingentorix. gas. vn principe frances
Uerber. eris. açote / o vara
Uerecor. eris. temer con verguença
Uerna. ç. el seruo que nasce en casa
Uernus. a. um. cosa de verano
Uerona. ç. vna ciudad de ytalia
Uerpes. tum. las espinas
Uerro. is. batter / o rater
Uerres. is. el puercos berraco
Uersificor. aris. hazer versos
Uerfus. pæpositio. por hazia
Uerue. eris. el carnero
Ueru. indeclinabile. el assado

Introduccionum.

vertagus. l. el podenco can
vertigo inis. el remolino / o defaticamiento
verto is. boluer alguna cosa
vescuus. vn monte de campana
vesuua s. l. a quel mismo monte
vesulus. t. vn monte de ytalía
vesper eris. la tarde / o estrella
vestras atis. lo de vuestra tierra / o vando
veteraus. l. la ydropesia
vcto vetas vetui. vedar
vetus eris. cosa vieja
vfens vferis. vn rio de ytalía
vicericis. la señal de golpe
victurium. i. vna especie de vmbre
vicies a duerbium. ve ynte veces
vicent. g. a. por cada ve ynte
vicem a vice. ia vez / o fortuna
vicus. l. el aldea
vidua. g. la bluda
vietus. a. um. cosa marchita
vigels is. ve ynte asses moneda
vigil is. vela dor / o veladoza
viniacium. el granillo de la vna
vinalia ozum. las fiellas del vino
vincto vincis. atar
virtus. l. pedor / o porçõña
viratus. l. vn varon de españa
vis vim o vis a vi. la fuerza
visum. i. liga para tomar paratos
viscus eris. la carne / o entrañas
viso visis. yz a ver
viticula. g. la via pequeña
viticor eris. vengarse
vlicus eris. la llaga con podre
vligo inis. la humidat de la tierra
vlres is. vn capitán griego
vltor ozis. vengador
vlterz cis. vengadoza
vltra ppositio. por allende
vnedo onis. el madroño
vnguen inis. la grossara
vno onis. la perla
volucris is. el aue

voluer eris. cre. cosa ligera
voluo is. boluer en derredor
volubilis. g. lo que assi se buelue
volulus. d. nomen proprium viri
voluor ocis. el gusano rebolton
volax cis. varon fue de africa
vomis is. vleris. la reja
vomo vomis vomui. gomitir
voueo es. hazer voto
vpupa. g. la abubilla aue
vrbis bis. la ciudad de edificios
vzo vis. quemar
vzica. g. hostia yerus
vzgeo vzges. consitrenis
vzq ppositio hasta
vzica. g. lugar de apuls
vzar atos. interpretatur vbes
vter. a. um. por qual de dos
vter vteris. el odre de vino
vrica. g. vna ciudad de africa
vzoz vxoris. la muger
vulcanalia ozum. fiestas eran de vulcano
vulnus eris. herida con sangre
vulpes vultis. la roposa
vultur vulturis. el buitre

Xenios. interpretatur hospes
Xenium. d. el presente del huésped
Xeros. interpretatur ficus
Xerampellinus. a. um. cosa verde
Xerolophos. fossario de muertos
Xilon. interpretatur lignum.

Zacynthos insula in mari ionio
Zen senos. interpretatur iupiter
Zephyrus. l. viento es occidental
Zetoypus. l. el celoso
Zuma atis. figura de gramatica
Zus bene. interpretatur iupiter
Zeta. la vltima letra de la. a. b. c.
Zona atos. interpretatur cingulo.

C Finis.

PAELII ANTONII NEBRISSENSIS LEXICON SEV PAR-
uum vocabularium in quo breuiter inuenies vocabula scolasticis valde necessaria.

Vocabula consanguineorum cognatorum.
Vocabula affinium.
Vocabula membrorum hominum exteriorum.
Vocabula membrorum hominum interiorum.
Vocabula partium communium hominum.
Vocabula humorum & excrementorum corporis.
Vocabula officiorum hominum.
Vocabula edificiorum publicorum & priuatorum.
Vocabula contignationum tectorum.
Vocabula ornamentum virorum & foeminarum.
Vocabula quorundam adulium.
Vocabula supellestium multarum
Vocabula barbara emendata in latina vera.

Domo hominis. hombre / o muger
Vir viri. el varon / o marido
Mulier eris. la muger
Infans infantis. niño / o niña
Puer pueri. el moçacho
Puella. ç. la moçacha
Adolescens. moço / o moça
Iuuenis. mancebo / o manceba
Senex senis. el viejo
Anus anus. la vieja
Puberes. los que pueden engendrar
Impuberes. los que aun no pueden
Ingenuus. i. el que nacio libre
Libertus. i. el que fue hecho libre
Libertinus. i. el que fue hecho libre
Seruus serui. seruo
Serua vel ancilla. la sierua
Mancipium. i. seruo / o sierua
Famulus. i. el libre que serue
Mercenarius. el soldado
Erro r fugitiuus. el seruo que fuye
Heterator. el seruo matrero
Houicus. el seruo boçal
Mango onis el que vende los seruos
Lecticarius. el que lleva andas
Berulus. el que lleva acuestas
Pater r genitor. el padre
Mater r genitrix. la madre
Paterens. padre / o madre
Filius vel natus. el hijo
Filia vel nata. la hía
Auius aui. el abuelo
Auis auis. la abuela

Patroanus. i. el bisabuelo
Patroantæ. la bisabucla
Auius. i. el tercero abuelo
Auiua. ç. la tercera abuela
Matrices. los de arriba
Nepos nepotis. el nieto
Nepotis. tis la nieta
Ponepos tis el bisnieto
Ponepote. tis la bisnietta
Abnepos tis. el tercero nieto
Abnepote. tis la tercera nietta
Minores. los de ende abaxo
Patrue. el hermano del padre
Amita. ç. la hermana del padre
Aiuunculus. hermano de la madre
Matruxera. la hermana de madre
Patruius magnus. hermano de abuelo
Amita magna. hermana de abuelo
Aiuunculus magnus. hermana de abuela
Matruxera magna. hermana de abuela
Frater fratris. hermano
Soro r sororis. hermana
Patrueles. primos hijos de hermanos
Patrueles. primas hijas de hermanos
Sobrini r consobrini. hijos de hermanos
Sermanus. hermano de padre y madre
Nepos ex fratre. sobrino de hermano
Nepos ex sorore. sobrino de hermana
Nepos ex fratre. sobrina de hermano
Nepos ex sorore. sobrina de hermana
Consanguinei. propinqui r cognati.
los parientes por sangre.
Affines. parientes por calamiento

Vocabularium.

Singulæ arum. las enyas
 Palatum. i. el paladar
 Mentum. i. el asiento de la barua
 Barua. ç. la barua
 Barbaue. a. um. cosa baruada
 Languo intus. el boço
 Collum. i. el cuello todo
 Collatus. a. um. lo de luengo cuello
 Sagittus. i. lo delantero del cuello
 Cervicatus. el pelucayo
 Cervices. cum. la sobernia
 Thorax acies. lo hueco del cuerpo
 Pectus oris. el pecho
 Mamma. ç. la teta.
 Papilla. ç. el peçon
 Ergum. i. lo de tras del pecho
 Spias. ç. el espinaço
 Costa. ç. la costilla
 Scapula. ç. el espalda
 Dumerus. i. el ombro
 Brachium. i. el brazo.
 Lacerus. la muñeca
 Thorozum. los morzillos del brazo
 Cubitus. i. el codo del brazo
 Cubitus. i. codo de medir
 Manus. la mano
 Dextera. ç. la mano derecha
 Sena. ç. la mano ysqvierda
 Ambidexter. el diestro de las dos manos
 Digtus. i. el dedo
 Pollex icis. el pulgar
 Index. el dedo con que señalamos
 Tercus. el dedo de medio
 Infans et impudicus. el mismo
 Minimus. el meñique
 Proximus a minimo. el que queda
 Arterius. i. el artejo
 Conditus. i. la juntura de los artejos.
 Anqu e. la vña
 Palma. ç. la mano tendida
 Pugnus. a. um. la mano cerrada
 Dirconca. i. la del mano
 Manus auersa. la mano auersa
 Cuna. ç. la brazada de medir
 Cuna. ç. lo con que abrazamos
 Venter tris. la barriga
 Umbilicus. i. el ombligo
 Abdomen intus. el bajo
 Juguen intus. la ingle
 Pecten intus. el pendejo
 Pubes. el pendejo

Mentula. ç. Penis is. Muro oris. Muta
 nus. la pira.
 Reputum. i. el capillo
 Glans glanitis. *idem*
 Coieus. i. el cojon
 Testis et testiculus. el cojon
 Secretum. i. la vayna del cojon
 Lunus cunni. el coño
 Crista. ç. la crica
 Arropodium. la rabadilla
 Poder. Anus. Culus. *idem*
 Lunus et nates. las nalgas
 Truncus. el cuerpo sin cabeza
 Crus cruris. la pierna
 Uarus. i. el que buelue las rodillas a pte.
 Clacia et vaciens. el que afuera
 Coxendia. por donde suega el anca
 Femur oris. el muslo por fuera
 Femur intus. el muslo dentro
 Semu genua. las rodillas
 Huec arum. las fuentes de las
 Tibia. ç. la espinilla
 Sura. ç. la pantorrilla
 Pedes pedis. el pie
 Podo oris. el de grandes pies
 Proples itis. la garganta de el pie
 Moleculus. i. el touillo
 Calx icis. el calcañar
 Planta. ç. la planta del pie
 Gula. ç. la fuente del pie
 Plant. pansy. plant. lauri qui vola carèt.
 C. Membra hominis interiora.
 Cerebrum. i. los sesos / o meillos
 Consiç arum. las agallas
 Cua. ç. la campanilla
 Epiglossa. la nuez de la garganta
 Sordulo oris. el guarguero
 Gula. ç. lo heuera / ordo de meinos
 Fauces cunni. la garganta.
 Sutter. vris. guarguero
 Cor cordis. el coraçon / o sabiduria
 Cordium. a. um. el labio
 Concordis. el concordie
 Discors dis. el discordie
 Decors dis. el descoraçado
 Pulmo oris. los bofes / o susano
 Pterordium. las telas
 Septum transversum. *idem*
 Pheç arum. et paries *idem*
 Hepar oris. el hgado
 Hepar non est latinus

Paruum

Lympha græce, el bazo
 Splen latin, el bazo
 Fel felleo, la hiel
 Erta ouum, toda el assadura
 Renes sum, los riñones
 Lumbus, el lomo
 Intestina ouum, las tripas
 Omentum, isel redaño
 Lactes sum, per quas labitur cibus
 Vnus, i. el vientre
 Stomachus, el estomago
 Vesica, la bexiga
 Uterulus, el cuello de la madre
 Uterus, i. la madre
 Loculo ouum, la madre
 Secundæ arum, las pares
 Hymen, la red en que el niño nasce.
Partes hominis communes.
 Neruus, i. por el neruo
 Os ossis, por el hueso
 Caro carnis, por la carne
 Corpus oris, carne en el hombre bivo
 Corpulentus, el grueso
 Cartilago inis, la ternilla
 Membrana, ç. la tela
 Cutis siue pellis, la pelleja
 Cicatrix cicis, la señal de la herida
 Venus, i. el lunar
 Verruga, ç. la verruga
 Tuberculis, el lobanillo
 Callus, i. el callo
 Villus, i. el vello, vnde villosus
 Pilus, i. el pelo, vnde pilosus
 Seta, ç. la seda, vnde setosus
 Claber, aum, el lampiño
 Vena, la vena de sangre
 Arterial, la vena de ayre
 Fibra, la vena mas sutil
 Pons ouum, por donde sudamos
 Vertebra, ç. la chuxca
 Pons idis, la bruxeta vaso de buxo
 Musculus, i. el musculo
 Ruga, ç. la ruga vnde rugosus.
Humores & cremeta corporis.
 Sanguis inis, la sangre
 Bilis, la colera
 Acrabiles, la malencolla
 Pituita, ç. la heuma
 Semen inis, græce, sperma
 Sanies ei, la sangre imperfecta

Zabes lo, la sangre corrupta
 Mucus, el moco
 Sternutamentum, el esternudo
 Saliva, ç. la saliva
 Sputum, la escupitina, o gargafo
 Lachryma, ç. la lagrima
 Anima siue anhelitus, el huelgo
 Urinum, i. la vrina
 Urina, ç. la vrina
 Stercus, Funus, merda, la fienta
 Lac lactis, la leche
 Colostrum, i. el calostro
 Sudor oris, el sudor

Habitudines corporum.
 Nanus & pumilio, el enano
 Procerus, el alto de cuerpo
 Mediocriter statura, el mediano
 Crassus, los gruesos de cuerpo
 Macri & macilentus, los magros
 Pulcher, foamosus, speciosus, idem
 Turpis & de formis, feo
 Surdus, aum, sordo
 Cecus, aum, ciego
 Pippus, aum, cegajoso
 Mancus & mancinus, manco
 Bibbosus & gibberosus, corcoba de
 Claudus, i. el coxo

Officia.
 Papa summus sacerdos, summus pontifex, el papa.
 Cardinalis is, el cardenal
 Episcopus, i. el obispo
 Archiepiscopus, el arzobispo
 Decanus, i. el dean
 Archidiaconus, i. el arcediano
 Canonici, i. el canonicos
 Portionarius, i. el racionero
 Beneficiarius, i. el beneficiado
 Sacerdos oris, el clerigo de missa
 Presbyter, clerigo de missa
 Clericus, clerigo de corona arriba
 Diaconus, el diacono
 Accolitus, el acolito
 Exorcista, el conjurador
 Seditus, el sacristan
 Cantor, el capiscol, o chantre
 Archipresbyter, arcipreste
 Vicarius, qui habet vices episcopi
 Bursites, preboste, qualquier perlado
 Monachus, el monje

Vocabularium.

Eremita. s. el hermitaño
 Frater tris. el frayle
 Soror oris. la monja o fraya
 Montalis fe. la monja
 Rex r regina. rey / y reyna
 Dictator oris. el emperador
 Augusta. s. la emperatriz
 Imperator oris. el capitan vencedor
 Duc duois. el capitán / o guizado
 Dux duois. duque / o duquesa
 Comes itis. el que acompaña a otro
 Comes itis. por el conde / o condesa
 Marchio oris. el marques
 Primpilius. i. el condestable
 Insignianus. r. signifer. alferrey
 Meratus. mariscal / o aposentador
 Preses idis. el alcalde
 Preses idis. capitán de guaralcion
 Pictor oris. el coreigido r
 Proprietor oris. el vice coreigido r
 Pictorius vir. el que fue coreigido r
 Augitores r ar. los contadores
 Augitores puniciales. los recaudadores
 Augitores criminum. pesquisidores
 Pictor executor. el alguazil
 Senatores. los regidores
 Tabellio. el escriuano publico
 Notarius. que escriue diziendo otro
 Librarius. el escriuano de libros
 Prego oris. el pregonero
 Nomenclator. el que llama por nombre
 Carnifer icis. el verdugo
 Patricius. s. el hidalgo
 Eques auratus. cauallero
 Pedes itis. hombre de cauallo
 Miles itis. hombre de pie
 Satelles. skipator. itator. apartitorante
 ambulo. escudero
 Minister tris. el moço / o paje
 Eroletus. s. el paje crescido
 Structor oris. el maestre sala
 Chreno mon oris. el trinchante
 Coquus. s. el cocinero
 Poinas. s. el despensero de casa
 Obsonator. el despensero que compra
 Librarius. s. el que parte la racion
 Artocopus. s. el panadero
 Prolinto oris. el molinero
 Archipricianus. principal en la mesa
 Vincerna. s. el que serue de vino

Celator oris. el platero
 Argentarius. cambiador de credito
 Mensarius r trapesita cambiador
 Mercator. el mercader
 Mercator minutus. el recaton
 Bibliopola. el mercader de libros
 Miropola. el especiero
 Pharmacopola. el boticario
 Dulciarius. s. el confitero
 Marcus. s. el monedero
 Faber ferrarius. el herrero
 Faber lignarius. el carpintero
 Faber grarius. el calderero
 Infector oris. el simoz
 Ceterarius. s. el albeytar
 Sullor oris. el lauador de paños
 Sullona. s. la lauadera
 Mulio oris. el azemilero
 Agaso oris. el reuero / o harrero
 Tabellarius. el trotero / o correo
 Muncius. el mensajero
 Caduceator r legatus. embaxador
 Interpres etis. sarauete
 Dango oris. el que vende esclauos
 Proxenetes. s. el correo r
 Sartor r sarcinator. el sastre
 Refartor. el remendon
 Sutor oris. el zapatero
 Tonfor. non barbitonfor. el baruero
 Lintearius. el lencero
 Sargarius. el sayalero
 Pictor oris. el pintor
 Figulus. s. el ollero
 Sepenobates. el que anda por cuerdas
 Petraurus. el trepador
 Prehensator. fugador de passa passa
 Lictor oris. el que contra haze
 Scurra. s. el truhan sin precio
 Parasitus. el truhan para ganar
 Haliator oris. el saltador
 Perfriga. r trans fuga. el tornadizo
 Plectonimus r villicus. mayordomo
 Architectus. s. el maestro de casa
 Sicten. el q tañe instrumento de cuerdas
 Tibicen. el que tañe flauta
 Cornicen. el que tañe trópetas de bueltas
 Tubicen. el que tañe trompeta de derecha
 Hydrallec. el q tañe instrumento de agua
 Utraciles. s. el gaytero
 Tympanista. el tambalero
 Saltator. el dançado

Paruum:

Chirurgus. i. el cirurgiano
 Medicus. i. el phisico
 Juriconsultus. el letrado
 Pragmaticus. i. el procurador
 Advocatus. el abogado
 Foenerator. el logrero
 Preceptor. el maestro
 Pedagogus. el que ensena nifios
 Porcutor oris. el porquerizo
 Subuleus. i. porquerizo
 Subuleus. i. el vaquero / o boyero
 Caprarius. el cabrero
 Pastor oris. el que guarda ganado
 Apirius. i. el colmenero
 Agriola. g. el labrador
 Rusticus. el que esta en el campo
 Arator oris. el labrador que ara
 Messor oris. el segador
 Foenifeca. g. el correde z
 Fossor oris. el canador
 Putator oris. el podador
 Vintor. el viñadero vindemia
 Fraudator oris. el despojador
 Solitarius. i. el monañoero
 Lignator oris. el leñador
 Aquarius. i. el aguador
 Elenator oris. el montero
 Auiceps. el caador de auces
 Piscator. el pescador
 Archita lassus. el almirante
 Naua. el marnero
 Nauarchus. el capitan de flota
 Magister naus. seño de nao
 Subernator naus. el piloto
 Remex igis. el remador
 Ector oris. el passagero.
Coedificia publica. r. priuata
 Moenia. i. edificios de la ciudad
 Murus. i. el muro de la ciudad
 Turris. i. la torre
 Pinna. g. el almena
 Echolus. i. el chapitel
 Pinnaculum. lo mas alto del templo
 Corlea. g. el caracol
 Fossa. g. la cana
 Callum. i. el baluarte
 Inremurale. la barua cana
 Probuuaculum. i. la garrita
 Specula. g. el atalaya
 Merium. i. la ronda
 Porta. g. la puerta de la ciudad

Sta. g. la coñe
 Regio oris. la collacion
 Platea. g. la plaza
 Forum oisiorum. do venden verças
 Forum boarium. la carnereria
 Macellum. i. la carnereria
 Forum picarium. la pescaderia
 Macellum quoc. la pescaderia
 Mroportum. i. la especeria
 Surrina. g. la capateria
 Constrina. g. la barueria
 Sigilina. g. la olleria
 Rextrina. g. donde texen
 Officina. la tienda do hazen algo
 Taberna. la tienda do venden algo
 Taberna meritoria. el meson
 Diuersionium. la posada
 Canpona. g. el bodegon
 Proseucha. g. el hospital
 Lupanar aris. la puteria
 Lustra orum. r. prostibulum. idem
 Cloaca. g. el albañar
 Prina priuata. la priuada
 Forica. g. la priuada publica
 Regia. r. pretorium. el palacio
 Arc arcis. la fortaleza
 Comitium. el consistorio
 Senatus vs. el consistorio
 Templum. i. el templo / o yglesia
 Sacrarium. el sagrario
 Sacellum. la hermita / o capilla
 Basilica. g. la lonja
 Coenobium. i. el monesterio
 Hippodromos. la cozedera
 Theatrum. do hazen los iuegos
 Aedificia la yglesia
 Aedes ium. r. domus. la casa
 Area. g. el solar para casa
 Cementum. i. la çama
 Fundamentum. i. el cimientto
 Pavimentum. i. el suelo
 Asstratum. i. el suelo ladrillado
 Paries etis. pared
 Foramen ius. agujero
 Fenestra. c. huiestra
 Fenestra clatrata. la d e rera
 Lateres coctilos. ladrillos
 Lateres crudi. a do da
 Calsefels. la cal
 Sypsum. i. el yeso
 Argilla. g. barro

Vocabularium.

Tibicen inis el poste
 Materie. g. la madre
 Trabesio. la viga
 Lignus & rigillus
 Sifferis. r. tabula. la tabla
 Scandula. g. la rista
 Scobis scobis. las aserraduras
 Laquear & lacunar. r. lacus us. el madero =
 miento del techo.
 Consignatio outis el sobrado
 Tegula & imbrex. la teja
 Lecum. l. el tejado
 Coenatio onis. la sala baja
 Coenaculum. l. la sala alta
 Solarium. s. la solana
 Tabulum. l. el corredor
 Implanium. s. el patio de casa
 Cancelli omni. las rejas del apartamento
 Vestibulum. s. el portal
 Striam. s. la casa puerta
 Lumen suis. el umbral
 Ianna. g. la puerta
 Posticus. la falsa puerta
 Lardo inis. el quicial
 Claudrum. s. la cerradura
 Clausis. la llave
 Vestibulum. s. el pestillo
 Antepagamentum. ornatus ianue
 Hectis. is. el cerrojo / o barra
 Pessulum. s. el aldava
 Vera. g. la cerradura
 Cubiculum. s. la camara de dormir
 Recellus. la recamara
 Penetratis. el retraymiento
 Dynecium. s. el lugar de la muger
 Penarium. s. la despensa
 Promptuarium. s. la despensa
 Cella promptuaria la despensa
 Cellarium vel apoteca. la bodega
 Stellulum. s. el establo
 Dysepe vel psepium. el pefebre
 Cohors oris. el corral de aues
 Dieral. el corral para pasar
 Hortus. l. el huerto
 Xrtus. l. el vergel / o jardin
 Popinae coquina. cocina idem
 Focus. s. el hogar
 Sulgo inis. el bolim
 Anarium. s. el vasar
 Abacus. s. el aparador
 Caminus. s. la chimenea

Tubulus. s. el trecauz
 Furnus. s. el horno
 Balneum. l. el baño
 Termiarum. la estufa
 Fornax ecis. la hornasa
 Fornit icis el arco
 Estrado inis. la boueda
 Camera. g. la boueda
 Scale arum. la escalera
 Gradus us. el escalon
 Mola trusitiliter. el mola manuaris
 la muela de mano
 Mola asinaria. el atabona
 Mola aquaria. el acefia
 Distrium. el lugar do muelen
 Pina corthea. do se guarda madera
 Biollioteca. la libreria
 Bianarium. s. la panera
 Ornamentum vtri & foemine
 Umbella. g. sombrero
 Pileus. s. el bonete
 Mitra. g. la cofia
 Beticulum. s. el capilejo
 Luculus. s. la capilla
 Montle is. el sarral de garganta
 Torquis is. el collar
 Linea. g. el sarral / o contal
 Margarita. g. el alfosar
 Unio onis la perla
 Gemma. g. la piedra preciosa
 Smaragdus. s. la esmeralda
 Adamas antis. el diamante
 Corallium. s. el coral
 Sagares. g. la azuaja
 Electrum vel succinum. el ambar
 Sauris. el cercillo
 Armilla. g. la manilla
 Anulus. s. el anillo
 Sigillus. s. el sello
 Danica. g. el guante
 Antimonium. s. el alcohol
 Sugas. s. el asfete
 Cerusa. g. el almayalde
 Purpurilla. g. elalconcilla o brassi
 Olseil arum. las tenazuclas
 Venus us. la aguja
 Digitale. io. dedal
 Colus. s. la rruca
 Fusus. s. el fuso
 Verticulum. s. el tortero
 Dentium. la mayorca

Baruum.

Supparus. s. la camisa
 Dar. s. la manga
 Corax acis. el jubon
 Corax. las corajas
 Tunica. s. el sayo
 Loga. s. la ropa / o mongü
 Chlamis idio. el manto
 Caputiam. s. el capuz
 Sagum. s. el albornoz / o alquiter
 Loturnus. s. el borzegui
 Calceus. a. non forular. el zapato
 Solea. s. el alcorque / o chapin
 Solus. s. el abarca de palo
 Pero onis. el abarca de cuero
 Dheno onis. la camarra
 Diphtheria. camarra de pastor
 Cento onis. v. el idura rimendada
 Sparrea. s. la cipartea
 Scuponea. el alpargate
 Sandalium. s. las chapandas
 Linea vestis. la camisa de lino
 Carbasina. la de lino blanco
 Canabina. la de cañamo
 Sericea. la de sirgo / o algodoy
 Bomocina. la de seda
 Cymalis. la de chamelote
 Gausapina. la de terciopelo
 Basa. la de seda rasa
 Inter texta auro de brocado
 Diphigia. la broslada
 Rulicis. la de celiz
 Galea vel castis. el capacete
 Crista vel conus. el penacho
 Chimera. s. la chimera
 Bucina. s. la buenera
 Sibula. s. la peulla
 Corica. s. la cora de maila
 Agis idio. el peto
 Decreg arum. las greuas
 Luuensis. el paues
 Terra. s. el adarga
 Scutum. s. el escudo
 Parma. s. la pauesina
 Pelta. s. el broquel
 Gladius & gladius. el espada
 Pugio onis. el puñal
 Celum & scutum. lo que se ttra.
 Hasta. la lança
 Sudes te. la vara
 Arcus. s. el arco / o ballesta
 Balista græcelatine roquentum. la lomb

barda / o trabuco
 Stramentarium. el tintero
 Stramentum. la tinta
 Graphium. s. el punçon
 Cultri tonfoz. las tigras
 Calamarium. la cara de pendolas
 Specillum. s. los antojos
 Speculum. s. el espejo
 Stora acis. el estoraque
 Mucus. s. el almizque
 Pailillus. pañis uelos de perfumes
 Suffimentum. los perfumes
 Sapo onis. por raxon
 Ritrinium. s. por la lexia
 Aclula. s. el alfiler.

¶ Quædam edulias

Asinus. a. um. lo aslado
 Elicus. a. um. lo cozido en agua
 Fritus. a. um. lo frito
 Furalentus. a. um. lo adobado
 Locrus. a. um. lo que no esta crudo
 Panis vel orbis panis. el pan
 Quadra panis. vn pedaço
 Saccharum. s. el açucar
 Piperatum. s. la pebrada
 Pailillus. s. el pastel
 Agresta. s. la grax
 Farcimen intis. generale est
 Lucanica. longanza
 Botulus. s. morcilla
 Venter valticus. el obispo
 Gela in patina. s. el adina
 Salsamentum. s. la salsa
 Leucophagum. manjar blanco
 Minutal alis. ensalada
 Moxetum. s. la modrote
 Sinapium. s. la mostaza
 Lagatum. la lasaña
 Rulle & semirule. boñuelos
 Circulus. s. las olmosauanas
 Carnes fylli. tocino
 Carnes bouing. yaca
 Carnes agning. oveja
 Carnes arcting. carnero
 Intestini omni. rripas
 Mulsium. s. el clara
 Passum vino bashedo
 Destructum. vino cozido
 Sapa. s. arrope.

¶ Suppeltentia.

Bulcum. s. los paños de pared

Vocabularium.

Peristromatis. los paramentos
 Pappus & conopeum. el pauellon
 Lectus. sponda fulcrum. la cama
 Stramentum. i. las pajas de la cama
 Culcitra. g. la colcha / o colchon
 Tomentum. lana / o pluma de colchon
 Fascia la fundia del colchon
 Lintheum. i. la sawana
 Ceruical alis la cabezera
 Pulvinus. el almohada
 Pulvinar aris. el estrado
 Podex tectis. la manta
 Sargulum. el cobertor / o reposero
 Stora. g. la estera
 Tapetes. el alfombra
 Serinium. i. el arca de libros
 Capsa & arca. el arca
 Armarium. i. el arca de armas
 Chonnum. caldera
 Lacabus. i. calderon
 Olla & aula. la olla
 Labnum. i. el lebrillo
 Trula. g. el barreñon
 Bacillum. i. el badil
 Fuscina. g. fierro para sacar carne
 Cera. u. el asadero
 Craticula. g. las parrillas
 Scobina. g. el rallo
 Colear aris. cuchara
 Patina. g. el plato / o caçuela
 Patella. g. el platei
 Panscis. plato / o escudilla
 Arceus. i. el jarro
 Oenophum. i. el jarro de vino
 Calix scis. el vaso de vidrio
 Crater & patera. copa
 Phiala. g. taca
 Amphora. tinaja
 Ampulla. g. redoma
 Cadus. i. tonel / o pipa
 Colium. i. cuba
 Chusendum. vaso de oro
 Corumata. vasos preciosos
 Fictilia & trivola. los de barro
 Mensa. cancha
 Pedes in ense. los bancos
 Subsellium. la silla / o banco
 Totale. i. mappa. los manteles
 Mantile. el pañuelo de manos
 Salmum. i. el salero
 Candelabrum. i. el candelero

Candelabrum. g. candelero
 Lucerna. g. candil
 Lintellus. i. cuechillo
 Fuscina. g. el tenedor
 Funale. i. antozcha
 Fungus. i. la paucsa
 Dentifalpium. mondadientes
 Dentifricium. fregadientes poluos
 Panarium. lugar de pan
 Canistrum. calathus. quallus. la cesta
 Corbis. cesta
 Ficina. g. el encella
 Crates. i. el jarro
 Cumerus. g. la nassa
 Massa. g. el garlito para pescar
 Lechitrus. i. azeytera
 Incerculum. i. el cedajo
 Saccula. i. el cedajo de sedas
 Artea. g. la arteia
 Tribum. i. el cedajo de sirgo
 Annus. i. la garanda / o harnero
 Spota & sportula. la espuerta
 Chisella. g. el albarda
 Epiphium. i. i. silla
 Pylater arum. el saez de cavallo
 Stragulum. i. el coxin
 Frenum. i. el freno
 Lupatum. i. el freno de la brida
 Hacera. g. el estaca para atar
 Vigna ozum. i. la leña para quemar
 Ticio onis. el tizon
 Carbo onis. el carbon
 Vigna acapna. la leña seca
 Puma. g. la brasa
 Cinis eris. la ceniza
 Peripetasma. el cielo de la cama
 Cincus. i. el garfio
 Ater vitrio. el odre
 Tripos scis. las treudes
 Sartago & frizozum. la sartem
 Colum. i. el coladero
 Mortarium. i. el mortero
 Pistilla. i. el majo dero
 Cathena. g. la cadena
 Annulus ferrcus. el auon de la cadena
 Stranea. g. la telaraña
 Scobis aris. la vassura
 Scobe aris. la escoba
 Situs us. o omnis illiutes.

C. Finis.

de S. m. g. e. n. r. i.

Reperitio.
AELII ANTONII NEBRISSENSIS SE
CVNDA REPETITIO.

M. Fabii Quintiliani oratoriarum institutionum libro primo. An cuiusq; aures
est exigere literarum sonos: non hercle magis q̄ neruorum.

Prima conclusio.

Octo esse vocales apud Latinos: etsi pleriq; omnes
grammatici dicant esse tantum sex.

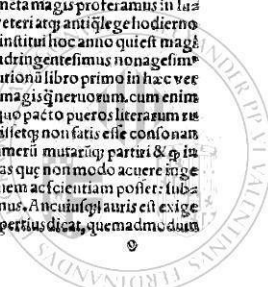
Secunda conclusio.

Ch. th. ph. gn. x. l. consonantem. u. liquidam & vocales
aspiratas: perperam a nostris pronuntiat.

Q̄AD SPLENDISSIMVM CISTERCIENSIS MILITIAE
praefectum atq; equestris ordinis magistrum Dalcantara do. Ioannem de Straniga:
nec non ad Salamanticens. academia. p.c. & scholasticam iuuenturem. Aelii Antonii Nes
brissen. grammatici repetitio secunda: quam fecit anno christianae salutis. Millesimo.
cccxcvi. de Hispanorum quorundam corruptis literarum vocibus.

 On desunt Illustrissime domine, Patres obseruadi atq; spectatissima iuuentus,
qui me pusilli animi vel ingnauis potius accusent: q̄ cū supereset mihi adhuc
aetas, qua possem ingenii mei vires in his artib⁹ exercere q̄ imperitia multitudine
arbitrio eminentissimū gradū inter ceteras obtinere videtur: maui nō solū
dimittere me ad artes infimas & pueriles disciplinas: verū etiam inter sola grammatices
ac poëtiæ studia consistere. Quod si hæc ab illis parua esse putatur quid nūc dicturi sunt
cum audierint me non modo de iis rebus q̄ sunt illorū iudicio infimæ, sed etiā de primis
literarū elementis eo tempore atq; loco disputasse: quo præclarū aliquid a me expectaba
tur. Quos poterā ego facile placatos dimittere, si dicerem hanc esse professionis meae
subiectam materiā: vnde oēs vitæ meæ rationes fructus & honores proueniūt: malo nō
omnem eorū impetum & rabiē in me cōcitare. An ego ito s literatos appellē, qui vix in
telligūt quid a consonantibus vocales diuent: qui penitus ignorāt literarū voces: qui tri
bus lineis scribēdis in orthographiā quinquagies peccauit: qui cū latina legunt Hispanè
pronunciant. Ego illos non literatos, sed literatores, non grammaticos, sed pseudogra
phos nō Latinos, sed latinifermonis euerfores & quidē verissime appellauerim. Sed aliud
tempus erit magis oportunū: quo illorū ineptias & deliramenta magis proferam in la
cem. Nunc ad illa veniam⁹ q̄ academiæ nostræ instituto veteri atq; antiq̄ lege hodierno
die coactus sum in lucē adferre. Locus igitur quo repetere institui hoc anno quiescit magi
sterii mei secundus, a salute vero christiana millesimus quadringentesimus nonagesim⁹
sextus, scribitur a. M. Fabio Quintiliano oratoriarū institutionū libro primo in hæc ver
ba. An cuiusq; aures est exigere literarū sonos: non hercle magis q̄ neruorum. cum enim
cepisset auctor admonere præceptores artis grāmaticæ quo pacto pueros literarum re
des in primis doctrina: incunabulis instruere deberent, dixissetq; non satis esse consonan
tes a vocalibus distinguere, ipsasq; eas in semiuocalium numerū mutariq; parti & q̄ in
teriora huius sacri aduentibus appareret, ea verum subtilitatis ac non modo acuerē in ge
nia puerilia, sed etiam exercere altissimam quoq; eruditionem ac scientiam posset: suba
iunxit pauca illa verba que hodie interpretanda suscepimus. An cuiusq; aures est exige
re literarum sonos: non hercle magis q̄ neruorum. Ac si apertius dicat, quemadmodum

Man

Repetitio.

ne iudicat quæ conofcite eorumq; bonus est iudex. Quonam igitur modo de literis indi-
 catur? potest qui neq; latinis codices legit: neq; præceptores graecos aut latinis vnq; au-
 duit? Aut igitur summorū virorū partim veterū partim iuniorū iudicio acquiescendū
 est: aut tota hæc de ratione literarū disputatio e medio tollenda. Sed inquit isti: cur me-
 dium illum sonum. e. & i. atq; i. & u. literarū neq; sentimus hodie neq; proferim? Aut vn-
 de tātus stupor aures nostras occupauit: si illi tā acutos atq; emendatos sensus habuerunt?
 Nam hæc questio nō solū eā in hac literarū consideratione de qua institimus aliquid di-
 cere: sed per cæteras quoq; artes & sciencias q̄ de sono disputat: latius patet. Et quā video
 eam similitudinē Quintiliano placuisse. Quemadmodū in libris quib; de arte musica scri-
 pti sunt legimus: tria melodiarū genera fuerūt apud antiquos. Diatonicū quod per octauū
 & semitonū procedebat. Chromaticū quod per semitonum & semitonū & tria semito-
 nia. Enharmonicū. quod per diesim & diatonicū progrediebatur. In hoc genere triplici
 & cantabant illi veteres: & quod ab aliis canebatur sentiebāt: cū tēpestatis nostræ homi-
 nes vno tñ diatónico genere vtentes ad cætera illa duo genera ita surdas aures atq; in-
 terclusas arterias hñ. vt neq; quid sit diesis omnino intelligant. neq; vilo modo estinge-
 re possint continua quinque semitonia. Quid quod diatesaron cōsonātia apud illos erat
 harmonica cum sit in proportione sesquialtera apud musicos vero nostri temporis sit pe-
 nitus in cōsonans nisi aliis vocibus misceatur? E contrario cū in proportione superpartie
 ri nemo ex antiquis præter Claudii Ptolemeū posuerit consonantiā: nostri musicarum
 nam in ea & quidē perfectam posse esse dicunt. perinde ac si alia fuerit apud illos sono-
 rum ratio atq; auris sensus q̄ apud nostros. Quod in saporibus & gustu accidisse video.
 An non inter aues præcipui saporis erant Turdus & ciconia: quæ admodū inter quadrus-
 pedes Lepus & aper? Cum Martialis dicat. inter aues Turdus si quis me iudice certet: &
 inter quadrupes gloria prima lepus. & apud Horatium in secundo sermonū. Epicureus
 ille. Catius fecundis leporis sapiens sequitur armos, & alio loco. Turus erat rhōbus tur-
 goq; ciconia nido, & Iuuenalis. Quanta est gula quæ sibi totos ponit apros animal pro-
 pter cōiuiua natū. Atqui nostrorū hominum gula turdis attagenes, pauones, phasiones,
 perdices, coturnicesq; anteponit. cū ciconia penitus e mensa proiecerit. Quis hodie in-
 ter olera vesca numeret malū? aut quis olitor inter hortenses atq; satinas habenas? At
 qui illas cum lactucis antiqui esitabant. Quod vel ex illo Martialis versu manifestū est.
 Vtere lactucis & mollib; vtere maluis. Cui aū pulular in Moreto, Vergi. Malue in quiens
 inulæq; rudebant. Atq; vt in re notiori & grāmaticis magis vtitur verlemus. Tres apud
 antiquiores fuerunt accētus. Acutus quo syllaba eleuatur. Grauis quo syllaba deprimi-
 tur. Circūflexus quo syllaba eleuatur da primiturq;. nam ex acuto & graui cōpositus est.
 Sed quis hodie profert, aut prolātū percipit tenorē illum circūflexum. At maiores nostri
 quorum erant aures in sermone latino delicatæ magis & proferebant absolutissime, &
 prolata sentiebant acerrime. Non morabor amplius in hac parte. Illud modo possem di-
 cere aliter veteres illos & qui se illorū imitatores esse malunt. de quibusdā literarū so-
 nis iudicare solitos, aliter hispanos, quorum est iis de rebus iudiciū adeo obtusum: vt si co-
 neris illorum iustitiam rationibus conuincere: nihilo plus agas q̄ si des operam: vt cū
 ratione insanias. Neq; mirandum est si medias illas vocales quæ ab antiquis intelligen-
 bantur neq; sentire neq; proferre possumus: cum iam inde ab infantia sic assueti sum-
 mus vocales tantum quinq; pronuciare, vt nullo modo factidiores possumus aliud
 quam quod a nutrice audiimus efferre. Hinc est memorabile illud. M. Fabii præce-
 ptum debere pueros cum adhuc teneri sunt syllabas omnes perdiscere: neq; didicisse.

Repetitio.

unaqueque earum in aliud tempus differre, atque ab eisdem etatibus exigendum esse: ut quibus
 na quædam versibus effecta difficultatis ex plurimis asperrime coeuntibus inter se
 bis carenatos: & veluti cōfragosos quæcitisimè volumus, chalepi græci vocantur: res mo
 dica dictu: quæ tamè omnia multa linguæ vitia nisi primis eximuntur annis in emendabili
 in posterum prauitate durantur, atque illa nimirum causa est cur grandiores ætate non possunt
 sunt alterius linguæ voces proprias atque vernaculas exprimere: quæ quemadmodum funa
 bulorum & petrauristarum corpora ad quosdam membrorum flexus nisi tenera formari non
 possunt: sic animos quoque ad pluraque duriores ætas ipsa robustior facit. Sit græci latini
 & galliniqua profertur eadem quæ vox propria est hebrææ & punicæ linguæ, Amauris etiã
 per fiducias & tormenta non extorquebis illa quæ propria sunt Hispanorum. Ego quoque
 ut de me aliquid fatear: cum aliquando cepissem literis hebraicis operam dare: nunquam
 potuissem hebræorum exprimere voces. Hinc præterea effectum est, ut Paulo ante dixi
 mus, quod æmpeñatis nostræ musici non possunt chromaticum illud & enharmonicum
 genus canere: quod cum primum nati sunt audierunt dominatrices & puellas deinde fo
 ris omnes & diatonico genere canentes. Omnes inquam iuvenes & senes pueri innumereque
 puellæ ciues & rustici, sacri & profani, per totum tonum & semitonum cantilenas suas ho
 die cōponunt. Quod vero obiiciunt cur non antiquitas excogitauit notas quibus duæ vo
 cales illæ scriberentur: possum ego etiam querere cur non dederunt figuram s. i. & u. conso
 nantibus quemadmodum græci & hebræi & arabes, c. p. t. aspiratis? Aut cur e contrario eun
 dem sonum tribus literarum figuris hoc est, c. k. q. representent. Nunc vero fatismihî fuerit
 ad id quod volui comprobandum Diomedis & Quintiliani auctoritas, qui duas vocales
 illas nobis desistere testantur: ut sint omnino in vsu apud latinos vocales octo, a. e. i. o. u. y.
 psilon duæ ille mediæ inter, e. & i. & inter, i. & u. Quod si dixerit quispiam in quo distat, y.
 grecum ab i. latino, ut vocales diuersas esse putemus. Neque enim diuersitas figurarum fa
 cit illas esse diuersas: alioquin aleph hebraicum, alpha grecum: aliph punicum & a latin
 um quatuor essent elementa. Quemadmodum igitur quatuor figure diuersarum lingua
 rum eandem habent vim & potestatem atque pro eodem elemento censeri debent: eodem
 modo, y. grecum & i. latinum eadem esse literam existimandum est. Ad quod breuiter illud ex
 M. Fabii Quintiliani sententia respondemus tantum inter, y. psilon & i. iora distare: quan
 ta inter duas quascumque vocales potest esse distantia maior. Libro namque oratoriarum institutio
 num, xii. inquit. Iucundissimas ex grecis literas non habemus vocalem alteram: alteram
 consonantem, quibus nullæ apud eos dulcius aspirant, quas mutuari solemus quoties illo
 rum nominibus vitur: quod cum contingit nescio quomodo hilarior protinus retinet oratio, ut
 in zepheris zephirisq; si nostris literis scribantur. sordidum quidem & barbarum efficiunt so
 num & veluti in locum earum succedunt tristes & horridi, quibus grecia caret. Quod si distan
 tia illa vocis hodie non sentitur a nobis: illa nimirum causa est quæ supra de hebeti & crassa
 aurium nostrarum iudicio retulimus. Sed de vocalibus hæc tenus dictum sit. de consonanti
 bus: ad huc difficilius ratio est. Omitto nunc easque omnes fatemur desistere nobis duarum con
 sonantiarum figuras pro quibus, i. & u. posuimus. Omitto quæ k est penitus ociosa, cum in eius
 locum e succederit, & q. q non est multum necessaria: cum & u eo modo sonum illum præ
 stare possint quem quadiueta u. ostendit quemadmodum g & s. u. liquida sequente. Omitt
 o quoque x. exere potuimus ciper esse, aut per g. scribi possit, quod nunc per illam scribimus.
 Alia sunt quæ nostri homines magna cum sua turpitudine ignorant: & ignorata turpius
 defendunt. Sed imprimis illud quod ch, sequente, e. vel i. tali sono profertur qualem græcis
 quoties eadem vocales sequuntur k. Itaque pro eo quod est orchestra & Achilles græce dicuntur

Repetitio.

Orchestra & achilles, pro eo q̄ cherubin & ioachin hebraice dicit cherubin & ioachin.
 Deniq̄ pulcher & mihi latine dicit pulcher & mihi. Illud miror cur non eadem
 ratione proferant charitas & chorus, bacchus, pro eo q̄ est charitas, chorus, bacchus,
 quando quidem per ch. particula illa scribuntur. Quorū inscitiam refellere & si manife-
 ste dementis eū, liber mihi tamem insanire quoniā cum insanis ago. Quos poteram ego
 pulchre tanq̄ homines ignaros & nullius momenti continere: si haberem amicos viros
 doctos quibus cum illorū imperitiam ridere possem. Nunc vero in tanta sultorū homi-
 nam pernicia, volui saltē apud vos. P. C. tenam relinquere & quid ego de literis ten-
 nam, & in quanto illi quantū turpi errore versentur. At refellendā ergo inorum ignoran-
 tiam consulendi nobis sunt græci hebræi & arabes: quorū hæc pronūciatio proprie & pe-
 culiari est: nam per ch. aut nulla dictio latina scribitur, aut illa tantum duo quæ supra di-
 ximus pulcher & mihi scribēda sunt. Videmus quo sono illi suū ch. proferunt. Neq̄ enim
 dubium est quin quoties illorū dictiones in latinum sermonem vertimus eadē literatura
 scribere, atq̄ eodem sono pronūciare debemus: duas literas habent græci K & r subtilem
 alteram: alteram spissam, priorē in c. sequentem in ch. vertimus semper. Binas quoq̄ eius-
 dem generis habent hebræi & arabes cof chof. quarum priores æque in c. sequentes in
 ch. semper interpretantur: Si igitur græci hebræi & arabes atq̄ etiam doctissimi latinorū
 hodie vno consensu c. aspiratum per ch. non per chi. pronūciant: quæ tanta ignorantia
 hispanos occupavit: vt in peregrinū atq̄ latino sermone alienū sonum diuerterint? Aut
 cur non cum græcis dicamus orchestra & achilles: cum hebræis cherubini ioachin, quas
 particulas illi per. x. & chof. aspiratas, non per K & cof exiles scribūt. Nam de pulcher &
 mihi nō ero tam pertinax vt affirmem per ch. scribenda esse: cum sint authores qui di-
 cūt pulcher sine aspiratione posse scribi, & q̄ mihi per ch. scribatur, apud neminem ad-
 huc legi. Cuius particula orthographia cum temporibus mutata est, antiquissimi vna
 syllaba mi, proferebant: vt Ennius non vos mi aurum dederis, & vergilius antiquitatis
 amator nimius lib. vi. ænei. O virgo, noua mi facies in opinare surgit. Deinde ceptū est
 mihi duabus syllabis interiecta spiratione scribi, vt vehemens nihil cōprehendere. Atq̄
 vt author eū Quintilianus mihi interposita aspiratione pro mi apud antiquos tragœdia-
 rum scriptores præcipue inueniebatur. Vnde vero c. hanc particulam subrepsit ne sus-
 picari quidem possum, nisi forte quia ex geminata. i. reddebatur vox hircica & deorsū
 nisi: quo dulcor esset pronūciatio interiecta e. i. c. Quod græci quæquam in diuersis di-
 ctionibus faciunt plerūq̄, ne duæ vocales cum nimia oris deformitate cōcurrant. Siue
 igitur mi, siue mihi, siue mihi dicamus, nihil nō probable dicimus. mihi vero quo mo-
 re Hispani proferūt, omni penitus ratione caret, quod etiam de nichil dicendū est. Non
 in minori errore versantur, qui eo modo. th. aspiratū. p. t. exili proferūt, neq̄ aliter in p̄-
 masyllaba thalamus & thobias, ḡtantus & totus pronūciant, cum sit inter vtrancū lite-
 ram distātion non minorq̄ inter. p. & ph. aut quod paulo ante diximus, inter. c. & ch. Nam
 propterea q̄ tres illæ consonantes aliter aspirata q̄ subtiles proferebātur, Palamedes ille
 naupliū filius dicitur excogitasse tres alias figuras quibus eadem scriberentur quoties eta-
 sent aspirata. Hebræi quoq̄ & arabes quæadmodum figuras literarū, ita etiam & vo-
 ces diuersas habent. Alio namq̄ modo theti hebræi & arabes, alio rau. & ra. pronūciāt.
 Cum igitur nulla dictio latina. t. aspiratum recipiat, atq̄ illi. u. vox omnino sit nec sit in
 cognita, consulamus græcos, consulamus hebræos, consulamus arabes & persas, & quon-
 iā cum illorum dictionibus orthographiā quoq̄ recipimus quæadmodum illi reser-
 uant: ita nos proferamus. Neq̄ enim minus deidendum cum latina male pronūci-

Repetitio.

elamus: & rustici hispane loquentes cum brancatabra, sijo, sizo, & similia dicunt. & qui non modo venia digni sunt qui pro. h. f. pro. l. r. pro. i. consonantem vocalem pro. ueruetiam pro antiquitatis maiestate commedandi, cum tamen nostri sint penitus inexcusabiles q̄ eodem sono duas literas enunciant, quarum est tanta differentia, quantum inter vitam diuinit & mortem. Thira namq; in declarandis iudicum sententiis nota erat condemnationis ad mortem ducentem. A. Persius in satyra. Erpotis est vitio nigrum praefigere thita, & martialis libro sexto epigrammaton. Nosi mortiferum praetoris castrice signum. Et est operę precium est discere thira nouam. Tau vero signum erat absolutionis ad vitam. Cuius testimonio est Ezechiel propheta, capite uisionu. suaru nono. Transi per mediam ciuitate hierusalem, & signa tau super frontes virorum gementium & dolentium super cunctis abominationibus qua; fiunt in medio eius. Quod uero dicitur a grammatice nescio quem remigium precepisse: quodq; uideo a plerisque omnibus grammatice obseruari, quoties post. t. non aspiratu sequitur i. & post. i. alia uocalis, quando scribatur. t. debere proferri. c. omni penitus ratione caret quin potius illud suspicor maiores nostros quemadmodum scribebant, sic & pronunciare solitos. Neq; enim uerisimile est si hoc ab illis fuit obseruatum, q̄ de tanta re omnes qui uicquam de orthographia scripserunt scribissent. Cum presertim author sit Quintilianus ita pronunciantum esse quoadmodum scribimus: exceptis paucis dictionibus quaru auctores meminerunt. Sed quia uideo fere omnes uino consensu in hanc pronunciantionem conspirasse, ne simul cunctis indicere bellum uidear: licet mihi paululum dissimulare. Illud uero nullo modo patiemur, q̄ dictiones peregrinas nonnulli corrumpunt. c. pro. t. proferentes: quales sunt nigromantia geomantia. nam etia & Tiara eo modo quo graeci enunciamus. Inter. p. aspiratum atq; tubatile fateor me ignorare: an sit illa uocis differentia quam nostro tempore obseruamus, quonia aspiratio addita. p. litera, multo magis illam a sono suo diuinae facit q̄. c. aut. t. u deturq; aliquo plusq; aspirationem addere: & in quibusdam dictionibus in differente utraque utimur. ut Palatica prophalatica, olympo pro olympo. Illud uero adhuc multo difficilius cognitu quid inter. ph. grecum, & f. latinum distet. Neq; enim aliter nostro tempore phagus, sphaera, philtrum, q̄ fames, femur filius pronunciant, quinimmo dictiones quasdam modo per. ph. cum grecis: modo per. f. cum latinis scribimus, ut phama, phistula, piucus, fama, fistula, fucus. Quintilianus tamen quem ego auctorem cunctis praefero: nimium inter utraque disputare puta. Iam quae successerunt in grecorum locum quibusq; greci carerent, tristes & horridas appellant. & de. f. lib. vii. inquit. Quae sexta est nostrae uoluptate non humana uoce uel omnino non uoce potius inter discrimina dentium efflata est, quae etiam cum uocalem proximam excipit: quassa quodammodo quoties aliquam consonantem frangit multo fit horridior. Ego cum a mauro quodam qui inter suos unicae linguae peritissimus habebatur: quesiui cur. p. aspirato semper ex illi nunquam uerentur. respondit hoc ab illis fieri propter uocis suauitatem & linguae suae ornamentum. Cumq; rursus ex Quintiliani uerbis quae de. f. litera diximus: inistarem sonu illud esse triste & horridum: hoc ab eo responsum accepi rursus: suos non pressis ad inferiora labra dentibus, sed laxis atq; solutis suum phe. pronunciant, ex quo fit ut suspicer. p. aspiratum non pressis dentibus ad inferiora labrum: sed potius deductis esse proferendum. Nemo est fere qui nesciat. i. latinum modo uocalis modo consonantis loco poni. atq; tunc esse uocalem: cum a reliquis uocalibus pura sonat. tunc consonantem cum uocalem aliquam ferit. Illud uero pauci ex nostris intelligunt quo sono proferenda est: cum q̄ consonante accipitur neq; enim eo modo ianua, ieiunia, ieiunium iocus proferri debet quo hispani proferunt: sed

Repetitio

quæ admodum italorum doctissimi pariter & indocti. Sed quia greci, hebrei & arabes. i. cor. nantē non habēt, atq; illius sonum penitus ignorāt: nō posuimus illorū testimonio quod volumus efficere, tantū iuuare nos potest eorū qui latini sermonis doctissimi habentur autoritas. Est tamē aliqua ratio quæ nobis suadere potest quo sono proferenda sit quoties in fine dictionis ponitur. hæc litera etiā imperiti intelligūt non habere sonum quē in principio vel medio proferūt, vt in his dictionibus. Cui. ei. hei. hui. in quibus. i. finalis nō vocalis: sed consonans est. quæ sonum habeat omnes intelligūt. Nam quod particula ille vniustatum syllabæ sint facile carminibus demonstratur. Ver. i. ænei. Cui patet inestam dederat: primisq; iugerat omnibus. & paulo post. Huius coniux fischeus erat ditissimus agri phœnicū. & lib. ii. Hei mihi qualis erat quātum mutatus ab illo, hectorē. Reperiūtur tamen poete aliquādo per dixere sim dissyllabæ protulisse: vt albinus, Spōte de iupatore cui freta nulla repositos, & Iuuenalis. iuuenes hortatur, vt illam ire viā peragent: & idem incubere septe. Nisi forte voluerit quispiam cū frācisco nollano sermonis latini viro eruditissimo sentire qui mecū cōtendebat dictiones illas diphthongo proferri: quod est nouū atq; inter latinos inusitatum. vt. a. & i. vel. u. & i. in diphthongo coeant Priscianus quoq; libro de octo partibus orationis septimo auctoritate Horatii lib. epis. stolarum primo cōfirmit. i. finalem cōsonantem esse posse. Durus ait vulte inimis attentusq; videris. Quod vero vulte dissyllabum sit satis ex ratione carminis apparet. q. i. cōsonans Priscianus testatur. qualem vero sonum habeat nulla mihi etiā cū latine lingue hostibus cōtentione est. Ex quo efficitur quod erat propositū. i. consonantem nō eum sonum habere quo hispani proferunt: sed quo itali omnes atq; aliarū nationum doctissimi. Iam vero si dictiones peregrinas in latinū sermonem vertimus. raro. i. nota in cōsonantē, plarūq; in vocalem traducitur, cū nostri homines fere quoties in principio dictionis sequente vocali ponitur: nō modo vt cōsonantem, sed vt iuam cōsonantem proferant, qualia sunt. iaspis, Iambus, Iason, Iesus, Iacobus. vbi. i. vocalem esse mediocriter docti intelligunt, quod etiā carminibus facile demonstrari potest. Iuue. Preclara illic laudatur iaspis, Horatius. Archilocum primo rabies armauit iambo. Iuuenalis. Mense quidē brumæ cū iam mercator iason. Quod si est qui dicat carmē heroicū posse recipere spōdē in quinto loco. pferimus genus carminis in quo necessario. i. debeat esse vocalis. Martialis. Et preciiū magnis facit iapidibus. qui est verus pētameter elegiacus. Terētianus quoq; de metro iābico. Et rarus intrat ex iambis hominibus. vbi iābis trium syllabarū est. Cōter raneus præterea noster iuuenecus qui quatuor euangelia hexametris versibus cōposuit, Iesum semper trissyllabū posuit. versificator ille quidē: sed quem diuus Hieronymus adeo probauit vt in libro virorū illustrium dicat illius carmina cū carminibus antiquorū posse cōparari. Quod vt necessario fieret pleriq; librarij aspirationē inter. i. & e. posuerunt, ne scilicet in vnā syllabā vtraq; vocalis cōalesceret. sed per aspirationē altera ab altera distiugeretur. Aliquādo tamen vt ego suspicor. i. vocalis per errorē in consonantem versa est, atq; raro: vt in his dictionibus. Troia. maia. aiāx. pro quibus latini dicūt troia. maia. aiāx. & q; illi dicūt distinctis vocalibus iudicāt latini auctores. i. ad. u. collisā iudæa proferūt. Lucanus in tercio pharsalia. Incerti iudæa dei & Iuuenalis in sexta satura. Archana iudæa tremēs medicar ad aurem. Illi iam penitus intollerabiles qui dictione habētes. i. aspiratiū. quod teste Prisciano nullo modo potest esse cōsonans: more suo atq; voce incognita neq; vnq; latinis audit proferre contendunt, quales sunt yacynthus, herosolyma, hieronymus. qui multo sunt ridiculi magis quā rustici quorū errorē probabiliter est cū admirationem latinorum. paia. mea. a. baraia. & similia proferūt. Quod vero duplex sit potestas. v.

Repetitio.

litera atq; modo vocalem modo consonantē esse nemo prope est qui id non intelligat. Et tamen adhuc illi tertia quedā vis quoties post. q. literā alia subeunte vocali secunda. Idq; omnes antiqui simul & iuniores fatentur. Quem tamē habeat sonum, magna nationes diuersas esse. Ego tamē ab hispanis dissentio: qui literā hāc omnino surdā esse putant: quātum ab italīs qui sic illā proferunt perinde ac si vocalis esset. Nā si nullā potestatem & vim habet vt proferri debeat: neq; scribēda est, aut si vocalis est: sonum profecto per se ipsam cōstitues, quod vtrūq; falsum esse Quintilianus demonstrat, qui. p. adiuncta. f. a. n. paululum a nostris eliquaridixit. Nō igitur dicendum est cum italīs, a qua, quanq̄ lingua sua deo. ita vt. u. quasi vocalis proferatur, neq; rursus cū hispanis a qua, quanq̄ lingua sua deo. u. penitus explosa, sed quod quedā ratio exigit aqua, quanq̄ lingua sua deo. u. nō surda neq; vocalis: sed quodā medio sono elinq̄ta. Circa vocales quoq; aspiratas nō nihil a nostris erratur, qui illas nō aliter q̄ exiles pronūciant, neq; differt apud illos q; ad sonū atinet: inter omnis qui est genitiuus ab omen. & hominis qui est ab eo q; est homo: atq; inter ab eo quod est discedo. & habeo quod est teneo. Illi adhuc ridiculi magis, quia aspirationem quasi consonantem: quę vocalem ferit quemadmodū hebręi pronūciant. Quę causa fuit gręcis vt aspirationem vocalibus impendere fecerint: ne extra illas sonum aliquem habere videretur: cum tamen latini illam in literarum serie posuerūt. X. litera, vt inquit Fabius, quem ego vehementer authorem sequor tam carere potuisse musq̄ si non a gręcis essemus mutuati. Ea successit in scriptura nostrę compendium lo. co. cs. &. gs. Ita q; n. sic per. x. pax. apex. lex. remex. scribimus, antiqui per. cs. pacs. apes per. gs. leg. remegs. scribebant, sed cum hoc inter omnes constet, & quem sonum. x. in fine saltem habeat manifestū sit, illud valde miror vnde hęc farrago loquendi: vt ait Perseus, in hispanorum lingua venerit, vt xantipe, xenophon, dixi, traxi, & similia voce quadam hebręis gręcis & latinis incognita & a gręcis proferat: & quam (vt diui Hieronymi verbis utar) vniuersantū lingue punice stridor suam agnoscat. Neq; ego suspicor aliū de hispanos hanc vocem sermōni romano miscuisse quā a pennis iam inde ab eo tempore, quo pulsus fugis fugatisq; gothorum principibus hispanię possessionem inuaserunt. Illi nanq; literam habent propriam quam. xim. appellant, qua sonus ille fatis exprimitur in cuius locum hispani. x. supposuerunt quoties sonum quem ab illis acceperant scribere volebant, vt in his dictionibus. xabon. dixo. relox. & ceteris huiusmodi. Quod si non illa ratio nos mouet. q. x. pro. cs. aut. g. ponitur, atq; in earum locum successit: quod gręcorum & latinorum doctissimi adhuc hodie quasi. cs. pronunciant, ad illud saltem cōsideremus qualem sonum in fine dictionis habeat: atq; ad illius imaginem ceteris in locis proferamus. n. precedente. g. quem sonum habeat magna totius hispanię cum omnibus doctis controuersia est. Omnes nanq; hispani signum. pignus. agnosco, & similia sic proferunt. a. c. pro. g. poneret. Viri tamen eruditi gręci & latini dictiones huiusmodi sono quodam ex vtraq; litera mixto lingua ad palatum tota molliter illa pronunciant. Nemo sit hodie quemadmodum veteres illi non modo. gn. sed alias quoq; literas proferrebant. Est tamen longe credibilis, veros literarum sonos in italia & Gręcia residisse: q̄ in hispania quę toties barbarorum dominationi manus ceruicemq; præbuit. Sunt tamen qui dicant ex ista ratione dicendi nescio quam turpitudine intelligi: quę in re præsertim diuina auditorum animos offendat. Nam si dixerimus inquam. cognomen, cognosco cognitas: & similia, illico incidimus in absurdum quendam sensum quem prioribus syllabis ostendimus. O homines impudētes atq; petulcos: qui etiam ea quę omni sermōnis rei q; turpitudine carēt ex animi sui libidine interpretantur. Si enim dixerit quispiā illud

Repetitio.

ex euangelio Ioanis. Cognosco oues meas: & cognoscunt me mee, ego nihil sentio
 me pudoris rubore suffundat. At vos homines ne quis simi perinde ac si genitale
 remineū subintelligeretis: hoc natar in labiis & in vado est meas & atis. Quod si elictis
 mundi que admodum apostolus inquit, omnia etiā immūda vobis essent munda: nūc ve
 ro cū sitis immundi, atq; etiā toti in libidinē pruriatis: ab his que mūda sunt occasio
 immunditię veitę accipitis. Quid vero facietis cum illud ex euangelio auribus veitris
 in sonauerit. Fodere nō valeo, mēdicare erubescis, & illud. Foderūt manus meas & pedes
 meos. Oculas domini super iustos. Hęc requies mea in seculū. Socratem fidibus docuit
 nobilissimus fideicō Connus. Nūc id cū latine legimus quepiam offendit. Testes nomē ho
 nestissimū in iudicio, & alibi turpe: cum legimus in sacris literis. Surrexerunt in me testes
 iniqui. eit ne quisq; adeo procax qui illud in turpiore partē accipere velit? Quare finite
 obsecro per deū immortalē has ineptias seruorū vernitates quibus inter se ludere con
 fuerūt. Nobis qui sacris literarum iniriati sumus: liceat saluo pudore omnia proferre.
 Quā obrem ego vos adolefcētes egregiū in quibusā latini sermonis recuperādi spes tūc
 eit: nā ceteros: quia sunt incurabiles eū stultitia sua valere sinamus, nō solū hortor & mo
 neo: verū etiā obsecro & obtestor: vt omni studio & vigilātia sermoni latino incūbaris:
 atq; illorū voces imitemini quos penes: vt poeta inquit, arbitriū ius est & norma loquēdi
 Neq; patiamur nos ab exteris nationibus haberi ludibrio qui cū nos latine loquētes aus
 diūt: & si mera sapiētia crepemus. illico rhōeis risu & nasi aduncitate suspēdunt, potiūsq;
 corruptiores vitia hispano loquētes excusamus: quā dū latine volumus videre sapere: cū
 magna gētis nostrę turpitudine & infamia in mille barbaris incidamus. An vero in
 sermone hispano cū rusticos atq; incolas montiū audimus perperā locutos, vix possum
 nos a riuū continere: nos cū aliena male pronūciamus: indignabimur si ab iis iridemur
 quorū illa sunt propria. Nolite que so perdeū immortalē in re tā manifesta esse p̄tinaces:
 sed p̄cipue vos o patricius sanguis quos viuere fas est: occipiti coeco possicq; occurri
 re sanna. Quod si forte in romanorū reip. contēptū: cui tā longo tēpore seruitis latinā
 linguā vultis corrūpere, cur nō ciuili & p̄tifici iuris, cur nō omniū bonarum artū atq;
 theologia imprimis: cur nō sacrarū literarū quas in re diuina canim⁹ volumina abroga
 tis: cur nō inde mortui sermonis latini locū: aliū quēdā barbarū sufficitis? Sed abist a chri
 stiana religione tantū dedecus: vt Hispanę, Gallicę, Germanicę carmina cōposita in ecc
 lesiis audiamus: aut cū latine diuinas atq; diuinorū laudes canimus: in peregrinū & bar
 barū aliquē sonū prorūpamus. Teq; orbis parēs & mūdi rector: qui explosis aharū nation
 nūlinguis: dediti ecclesię tuę sermonē in ore labii. i. voces latinas. Teq; sanctissima vir
 go eadēq; intemerata mater dei Maria que secūdas cęli partes angulo rori formā in nua
 merū diuorū recepta posside: cuius titulos quotidie latinis vocibus modalamur. vosq;
 reliqui cęlites qui in hoc sermone firmissima christi ecclesię fundamētā iecitis: q̄ lites
 ratores sui antiquitatis ignorātię prope enertes: obsecro prohibete hęc ignominia a
 repu. christiana: neq; solū ab incurfa sed etiā a barbarorū stridula atq; incōdita voce de
 fendite. Vos preterea clarissimi atq; inuictissimi principes quorū auspiciis & ductu Hispa
 nię: totū mēbra dissipata in vnū. ppe corpus iā rediere, curate ne felicitati quā nō secul
 lo dedistis: hoc vnū latini sermonis ornamentū desit amplissimū. Tu quoq; o p̄ fidū &
 dulce decus meū Citerciē. militię primarie antistes & magister alter spes illuissimā
 dom⁹ de Stuniga iōānes: in cuius absentis honore has qualescūq; repetitionū mearū pri
 mitias dedicamus: faue precor Antonii tui ceptis ingētibus, qui primas idēq; solus con
 tra linguę latinę hostes signis illatis: omnē illorū contra se impetum ausus est sustinere.

Doctrina mensæ.

¶ IOANNIS SVLPITII VERVLANI VIRI DISERTISSIMI DE MORIBVS PVERORVM, PRÆCIPVE IN MENSA SERVANDIS: CARMINI IUVENILE PAUCIS EXPLANATVM INCIPITVR.

Vos decet in mensa mores seruire docemus.
Virtuti vt studeas, litterulisq; simul.

¶ Quos decet, Auctor prælibat materiã de qua dicturus est: & dicit q̄ in hoc opusculo vult docere ipsos iuuenes quos mores debeant seruire in mensa. Addit causam finalem dicens ideo, o puer hoc carmen tibi composui vt studeas, i. diligēter incumbas: simul virtuti & litterulis, i. sciētis pro captu tuo. Animaduerte autem lector hic pris-

imum quo ad sententiam duo: quorum vnum est quod decenter conuenienter homines præcipue iuuenes non solum debent philosophiæ speculatiuæ operam dare sed etiam practicae & morali, vt auctor est plato, cuius verba transsulit Aulus gellius in libr. de noctibus atticis sic. Philosophia, osocrates, re se est elegans si modice quispiã per a tatem attingerat: at si supra modum tempus in ea cõtriuerit, hominum est corruptela. Nam si quis vel amœnificacriq; ingenio ultra a tatem philo phetur: nec essum est eum rerum omnium etie imperitum quarum vsu calleat oportet: quisquis honestus probusq; est futurus, &c. Alterũ est q̄ signante dicit auctor, vt studeas virtuti & litterulis simul: quia oportet vt is qui sapientiam vult adipisci habeat virtutem, dictum enim est Sapientię, i. In maiuolam animam non introibit sapiētia: nec intrabit in corpore subdito peccatis. Attende quoq; ad vocabula puer. Decet sæpe ponitur impersonale verbum actiuæ vocis: rariis personalis, & regit vtroq; modo accusatiuum, vt talis partus decet deum: facit verba multa, vt decus quod est ornamentũ, decor pulchritudo formæ, decencia pulchritudo morum, decorum pulchritudo loquendi. Mensa dicitur a metior quod habet in præterito mensus sum: & in supino mensum. & est aut tabula ad quam vescimur, aut id quod simul in ea ponitur. Studere est alicui rei diligentem operam dare: & est studiose incumbere: regitq; datiuum sed transumptiuæ & minus proprie sumptum, pro eo quod studendo discō: accusatiuum regit. Litterulis est diminutiuum ne men deductum a literis, vbi icias q̄ litera in singulari numero & literę in plurali non idem significant. Nam in singulari litera est manus aut modus scribentis, aut vnum elementum seu vna sola littera, vt, a. vel, b. In plurali autem sæpe significat epistolam: & frequenter omnem sententiam quæ literis scribitur. Si queras quare ergo vsus est diminutiuo, dico q̄ propter duo, primo quia literis non potuit dicere in hoc genere carminis, secundo quia in a tate pueri non docentur magnę sciētię sed litterulę, i. parę sciētię hoc eũ grammaticales: cũ quibus etiam bonos mores & bona instituta te discere cohortatur.

Quę prius admonēo miti puer indole serua.

Præceptis oculis hæc mea iussa tene.

¶ Hic admonet auctor vt præcepta q̄ positurus est ante q̄ loquetur de moribus in mensa seruandis habeantur semper præ oculis. Ordo est. Opner supple qui es miti indole, i. clamenti ingenio & bona natura, serua, i. obserua custodi, q̄, pro: & tene præ tuis oculis, i. ante tuos oculos, hoc est in memoria tua: hæc mea iussa, i. præcepta quę admonēo, prius supple q̄ loquar de moribus mensę. Sententia est clara, pro constructione & vocabulorum significatione: aduerte primum, q̄ moneo & eius composita regunt duos accusati-

Doctrina mensæ.

uos amem res de qua fit admonitio potest etiam in genitiuo poni: ut ad moneo te prae-
 vitæ tuæ: quasi sic memorem te facio. Puer miti indole est venusta locutio per re-
 gulam talem. Omnis dictio significans totum vel subiectum regit partem vel proprie-
 tatem in genitiuo vel in ablatiuo mediante adiectiuo laudis vel vituperii etiam in gen-
 itiuo vel in ablatiuo posito. In genitiuo secundum seruium magis grammaticæ. In abla-
 tiuo magis eleganter & latine. In doles secundum Seruium est imago virtutis futuræ: &
 secundum Nonium tantum ad adolescentiam cōsuetudo indolē dicitur. Iussa secundū Lau-
 rētiū de valla heteroclytum est genere & declinatione. Nam in singulari est masculini
 generis & quartæ declinationis, & in plurali neutri & secundæ declinationum enim hic ius-
 sus, huius iussus iussui. Et pluraliter hæc iussa, horū iussorū quibus hoc iussum quoq; dicitur

Sic sine labe toga; & facies sit lauta manusq;

Stiria nec naso pendeat villo tuo.

Hic auctor ponit primum præceptum quod est de honestate vestium & corporū, & q̄
 toga, i. quilibet vestis maxime exterior debet esse munda: & facies & manus lota tēpore
 matutino: & ante q̄ eatur ad mensam, & nasus emunctus ne putredo dependeat. Consi-
 ritio patet. Labes dicitur macula per quam in dñam aut peccatum aut vituperationē
 labimur. Lauta est participium a lauo cuius supinum regulare est lauatū: quod aliquādo
 reperitur, syncopatum est lautum, & per mutationem huius diphthongi. au. in. o. longū
 fit lotum, frequenter autem ita multalēgimus. vt codicem a caudice. corum a cauro. co-
 lum a caule. morum a mauro. plostruma a plaustrō. clostrū a claustrō. &c. Stiria est illa gla-
 cies quæ ex guttis congelatis dependet, a tignis & tectis domorum, ad cuius similitudi-
 nem vocat hic auctor immundiciam quæ pendet de naso puerorum stiriam. Nasus nūc
 masculinū ponendum est, sed olim dicebatur aliquando hic nasus, aliquādo hæc nasus
 aliquando hoc nasum. vnde Plaut. sagax nasum habes dicit. Toga dicitur a tegendo. &
 est vestis ampla & longa qua teguntur: quæ quia eo tempore pacis utebantur romani, so-
 let poni pro pace. Sicut apud Ciceronē. Cedant arma togæ, bella paci. Et apud Martia.
 Clarum militia fronte decusq; togaq;. Est autē proprium indumentum romanorū. vnde
 bene dixit. Sic sine labe toga. Ordo est. Toga, i. vestis tua, puer sit sine labe. i. immū-
 dicia, & per gentem togatam gentem romanam intelligere debemus. Et quia Sulpitius romæ
 præcepit: ideo facies tua sit lauta, i. lota vel laurata te mūdāta aquis: & manus tuæ supple
 sint lauræ. Nec pro & non. & vlla stiria, i. vlla immundicies habens modum stiria nō pen-
 deat. supple de tuo naso, hoc est si munctus & mundus ante q̄ ad mensam accedas.

Et nihil emineant, & sint sine fordibus vngues.

Sic coma, sit turpis calceus absq; luto.

Linguaq; non rigeat, careant rubigine dentes,

Atq; palam pudeat te fricuisse caput.

Exprimere & pulices, scabiēq; vrgere nocentem,

Ne te fordidulum qui videt ista vocet.

Hic auctor ostendit quomodo cetera membra curanda sint: & dicit q̄ vngues nō sint
 longi & fordidī & capilli & calcei non sint luti, lingua non sit rigida per immū-
 ditiam concretā: dentes etiā sint puri & sine rubigine. Deinde monet nos circa curanda corpo-
 ra esse cautos, & circumspēctos sibi. Atq; palam, &c. Et dicit q̄ turpe est fricare caput co-
 ram hominibus honestis: aut extra here pulices aut alios vermiculos, aut fricare prurigi-
 nosam cutem: quia si talia te viderint facere, dicent te fordidum. Eminere extra reliqua
 apparere. vnde qui ceteros homines altitudine excedit: & qui muros ciuitatis excedit

Doctrina mensæ.

eminet. vngues ergo eminent quando sunt longiores q̄ carnes digitorum. Sunt aut̄ vñ
gves hominum, leonum, auium, & similiarum, vngula equorum, mulorum, & similiarum.
ma dicitur complexio capillorum, tam in muliere q̄ in viro. Cesaries autem magis vi
ris competit: est etiam metaphorice coma in frondibus arborum. Calcei sunt quos galli
forulares minus latine vocant. Rigere eū rigidum hoc est durum & inflexibile esse vel
feri. Rubigo eū macula que frequenter in ferro neglecto contrahitur, subrusti coloris.

Seu spuis aut mungis nāres, nuralue memento.

Post tua concussum veteret erga caput.

Mucorem haud tangas digitis, sputum ve resorbas.

Paniculo nāsum mungere nempe decet.

Etructare caue quin ora in terga reflectas.

Stringe os, & crepitum coque tenere nates.

Docet qualiter ea que ex fragilitate humana indecenter obenire possunt temperan
da sunt dicens, q̄ si aut̄ spuendum est, aut̄ magendum nates, aut̄ vernutandum, memena
to veteret caput tuum concussum ab huiusmodi passione post tua terga. Mucorem autē
seu forcore narium non digitis nudis, sed paniculo de lino debes excipere, etiam sumptū
aut̄ immunditiam nasi aut̄ cerebri, si in os collegeris non resorbebis, sed eiicies caute ne
quis videat. Si forte debilitas stomachi ractare cogat, summo pere annitēdū vt os post
tergum reflectas. Vitanduseū scrotatus & ineptus sonus oris quem modo porcorū quia
dam comedendo faciunt. Claudendę sunt propterea nates seu clunes, ne aut̄ crepitum
faciant aut̄ erorem emittāt. Mucorem hic accipitur pro immundicia nasi, est etiam vi
tium panis, quando est si tu obitus ex vetustate sicut vini acor. Resorbas hic tercia con
iugationis est, frequentius reperitur secunda. Sed vt dicit Seruius frequenter verba ses
cunda subtracta. e. penultima litera sunt tercia. vt seruo seruo, tergeo tergo, caueo ca
uo. sorbeo sorbo. Paniculum hic etiam de lino dixit, more italico. Nates sunt postorio
res partes circa anum.

Munditięq̄ tibi placeant: medio quoq̄ cultu.

Vtere: ne turpis vel videare leuis.

Docet seruare mediocritatem in vestibus inter lumen seu elegantiam & forditatem,
monetq̄ vt vestes sint mundę ne videamur turpes, & sint in mediocri cultu, non nimis
cultę: ne videamur leues supple in moribus, & animo.

Nec maledicta refer, nec promas turpia dictu.

Est stomachosa quidem dicere turpe tibi.

Docet seruare modestiam in loquendo & vitare procacitatem linguę, dicens, o puer
non referes maledicta. i. conuitia, hoc eū licet fueris lacesitus: & qui tibi maledixerit
noli maledicta referre. i. maledicendo respondere: & multo minus decet te priorē ma
ledicere. Monet etiam vitare verba scurrilia ad luxuriam incitantia dicens, nec. i. & non
promas: id est non proferas de pectore tuo turpia dictu. i. vt dicantur vel dum dicuntur
vel ad dicendum. Monet propterea seruare decorem dicens q̄ non vtremur verbis que
non competunt a tatio nō fire. Non autem decet puerum habere verba stomachiosa. i. ex
alto stomacho cum granitate & iracundia prolata.

Moribus vrbani curato p̄ditus esse.

Parce gulę turpi luxuriamq̄ fuge.

Parce & auaritię: bilem frenare memento.

Inuidulus, strumidus, non odiosus eris.

Doctrina mensa.

Desidiam fugias; atq; omnia turpia pelle.

Et ludi turpes sint procul atq; viri.

Docet vitare rusticitatem & vitia capitalia seu mortalia. gulam, luxuriam, auaritiam, iram, inuidiam, superbiam, odium, & ociositatem, & desidiam, & tam turpes ludos q̄ turpes viros: quia scriptum est, cum sancto sanctus eris. &c. Irbanus vrbana vrbantum, est ad vrbem pertinens. vbi solent esse venusti mores. Pręditus dicitur a præ & datus: quasi p̄pter ceteros donatus a natura vel a deo aliqua virtute vel arte. Parce gulę, i. abſtine a gula, sicut vergilius dixit. Parce metu. Bilis est sanguis melancholicus quo ad iram pro-uocamur. & ponitur hic pro ira. Dicitur notãter frenare, quia non possumus penitus extirpare iram. Vnde horat. in. i. sermo. Deniq; quatenus excidit penitus vitium ire. Cetera item nequeunt stultus harentia. &c. Differt autem ab iracundia, quia idem dicit in epistolis. Irasor brevis, &c. iracundia autē prolixior. Nam iracundus naturaliter ad iram incitatur. Solet præterea in pueris non esse inuidia magna, ideo pulchre vitur diminuti-uo dicens. Non eris inuidulus. Tumidus dicitur inflatus, eleuatus, superbus. Odiosus potius passiuę significat, & est qui molestus est: & vtrunq; fugiendum est puero, tam molestus esse q̄ odiose. Non autē dicendū est odio odisi in præsentia: licet Cicero semel odias dixisse legatur. Desidia dicitur a de & sedeo: & est in accidioso & pigro.

Fidas sis, audensq; bonis, temerarius esse.

Despice, non audax sis timidusq; nimis.

Monet vt iuuenis seruet fidelitatem & fortitudinem dicēs, o puer sis fidus, q; pro & audens. i. pro tempore & oportunitate animosus, bonis. i. ad bona faciēda, & despice. i. contemne, fuge esse temerarius. i. temere & sine circumspectione quęcunq; aggrediens, hoc est ne sis audax & ne sis nimis timidus. Audax est assidue audens, & vitiosus per superbiam abundantiam. Timidus est ex natura: & ita continue timens, & habet vitium pusillanimitatis per defectum, fortis autem seruat mediocritatē & est audens cum debitis circumstantiis, vbi, quando, quemadmodum, quantum, in quibus, & pro quibus audendum est. Eiq; fortis audens & timens aliquando. sed neq; audax neq; timidus vnq;. Despiciere est per contemptum nolle rem aliquam aspicere, & componitur a deorsum & spicio.

Nec penitus mutum nece decet esse loquacem.

Conuenit ille thoro, conuenit iste foro.

Hortatur vt puer seruet modum in loquēdo, ne sit mutus autelinguis, vel garrulus & loquax, id est assidue loquens, quia ille. i. mutus conuenit thoro, i. lecto seu cubili vbi recedendum omnino est, & iste, id est loquax & litigiosus conuenit foro iudiciali: vbi lites aguntur.

Et mansuetus eris, rectum te lectus habebit.

Detege nec socium, nec tua membra moue.

Docet seruare modum in lecto vbi puer erit mansuetus & non petulans, se aut socium detegens, aut se immoderate mouens.

Nec sis difficili nimium, nec credulus esto.

De decus & metues, & reuerere bonos.

Monet seruare modum in credulitate, & adhibenda fide, dicens q; non erit nimis difficilis & tardus ad credendum, nec nimis facili seu credulus. Monet etiam generaliter vt vitemus omne, de decus, & reueremur omnes bonos.

Doctrina mensæ.

Futilis & mendax nunq̄ nimiumq; seuerus.

Esto: sed & comem munificumq; velim.

Docet seruare modum in seueritate & rigore verborum dicens: quod puer non erit utilis, id est vaniloquus verba sua inutiliter effundens aut mendax, nec nimium seuerus, i. rigorosus in sequendo veritatem, hoc est q̄ ab opinione sua nullo modo possit recedi. Vt autem Augustinus docet in libro contra mendacium: etiam obsequiosa mendacia vitia da sunt. Est autem seuerus nimis rigide seruans veritatem, & ita durus nulli concedens quod improbar dicens, sed & comem munificumq; velim supp. re. esse. Comis dicitur cōcinnus, affabilis, cōmodus, vt inquit valla. Comis est benignus homo & facilis qui aliis non grauate inferuit. Futilis qui verba sua profundit: a vaso futili quo in sacrificiis vtebantur: quod latum os & fundum seu pedem tam strictū habeat vt stare non possit quia liquorem effundat: quod cautum fuit ne aqua sacrificantibus habenda in terram poneretur, quod piaculum putabat gentilitas.

Sispius, atq; colas superos, venerare parentes;

Etnoceas nulli, surripiasq; nihil.

Cohortatur puerum ad pietatem erga superos & parentes: & dehortatur ab iniuria, & a furto. Potest autem sic intelligi textus. Sispius sup. erga deum colas superos, id est sanctos & sanctas, venerare parentes, diligimus tepide, amamus feruenter, colimus cum veneratione.

Ne sis vinosus, quamuis potasse Catonem.

Famare fert, fugias sumere vina mera.

Monet ne iuuenis sit bibax & appetens vini: nec bibat meracius, id est vinum purum: sed diluatis. i. vinum immixtum aqua: quod quidam minus latine limphatum vocant. Pro vocabulis cognoscendis audiamus Laurentium de valla. Vinosus inquit mulierosus & libidiniosus & frivola dicuntur q̄ quis affectus sit ad hoc, & amat vinum mulieres, & libidinem. Nigidius autē vt author est Aulus gellius hoc inquit inclinamentum verborum huiusmodi. Vinosus mulierosus religiosus &c. significat copiam quandam immodicam rei super qua dicitur. Quo circa religiosus is appellatur, qui nimia & superstitiosa religione sese alligauerat, eaq; res vitio dabatur. Post multa tandem verba Aulus gellius legem dare videtur, vt earum rerum quarum vsus certus & prefinitus ac limitatus esse debet: vt vini mulieris &c. & copia vitio datur: earūdem nomina in osus, vituperium habeant. Earum vero rerum nomina quæ quanto copiosus tanto decentius conueniunt laudem importent. vt formosus, speciosus, generosus, animosus, graciosus, sturdiosus. Est ergo vinosus nimis amator vini. potare autem quandam immodicitatem significat: vnde & potationes vilipenduntur. Non ergo dicit q̄ fama est Catonem bibisse quia hoc fere necessarium est, sed potasse vsq; ad superfuitatem: vnde potius dicitur ebrius. Si quæras vbi lectum sit catonem potasse, dices cum in multis locis tum apud C. caesarem: vt author est Plinius secundo & tertio lib. epistolarum, vbi in epistola ad seruum suum sic inquit, Erant officia arelucana: in qua incidere impune ne catoni quidem licuit. Quæ tamen. C. caesar ita apprehendit vt laudet. Describit enim eos quibus obuius fuerit cum caput ebrii retexissent erubuisse. Deinde adiicit, putares non ab illis Catonem: sed illos a catone deprehendos. ponit ne plus autoritatis tribui Catoni q̄ si ebrius quoq; tam venerabilis erat, hæc ille. Fama ergo refert potasse catonem. Vnde Seneca vir altoquin grauissimus citius se ebrietatem laudare quam propter eam Catonem dehonestare dicebat.

Doctrina mensæ.

Non sis derisor, non somniculosus, iniquus.

Non iudex: nec tu testis iniquus eris.

¶ Præcipit ne puer sit derisor, aut somniculosus. i. deditus nimio somno: nec vocatus p̄
re ad iudicium sit iniquus iudex, aut testis mendax.

Omnibus in rebus studeas, præcor esse modestus.

Sis audis laudis, sit tibi cura boni.

Sic bene moratum laudabimus atq; colemus.

Sic & honorus eris, sic eris ipse grauis.

¶ Varia præcipit & primum dat generale præceptum de modestia seruanda in omnibus
rebus de qua solet dici, Omnibus adde modum: modus est pulcherrima virtus. Et Ho-
ratius in primo sermoni. Est modus in rebus sunt certi deniq; fines. Quos vltra citraq;
nequit consistere rectum. Deinde cohortatur ad audiretatem laudis, & ad eam, quam san-
ctam æmulationem vocant: & ad curam omnis boni & honesti: hoc enim pacto inquit
efficietis vir honorus & grauis. Moratus dicitur qui habet bonos mores, & morosus qui
nimis est & difficilis in moribus.

¶ Secundus libellus huius opusculi:

Nunc facilis aures animum quoq; trade serenum.
Morigerare mihi, mollia iussa dabo.

¶ Præcepturus alia iterum facit auditores attentos & beniuolos: præcaturq; vt accom-
modet sibi faciles: id est promptas & dociles aures, & animum serenum: hoc est cæteris
curis vacuum, additq; o puer morigerare: id est morē gere mihi, & dabo tibi præcepta
mollia: id est facilia & non dura.

Non sum qui laudem, summo te accumbere mane.

Iudice conueniens me dabit hora cibum.

Nec vos ante focum cœnas producite longas.

Hoc faciat caupo, qui sapit ista fugit.

¶ Monet ne a prima luce incipiat ingurgitare vsq; ad suprema. Summo mane. Plautus
secundum Seruium declinauit, & dixit ad mani. Focus est locus vbi ignis fouetur. Cau-
po qui vinum vendit: & caupona domus eius, quam galli tabernam vocant.

Sterne thoros nitide, lautosq; appone quadrantes.

Atq; salem & cererem, flumina vina dapes.

¶ Describit officium eius qui seruiat mensæ seu accumbentibus, dicensq; primum sters-
ner thoros, i. lectos, quia in tricliniis olim discumbebant. Etiam licet ad thoros nō sede-
mus, tamen sternendi & abdendi sunt: deinceps cautos & mundos quadrantes qui pla-
risq; in locis ex quadrato pane sunt aut ex metallo: si vero rotundi sint orbes vocantur,
vulgus scissoriam vocant. Cum inter ferula primum apponet salem, quem nouissimum
rollet. Sciat autem recens grammaticus salem pro cōdimento etiā masculinum esse: sed
auertat peritior in nominatio dicitur neutrum reperiri. Vnde astranius. Quicquid lo-
quuntur sal merum est: quod aspexisse Terentium puto vbi dixit. Qui habet salem quod

Doctrina mensæ.

in te est. q. d. quod salcum alii interpretantur. i. quam rem vel quod videlicet habere sal-
lem in te est. Tum apponet cererem. i. panem. Tum flumina. i. aquam mundam,
num & nouissime dapes.

Te vitare velim cupidus ne vt lurco sonoras

Contractes fauces, mandere rite decet.

Et licet antiqui cubuissent pectore prono.

Te colla hæc. atq. recta tenere iubet.

Et finitio mensis cubitis hæere potentis.

Tu tantum faciles pone reponere manus.

¶ Moner vt honestus sine honoritate oris comedas: vt rectus mensæ non incumbens se-
deas. Lurco dicitur qui cum auiditate lurcat, id est cibum ingurgitat. Lurca autem est os
culei vel vtrius: vnde luxcones capacis gula homines.

Tuq; puer iubeo sed eas vel raro: sed assans.

Pocula mitte celer, pone reponere dapes.

Iuraq; conuiuas super importare minister.

Est uge: nam turpis saepe fit inde toga.

¶ Ne autem sibi semper sedendum puter, motiet vt raro sedeat: vel dic prius locutum
fuisse de diuitis & herili filio nunc defamulo, vnde dicit. Tuq; puer. &c. Docet præterea
celeriter dapes & pocula ponere atq; reponere, sed caute sic vt iura. i. liquores vel in qui-
bus decoctæ sunt non fundantur in discumbentes vel eorum vasis.

Quodq; iubebit herus facilis semperq; subito.

Quemq; tibi dederit tu tibi sume locum.

Quodq; vir egregius pauido tibi porriget, illud.

Sumelibeas: grates aptaq; verba refert.

¶ Pulchre præcipit vt scholastici morigeri sint atq; non difficiles, sed dum iubentur assis-
dere parent fumentes locum a domino seu patrefamilias assignatū: sumantq; cū gra-
tiarum actione bolum a maioribus porrectum.

Esto tribus digitis: magnos nec sumito morsus.

Nec duplices offas mandere vtrinq; iubet.

¶ Docet quomodo & quantum capiant cibum dicens. Esto. i. comede tribus digitis, sci-
licet pollice & duobus proximis, nec tumito magno morsus, nec iube te mandere, id est
masticare vtrinq; .i. ab vtraq; parte oris duplices offas. i. frusira & pulmenta.

Dapsilis & largus semper blandeq; sodali.

Impartire tuo, pauperibusq; dapes.

¶ Innirat ditiores ad beneficentiam & largitatem dicens. Tu dapsilis & largus impartia-
re, id est partem largire tuo sodali. i. qui tecū sedet & laetis rebus vacat, & pauperibus da-
pes, id est cibum. Impartire hic est imperatiui modi verbi de ponalis. Legitur etiam
impartio actiuum.

Nec nos obsecros laudabimus aut comedones

Esse decet viuas, viuere non vt edas.

Nam cibus nimis capiri stomachoq; nocebit.

Corporis & vires ingeniiq; rapit.

Doctrina mensæ.

Monet iterum vitare gulositatem propter damnū & turpitudinem quæ ex ea sequitur. Manducationes qui nimis sitim dunt dicuntur, sicut & manducationes bibones qui nimis bibunt. &c. Esse decet. Ordo es. Decet esse. i. manducare. (Est enim ab edo nō alium infinitiuius) supple vt viuas, & non decet viuere vt edas, Reliqua nora sunt.

Gaufape non macules aut pectora, nec tibi mentum.

Stillet: sitq; tibi manus inuncta caue,

Sæpe ora & digitos mappa siccabis adapta,

In quadra faciet non tua palma moram.

¶ Iterum cohortatur ad munditiam seruandā inter comedendum dicens. Non macules gaufape. i. illud quod super mensam sterneritur. nec macules cibo aut potu pectora tua. aut mentum non estillet tibi ex cibo aut potu dependente. & caue ne manus sit tibi inuncta. i. pinguis. siccabis autem & terges sæpe ora. i. labia & digitos mappa. i. mantili adapta. i. ad hoc tibi dato. Et tua palma. i. manus, sed maxime palma nō faciet moram in quadra. i. vasculo escario. siue quadra fuerit more italico siue aliud.

Quod tibi vicinum fuerit tu sume, sodali.

Cede tuo, referat dum tamen ille manum.

Dumq; in frustra secat caueas sumpsisse recisa.

Lurco legit duces absq; rubore bolos.

¶ Pulchre docet quis cibus sumendus est & quādo. dicens q; is qui ante quemlibet potus est, hoc est in proxima parte escarii, & non est sumendus donec sodalis manum redderit, ne priusq; tecum obsonium recisum fuerit. Ordo est. Tu sume quod fuerit siue causa siue maiore sic volente tibi vicinum, tamen cede tuo sodali. i. noli simul cum eo cibū capere. dum. i. donec ille referat. i. reducat manum. & caueas sumpsisse frustra. i. particula recisa. id est iterum incisa. Nam primum in maiores deinde in minores particulas scinduntur. Caueas inq; sumpsisse, dum. i. q; dudum minister vel sodalis tuus secat. i. diuidat in frustra. Lurco. i. ligurgio vel ligurgitor: & vorax homo legit. i. excerpit absq; rubore. i. pudore & verecundia dulces bolos quos quidem morcellos dicunt,

Non manibus gremio inmissis tibi velicet vnguis.

Quot fumes, residens non agitato pedes.

¶ Monet ne immoderatus & inhonestus sis in mittendo manum in gremium tuum vel ad pudenda, & postea cibum velicando cum eisdem vnguibus quibus & illa. Item præcipit ne pedes agites, maxime in crura tecum accumbentis, quod in honestum esset.

Iticidatq; priusquam dens contundat ofellam.

Tingantur rursus ne tibi morfa caue.

Nec linguas digitos, nec rodas turpiter ossa.

Ait ea cultello rodere rix potes.

¶ Item docet quo pacto comedes dicens. q; incidas prius ofellam. frustum carnis. Erant enim qui ofellam putant esse panem temperatum, vt dicunt, iure, cum sit caro ipsa forte iure conspersa. Habet autem ofella primam breuem & scribitur vno. f. & ossa, primam longam scribiturq; gemino. Incidas ergo prius ofellam. i. paruo frusto carnis quam dens tuus contundat. & caue ne morfa tibi, id est a te hoc est ne ea qua tu mo-nordini se mel, seu panis sit seu obsonium tingantur. id est intingantur rursus id est iterum in eicazium vbi ius est. Item nec id est non, & tu non linguas digitos, nec rodas ossa turpiter,

Doctrina mensar.

videlicet cerdentibus aut vnguibus. Tu autem potes radere ea cultello: id est carnes abstrahere duciter; vnde addit rite, id est decenter.

Siue super mensam cortex cumuletur, & ipsa.

Ossa vel in pateram præ pedibus iace.

¶ Docet quomodo super frusta congreges. Nā si ita ceteros facit tate videbis congregas corticem panis, pomorum, & rases super mensam, ossa autem vel in pateram id est vas patens & amplum ad hoc oppositum: vel iace ea sub pedibus: sic tamen vt neminem contingas, nec doffenas.

Ne tanq̄ ficos tenta nec delige frustra.

Et quocunq; manū huc tibi lumen eat.

¶ Monet ne frustra obsoniorum turpiter attrahemus priusq̄ sumamus, & adhuc in hostem ius esse attrahata deferere. Ordo est. Nec tenta. i. frequenter tene. nec delige. i. ex multis tibi ad eligendum segregata frusta obsoniorū tanq̄ ficos. i. sicut tentant qui ficos emunt & lumen id est visus vel oculus eat. i. dirigatur tibi huc. id est in hanc partem, quocunq; .i. in quacunq; manū tua gerit: hoc autem dicit ne quid delicias aut fundas aut frangas, aut turpiter contractes non videndo quo manū impellas.

Nec sociam torue inspicias quidue edert ille.

Aduertas gestus inspice sepe tuos.

¶ Monet iterum vt oculos custodiamus ne inepte & truculenter sodales inspiciamus, aut obseruemus quid comedant. Econtrario autem gestus & mores nostros sepe conspiciemus: vt si quid obseruet corrigamus.

Pocula cum sumas tergat tibi mappa labella.

Si tergas manibus non mihi carus eris.

Vna manusumat pateram: ni hanc iactet in hostem.

Theseus, aut Beli sint monumenta patris.

Aut si hanc binis manibus captabis: id apte.

Efficies digitis pocula sume tribus.

¶ Docet quomodo pocula sumes, dicens q̄ prius terges ostium mappæ non manibus & sumes vascula vna manu, immo tribus dumtaxat digitis. sed pateras. i. vasa tā magna vt non possint cōmode sine periculo effundendi vna manu leuari sumas deceter vtraq; manu. Ordo duorum versusum mediatorum est. vna manuumat pateram quam galli rasiam vocāt. ni. i. nisi theseus virilis & fortissimus iactet hanc. i. huiusmodi pōderis in hostem. i. lapithas, aut nisi sint monumenta belli patris elisse, de qua & eius patera, sic Vergi. i. eneid. Hic regina grauem gemis auroq; poposcit, impleuitq; mero pateram quam belus & omnes a bello soliti. &c. populus. i. filius nostris, de theseo & bello diximus.

Et teneas oculos: nec supra pocula fare.

Plena aliquo vita sit tibi bucca cibo.

Deme merum ciatio: multum ne forte super sit.

Quod nolit socius sumere rite tuus.

Doctrina mensæ.

Qui sapit extinguet multo cum fonte falernum.
Et parco lympham diluet ille mero.

Iterum docet quomodo & quid bibes, tenebis inquit oculos ne vagentur dum bibis, cauebis ne multum loquaris tenens poculum in manu, curabis habere os evacuatum cibo priusquam bibes in ciatho focii non sines vinum eua porare, sed si non ebiberit, aliud infunde, aut si eodem vase bibis non plus infundes quam tu ebiberis. Si vinum acrum & fumosum est diluitur aqua, merum dicitur purum & immixtum, & subauditur vinum. Falernum est vinum ardens & nobile, quod in falerno monte campaniæ nascitur. In ultimo versiculo dicitur h ypalage est. ut si diluet lympham parco mero pro eo quod est diluet parcum merum lympham. Aut reuera vult tantum aquæ esse debere, vt non equam in vinum, sed vinum etiam modicum in multâ aquam funderi videaris. Diluo equo positum est a di, & luo, vel radi & lauo, quod in compositione fit luo, vt proluo, diluo, abluo, & sunt tertiæ coniugationis, sicut aliquando lauo lauis lauit, per tertiã coniugationem declinatur.

Non facies binos haustus, nec fessus anheles.

Sit ilia nec labiis stridula pome tuis.

Nec cito sorbebis velut oui lutea grati.

Nec nimium tarda sume falerna mora.

Vnum siue duo ad summum tria pocula sumes.

Si hunc numerum excedes iam mihi potuseris.

Fac videas quodcumque bibes, modicumque pitissa.

Crater siue calix det tibi vina breuis.

Docet quomodo bibendum sit, dicens primo, quod vno tractu bibes, nec tam longo vt pome anheles ac sibilis. Secundo vt temperate ne tam cito ac si luteam, i. rubrum oui sumas nec nimis lenta mora. Tertio vt non saepe, & dicitur ad summum ter. quod si frequentius biberis reputaberis potus, i. ebrius. Quarto vt caute bibas ne cogaris poculum assumptum deponere aut damnum incurras, ad quod remedium est vt inspicias quid bibas, & pitissa sc. i. tenuiter probare, & ideo ne potus quem respicis multus sit, mo ne te cui vasculo vti

Os quoque tergebis semper post pocula: palmas.

Abluo quum mensas deseris atque labra.

Inflectensque genu iungens quoque brachia, proffit.

Dicito: sed tolles ordine quoque suo.

Postquam ostendit quomodo ad mensam accedendum est & quomodo in ea manducandum & bibendum sit, ostendit quomodo ab ea discedendum sit dicens, quod post potum tergebis os: & abluas palmas postquam desereris mensam similiter & labia. Discedens autem inflectes genu, & iunges manus proffit quod honeste dicitur. Nam proficiat ineptum, & proficere inopportuna. & imperiosus videtur: hoc dicto tolles omnia quibus usus es debito ordine, & illis suo loco repositis ablutus abeas quo te vocant officia. Hæc ad suspiriana facti sit annotalle: plura in syluis nostris qui vult videbit, huiusque apicem nostrum adianctum sinet.

Ecce factis est mundum comemq; accedere mensam.
Ni probus in cunctis prospiciare locis.

Proinde puer qualem satages deducere vitam.
Te perq; paucis admonuisse velim.

Mane exspectus quas condidit optimus auctor.
Christusteas referes supplice mente preces.

Deinde salutatum properabis vtrunq; parentem.
Et cuiuscunq; tuæ cura salutis erit.

Tum quemcunq; vides venerandum religione:
Sanguine: canicie: moribus: officio.

Huic si forte sedes, satagas assurgere, si stas:
Aut transis, retegen tempora flecte genu.

Tum præceteri tibi patris amore colendis:
Auribus atq; oculis menteq; verba cape.

Quæ si forte tibi minus intellecta reliquit:
A condiscipulis sunt repetenda tuis.

Intellecta autem: nemo neglecta queraris:
Inscribe nitido sæpe legenda libro.

Tandem vbi doctus eris, reliquum est bene viuere cures.
Ignarisq; tibi cognita præcipias.

PAULI ANTONII NEBRISSENSIS GRAMMATICI ET
 rhetoris relectio noua de accentu latino, aut latinitate donato, quam
 habuit Salmantice, III. idus Iunias, Anno, M. D. XIII.

T si omnes disciplinae, quae actione aliqua siue contemplatione permittuntur, maxima ex parte circa res difficiles ambiguas incertaeque versantur, tamen propèriori quodammodo id cotidie in re literaria experimur, atque vrbomittamus illa quae sunt nobis inspirata diuinitus, quibus nihil certius esse potest, quid est quod humana diligētia possit assequi, nisi hallucinans & quasi per noctis umbras aliquid explorans? Tam illa quae primum certitudinis gradū obtinere dicitur mathematicos doctrina, tētis hodie tenebris inuoluta est, vt pauca illius vestigia extent. Nam de physicis quora pars rerum est inuenta quas natura in sinu maiestatis suae reposuit? Excutiamus nūc artes illas quarū finis est actio, atque ciuilem imprimis quae intra se omnia illa cōplectitur quibus humana societas consistat. Accipe quid de illa philosophorum maximus dicat. Iusta inquit & honesta de quibus ciuilis cōsiderat tantā varietatem & discrepātiā in se habent, vt lege dumtaxat & cōsuetudine, non autem natura consistare videantur. Medicina quoque siue sit illa methodica, siue clinica, siue empirica nihil est incertius cū pro loci, pro temporis, pro aetatis, pro medicamentorum ratione laborat, atque subinde nouitatibus vsa mutetur. Nolo nūc commemorare aliarum artium in-

consantiā, venio ad grammaticē cui ratio dicendi cōiuncta est, quae cum sit ex diuersorum tēporum authoribus aut ex cōtēporaneis discrepantibus collecta nihil prope modum certi ac de finiti de ea tradi potest. Quare illud vnicū tantae ambiguitatis remedium est nobis reliquum: vt optimi cuiusque authoritati innitatur, Qui sunt autem optimi, aut qui aliis praesiantes aliubi est a nobis copiosius disputatū, sed cum sint alia cōplura quae longa desuetudine intercedunt: illud imprimis est quā proferēdis verborum syllabis a plarisque omnibus peccat, tum in extensionis quantitate, tum acumine & grauitate. Nam cum inter alias syllabae accidētias dux potissimum sint necessariae, extensionis quāritas & sublatio, atque depressio, nemo est hodie qui syllabas suae tēporis duratione proferat, hoc est breuē vno tempore, longam duobus etiā si artis praecēpta calleat, quae de haec ratione traduntur. Quid quod neque satis cōpertum est a grammaticis de quibusdam longae ne an breues sint? Nam quis hoc die scit quae tēporis duratione proferatur inclytus quae in sanus in prima syllaba. Quia si dicis, quae breui quia per naturam semper breuiatur, etiā si possessione sit longa, quomodo non quā in carmine reperitur breuis, nisi cum vocalis sequitur, vt inanis, iners. Aut si longa est natura sequēti cōsonante, quomodo Cicero de oratore ad Brutum dicit, quae inclytus breuiat & insanus producit? Verba illius sunt, Inclytus dicimus breui prima. Insanus producta, insipies, inhumanus breui, infelix longa. Itaque iam syllabarum quantitas ad nullos alios vsus est necessaria, quā ad examinanda carmina, & ad accentus rationem ad extensionem contractionemque nihil profus, cum indifferenter longis pro breuibus, a breuibus pro longis vsuramur. sed cum in arte mea de accentu latino regulas proponerem, cur cum longe lateque paterent. In angustias quasdam contractaui. Aut quid mihi venia mētem, vt cum Quintilianus libro primo institutio num oratoriarum latinū accentus regulas simpliciter & sine vlla exceptione traderet, ego illas in arcum quēdam locū angens artis difficultatem cōtraxerim. Hoc est in nigrū canis dila vertere in tenebra. splendore cōspicua. Apud nos inquit ille, accentus latinatio breui. ita est. Namque in omni voce acuta intra numerum trium syllabarum continetur.

Relectio.

siue hæc sint in verbo sola, siue vltima, & in his aut proxima extrema aut à fine tertia. Triam porro ne quibus loquimur media longa aut acuta erit, aut flexa, eodem locis vniq; tertiam acuet. Est autem in omni voce vtiq; acuta, sed nunquam plus vna, neq; vnquam vltima, ideoq; in bisyllabis prior acuta. Præterea nunquam eadem flexa & acuta, quia eadem flexa ex acuta, vtiq; neutra claudit vocem latinam. Ea vero quæ sunt syllabæ vnus erunt acuta aut flexa, ne sit aliqua vox sine acuta. Quid apertius dici potuit, aut quid simplicius? Atq; vteandem præceptionem nobis inculcaret, idem sæpe, sed aliis verbis repetit. Est inquit in omni voce acuta syllaba, neq; vnquam vltima. ideoq; in bisyllabis prior. Et subdit, q; accentus acutus in pænultima, aut in antepænultima, circû flexus in vltima aut in proxima à fine semper collocari debet. Idem quoq; auctor libro eiusdem operis duodecimo, vbi oratore officio inuitat, moribusq; informat. Accentus inquit cum rigore quodam, tum similitudine ipsa minus suaves habemus, quod in vltima syllaba, neq; acuta vnquam excitatur nec flexa circûducitur, sed in grauem, vti in duas graues cadit semper. Vides quemadmodum per abnegationem interponit decretum irritans, cum dicit neq; vnquam vltima, & vtiq; neutra claudit vocem latinam, sed in grauem, vel in duas graues cadit semper. Quæ generalitate nullis coarctat limitibus nulla exceptione contrahit, nullis præscribit finibus. Quidigitur sibi voluit quod in calce nostrarum introductionum dicimus accentus latini regulas tot modis fallere? Ac primo quidem distinctione, hoc est differentia causa. Secundo abscissione. Tertio attractione. Quarto interrogatione. Nam de synepia hoc est de consequentia & deidiomatia postea differemus. Ego tibi ó amice, vt ingenue verû fatear, quo tẽpore rudimenta illa in vulgus adidi, non putaram tãto cõsensu omnes Hispanos meos in sententiam meã ituros, itaq; non fueram ausus immutare quicquam ex iis vocalationibus quæ illorum auribus iam pridem infederant, cū presentim essent auctores, quibus possent errata sua defendere. Nam quis mihi crederet, si iam in principio dedissem præceptum, quod incrementis verborum proferendum esset. Amauerimus amaueritis. Docuerimus docueritis, & similiter cadentia, accentu in pænultima circûflexo. At qui iam nemo est vel medio critere doctus, qui sic non proferat, tantum potuit efficere iuncta cum ratione auctoritas. Quod spero etiam futurum in iis vocibus, de quibus in præsentiarum disputaturi sumus. Fallunt inquã regula superiores. Et primo quidem distinctione, hoc est differentia causa. Idq; quosdam putasse debere fieri. Quintilianus refert. Ceterum iam scio inquit eruditos quosdam, & nonnullos etiam grammaticos sic docere, ac los qui, vt propter quedam vocum discrimina verbum, interim acuto sono finiunt, vt in illis. Quæ circum littora circum piscosofscopulos, nisi grauem posuerint secundam circûcus dici videatur, non circuitus. Quod nullo modo posse dici. Quintilianus statim ostendit dicens. Mihi videtur conditionem mutare, quod in his locis verba coniungimus. Nam cum dico circum littora: tanquam vnum dico dissimulata distinctione. Itaq; tanquam in vna voce vna est acuta, quod idem accidit in illo. Troie qui primus ab oris. Hæc Quintilianus, & subdit. separata vero hæc a præcepto nostro non recedent, quod perinde est, ac si dicat præpositiones suo casui præpositas cum illo coalescerent, communemq; accentum habere, quando quidem vna vox vtraq; particula censetur. ita tamen vt præpositio nis syllabæ omnes grauentur, & accentus accomodetur diuisionis cui præpositio illa deseruit. Quod si præpositio separetur quod potest fieri cum contra naturam suam ponitur, vt cum Vergilius dixit. Transita per & remos, & alio in loco. Errabãt aucti satis mari omnia circum, aut per se præpositio sine suo casu proferatur. vt cum dic

eo circum præpositio iungitur accusatiuo, palam vero ablatiue, tunc Quintilianus dicitur
 Id rales voces à præcepto suo non recedent, hoc est quæ sequuntur regulas accentus
 latini perinde, ac si essent per se dictiones. Quod vero Quintilianus ait diuinctionem il-
 lam sine differentiæ causa in aduerbiis tantum vindicasse quosdam, id sibi non placere
 ostendit cum regulas proponens nihil excipit. Sed neque legi quæquam cuius auctoritas
 admitti debeat, qui hoc scripserit. Neque audiui quæquam virum doctum, qui huiusmodi
 loquendi ratione sit vsus. Quod si quis mihi Priscianum obiecerit, qui non mihi huic
 præceptioni obstat, ut me aliquando tantis questionibus explicem. Principio non admira-
 tam libellum qui sub illius nomine inscriptus de accentu vulgo circumfertur, idque do-
 ctissimorum consensu atque compluribus argumentis facile comprobatur. Nam quæ de
 aduerbiis libro quinto decimo, atque de aliis partibus orationis aliis in locis scripsit non
 sunt in altificianda, cum habeam auctores optimos quorum testimonia possim illi opo-
 nere. Seruius in illud ex gneidis Vergilianæ libro sexto. Illius ergo venimus. Ergo
 inquit coniunctio fait. sed per accentus mutationem in aduerbium transit, & est sola par-
 ticula que habet in fine accentum circumflexum. Quod si sola igitur alias aduerbium
 loci & temporis non circūflectitur, id quod Priscianus putat, Idem quoque præcipit cõpo-
 sita ab inde tertiam à fine debere acui: ut deinde: exinde, proinde, perinde. Et quando,
 ut Aliquando, Nequando, Si quando. Quam pungendi rationem Aldus manutius ses-
 quitur. De quo quid nos sentiamus postea dicemus. Idem adhuc Priscianus asserit ab
 orsum composita, ut Dextrorsum, sinistrorsum, deorsum, seorsum: & ab hac particula
 versuscum postposita componitur: ut Italiam versus, eadem quoque tertiam à fine acue-
 re: non ob aliam rationem nisi ut sub vno accentu prolata de mō: reatur esse composi-
 ta. Non tamen in eadem reperit sententia: sed asserit ad hanc causam minus aptā,
 quam sibi magis placere dicit, particulas videlicet illas, horum & verum habere vim
 quandam inclinandi ad se nomina supraposita: quemadmodum illa, quæ, ne, ve, quas vo-
 cant inclinatas ex eadem ratione de quibus dixi. Eandem compositionem scilicet causam esse
 dicunt cur illa mutant accentum ex penultimâ in tertiam à fine deinceps: de repente:
 de improviso: & à propter composita: ut à propter quâ propter: & à longe. ut de longe:
 à longe. & à circum. ut circum circa: idcirco: & complura alia ad hanc modum, ut dum
 taxat: ex aduersum. quæ omnia Quintilianus & doctorum vsus excludit. Alii præ te-
 rea differentia causa accentu acuto in vltima proferenda esse illa: profecto: partō, immō:
 ne videantur coincidere cum datiuus quosdam nominum. Cur non aduerbia illa quæ
 ipsa datiuo terminatione similia sunt quibusdam nominibus adiectiuus verfallō: certo:
 manifestō, consultō: crebro: autipicatio: auguratō: sedulo, præcario, merito: raro: modo:
 cito. Ad quod illi respondent id non debere fieri nisi in illis tantum: vbi auctores diffe-
 rentiam facere voluerunt. Sed qui tandem obsecro sunt illi auctores? vbi latent? unde
 sunt petendi? Nonne cōmodius multoque simplicius est Quintiliani præceptum: qui nihil
 tale nos curare præcipit, sed tantum: ut accentus latini regulas teneamus? Quod si vtille
 ait consuetudo vicerit: vetus lex sermonis abolebitur, totamque hoc negotio quod gram-
 maticen appellamus: nomen est inane. Sic apud grecos accentus ratio diuicilior: sit apud
 nos quam breuis in a habeant illi accentus magi varios: quia plures habent dialecticos
 hoc est loquendi genera, sit nobis vnum atque simplex dicendi genus sicut illis dialecticos
 cumque volent accentus suaves atque ipsa varietate dulces dum nobis relinquunt graui-
 tatem: atque constantiam: quibus fas colimus seueriores. Maneat igitur nobis in hac par-
 tes fixam indubitatum præceptum: siue siate cõpositio ex aduersis particulis, siue inuicem

apponantur semper obseruandos esse tenores propositis de latino sermone regulis, hoc est nunquam in fine acuendam, aut circumspectendam esse syllabam, nisi in illa quae penultima est. Neque dicendum cum imperita multitudine, planē, sanē, vna ponē, ferē, ferimē, ergo, alias, vltima acuta aut circumflexa, sed contrario priori acuta aut circumflexa, sequenti vero deiecta. Quod si penultima per naturā fuerit longa, in eadem accentum debere collocari. Neque cum vulgo proferas prima acuta adprime, siue apprime, sed media adprime, siue apprime, quia eadem est longa. Non enim uero siue at aero penultima acuta, sed penultima enimaero, at aero. Quod si fuerit breuis, in tertiam a fine esse transferendum si dictio sit composita, vt in illis, admodum, quemadmodum, propemodum, postmodum, postmodo, quodam modo, huiusmodi, istiusmodi. Si vero compositione non coalescant, suo quoque accentu erunt proferenda, vt si tribus particulis solatis dico quemadmodum.

¶ Idem quoque dicendum de illis multo magis, siue multo magis quanto magis, siue quanto magis, multo minus, siue multo minus, paulo minus, siue paulo minus, nihil magis, siue nihil magis, nihil minus, siue nihil minus, Alioquin si componitur accentu in penultima, si vero non componatur, sua quoque particula suum accentum habebit. Ex hac ratione tenus praepositio cum postponatur semper contra naturam praepositionis, si componitur remittit accentum ad syllabam praecedentem, vt haec tenus, quatenus. Si vero non componitur suum per se accentum retinebit, vt erurum tenus, capulotenus, pubetenus. Illa tamen quae corrupta in compositione veniunt, siue ita coeunt vt non possint separari, si penultimam habent breuem regulam accentus generalem sequuntur, vt al iubi, si cubi, i nubi, idē idem, idē idem, interealoci, obiter, & huiusmodi. Secundo inquam accentus latini regula fallit in dictionibus abscissis, quia in eadem syllaba retinetur accentum in qua fuerat ante abscissionem, quemadmodum in nominibus propriis secunda declinationis in ius, syllaba desinentibus, quae us, mutata in, e. apud antiquissimos formabantur vocandi casum. vt hic Vergilius o Vergilie, hic Ouidius o Ouidie, hic Mercurius o Mercurie, antepenultima acuta, propterea quod penultima breuis est. Deinde us, finalis abscissa sequens, atque proinde saeculum eruditius protulit, o Vergili, o Ouidi, o Mercuri, accentu acuto in eadem syllaba, hoc est penultima, quanquam sit breuis, quod est contra latini sermonis regulam. Quis hoc dicit? Priscianus opinor in secundo de octo partibus orationis volumine, cum de uocatiuo singulari declinationis secunda agit. Ae qui. P. Nigidius figulus apud Gellium libro noctium Atticarum duodecimo aliter sensit, reiciendum esse videlicet in tertiam a fine, quoniam penultima sit breuis. Nigidii verba referente Gellio ex grammaticorum commentariorum libro quarto & vice simo sunt huiusmodi. Voculatio inquit qui poterit seruari, si non scimus in nominibus, vt Valeri, vtrum in interrogandi an vocandi sint casus? Nam interrogandi secunda syllaba superioritono est quam prima, deinde nouissima deit. i. ur. At in casu vocandi superioritono est prima, deinde gradatim descenditur, sic quidem Nigidius praecipit, sed si quis nunc inquit Valerium appellans in casu vocandi secundum praecceptum. Nigidius accuserit primam, non multum aberit quin rideatur. Hac Gellius, Voculationem appellat Nigidius, quem nos accentum. Casum interrogandi quem nos genitiuum, quia per illum interrogamus cuius est aliqua res. Casum vocandi, quem nos uocatiuum. Sed cur in uocatiuo Nigidius acuit tertiam a fine, & in genitiuo penultimam. Illa nimirum ratio est, quod uocatiuus id est simpliciter, genitiuus id est dupliciter scribitur, quae prolata coalescunt in synaeresim, retinent tamen propemodum vim suam, Sed dic mihi rogo te,

vtri magis credendum esse censet. Prisciano homini nouitio, atq; omnium reprehens
 obnoxio, an Nigidio omnium iudicio viro eruditissimo? Nemo est vel mediocri
 ter in re literaria doctus, qui nō in Prisciano aliquid desideret, aliquid detrahat, aliquid
 scriptum negligentius existimet. Idq; iam vulgo per se iam est, vt illius auctoritas non
 admittatur, nisi in iis quae aliorum testimonio probat, aut quae aliorum sententia dum
 taxat non aduersentur. At de Nigidio figulo audi quid Gellius in libri vnde vigesimi
 calce scribat. Aetas inquit, M. Ciceronis & C. Caesaris praestantes facundia viros pau
 cos habuit doctrinarum autem multiformium variarumq; partium quibus humanitas eru
 dita est, culmina habuit. M. Varronem, & P. Nigidium, & quae sequuntur. Sed obiciet
 mihi quispiam rursus, cur igitur contra Nigidium preceptionem dedisti, q; abscissione
 accentus latini regulae fallit? Nimirum quia illud vulgo proponebatur, sed quid ego de
 ea sentirem in commentationibus in quibus cum eruditioribus loquor, manifeste ex
 stendi. Quamquam, P. Nigidius inquam vir sui faculi praeter vnum Ciceronem omnium
 eruditissimus putauerit in casu vocandi huius nominis Valerius, primam accentu acu
 to esse proferendam. Quod & si Gellius scribit non defuisse qui irrident, ego tantum
 Nigidio tribuo, vt cū eo libentius velim errare, quam cum omnibus neotericis literaru
 toribus verum dicere. Scribit praeterea Priscianus libro quinto, q; nomina in as, desinen
 tia si sunt latina & patria, debent in sine circūflecti, vt arpinās, suāinās, capenās, effertq;
 eius rei causam, quia per synopān profertur, antiquissimi enim huc & haec arpinas
 & hoc arpinate proferebant. Idem quoq; de pronominibus illis nostras & vestras vult
 intelligi. Quintilianus aserte nihil tale praecipit, neq; quod ego legerim quisquā hoc scrip
 sit, cuius modo auctoritas sit recipienda. Nam quod Probus grammaticus in illius Ver
 gili ex tercio aeneidis. Humo fumat neptunia Troia, scribit, exponendum esse fumar
 pro fama sit, atq; idcirco fumar vltimam debere circūflectere, merito a Seruio in eodem
 loco exploditur, neq; vilo modo est admittendū. Sed neq; illa quae sunt adico dicis, duco
 duois, & facio facis cōposita, quae abiciunt, e. literam finalem in secunda persona singu
 laris praesentis imperatini modi, alio modo sunt proferenda q; secundum regulas accen
 tus latini. Sicut neq; aduerbia illa, isthuc, illuc, isthic, illic, & similia, neq; obitae sunt
 abscissa ab eo quod est iustuce, illuce, iam, donec, siue ex quod est abscissum ab eo quod
 donicum, siue ex regula de accentu latino tradita in primam circūflectit. Tertio inquam
 accentus latini regula fallit attractione siue inclinatione ex natura (vt aiunt) quarūdā
 particularum quas dicunt habere vim attrahendi, siue inclinandi ad se vltimā syllabam
 dictionis praecedentis. Graeci tamen aliter dicunt appellari apud se quasdam particulas
 incliticas, hoc est inclinari as, non quod ad se inclinet vltimas dictionum praecedentium
 syllabas: sed q; ad illas suos accentus remittat. Sed siue hoc siue illud sit, quod adra
 tionem prolationis attinet, nihil refert. Sed habent graeci huiusmodi particulas inclina
 tivas, quibus est consuetum acuire vltimas dictionum syllabas, idq; apud illos habere
 nescio q; tam sua aetate, Quintilianus dicebat. Latini sermonis contactudo huiusmodi
 accentus quasi peregrinos potuit reformidat. Quis igitur praecipit illud primum in
 da vitae aut vnde factum est? quod tam pertinaciter indoctorum animis infederit vt nihil
 sit quod maiori contentione defendatur? Quibus a suspulantur non in tam conditionis ho
 mines, sed maximi in re literaria viri. Atq; in primis Aldus manuus, qui nāquam ali
 ter per angit libros, quos per totum orbem terra dispersit. Sed quid si Quintilianus nihil
 tale praecipit? Quid si nemo eā hodie: qui virum doctum mira loquētem audierit? neq; vt
 opinor Aldus ipse vnaquam est locutus. Igitur Aldus (quispiam dicit) aliud facit, aliud

Relectio.

præcipit. Sic est profecto plenaque huiusmodi erroribus est vita. Sed in hoc peccare quiddam accidit, ut contra falsam præceptum recte homines loquantur eruditi, atque rebus eduerso bene præcipiant, & agant male. Sed esto, syllaba inclinatiue particulæ in a cumbens acuenda sit, id quod est in nostris præceptionibus traditum, num ira debet acui ut isti faciunt? hoc est excitato ac vehementi quodam sono? Cur igitur dediti nobis præceptum quod erat deducendum? Nimirum quia illic cum vulgo, hoc est, tum pueris rudibus, cum præceptoribus parè eruditis, cum sacrificiis & æditis res agebatur. Quod genus hominum nihil probat, nisi quod didicit atque plarumque nouitaribus offenditur. Quos cum recta non possemus adoriri, dolis fuerunt circūueniendi. Diximus namque huiusmodi syllabas non incitato illo accentu proferendas quem latinus sermo recusat, sed elementiori & qualis est fere quem ipsum moderatum appellabant. Idque restati sumus in commutationibus nostris quibus non iam discipulos quam præceptores artis literariæ insinauimus. Sed de his hæc enus, nunc ad reliqua pergamus.

¶ Diximus accentus latini regulam quarto deficere interrogatione, quoniam vltimas clausularum syllabas interrogando inspicimus. Quod nimirum ecclesiasticæ faciunt, cum psalmos, prophetias, epistolas, euangelia, & doctorum expositiones populo audiente pronunciant, vel potius sub obscure cantant, atque vno prope ductu syllabas omnes efferant, nisi quatenus distinctiōis gratia quasdam sesquitono, quasdam diapente, hoc est tribus tonis cum dimidio submitunt. At cum est interrogandū quartam a fine deiiciunt semitono, tertiam sesquitono, deinde penultimam tono, atque vltimam rursus attollunt sesquitono, ut sit vltima syllaba par quintæ præcedenti. Quam monotoniā, id est eiusdem toni similitudinem fugiendam esse in pronuntiatione Quintilianus præcipit. Neque enim omnia submisso, neque omnia elato, neque omnia medio quodam sono, atque sub vno denique aspectu sunt proferenda, sed faciendi sunt quidam dictionum syllabarumque flexus, prout verborum, aut sententiarum, aut ad sequentiā transitus ratio exigerit. Aliiter namque ea sum claudimus recitando Iuuenalis illud.

Vexatus totius, rauicitheseide coctri?

Aliter illud eiusdem.

Nonne libet medio cerasimplere capaces.
 Quadriuius? Illic namque acuius finem, at hic grauamus. Itaque nulla de his certa regula tradi magis potest, quam de interiectionibus, quas omnes scribunt pro mentis nostræ affectu, aut pro arbitrio esse proferendas. Audiui ego nuper Bernardum gentilem siculum ordinis prædicatorum fratrem qui carmina sua quedam mihi recitās accentu acuto omnes clausulis non sine decore ac venustate fini ebat. Deficiant præterea latini accentus regula idiomate, hoc est cum dictiones peregrinæ sermoni latino miscerentur, de quo in calce introductionum latinarum diximus.

Hebrææ voces plerumque in fine acuiuntur.
 Non tamen & semper, quia sæpe in fine grauantur.
 Id quod alexander de ceptus forte putauit.
 Si casus græcos vsurpet sermo latinus.
 Accentu græco talis vox est referenda.
 Græcæ sit atque vox, sed declinata latine.
 Accentus noster casus moderabitur illos.
 Nam quemadmodum in tertia repetitione diximus, de accentu latinarum dictionum

multa à multis prodita sunt, at de hebræycis & græcis cū infermonem latinum non mu-
 literatura transferuntur, quod essent accentu proferendæ, neminē adhuc certi quicquid
 prodidisse. Quo in loco & si non nihil de accentu græco attigimus, atq; illa ex eadē parte
 coniecimus in quoddam opus, quod cum eiisdem introductionibus vulgo circūferuntur
 non tamē pigebit me nunc ea ipsa repetens iterumq; monere. Neq; enim fortasse ad rem
 tam insueram atq; proinde pleriq; ignoratam vna via perueniri potest. Sed antea quam
 ad græcarum dictionū accentus veniamus reddendum hoc in loco est, quod desynepia
 sumus polliciti nos esse dicturos quod cum dictione hebraica siue græca finitur in syllaba
 acuta, sequiturq; ante casum siue clausulā aliqua verborum series, dissimulatur accētus
 ille acutus, & pro illo ponitur grauis, vt quod in genealogia saluatoris nostri legimus
 apud Mattheum. Liber generationis Iesu christi filii Dauid filii Abraam. Abraam autē ge-
 nuit Isaac. in priori loco Abraam accentu acuto in fine profertur, quia casum finitur. In
 sequenti grauis ponitur pro acuto, quia sequitur genuit Isaac. Idem est dicendū de clau-
 sulis sequentibus. Igitur hebraicis vocibus in aliud tempus reiectis, de græcarum dictionū
 accentu quæ sermoni latino intermisceri consueuerunt, pauca in presentiarū per-
 stringemus. Hæc omnes cum apud illos in quinq; declinationes distribuantur, a nobis in
 tres dūtaxat priores reducuntur. Nam per quartā & quintam nullum est græcum nomen
 quod inflectatur, sed neq; latinum quod quidem sit proprium. Nomina quoq; in quibus
 declinatio græca cū suo accentu ab authoribus vsurpata, maiore ex parte propria sunt
 virorum aut feminarum siue locorum. Quæ quoniam in alteram linguam non debent
 transferri, non sine causa interpretes cum sua literatura plerumq; reliquerūt. Id quod est
 à septuaginta obseruatum quod ex hebræo in græcum sermonē transferentes raro ex pro-
 priis nominibus quicquam immutauerunt. Posteriores audacius ex Adam adamus, ex
 Abraam abrahamus, ex Iacob iacobus, Ioseph iosephus, atq; ad hunc modum aliā com-
 plura interpretantes. Pari quoq; modo latini ex græco nomina propria vententes cum
 sua literatura plerumq; reliquerunt nonnūquid illis declinationem cum sua reliquis acci-
 dentibus accommodarunt. hinc Quintilianus de grammatica disserēs. Recentiores in-
 quit instituerūt græcis nominibus græcas potius declinationes dare, tamen ipsum non
 semper fieri potest, & subdit. Mihi autem placet latinam rationē sequi quousq; patitur
 doceor. Neq; enim Calipsonem dixerim, vt iunonē, quāquam secutus antequos Casar
 vitur hac ratione declinandī, sed auctoritatem inquit consuetudo superauit. Phocas
 præterea vbi de græca declinatione. errant inquit qui didonis aut mantōnis dicunt ge-
 nitivum, & vocum asperitas & veterum authoritas eiusmodi declinationem repudiant.
 Quod si græcorū nominum græcam declinationem admittimus, & accentus quoq; græ-
 eos cum illis recipiamus necesse est. id quod omnes ad vnum tam antiqui quam recentio-
 res grammatici confitentur. Nominum itaq; græcorum, aut eorū quæ per græcam des-
 clinationē inflexa latino sermoni miscētur, ne minari aut terminationes partim sumi mere
 græce, partim mere latine, partim græcis atq; latinis communes. Mere græcas voco illas,
 quæ non admittūt casus latinos, mere latinas, quæ non admittunt casus græcos, commu-
 nes quæ sub eadem græca terminatione possunt græce simul & latine declinari, potest ta-
 mē fieri vt in quibusdam magis sint in vltimo casu græci quā latini, atq; edicērio in quibus-
 dam magis latini quam græci. Mere græca terminationes sunt illæ quas grammatici de
 declinationi latinq; interposuerunt. Hæc sunt in a. longam quæ ad primam declinationem
 referuntur, vt nemēa as. In e. longam quæ ad eandem primam, vt helene. e. in o. longā
 quæ ad tertiam, vt sapho saphoos. & per s yna. resim saphis, in os. & in on breues quæ ad

secundam. ut illos ilionilium. Mere latine sunt quae graecos casus non admittunt, quemadmodum omnes quae terminatione graeca in latinam literis immutatis sunt trassa. ab helene es. helena. a. ab atrides. u. atrida. a. Communes sunt alique omnes quae sub eadem terminatione graece & latine possunt declinari, nisi qui prout paulo ante diximus latina aliis casibus magis quam aliis utantur puta in tertia declinatione accusatiuis utriusque numeri potius quam genitiuis. & genitiuis quam datiuus. In secunda quoque accusatiuo & uocatiuo frequentius quam genitiuo, & genitiuo quam datiuo. Ablatiuis tamen quo graeci carent, semper erit latinus, ac proinde accentu ac declinatione latina moderandus, praesertim si cum latina terminatione coinciderit. Nam in mere graeca declinatione ablatiuus datiuo potius assimilabitur. Sed antea quam de singulari dicam, explodenda mihi est hoc in loco Aldi manutii ratio, qua ex Quintiliani precepto uirtur in accentibus per apices designandis. Nam in terminationibus illis quae sunt graecis atque latinis communes, ego non video cur graecos potius quam latinos sequatur. Nisi fortasse, quia magis fauet graece quam latine lectioni, siue ut nos homines latinos contemnat, graecis se uocibus iacet. Quod si iam terminationes illae sunt latinitati donatae, atque omnium consensus inter latinas receptae numerantur, quae tandem cacozelia est alienis quam patriis uti malle. Igitur quemadmodum ego illi facile assentior in mere graeca declinatione ita in communi penultimus dissentio. Itaque ob hanc causam inter accentus graeci regulas proposita est a nobis uigesima his uerbis. Nominatiuis atque proinde uocatiuis singularis terminationem habens communem graecis & latinis, tamen si accentus graeco & latino proferri potest. mixtus tamen sermo, latinus secundum regulas accentus latini proferendus est. In sermone uero graeco accentus graeci regulas sequatur oportet. Est exempli causa hoc nomen atreus, quod tam a graecis quam a latinis per eus diphthongon profertur: quam terminationem latini suam facere, atque accentu acuto in prima protulerunt. At qui Aldus mauult accentu acuto in ultimo notare, quemadmodum & omnia alia nomina similiter cauentia, puta pentheus, thescus, promethcus. Alia regula quoque nomina masculina, aut feminina, aut duorum generum communia quinq; declinationis: quae ad tertiam nostram referuntur, mittuntur nominatiuis & uocatiuis pluralis in es, communem graecis atque latinis terminationem genitiui singularis utriusque linguae ratione sequuntur, illa modo differentia est, quod graeci breuiant, latini uero produciunt terminationem illam, ut quonia apud graecos nomina terminata in as. recipientia d in genitiuo acuiunt ultimam, penultima quae genitiui acuiuntur, atque ex consequentialium casuum ex regula inferiustra denda. Ego exempli causa arcas, arcados, arcadi, arcada, o arcas in plurali quoque arcades. Apud latinos tamen quia huiusmodi nomina in obliquis breuiant penultimam, accentus transferitur in tertiam a fine, ut arcas arcadis, arcadi arcadem, o arcas. Plurali nominatiuo & uocatiuo arcades. Cum itaque Vergilius in bucolicis dixit. Ambo florentes aetatis, arcades ambo. Atque ibidem. Arcades inuidia rumpantur iliaco dro. Quia utrobique es. breuiatur, contra declinationem esse graecam, & consequenter penultimam debere acui, tamen si penultima sit breuis. Accutiui tamen pluralis inter graecos & latinos manifesta est differentia ex terminatione quod illi in as. breuem, nos uero in es. longam terminamus. quare illi arcadas penultima acuta, nos arcades. antepoetultima proferamus, atque parimodo de reliquis huiusmodi. Nunc ad singulas quinq; declinationum graecarum & trium latinarum terminationes accedamus. Sed quid sibi uelit Quintilianus eam de accentu scribens ait se tuene doctissimos quosdam senes proferre solitos atreus, & nomina huiusmodi penultima acuta, ut necessario secunda esset grauis mihi non liquet. Nam terminationem

De accentu.

illam in eis, diphthongon ex sermone graeco in latinam declinationem admittit, recte
 rebant senes illi si non admittit perperam. Atqui omnes grammatici illam admittunt, atque inter secundam declinationis terminationes connumerant. Sed antequam ad singula descendam, repetenda sunt adhuc ex eodem loco regulae duae. Prima quod vltima dictionis syllaba existente longa non potest accentus in tertia a fine collocari, sed in poenultima, aut in vltima. Altera quod in eadem syllaba collocatur accentus in obliquis, in qua fuerat in recto. Quae regula tribus in locis deficit. Primo si in recto accentus sit in antepenultima, in obliquis vero vltima fit longa, tunc enim ex regula superioris transferatur accentus in poenultimam, ut apóstolos, apóístlos, apóístlo, apóístlon, ó apóstole, vel ó apóístolos, in nominatiuo accuatiuo & vocatiuo antepenultima acuitur, in genitiuo & datiuo, quia alter diphthongo alter ω megare minuitur, in poenultima transferatur. Dicit quoque haec regula in nominibus quae ad tertiam nostram declinationem referuntur, quae propterea quod crescunt vna syllaba in obliquis, si accentus in recto eiu in antepenultima necesse est in obliquis insequentem transferatur, quoniam accentus in quarta a fine collocari non potest, ut a nigma habet in prima accentus, a nigmatos in secunda. Tertio deficit haec regula in dictionibus monosyllabis quae ad tertiam declinationem nostram referuntur, quorum genitiuus in os acuitur, transferuntque accensus a prima in vltimam, ut páu panós, crés cretos. Accusatiuus qui frequenter vsurpatur nominatiui accentum assequitur, ut pána, créta.

¶ Prima igitur latine declinationis vna dicitur est terminatio in .a. breui, recipit tamen & quatuor graecas in .a. longam, in .a. breuem in as. & in es. longas, quibus omnes suos casus comunicat. recipit inquam ex prima declinatione graeca duas in as. & in es. ut aneas anchises. Quarum genitiuus exit in .a. diphthongon, cui similis est. datiuus. Accusatiuus in an. Vocatiuus in .a. breuem. Ablatiuus in .a. longam. Sunt qui hos casus non a graeca terminatione in as. aut in es. sed a terminatione latina in .a. breui deducant. Et illud quod Horatius in secundo sermone scribit. ne quis humas esse velit aiaem atrida veras cur. & illud Ouidius ex. iiii. meta. Te ramen ó parui recto polidefta feriphi. Illud praeterea Seneca in agamennone. Aggrediar & te ore ita furabor libens. Illud quoque Martialis. Tercus aut ecena cruda thyer arua. Non ab eo quod est arrides, polydectes, orefies, thyefies, sed ab eo potius quod atrida, polydefta, orefia, thyefia, esie deducta. Sed cur has duas latini magis non recipiunt, quam aliam de quibus paulo post dicturi sumus non video. Sed quod ad rem attinet, plerique latinorum falluntur cum audiunt graecos putantes quod illorum verba ita sunt enuncianda, quemadmodum ab illis feruntur. Nam cum apud eos vltima existente longa accentus non possit in tertia a fine collocari, sed aut in eadem vltima, aut poenultima, siue illa sit breuis siue sit longa, cumque nomina in as. & in es. definita producantur in hac declinatione, necesse est ut poenultima etiam si breuis sit acuat. Quare illi ex sua regula dicunt andreas, pythagoras, priamides, panthoides. Non vero quia poenultima est breuis, transito accento in tertiam a fine dicimus, a. dreas, pythagoras, priamides, panthoides. Itaque apud Horatium in sermonibus, quia ex declinatione graeca legimus pythagoran, per. n. in fine poenultimam accentu acuto proferemus. Qualia inquit vincunt pythagoram, anitiq; reum doctumque platona. Apud Vergilium quoque in tertio aeneidos ex eadem ratione. priamidé helenum graias regnare per vrbe. & apud Horatium in primo carmi. Tartara panthoiden iterum orco. In vocatiuo quoque accensus apud eundem in secundo sermone. O laertiade quicquid dicam, aut erit, aut non. Parique quoque aut in errore qui obliquos, nam de rectis nolo nunc digladiarthorum nominum Esais.

Relectio.

Jeremia. Zacharia, & similiter de finentium, proferunt in pœnultima accentu acuto, cum sint omnino casus latini, habeatq; pœnultimam breuem. Eadem præterea ratio nã in errore induxit, vt nomina græca secũdũ illorum declinationis in .a. longam desinentia, pœnultimamq; breuiantia, quę cum apud illos eãdem pœnultimam siue vltimam accuant, ipsi quoq; mutata etiam declinatione quemadmodum illi proferunt cum deberent ex accentus latini regula tertiam à fine acuere. & pro eo quod illi dicunt sophia, philosophia, theologia, astrologia, nemęa, pœnultima acuta ipsi proferre deberent. sophia, philosophia, theologia, astrologia, nemęa, accentu in tertia à fine extratione declinationis latine quę vltimam ex longa in .a. breuem cõmutauit. Quod si longa vsq; iam reperitur, intelligimus declinationem esse gręcã, atq; proinde accentu gręco proferendam. Quemadmodũ apud Papinium in quinto Theba. & facilis nemęa latas euoluere vires. Quem locum Priscianus libro septimo citans nemęa inquit quia seruaui à productam accētum in pœnultima retineat acutum. Non deerant fortasse qui dicant in papinio legēdum esse pro nemęa nemęe, aut percussuram poni breuem pro longa, vt accentu latino proferatur nemęa, prima acuta. Sed nihil omnino regula vtriusq; linguę in vigore suo perfitat. Iam vero quis etiam ex doctissimis quibuscq; non peccat in proferendis nominibus in .e. longam desinentibus, quę omnia ex mera gręcã declinatione inflectũtur, in illis præsertim quę habent pœnultimã breuem. Nam cum deberet illa enũciare accentu græco, ipsi latino proferunt. penelope pro penelõpe. caliope pro caliope. helene pro helene. erigone pro erigõne. danæe pro danæe. euridice pro euridice. & fere ad hunc modũ nomina propria foeminarum præter admodũ pauca, vt agauc, chanachẽ, acuentia vltimam. Nomina quoq; regionũ, vrbium, & insularum. vt libie pro libie. asine pro asine. ithaceæ pro ithace. melite pro melite. & nomina possessiua in ce desinentia quę accunt vltimã. vt grammaticę pro grammaticę. dialẽctice pro dialẽctice, musicę pro musicę. ethicę pro ethicę. Arecto etiam in .a. breue terminato, cuius pœnultima producitur, acuturq; ante pœnultima, accentus vsurpat. vt apud papiniũ libro septimo thebaidis. Namq; ferunt raptam patris æginam ab vndis, pro quo in eruditi diceret æginam pœnultima acuta siue circumflexa. quoniam est per naturam longã. Secũda declinatio literas quinq; habet proprias terminationes in er. ir. ur. um. us. Recipit quoq; vnã gręcã atq; latinis communem in eus. diphthongon. Cuius nominatiuus quemadmodum paulo ante diximus in sermone latino, latinus potius quã gręcus censeri debet, atq; idcirco proferẽdus est accentu latino. hoc est, pœnultima acuta, cum apud illos acuat. Ex hac terminatione latini omnes casus atq; proinde accentus gręcos vsurpãt, vt tereus, pro eo quod illi dicunt tereus. In genitiuo tereos pœnultima acuta. Martialis. Elet philomena nefas in eest tereos, & qua in datiuo terei. per syna resim quoq; sicut orphi. Idem in eodem opere. Orphi caliopea litano formosus Apollo. Nam orphico & tereo latini essent casus. In accusatiuo terea, & orphica pœnultima acuta. Iuuenalis. Alcinoen bacchi thebas & terea fauti. Vergilius in buccolicis. Orphicaque in medio posuit siluasq; sequentes. Tereum namq; & orpheum casus latini sunt. Vocatiuus fere semper vsurpat à latinis, circumflectitq; vltimam, vt ò tereũ, ò orpheũ. Quĩdĩus libro sexto metamorphoseos. Vt voluere ambo voluit tu quoq; tereũ. Vergilius quarto georgicorum. Illa quis & me inquit miseram & te perdidit orpheũ. Atq; ad hanc modum reliqua in eus. diphthongon desinentia, quę sunt propria innumera. vt Tydeus, tydeos, tydeã, tydeũ. Peleus, pelcos, pelcã, peleũ. Theseus, thescos, thescã, thescũ. Achorus, achoreos, achoreã, achoreũ. Pentheus, pentheos, pentheã, pentheũ. Prometheus, promethcos, promethcã, promethcũ. Recipit etiam duas in os &

De accentu.

In on. longas. quas illi per tertiam atticorum declinationem inflectunt. vt andrógeos, andrógeo, andrógeo, andrógeō, ð andrógeos. áthos, átho, átho, áthon, áthos. Hęc de-
 clinatio cum suo accentu à latinis non unquam vsurpatur. Vergilius secundo aeneidos.
 Andrógeos offert nobis focia agmina credens. Idem libro sexto. in foribus lectum and-
 rógeo, tum pendere pœnas. Nam andrógeo genitiuus est grecus atticus. Inaeralis.
 Creditur olim vellificatus áthos, & quicquid grecia mendax. Et Vergilius primo Geor-
 gicorum. Aut arho, aut rhodopen. Hanc quoq; declinationem interpres vsurpauit in
 epistola ad Corinthios prima. Ego quidem sam pauli. Ego autē apollo, qui genitiuus
 est grecus ab eo quod est apollo. Idem in eadem. De apollo autem fratres notum vo-
 bis facio, qui ablatiuus datiuo attico similis est. Idem in epistola ad Titum, apollo in a-
 quit solcite permittit, qui accusatiuus quoq; atticus est, habetq; accentum in tertia a fine
 ne, tametsi pœnultima sit longa, quod est declinationis atticę proprium. De altera ter-
 minatione in on, longam, non succurrit exemplum quod vsurpetur à latinis.

Recipit præterea & duas alteras in os. & in. on. breues, quæ
 per quartam declinationem grecorum inflectuntur, vt ilios, vel ilion. Nam in vtraque
 terminatione repetitur. & ab eo quod est ilion, Vergilius tertio aeneidos dixit. Ceciditq;
 super ion ilion. & omnis humo fumat neptunia. Troia. Ex hac terminatione maxime
 in os latini frequenter casus rectos, atq; ex obliquis accusatiuus vsurpant cum suis accē-
 tibus, qui sunt apud illos tam variū, vt à nobis de illis nihil certi tradi possit. Nam & pœ-
 nultima etiam per naturam longa existente reiiiciunt accentum in tertiam a fine, quem
 admodum in iis quoq; sequuntur. Aglauros. Acaistos. Cáyistos. Céphistos. Cýmolos. Ci-
 páriilos. Córinthos. Eráimos. Epiros. Erimanthos. Euandros. Hellefponros. Herma-
 phróditos. Hyacinthos. Hyméneos. Iáchos. Léarchos. Léucipos. Maandros. Nárcissos
 Olimpos. Péloros. Pámasios, priapos. Polyphemos. Rhadamanthos. Týrannos. Aby-
 dos. Zacynthos. Quę omnia rationis huius ignari accentum in pœnultima proferunt.
 ex eo decepti quod si longa. Nam quis apud Vergilium, in tertio aeneidos non legit.
 Tam medio apparet fluctu nemorosa Zacynthos, pœnultima acuta pro Zacynthos eadē
 dem graui? Apud Cuiuium quoq; in hero. Et quos tulit alta Zacynthos, pro Zacynthos.
 Et apud Martialem. Consuluit nares an olerent aera corinthon, pro corinthon. Apud
 Horatium tamen quia declinatione latina vsus est legimus, contingit adire corinthon.
 pœnultima acuta, Cuiuius in epistola. Leandri. In speculis omnis abydos erat, atq; rursus
 ad Leandri. Hero. Si quis abydo venerit, aut quero si quis abydon eat, sed quia ablatiuus
 merelatinus est, accentu latino est proferendus abydo, quem admodum apud Ver-
 gilium primo Georgicorum, & otriferis fauce teneatur abydi. Nam quod Lucanus in
 secundo dixit, festonq; admouit abydo. Quamquam datiuus ille communis est grecis
 & latinis, nihil óminustamen ex iis quoq; dicta sunt accentu latino est proferendus. Atq;
 ediuerso complura sunt pœnultimam habentia breuem eadēq; acuentia, vt à phago
 quod est comedo, & phoreo quod est fero, & áphone siue phonos quod est ca des cō-
 posita, cuius modi sunt Pamphagos. Sarcophagos. Lotophagos. Doriphoros. Nice-
 phoros. Carphoros. Nephoros. Leontophonos. Miophonos, & ad hunc mo-
 dum alia innumera que sub regulam non cadunt. Exsermonis præterea graeci idiomate
 non pauciora sunt acuentia vltimam. vt Iapetos. Oceanos. Sperchios. Silenos. Rodan-
 Apidanos. Aeacos. & denominatiua exeuntia in mos. Barbarismos. Soloecismos. Ple-
 nasmos. Porthmos. Utimos. Et nomina possessiua desinentia in cos, vt grammaticos, dia-
 lecticos, diciticos, rhetoricos, hyloricos, & multa alia quæ numero comprehendere non

Relatiō:

est, quorum accentus cum terminatione in rectis & obliquis ab authoribus vsurpatur, sed accusatiui vt paulo ante diximus frequēter, alii casus raro, vt apud eos *cosmographos*, *hespericeras*, id est promontorium hesperi, & *heliutrapeza*, id est solis mentia, & in plurimithico *nochemia*, id est deorum curus.

Tertia declinatio terminationes habet aliquanto plures quam grecorum quinta, quae adtertiā nostram referuntur, de quibus per ordinem nunc est differendum. Igitur in a desinentia, quae communis est grecorum & latinorum mittentia genitiuum in atos. tertiam i sine acuiunt in obliquis, vt *dōgma dōgmatos*, *anigma anigmatos*, *diadema diadematos*. Latini ex hac terminatione genitiuum pluralem plerumq; vsurpant, qui propter quod in on. per. o. longum terminatur, quemadmodum & omnes aliae partes orationis quae per casus declinantur, acutum in penultimam attrahit, vt epigramma epigrammatorum, & in plurimithico epigrammata epigrammaton Martialis in primo. Totus notus in orbe Martialis arguit epigrammaton libellis. Et nomen illud dei quod est inefabibile tetragrammaton cognominatur. Clemens quoque anofiris frequenter in libellis perisfiromaton citatur.

In i. i. latinum siue, y. grecum desinentia quae plerumq; vsurpata sunt atque apud grecos declinabilia sunt mittentia genitiuum in ios, vel itos, vel yos, accentum habet in prima syllaba, vt *cōmmi cōmmios*, *stīmmi stīmios*, *cici cicios*, *alphi alphios*, *cricrios*, *trophitrophios*, *gonigōnios* uāpi nāpios, *mēly mēlytos*, *mōlymōlytos*. Cuius composita retrahunt accentum in tertiam a fine, vt *hydromeli*, *cnōmeli*, *oxymeli*, *Polisyllaba* quoque, vt *cinabari*, *piperi*, *sinapi*, quod nos latinum facientes in sinapis penultima circumflexa vertimus. Latini ex hac terminatione casus tantum recto similes vsurpant.

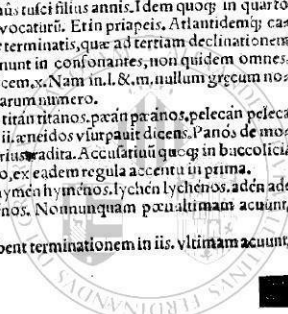
In ω. mega desinentia quae grecorum terminatio propria est generis foeminini vltimam acuiunt, mittuntque genitiuum in oos, aut in us, per synaresim contractam accentu circumflexo, vt *didō didōos*, vel *didūs didōi*, vel *didī didōi*, vel *didī didōi*, *didō didōos*, vel *didūs didōi*, & eodem modo *sapphō sapphōos*, vel *sapphūs mantō mantōos*, vel *mantūs, cliō cliōos*, vel *clius, eratō eratōos*, vel *eratūs, echōe chōos*, vel *echūs, calypsō calypsōos*, vel *calypsūs, spiōspiōos*, vel *spiūs, iō iōos*, vel *iūs, inō inōos*, vel *inūs, lampedo lāe dōos*, vel *lampedūs, clothō clothōos*, vel *clothūs*. Latini ex hac terminatione omnes ferè casus syngrizatos cum suis accentibus vsurpant. Ouidius in primo de arte. Nec mihi sunt visae, *echo cliūsque sorores*, Idē in heroibus. An nisi legisse authoris nomina *sapphūs*. Vergilius septimo aeneidos. *Paridicæ manthūs tuscī filius annis*. Idem quoque in quarto accusatiui vsurpauit. Et nomine *didō* saepe vocaturū. Et in *priapeis*, *Atlantidemque calipso*. Haec de grecis nominibus in vocalibus terminatis, quae ad tertiam declinationem latinam referuntur possunt. Nunc de iis quae desinunt in consonantes, non quidem omnes, sed in tres tantum liquidas, n. r. s. & vna duplicem, x. Nam in i. l. & m. nullum grecum nomen terminatur, sicut nec in aliquam ex mutarum numero.

In an. i. g. itar plerumque vltimam acuiunt, vt *titan titanos*, *paean paeanos*, *pelecan pelecanos*, *pan panos*, cuius genitiuum Vergilius in. vii. aeneidos vsurpauit dicens. *Panos de moere lycei*, accentu acuto in fine ex regula superioris tradita. Accusatiuum quoque in buccolicis Mecum vna in filiis imitabere *pana canendo*, ex eadem regula accentu in prima.

In en. per. h. acuiunt vltimam plerumque, vt *hymen hymenos*, *lychen lychenos*, *aden adenos*, *folen folenos*, *trozen trozenos*. Nonnunquam penultimam acuiunt, vt *helen helenos*.

In in. per. i. o. r. a. quae alteram quoque habent terminationem in iis. vltimam acuiunt,

1882
 Imp. Lib. Univ. T.
 Bonn A. 1882

vt delphin vel delphis delphinis, telchin vel telchis telchinis, salamin vel salamis salamis, eleusin veleleusiseleusinis.

In yn. quoq; per ypsilon pœnultimã acuentia eandem rationem sequuntur, vt phœreyn vel phœrcys phœrcynis, pôltyrn vel pôltrys pôltyrnis.

In on, per. ω. mega quedam acuit finalem, vt sarpedôn, geriôn, amazôn, antedôn, chalcedôn, carchedôn. Quedam acuit pœnultimam, vt Platon, Zênôn, Thêôn, Achêron, Mênôn, Laocôôn, Demophôôn, Hippocôôn. Quæ tria atq; his similia circumflectunt vltimam, si duæ vltimæ contrahantur in vnam per syna resim, vt Laocôn, Demophôn, hippocôn. Ex quibus alij mittunt genitiuum in ontos, vt achêron achêrontos, mêdon mêdontos, Lacôontos, demophôôn demophôontos, hippocôôn hippocôontos. Quædã in onos, pero longũ, vt platon plátonos, zênos zénonos, babylon babylónos, thêon rhêonos, daphnon dâphnônos, platanon platanónos. Quædã in onos per. o. breuẽ, vt demon dæmonos, cânôn cânonos, iáson iásonos, agaménnon agaménnonos.

In um, per. ou. diphthongon quanquam apud græcos sunt complura mittentia genitiuum in unthos, hæc terminatio nunquam à latinis vsurpatur.

In ar, nunquam fere vsurpatur à latinis, nam quod apud medicos frequenter vsurpatur hépar hépatos, latinis vox est incognita, pro eo quod est iecur iecoris.

In er, per. h. desinentia vltimam acunt, vt Sotér sotéros, Acraéros, athér athéros, Cratér crateros, Charactér caractéros, Cremastér cremásteros, Climatér climátéros, Physetéér pbysetéros, Spinthér spinthéros. Iber vero iberos, in recto pœnultimã acuit, in obliquis ante pœnultimam.

In ir, per. i. iota, aut yr: per. u. p̄silon rara sunt acuentia pœnultimam, vt Gádyr gádyros, Mátyr mátyros.

In or, per. ω. mega acuit proximam à fine, vt Néitor néitoros, Héctór héctoros, Rhétor réthoros, Polymnéstor polymnéstoros.

In as, masculina pœnultimam acunt, vt adámas adámantos, polydámas polydamántos, ábas ábantos, apéfas apéfantos, athámas athámantos, atlás atlántos, chalcas chalcanos, cyphas cyphantos, coriphás coriphantos, eléphas eléphantos, gigas gigantes, pállas pallantos, p̄riphas periphantos, phorbás phorbantos, thaúmas thaumantos, thóas thóantos. Feminina vero vltimam acunt, assumuntq; in genitiuo, d. vt acras acrádos, elyas elyádos, dyas dyádos, triás triádos, ogdoás ogdoádos, heptás heptádos, pállas palládos, lampás lampádos, quam rationem sequitur vnũ ex masculinis, arcas arcádos.

In es, per. h. masculina pœnultimam acunt plura, ea quæ mittunt genitiuum in etos, vt crátes crátetos, chrémes chrémétos, dáres dárétos, cures curetós, laches láchetos, lébas lébetos, mágnes mágnetos, tápes tápetos, thales thálétos. Et nomina quedam latina quæ in græcum sermōnem traducta amittunt, n. atq; rursus in obliquis resumunt, vt élémē, élémētos, créscēs créscētos, púdes púdentos, prúdes prudētos, valēs valētos, pœnultimam quoq; acunt ea quæ mittunt genitiuum in os, vt composita in éneos, qualia sunt antiéthēnes antiéthēneos, calliéthēnes calliéthēneos, demonéthēnes demonéthēneos, & agēnos, vt antiéthēnes, origēnes, hermogēnes, & átelos, vt ariúctēles, praxitéles, pyrgotēles. Composita vero ácleos synarizata circumflectunt vltimam, vt agatoclēs, periclēs, sophoclēs.

In is, per. iota polysyllaba femina non habentia duas terminationes quæ mittunt genitiuum in dos, plerumq; acunt vltimam, vt enemis enemidos, crepis crepidos. Et patronymica femina sunt habentia formam patronymicorū, vt priamis priamidos,

Relectio.

areis:eneidos,thebaisthebaidos:prophetidos:poetis poetido:scalamiscalamidos:eumentiseumentidos:salmacis salmacidos,biblisbiblidos. Quaedam tamen ex his acunt pænultimam. vt thémis thémidos,cypris cypridos: pháris pháridos:eméid: eurétidos: élis elidos. Quaedá acunt ante penultimam. vt sáris charybdís: thámiris ádonis:theognis: q̄torum masculina mittunt genitiuum in dos. vt páris páridos: theógnis theógnidos, adonis adónidos. Aduertendum iamen quod mittentia genitiuum in idos. per os. pur im possunt mittere genitiuum in ios. more ionico. vt páris páridos: vel pários, mémphis mémphidos: vel mémphios.

In ois mittentia genitiuum in entos. pænultimam acunt. vt pyróis pyróentos: simóis simóentos, opóis opóentos.

In ys. per ypsilon quedam circúflectunt vltimam. vt ichthýs ichthýos: quedam eandem grauant. vt bótrys bótrýos: quedam acunt eandem, vt chlamýs chlamýdos. tethýs tethýos: erinny's erinny'os.

In os. per omega. desinentia tam habentia pænultimam breuem que mittunt genitiuum in otos. vt phileros philérotos: rhinóceros rhinocerotos, quam habentia eandem longam: que exeunt in oos. vt hérois héroos in ios minos proxima a fine acuit. Accusatiuus vtriusq; numeri vsurpatur a latinis.

In us. que per oi. diphthongon scribuntur, synaxizara a nominibus terminatis in ois. soluras: mittuntq; genitiuum in uotos. circúflectunt vltimam. vt symóis symús symáuntos, opóis opús opúntos: phycóis phycús phycúntos: hydroís hydrús hydrúntos. sipóis sipús sipúntos: amathóis amathús amathúntos, icricóis icricús icricúntos. Relectus & accusatiuus in us: vsurpatur a latinis.

In us. desinentia pænultimam acunt. mittunt genitiuum in thos: vt thiríns thirínthos. hélmíns hélmínthos. Accusatiuus vsurpatur a latinis Papinius libro. iiii. Suus exit in arma antiquam tyrintha deus.

In ps. poly syllaba tam simplicia quam composita proxima a fine acunt. vt lelaps lelapos. athiopsa thiophos: & que in genitiuo mutant. p. in. b. vt araps arabos, chalips chalibos. Sed aduertendum quod omnia habent omicron in recto preterquam hydrops & composita ab ops: quod est oculus. vt cyclops opo's myops: myopos, monops opo's. nam ab ops. quod est vox: regula sequuntur: vt microps micropos. Latini ex hac terminatione accusatiuos vtriusq; numeri vsurpant.

In ax. quedam accentu acuto in pænultima proferuntur. vt thórax acos, phéax acos córax córacos, quedam circúflectunt pænultimam: vt átlas acos, climax acos.

In ex. per e. longam acunt pænultimam, seruantiq; illud. e. in obliquis. que longu. vt myrmex ecos, nártlex ecos: scólex ecos.

Habentia tam. e. longu in pænultima breuiat in obliquis illud. e. vt alópex alópecos.

In yx. per ypsilon partim acunt pænultimam. vt bómbyx bómbycos, bebryx bebrycos, ónyx ónycos, sardónyx sardónycos, cóceyx cóceygos: órtyx órtýgos: partim circúflectunt eandem. vt céryx ycos: dædix dædicos. Latini ex hac terminatione accusatiuos vtriusq; numeri vsurpant.

In ox. per omega. megarrata sunt acuentia finalem: vt cyamotróx: ogos: atrógo: quod est voro & cyamos faba.

In. x. habentia. g. ante. y. quam nos per. n. ex. causa vni tantum mihi comperta per. n. proferimus & scribimus pænultimam acunt: mittuntq; omnia genitiuum in igos. vt phárix pháringos. Lárynx laryngo: lýnx lýngos.

200
15
20
25
30
35
40
45
50
55
60
65
70
75
80
85
90
95
100

